

TamSaha

TFF'nin Aylık Futbol Dergisi

● Mart 2007 ● Sayı: 29

Tugay Kerimoğlu

Oyunun lezzet ustası

Türkiye Futbol
Federasyonu Adına Sahibi:
Affan M. Keçeci
Yayın Yönetmeni:
Zeki Çol
Sorumlu Yazışları Müdürü:
Mazlum Uluç
Yazışları:
Bağış Erten
İlker Uğur
Cem Zamur
Barış Tarık Mutlu
Nihat Özten
Mustafa Kemal Artalan
Görsel Tasarım:
Hasan Teoman
Baskı:
Elma Basım
Organize Sanayi Bölgesi
Keresteciler Sitesi 13/B Blok
Kat: 4 D: 3
İkitelli / İstanbul
Tel: (212) 670 05 25
Fax: (212) 670 28 58
Yazışma Adresi:
Türkiye Futbol Federasyonu
Medya İletişim Departmanı
Konaklar Mah. İhlamurlu Sok.
No: 9 34330
4. Levent/İstanbul
Telefon: (212) 282 70 20
Dahili: 157-159
E-mail: tamsaha@tff.org.tr
Web Sitesi:
<http://www.tff.org>
YEREL SÜRELİ YAYIN
Para ile satılmaz

Bu sayıya fotoğraf katkısı sağlayan
Vatan ve Türkiye
gazeteleriyle foto muhabiri
dostlarımız Haydar Tanışan,
Eser Erenler, Şafak Kayaarlar,
Bahadır Çöküşler, Cemil Sağlam,
Mustafa Karagöl, Süha Gürsoy,
İsmail Başer, Engin Akdemir,
Beytullah Süat, Halid Kayacan
ve Fehim Kayacan'a
teşekkür ederiz.

Dört günlük anlayış bekliyoruz

Milli Takımımız, 2008 Avrupa Şampiyonası elemelerinde en zorlu viraja giriyor. Bu ay içinde önce Yunanistan, ardından da Norveç'le oynayacağız. Provamızı ise Tiflis'te Gürcistan'la yaptık. Kritik dönemeç öncesinde Milli Takımımızın son durumunu, Yunanistan ve Norveç maçları öncesindeki beklentilerini Teknik Direktörümüz Fatih Terim'le konuştuk. Terim, özellikle bir noktaya dikkat çekiyor ve "Oyuncularımın morallerini yükseltecek, onların güvenini artıracak bir ortam sağlanmalı. Norveç maçından sonra iki müsabakayı yorumlayacak ve eleştirecek zamanımız olacak. Eğer mümkünse iki maç arasındaki dört günde bize bu anlayışın gösterilmesini istiyorum" diyor.

Mazlum Uluç / İlker Uğur

▼Gürcistan maçıyla başlayalım isterseniz. Öncelikle oyuncular asabi olmakla eleştirildi. Bunda hakemin taraflı tutumu da bir etkendi. Ancak bu bir hazırlık maçıysa biz hakem hataları da dahil her şeye hazırlıklı olmak zorunda değil miyiz?

▲Bu konudaki eleştirileri çok gerçekçi bulmuyorum. Tam tersine bir-iki dakikanın haricinde bizim takımımız, bu kadar yanlış karara, sertliğe, tahrike ve seyirci baskısına rağmen olabildiğince sakindi. Bizim çocuklar son saniyeye kadar bunun bir hazırlık maçı olduğunu hiç unutmadı. Ama son saniyede Tümer'in bir hareketi vardı. Sahada yapılanlara baktığınız zaman bizimkiler çok masum şeyler. Adı üstünde dostluk maçı oynuyorsunuz ve dost bir ülkedesiniz. Takdir edersiniz ki, hiç beklemediğiniz bir ortamla karşılaşıyorsunuz. Yine de karşımıza başka hakemler de çıkacaktır ve insanlar hazırlıklı olmamız konusundaki söylemlerinde haklı olabilir.

Sınıfın yaramaz çocuğu olduk!

▼Mesela Yunanistan'la oynayacağımız maçta da hakem böyle kararlar verebilir.

▲Her maçta olabilir. Ama dikkat ederseniz, Fatih ve Gökdeniz tekmeyle bile karşılık vermedi. Oyun durduğu anda atılan tekmeler bizim kameramızda var. Biz şu anda sınıfın yaramaz çocuğu gibi olduk. Haklı olduğumuz davada bile "Yine mi?" deniliyor.

Fatih Terim

Gürcistan maçı için eleştiriliyoruz. Tamam, hakem kararlarına karşı da hazırlıklı olalım ama insan bir dostluk maçında böyle şeylerle karşılaşmayı hiç beklemiyor. Yine de oyuncularımız maçın durduğu bölümde yedikleri tekmelere bile karşılık vermedi.

Şu anda sınıfın yaramaz çocuğu gibi olduk. Aynı şartlar altında her türlü harekete maruz kalan iki insandan birisine devamlı "Yine mi?" gözüyle bakılıyor. Daha önceden kabahatli gibi bir duruma düştük ve bu hoş bir şey değil.

Gürcistan maçında, geçmiş karşılaşmalara oranla daha fazla pozisyon verdiğimiz doğru. Bunun sebepleri bazı oyuncularımızın eksikliği, futbol dışı sertlik ve hakemin yanlış tutumuydu. Ama puan maçlarında böyle oynamayacağımız kesin.

▼Bu da bir baskı mı oluşturuyor takım üzerinde?

▲Baskı oluşturuyor tabii ki. Aynı şartlar altında her türlü harekete maruz kalan iki insandan birisine devamlı "Yine mi?" gözüyle bakılıyor. Daha önceden kabahatli gibi bir duruma düştük ve bu hoş bir şey değil. Bir gerilime yol açıyor. Şu an düşünüyorum, biz sahaya girip de herkesi sakinleştirmesek, Yunanistan maçına eksikle mi çıkardık? Hazırlık maçında hele oyun durmuşken tekme yemeyi hiç beklemiyorsunuz çünkü. Siz dünyada hiç 21'e 5 faul gibi bir istatistik gördünüz mü? Hadi olabilir, bu hakemler denk gelebilir ve yine de sabırlı olacaksınız ama şunu da herkes bilmeli ki, İsviçre maçından bu tarafa aldığımız bir kırmızı kart yok. Sarı kartlarımız da çok sayılı ve o da mecburi hallerden.

▼Bir önceki röportajımızda da sadece mecburi hallerden kart gördüğümüzü söylemiştiniz ama Gürcistan maçında daha farklı sarı kartlar gördük.

▲Yani bir yere kadar engelleyebiliyorsunuz, herkes de insan. Kendimize bu kadar da acımasızca yaklaşmayalım. Kendi ülkemizden bu desteği göremezsek çok kötü. Bu konudaki hassasiyetimizi mümkün mertebe oyuncularımıza anlatıyoruz ve sözlerimize kayıtsız-şartsız uyulmasını istediğimizi söylüyoruz. "Aklına gelmeyecek bir darbe de alsan, buna mukabele etmeyeceksin" diyoruz. Yaptırım gücümüzün olduğunu biliyoruz, otoritemizin buna müsait olduğu da

ortada. Allah'a şükür şu ana kadar bir kırmızı kart karşılaşmadık.

▼Ama karşılaşabiliydik. Mesela Tümer'in pozisyonunda hakem kırmızı kart çıkartabilirdi.

▲Tamam ama hakemin onlara da üç tane kırmızı kart çıkarması lazımdı. Bu da konuşulmalı. Kantarın topuzu herkese eşit biçimde inip çıkmalı. Biz her şeyi minimize etmeye çalışıyoruz, mümkünse böyle bir şey hiç olmasın, Fair Play ödülünü de biz alalım. Konuşurken de bunu ifade ediyoruz. "Bir yanağına vurulunca öbür yanağını dön" de diyoruz. Ancak oyuncularımızın da insan olduğunu, herkesin de bir istiap haddi olduğunu, yapılan hareketlere karşı hepimizin tepkisinin değişik olduğunu da bilmemiz gerekir. Biz bunları bile bile oyuncularımıza "Sinirinden ağlayacaksın ama yine de itiraz etmeyeceksin, mukabele etmeyeceksin" diyoruz ve oyuncularım da bu öğütlerimizi şu ana kadar tuttular bence. Ülkenin şöyle düşünmesi lazım, "Bu hareketi tecrübeli bir oyuncu yapıyor." Üstelik bitime 20 dakika kala oyuna girdi ve o kadar kısa süre içinde bu duruma geldi. Ki bunun yanlış olduğunu kendisi de ifade etti, ben de kendisine söyledim. Olayın başlangıcından itibaren baktığımız zaman, hazırlık maçından çok öteye, manasını aşan bir durum çıktı ortaya. Beklenmeyen hadiselerle karşılaşan insanlar da değişik tepkiler gösterebilir. Ama bunu bir bahane veya takımını, kendini savunma adına söylemiyorum. Her şeye rağmen hiçbir şeye karışmamalıydık. Ama sınıfın yaramaz öğrencisi adı altında bu baskı da hiç hoş değil.

Puan maçında böyle oynamayız

▼Avrupa turnesinin ardından oynadığımız grup maçlarında da hazırlık maçlarında da hep çok pozisyon bulup, az pozisyon veren bir takım görünümündeydik. Ama Gürcistan maçında o karşılaşmalara nispeten daha fazla pozisyon verdik. Bunun altında yatan sebepler neydi?

▲Evet nispeten daha fazla pozisyon verdik. Ama o maçlarda oynayan birkaç oyuncumuz yoktu. Takımda yeni oynamaya başlayan oyuncularımız vardı. Ayrıca hiçbir maçımız bu kadar sert geçmemişti. Eleme maçlarımızda bile bu kadar sertlik görmedik. Üstelik bu sertlik futbolun sertliği içinde değildi. Bir de karar unsurunun bu kadar dengesiz olduğu bir maç yaşamadık. Her şeye rağmen ikinci yarının başında Gökdeniz'le 2-0, 3-0 öne geçebildik. Ama haklı taraf, diğer maçlara göre daha fazla pozisyon

verdiğimiz. Bir de 3.5 ay sonra bir araya geldik ve bu kadar uzun bir aranın da oyunculara iyi gelmeyeceği kesin. Ama puan maçında böyle olmayacağı da kesin.

▼Tugay'ın performansını nasıl buldunuz? Dışarıdan izleyen bir gözle topları çok iyi kullanan ama rakibi karşılamakta zaman zaman zorlanan bir Tugay gördük.

▲Tabii ki Tugay'ın topla bir sorunu olacağını düşünmüyorum. Tecrübeli ve iyi oynayan bir oyuncumuz, biz de onun formundan yararlanmak istedik. Takımda bulunur, oynar, oynamaz ama Tugay'ın topla bir yanlış yapması beklenemez. Rakibi karşılıyor ama top kazanma konusunda çok da fazla bir şey beklememek gerekir. Tugay'ın bize organizasyonda ve top dağılımında daha çok faydası olacak.

▼Tugay ön libero oynayınca Aurelio'yu biraz daha ileriye sürdünüz. Ancak Aurelio da çok verimli olmadı. Yunanistan, Norveç maçlarında Tugay ve Aurelio'yu yan yana oynatmanız düşünülebilir mi?

▲İkisi de iyi futbolcular. Ön liberoda tek de oynayabilirler, çift de oynayabilirler. Maçına göre değerlendireceğim. Ama Aurelio çizdiği performansla bizim en artı oyuncularımızdan bir tanesi. Gürcistan maçında sahanın, havanın, hakemin ve atmosferin durumuna bakınca performansını eleştirmek gerek.

Fatih hastalıktan yeni çıkmıştı

▼"Yedek kalan da, oynayan da aynı istekle mücadele eder" demiştiniz. Bazı oyuncuların bu maçta isteksiz olduğu gözlemlendi. Mesela siz sık sık kenara gelerek Fatih Tekke'yi uyardınız.

▲Şimdiye kadar öyle bir problem olmadı ve dediklerimiz çıktı. Bir maçta olmayınca da söylediklerimizin gerçekleşmediği anlamına gelmez. Fatih ciddi bir hastalık geçirdi, Rus Ligi'nde de sezon bu ay başlayacak. Zatürreeye yakın bir soğuk algınlığı geçirdi ve uzun süre yattı. Bileğindeki sakatlık da onu antrenmanlardan uzak tuttu. Bunların tümüne bakınca toparlanması için zamana ihtiyacı var. Yunanistan ve Norveç maçlarına kadar olan süreçte de toparlanacağını ümit ediyorum.

▼Sakatlıklardan doğan eksiklikler nasıl etkiliyor Milli Takımımızı?

▲Gökhan Zan, Rüştü ve Nihat sakat. Gökhan Ünal sakatlıktan yeni çıktı. Yıldırım kulübünde idman yapamadan maçlara iğneyle çıkıyor. Bu nedenle bazı oyuncularımızdan randıman alamadık. Ama yakın bir

gelecekte yeni oyuncuları devreye sokacağız. Bir de Gürcistan karşısındaki oyunda, sezonunun ikinci yarısının başı olmasının rolü var. Oyuncular devre arasında uzun müddet sadece yüklemeye çalışmaları yapmış ve hazırlık maçları oynamıştı. Ama Yunanistan ve Norveç maçlarına kadar hepsi kıvamına gelecek.

▼Volkan'ın performansını övdünüz ve onu yeniden

kazandığınızdan söz ettiniz.

Bu yeniden kazanma süreçlerinde ne yapıyorsunuz?

▲Bazen kulüpler bize yardım ediyor, bazen biz elimizden gelen yardımı yapıyoruz. Volkan'la biraz konuştuk, iyi ve yetenekli bir kaleci olduğunu, en önemli maçlarda kendisine görev verdiğimizizi hatırlattık ve hata yapmaktan korkmamasını ifade ettik. O da gerçekten çok iyi oynadı.

▼Bir de diğer kalecilerle ilgili umutlu konuşmalarınız oldu. Arkadan gelen iyi kaleciler de var.

▲Evet, kaleci konusunda bir sorumuz olacağını sanmıyorum. Serkan, Hakan, Tolga, Özden her an görev yapabilecek kalecilerimiz.

▼Peki, mevki olarak sıkıntı çektiğimiz bir yer var mı?

▲Her mevkinin daha da iyisi bulmak isteriz. Ya da her mevkinin iyilerini fazlaştırmak isteriz. Bazı mevkilerde seçeneğimiz az. Genel olarak iyi alternatif sayısını fazlaştırmamız gerekiyor.

▼Kendi takımında fazla oynamayan oyuncuları kadroya alabiliyorsunuz. Mesela Tümer. Milli Takım oyuncusu olmak farklı bir şey sanırım.

▲Bazı oyuncular için bu geçerli. Biz onların uluslararası seviyede oynayabileceklerine ve yeteneklerini gösterebileceklerine inanıyoruz. Elbette kulüplerinde oynamaları iyi olur ama oynamasalar bile biz güvenip çağırıyoruz. Çağırdığımız oyuncuların içinden de bizi mahcup eden biri çıkmadı bugüne kadar.

▼İlk kez görev verdiğiniz Aydın'ı nasıl buldunuz?

▲O gün ilk defa oynamasına rağmen başarılıydı. Sade, dikkatli ve tecrübeli bir oyuncu. Takımında oynayan bir stoperin aramızda olması gerektiğini düşündük. Çünkü o bölge önemli bir mevki. Hem sakatlıklar hem de takımında oynamayan oyuncular nedeniyle sıkıntı yaşamak istemedik. Aydın'ın bize alışması gerektiğini düşündük.

▼Aydın 26 yaşında bir oyuncu ve ilk milli tecrübesini A takımında yaşadı. Yani daha önce keşfedilmemiş bir oyuncuydu. Bu tip oyuncuları daha genç yaşta keşfetmek için yaptığınız çalışmalardan söz edebilir misiniz?

▲Aydın'ın durumu seçenlerin yanlış değil. Oyuncu o gün o performansı göstermediyse yapacak bir şey yok. Herkes iyi niyetiyle en iyisini bulmaya çalışıyor. Bir grup genç oyuncuyu herkes oynatıyor. Kulüpler de uğraşılıyor, biz de çalışıyoruz. Tabii onların takıma girme zamanı önemli. Bazıları için henüz erken diyoruz, çeşitli milli takımlarımızda oynuyorlar. Ama yakın zamanda gerek 17, gerekse de Ümit Milli Takımımızdan A takıma çıkacak oyuncular olacak.

▼Bu sezon birçok genç oyuncu oynayabilecekleri kulüplere gitti. Uğur, Özgür, ilk aklıma gelenler. Bu durumu nasıl değerlendiriyorsunuz?

▲Mantıklı bir seçim. Özellikle yetenekli diye addettiğimiz genç

oyunculara belki büyük kulüpler fazla şans veremez. Ama onların oynamaları çok önemli bir avantajdır. Oynamak, hedefe ulaşma yolunu kısaltabilir.

İkincilik de birincilik kadar önemli

▼Çok farklı stratejilerin uygulanacağı iki maç oynayacağız. 6 puanla çıktığımız takdire sonraki aşamaya çok daha güvenli ve çok daha rahat devam etme imkânı bulacağız. Yunanistan, Londra'da Güney Kore'ye yenildi. Bu maçı izleyen yardımcınızın analizleri nasıldı? Atina'da nasıl bir oyun planıyla oynayacağız?

▲Bir defa grubun iddialı takımları belli oldu. Biz, Yunanistan ve Norveç. Bosna-Hersek de matematiksel olarak gelebilir. Arka arkaya oynayacağımız maçlar çok önemli. O dört gün müthiş strateji günleri olacak. Kazanırsanız, kaybederseniz veya berabere kalırsanız ne olur gibi baktığınız zaman, bir defa öncelikle kaybetmemek isteriz. Norveç'le aramızda 3 puan fark var. Yunanistan bizimle oynadıktan sonra hem bize gelecek hem de Norveç'e gidecek. Kaybetmeden, mümkünse de kazanarak çıkarsak bizim önümüze geçmelerini önleriz ve moral kazanırız. Ayrıca bundan sonrası için seyirci ve saha avantajımız da olacak. Çok enteresan bir konuma geldik. Yunanistan'a kaybetmeden Norveç maçını kazanırsak puan farkını da açabiliriz. Çünkü ikincilik de birincilik kadar önemli. İkinci takım da direkt finallere gidecek. Bunların hepsini hesap ediyoruz.

▼Yunanistan'ı teknik açıdan nasıl değerlendiriyorsunuz?

▲Bir kere Yunanistan son Avrupa şampiyonu ve oyuncuları aşama yaptı. Avrupa'nın en iyi kulüplerine gittiler. Bir-iki oyuncusunun dışında Yunanistan'da oynayan yok. Seitaridis, Karagounis, Samaras, Charisteas gibi oyuncularının tümü aşama kaydetti. Stoperleri de öyle. İtalya'da oynayan Dellas bile yedek kaldı. Yunanistan, iyi, ciddi ve tecrübeli bir takım. 80 bin seyircinin önünde kolay bir maç olmayacak.

▼Norveç'in teknik analizini yaparsak, onları nasıl değerlendirirsiniz?

▲Benim göreve başladığım maçlar Polonya ve Norveç maçlarıydı. Fenerbahçe Stadi'ndaki maça namlı gelmişlerdi.

Ertuğrul'un attığı iki golle 2-1 yenmiştik. Hakan Şükür, Alpay dahil dokuz oyuncumu da Ümit Milli Takım'a vermişim ama yine de yendik. O günden bugüne kim gelirse gelsin Norveç bir dinamo intizamı içinde hareket eden bir takım. 4-5-1'i bozmayan, sadece zaman zaman 4-4-2'ye dönen bir takım. Özellikle belirtiyorum, oyuncularının aşağı yukarı hepsi Avrupa liglerinde oynuyor ve uluslararası tecrübeleri yüksek oyuncular. Üstelik hepsi de kulüp takımlarında banko oynuyor. Bize baktığınızda Halil, Hamit az oynamaya başladı. Yıldırım sakatlığı sebebiyle bazen oynuyor bazen oynamıyor. Nuri neredeyse hiç oynamıyor. Emre sakatlığından ve cezasından dolayı oynamıyor. Fatih'in sezonu bu ay başlayacak. Nihat sezonu kapattı. Baktığınız zaman biz bu konuda bir avantajla sahip değiliz. Bu gerçeği kabul etmemiz lazım. Norveç'te ise

oyuncular hazır geliyor. Bugün Liverpoollu Riise oynamadığı zaman bile sorun olmuyor. Tugay'ın takım arkadaşı Pedersen var, Zenit'ten Fatih'in arkadaşı stoper var. Santrforları Premier Lig'de oynuyor. Carew hiç olmadığı kadar formda. Artık Norveçli futbolcular hepimizin belleklerinde yer eden isimler olmaya başladı. Bundan kastım şu, uluslararası arenada çok fazla deneyimliler ve bu da onlar için avantaj. Ancak bu son cezalı oyunumuz. Yunanistan'da sonuç ne olursa olsun dört gün sonra dev bir maça daha çıkacağız. Bütün şartları Atina'da bırakıp Norveç'e konsantre olmamız gerekir. Kazansak da kaybetsek de berabere kalsak da Yunanistan maçı Almanya'ya taşınmamalı. Kazanırsak, rehaveti

önleme adına, kaybedersek de moral bozukluğundan kurtulma adına o dört günlük evre çok önemli.

▼O dört günlük dönemde medyadan neler bekliyorsunuz?

▲Basınla bir sorunumuz olacağını sanmıyorum. En azından bizimle gelen arkadaşlarımızın bu durumlarda çok anlayışlı olacağından eminim. İki tarafın da görevi, birbirlerinin işini en rahat biçimde yapabileceği ortamı sağlamaktır. İki maçın da sona ermesinin beklenmesi, oyuncularım adına çok önemli. Oyuncularımın morallerini yükseltecek, onların güvenliğini artıracak bir ortam sağlanmalı. Kimse gördüğünü tasvir etmesin demiyorum ama Norveç maçından sonra o iki müsabakayı yorumlayacak ve eleştirecek zamanımız olacak. Eğer mümkünse o dört günde bize bu anlayışı gösterirlerse oyuncularım adına mutlu olurum. Neticede bu takım hepimizin takımı. Elbette gördüğü yanlış herkes yazacak ama oyuncularımı ikinci

maça hazırlayacak bir ortam olursa bize çok büyük yardımları olur. İsviçre maçlarının birincisi ve ikincisini daha yeni yaşadık. Aradaki farkı hepimiz hatırlıyoruz. Anlatmamıza gerek yok. İlk maçtan sonra her şey bitti havası oluşturuldu. Ama biz ikinci maça neredeyse finallere gidiyorduk. Acaba "İlk maça bazı yanlışlar yapıldı ama biz bu takıma güveniyoruz" gibi bir yaklaşım

gösterilseydi ne olurdu, bilmiyorum.

▼Bu arada Emre'nin cezası da Yunanistan maçıyla sona eriyor.

▲Emre'nin cezası bitiyor ama inşallah sakatlığı da biter. Emre Avrupa'nın en iyi orta saha oyuncularından biri. Tabii bizim tanıdığımız, bildiğimiz Emre'yi kastediyorum. Mutlu olan ve o mutlu ortamı bulduğu zaman takımıyla birlikte iyi işler yapan Emre'yi. Şu anda 26 yaşında olmasına rağmen bir lider. İtalya maçının ikinci yarısında da bunu daha rahat görme imkânımız oldu. Bazen Emre'nin Newcastle'da oynadığı maçları beğenmiyorum ve kendisine de ifade ediyorum. Ben Emre'nin ne vereceğini, nasıl bir futbolcu olduğunu en iyi bilenlerdenim. Newcastle'da, özellikle İtalya

maçından sonra çıktığı karşılaşmalarda tek başına kurtardığı maçlar oldu. Emre bizim için çok önemli bir oyuncu.

▼Norveç maçı için başka alternatifler de düşünüldü ama sonuçta yine Frankfurt kararı çıktı. Bunun sebebi neydi?

▲Başkanımız ve yönetici arkadaşlarımızla "Acaba monotonluğu mu kaldıralım? Floransa olabilir mi? Floransa olursa, seyirci yok ama halk bizi bağrına basacaktır" diye konuştuk. Bir yanda bu vardı, diğer yanda da yaz aylarında yaptığımız turnuvada Frankfurt'un seçilmesiyle Commerzbank Arena'da "bizim evimiz" ortamını oluşturmak vardı. Frankfurt kulübü bize yeni açtıkları antrenman sahasını da veriyor. Dolayısıyla bu atmosfer daha ağır bastı ve Frankfurt'ta karar kıldık.

Hiçbir şeyin sonu olmaz

▼Allah göstermesin ama diyelim ki işler istediğimiz gibi gitmedi ve bu iki maçı da kaybettik. Bu durumda stratejimiz ne olacak? Her şeye sıfırdan mı başlayacağız?

▲Aslında 12 maçın sonucuna bakmak lazım. Dünya Kupası elemelerinde 3 maç kala göreve geldik. İçeride-dışarıda hiç kaybetmeden yendik ama gidemedik. Şimdi tersini düşünelim; diyelim ki iki maçı da kazandık, garanti gittik mi? Hayır. Avantaj elde ettik. Ancak bunu söyleyebiliriz. Çünkü geriye 7 maç daha kalıyor. Bu da 21 puan demektir. İki maçı da kazanmak veya ikisini de kaybetmek her şeyin sonu değil. Tabirleri değiştirmek lazım. Eğer iki maçı da kazanırsak "Büyük bir avantaj elde ettik, kredi aldık, ileride kaybedeceğimiz maçlar için müthiş bir puan birikimi sağladık" diyebiliriz. Diğer ihtimalde de "Avantaj yitirdik, bundan sonra kaybetme kredimiz azaldı" diyebiliriz. Yoksa şu anda gidin Bosna'ya, onların da umidi var. Çünkü en baştaki takım 9 puanda. Bu grup daha çok su kaldırır. Diyelim ki iki maçı da kazandık ama Allah korusun Bosna-Hersek ve Macaristan'a takıldık. O yüzden, tabii ki kazanmak müthiş bir güven ve avantaj, kaybetmek de dezavantaj getirir ama unutmamak lazım ki grubun son iki maçına çıkmıyoruz.

▼Sorularımız bu kadar, sizin vermek istediğiniz bir mesaj var mı?

▲Şu anda lideriz ve güzel bir konumdayız. İnşallah Yunanistan ve Norveç maçlarından sonra yapacağımız röportajda yine bulunduğumuz pozisyonda tekrar karşınıza çıkarız ve o günlerde yaşadığımız olayları konuşuruz. ■

Gürcistan'a 1-0 yenildik

2 008 Avrupa Şampiyonası elemelerinde bu ay Yunanistan ve Norveç'le iki önemli maça çıkacak olan Milli Takımımız, 7 Şubat'ta Gürcistan'la Tiflis'te oynadığı özel müsabakayı 1-0 kaybetti. Milli Takımımızla daha önce oynadığı 3 maçtan 2 yenilgi ve 1 beraberlikle ayrılan Gürcistan Milli Takımı, bu sonuçla ilk galibiyetini elde etmiş oldu.

Fatih Terim'in Milli Takımımızın başında 55. kez görev yaparak rekor kırdığı Gürcistan maçında kaptanlık bandını tam 1175 gün sonra ay-yıldızlı formayı giyen Tugay Kerimoğlu taktı.

Maça hızlı başlayan Gürcistan, 2. dakikada Burduli ve 5. dakikada Kvirkvelia ile kalemizde tehlikeli oldu. Tugay'ın başarılı organizasyonu ile oyunda dengeyi kuran millilerimiz 7. dakikada gole çok yaklaştı. Bu dakikada Hamit'in sağ kanattan ortasında Arda altı pasın önünde bomboş pozisyonda topu kafayla auta attı.

19. dakikada Aurelio'nun şutu az farkla auta giderken, 24. dakikada ani gelişen atakta Arda'nın ceza sahası içinden yaptığı vuruşa Gürcü defansı set çekti.

Bu dakikadan sonra Gürcüler daha tehlikeli ataklar geliştirdi. 28 ve 36. dakikalarda Khizanishvili'nin kullandığı iki frikik atışında kalecimiz Volkan kritik müdahalelerle gole izin vermedi.

39. dakikada Tuncay'ın ceza sahası dışından attığı şutta top kaleci Revishvili'nin ellerinde kaldı. İlk yarının en tehlikeli pozisyonu ise 41. dakikada yaşandı. Ceza sahasının önünde sağ çaprazda topa buluşan Burduli'nin aşırtma vuruşunda top direğe çarpıp auta çıktı ve devre golsüz tamamlandı. Milli Takımımız en net gol pozisyonunu 51. dakikada buldu.

Orta sahadan atılan uzun topa buluşan Gökdeniz, karşı karşıya kaldığı pozisyonda topu kaleci Lomaia'ya teslim etti.

58. dakikada İbrahim Üzülmüş ceza sahasında Shashiashvili ile girdiği mücadelede yerde kaldı ama hakem bu pozisyonda devam dedi.

70. dakikada Demetradze'nin firiginde top Volkan'da kaldı.

75. dakikada Gürcistan'ın kaleye 35 metre mesafede kazandığı serbest vuruşu Gogua kullandı, çok sert gelen ve 90'a giden topu Volkan son

anda kornere çeldi. Köşe vuruşunda Demetradze'den aldığı topa Hamit'ten sıyrılan Gogua, topu arka direğe kesti, iyi yükselen Siradze, topu kafayla ağlarımıza gönderdi: 1-0
Bir dakika sonra Tümer'in ortadığı topa Gökdeniz'in yaptığı kafa vuruşunu kaleci Lomaia çizgi üzerinde önledi. 86. dakikada bu defa Hamit'in ortasına yine Gökdeniz kafayı vurdu ancak bir kez daha Lomaia'yı geçemedi.
90. dakikada Mujiri karşı karşıya pozisyonda topu Volkan'a teslim etti ve son dakikaları gerginliklere sahne olan maç Gürcistan'ın 1-0 üstünlüğüyle sona erdi. ■

STAT: Boris Paichadze
HAKEMLER: Roman Lajuks, Sergejs Braga, Janis Pukijans (Letonya)
GÜRCİSTAN: Revishvili (Lomaia dk.46)-Shashiashvili, Salukvadze, Khizanishvili (Gogua dk.67), Eliava-Burduli (Ashvetia dk.82), Tskitishvili, Menteshashvili, Kvirkvelia-Demetradze (Benashvili dk.87), Siradze (Mujiri dk.77)
TÜRKİYE: Volkan-Hamit Altıntop, Aydın, Servet, İbrahim Üzülmüş-Tugay (Gökhan Ünal dk.79)-Sabri (Mehmet Topuz dk.63), Mehmet Aurelio, Tuncay (Gökdeniz dk.46), Arda (Tümer dk.63)-Halil Altıntop (Fatih Tekke dk.46)
GOL: Siradze (dk.75)
SARI KARTLAR: Hamit Altıntop, Tugay, Sabri, Servet, Tümer (Türkiye), Menteshashvili, Tskitishvili, Lomaia (Gürcistan)

Terim: "Dostluk maçından çıktı"

M illi Takımlar Teknik Direktörü Fatih Terim, Gürcistan maçının ardından yaptığı açıklamada Gürcü futbolculara ve Letonyalı hakeme sert eleştiriler yöneltti. "Bu karşılaşmaya bir hazırlık maçı diyemeyeceğim, maç başka bir havaya büründü" diyen Terim, "Dost bir ülkede bulunuyoruz ama sahada hoş olmayan şeyler yaşandı. Hakem acizdi. Oyun durmuşken Fatih ve Gökdeniz'e atılan tekmeler hiç de hoş değildi. Biz dost olduğumuz için Gürcistan'la maç aldık. Kimseyi küçümsemek için söylemiyorum ama aslında bizim oynayacağım takımlar Almanya, İngiltere ve Fransa'dır. Bu gerilimli maçta oyuncularımızın itidalli tavrına teşekkür ediyorum" şeklinde konuştu. Her maçı arşiv için kendi kameralarına aldıklarını da belirten Terim, "Başkan ve yöneticilerle konuşacağım, bu kaseti UEFA'ya göndereceğim. Eğer bu adam FIFA hakemiye, bizim hakemlerimiz ayda maç yönetir. Bu maç belli bir dakikadan sonra hazırlık maçı olmaktan çıktı" şeklinde konuştu. ■

Terim rekor kırdı

Milli Takımlar Teknik Direktörü Fatih Terim, Gürcistan karşılaşmasında ay-yıldızlı ekibin başında 55. maçına çıkarak Coşkun Özarı'ya ait 54 maçlık rekoru kırdı. Terim'in rekoru, Futbol Federasyonu Başkanı Haluk Ulusoy, Başkan vekili Affan Keçeci, Yönetim Kurulu Üyesi Süheyl Önen, Genel Sekreter Lütfi Arıboğan ve teknik ekiple futbolcuların katıldığı bir törende pasta kesilerek kutlandı. Milli Takımımız, Terim yönetiminde çıktığı 55 maçta 27 galibiyet, 15 beraberlik, 13 yenilgi alırken, attığı 80 gole karşılık kalesinde 60 gol gördü. ■

Milli Takım'ın altı sağlam

Gençler kategorisinde 5 ayrı grupta toplam 166 oyuncu bulunuyor. Yani her yaş kategorisine ortalama 33.4 oyuncu düşüyor. Bunların yüzde 10'unun ileride A Milli Takım kadrosuna yükselebileceğini varsaydığımızda, futbolumuzu yarınlar da hedeflenen başarılarla buluşturacak bir yapı ortaya çıkıyor.

Türkiye'de futbolun altyapısının coğrafyasını merak edenler için ilginç bir veri; toplam 81 il bulunan ülkemizde 40 ilden temsilci var Genç Milli Takımlarda. Bunun yanı sıra tam 9 ülkeden oyuncu geliyor takımlarımıza.

Genç Milli Takımlarda İstanbul'un tam 38 oyuncusu var. Yani oyuncuların neredeyse dörtte biri İstanbul doğumlu. İkinci sırada 19 oyuncuyla Almanya, üçüncü sırada 15 oyuncuyla İzmir ve dördüncü sırada da 9 oyuncuyla Trabzon doğumlular yer alıyor.

166 oyuncunun 136'sı ya lise öğrencisi ya da lise mezunu. Sadece 5 tane ilköğretim okulu mezunu var. Üniversite eğitimine yaşları tutan 1988 ve 1987'lilerden 25'i de üniversite eğitimini sürdürüyor.

Oyuncuların yetiştiği kulüplere baktığımızda sadece dörtte biri Süper Lig takımlarının kadrosundan geliyor. 14 futbolcu yetiştiren Galatasaray başı çekiyor. Sarı-kırmızılıları 6 oyuncuyla Trabzonspor ve 5 oyuncuyla da Bursaspor izliyor.

Mevkilere göre araştırmaya girdiğimizde, beş takım da toplam 29 forvet görüyoruz. Yani takım başına neredeyse 6 forvet düşüyor. Buna karşın 11 sağ bek, 10 da sol bek var. Stoper özellikli oyuncu sayısı ise 35.

Bağış Erten

Geçtiğimiz sayıda Türkiye'de futbolun geleceğini kuracak olan Genç Milli Takımlara dair bir araştırma dosyası sunmuştuk. Böylece 70 milyondan çıkacak nice 70'leri arama yolunda Milli Takımlar yönetiminin ne kadar mesafe kaydettiğini göstermeye çalışmıştık. Araştırmanın ilk bölümünde daha çok genel tabloyu ve geçmişten geleceğe doğru bir devamlılık taşıyan bu çalışmaların öyküsünü sunmuştuk. Bu sayıda ise kaldığımız yerden devam edeceğiz ve Genç Milli Takımların yaş kategorilerini daha ayrıntılı bir şekilde ele alacağız. Geleceği görmek için önce önümüzdeki resmin netlik kazanmasına çalışacağız. Çünkü futbolumuzun geleceği onların ellerinde ve bizim bir an önce onların yeteneğini öne çıkarmamız gerekiyor. Öncelikle hangi veriyi işlediğimizi sunalım. Bu yazı 1987-1991 doğumlu 166 Genç Milli Takım oyuncusunun doğum tarihi, doğum yeri, öğrenim durumu, yetiştiği ilk kulüp, oynadığı kulüp, mevki, millilik sayısı, boyu, kilosu gibi özelliklerinden hareketle yazılmıştır. Amaç Genç Milli Takım kategorilerinin genel

özelliklerini çıkarmaktır. Önce sayıyla başlayalım ve en kalabalık kategoriyi söyleyelim. İşte Genç Milli Takım oyuncularının yaş kategorilerine göre sınıf mevcudu:

Oyuncuların Genel Dağılımı

1987'liler	28 oyuncu
1988'liler	42 oyuncu
1989'lular	29 oyuncu
1990'lılar	38 oyuncu
1991'liler	29 oyuncu

Yani ortalama her yaş kategorisinde 33.4 oyuncu var. Eğer her yaştan yüzde 10 oranında A Milli Takım aday futbolcusu çıksa bu toplam 15 oyuncu eder ki, yakalanması hedeflenen amacın çok ötesinde bir rakam bu. Yine yaştan devam edelim. Bu verilerin bize ulaştığı an itibarıyla, şu anda Genç Milli Takımlarda oynayan en yaşlı oyuncu, daha doğrusu oyuncular şu anda Sakaryaspor forması giyen Ergin Keleş, Antalyasporlu Mustafa Özkaya ve Beşiktaşlı Serdar Özkan. En genç oyuncu ise eskilerin "ismiyle müsemma" dedikleri birisi: Yalovasporlu Doğukan Genç.

İstanbul doğal olarak ve beklenildiği gibi en fazla oyuncu veren şehir konumunda. Tam 38 oyuncusu var İstanbul'un. Yani tüm oyuncuların yüzde 23'ü, bir başka deyişle neredeyse her dört oyuncudan biri İstanbul doğumlu. İkinci sırada Almanya doğumlular geliyor. Tam 19 oyuncu var Almanya doğumlu. Bu rakam yüzde 11.5'a tekabül ediyor. Bir başka deyişle Genç Milli Takımlara her 10 oyuncudan biri Almanya'dan geliyor. Üçüncü sırada İzmirli var. Her ne kadar Süper Lig'de hiç İzmir takımı olmasa da İzmir hâlâ bir futbol kenti olmayı sürdürüyor. Çünkü İzmir'den gelen tam 15 oyuncu var. Yine futbol geleneğiyle öne çıkan illeri görüyoruz en üst sırada. Trabzon'dan 9, Bursa'dan 7 oyuncu Genç Milli Takımlara geliyor.

Burada şaşırtıcı olan rakamlar da var. Mesela Başkent'in üç temsilcisi Süper Lig'de oynarken, yine altyapısıyla ünlü takımlar Başkent'te yıllardır mücadele verirken, Ankara doğumlu Milli Takım oyuncusu sadece 5. Yine mali gücü yüksek büyük şehirlerden Antalya'dan 5, Konya'dan 3, futbolcu fabrikası olarak bilinen Sakarya'dan 3, Türkiye'nin en büyük beş kentinden biri olan Adana'dan 2, Eskişehir'den 1 oyuncu yer alıyor Genç Milli Takımlarda. Gaziantep'ten ise hiç oyuncu bulunmuyor. (Burada şu hususun altını çizmekte fayda var. Tabii

bu doğum yerine göre yapılan bir oranlama. Oynadıkları takımlara bakarken farklı istatistikler olduğunu bir önceki araştırmada ortaya koymuştuk. Bu iki veri bir arada incelenmelidir.) Yabancı bir ülkede doğmuş olan oyuncular da toplamda hiç de azımsanacak gibi değil. Almanya malûm, zaten istatistiğine yer verdik yukarıda. Peki ya diğerleri? Aslında diğerleri grubu çok kalabalık değil. 3 Hollanda doğumlu oyuncu, 2 Belçika ve birer tane de Fransa, İsveç, İsviçre, Avusturya, Bulgaristan, KKTC doğumlu oyuncu var.

Yabancı Ülke Doğumlular

Almanya	19
Belçika	2
Avusturya	1
Bulgaristan	1
Fransa	1
Hollanda	3
İsveç	1
İsviçre	1
KKTC	1

Öğrenim Durumlarına Göre Dağılımları

Bilindiği gibi futbol oynayan çocukların ailelerinin en büyük şikâyetlerinden biri çocukların öğrenimlerini aksatmasıdır. Bu açıdan Genç Milli Takımların durumu bir tür yol gösterici olacaktır. Gerçekten de görünen o ki, eğitim futbolla birlikte pekâlâ yürüyebiliyor. Tabii ki bazı zorlukları var. Özellikle devam sıkıntısı çocukları zorluyor. Ama birçoğu eğitimini bırakmış değil. 166 oyuncunun 136'sı ya lise öğrencisi ya da lise mezunu. Sadece 5 tane ilköğretim okulu mezunu var. Onun dışında lise altında eğitimi olan yok. Üniversitelilere gelince; tam 25 oyuncu üniversitede okuyor. Zaten yaşlarına baktığımızda 1988 ve 1987'lilerin yaşı üniversiteyi tutuyor. Bu bağlamda birkaç tekil örnek ilgi çekici gerçekten. Üç öğrenci meslek lisesinde öğrenim görüyor.

1989'lu Jem Karacan, Reading Futbol Okulu'nda okuyor. Ali Helvacı ve Göksel Özkara ise Denizlispor Koleji'nde eğitimini devam ettiriyor.

Yetiştirici Kulüp

UEFA'nın yakında devreye gireceği söylenen en önemli kurallarından biri futbolcu yetiştirme ölçütleriyle ilgili. Özellikle Bosman sonrası gelişmeler UEFA'yı böyle bir önlem almaya itmiş görünüyor. Bunun iki anlamı var. UEFA bir yandan yetiştirici kulüpleri korumayı amaçlıyor. Diğer yandan da kulüpleri bir takım katılım şartlarıyla altyapı yatırımlarına teşvik ediyor, hatta zaman zaman da zorluyor. Bu yüzden yetiştirici kulüpler çok önemli ve futbola büyük katkı sağlıyor. İşte Genç Milli Takımlarda da bunun önemini görmek mümkün. Tabii ki yine Galatasaray bu istatistiğe imza atan takım. Galatasaray'dan yetişmiş tam 14 oyuncu var Genç Milli Takımlarda. Üstelik bunların hiçbiri başka takıma gitmemiş, hâlâ Galatasaray'da oynuyor. Zaten Genç Milli Takımlardaki Galatasaraylıların yarısı kendi takımlarından yetişmiş durumda. Sarı-kırmızılılardan sonra en fazla oyuncu yetiştiren kulüp ise 6 futbolcuyla Trabzonspor. Onları 5 oyuncuyla Bursaspor, 4'er oyuncuyla Ankaragücü, Beşiktaş ve Karşıyaka izliyor. Birden fazla oyuncu veren diğer kulüpler ise şöyle: 3'er tane Altay ve Gençlerbirliği, 2'ser tane Denizlispor, Fenerbahçe, Gaziosmanpaşa ve Küçükçekmece. Süper Lig'de, hatta Lig A'da bile yer almamalarına rağmen Gaziosmanpaşa ve Küçükçekmece'nin ikişer oyuncu vermesi manidar. Zaten birçok amatör ya da alt liglerde mücadele veren kulübün ismine rastlıyoruz burada. Genç Milli Takımlarda oynayan oyuncuların sadece dörtte biri Süper Lig takımlarının kadrosundan geliyor.

Doğum Yerlerine Göre Oyuncuların Genel Dağılımı

Adana	2
Adıyaman	1
Ağrı	1
Almanya	19
Amasya	1
Ankara	5
Antalya	5
Avusturya	1
Balıkesir	2
Batman	2
Belçika	2
Bolu	2
Bulgaristan	1
Burdur	1
Bursa	7
Çanakkale	1
Denizli	1
Diyarbakır	2
Düzce	3
Erzincan	1
Eskişehir	1
Fransa	1
Giresun	3
Hollanda	3
İstanbul	38
İsveç	1
İsviçre	1
İzmir	15
Kahramanmaraş	1
Karabük	2
Kars	1
Kayseri	2
KKTC	1
Kilis	1
Konya	3
Malatya	2
Manisa	5
Mersin	1
Muş	1
Ordu	1
Osmaniye	1
Rize	2
Sakarya	3
Samsun	2
Şanlıurfa	1
Tokat	1
Trabzon	9
Uşak	1
Yalova	1

Yetiştirici Kulüpler

Galatasaray	14	Irmak Sanayi	1
Trabzonspor	6	İzmir Balçovaspor	1
Bursaspor	5	İzmir GSİM	1
Ankaragücü	4	İzmir Telekomspor	1
Beşiktaş	4	İzmirspor	1
Karşıyaka	4	Karadeniz Bakırsor	1
Altay	3	Kartal Bulvarspor	1
Gençlerbirliği	3	Kartalspor	1
Denizlispor	2	Kayadibispor	1
Fenerbahçe	2	Kayserispor	1
Gaziosmanpaşa	2	Kocaelispor	1
Küçükçekmece	2	Konya Demirspor	1
Adana Gençlerbirliği	1	Konyaspor	1
Adanaspor	1	Küçükköy Belediye	1
Akçaabat Sebatspor	1	Kuştepe	1
Akdenizspor	1	Manavgat Belediye	1
Akhisar Belediye	1	Marmaris Belediye	1
Atışalanı Spor Kulübü	1	Mechelen	1
Aliağa Belediyespor	1	Merzifonspor	1
Altıntepsi	1	Milton Keynes Dons	1
Antalya Kepez	1	Mudanyaspor	1
Antalya Yolspor	1	Muratpaşa	1
Antalyaspor	1	Muş Tiğemspor	1
Araklıspor	1	Neuperlach	1
Arsan Sümerspor	1	Osmanispor	1
Ataköyspor	1	Paderborn	1
Azimspor	1	Pendikspor	1
Balıkesir Belediye	1	Petkimspor	1
Balkan Yeşilbağlarspor	1	Rethem	1
Batman Belediye	1	RKAVV	1
Batman Petrolspor	1	Salihlispor	1
Bayer Leverkusen	1	Samsun Yolspor	1
Bayrampaşa-Tunaspor	1	Samsunspor	1
Bornavaspor	1	Sapancaspor	1
Boztepespor	1	Schwetzingen	1
Çakmakspor	1	Şirinyalı Fenerspor	1
Çaykur Rize	1	Sporting	1
Dardanelspor	1	St. Claude	1
Demirspor	1	St. Pauli	1
Doğanşehir Belediye	1	Schwarz-Weiß München	1
Doğanspor	1	Tarsus Torosspor	1
Dosko	1	Tennis Borussia Berlin	1
Düzce Belediye	1	Tepebaşı Kolejspor	1
Edremit Lindaspor	1	Tepecik Fıratpen	1
Erzincanspor	1	Topağaçspor	1
Eskişehir DSİ Bentspor	1	Turgutluspor	1
Et-Balıkspor	1	Türkspor	1
Farjanes	1	TuS Marathon	1
FC Regensburg	1	Tuzla Belediye	1
Feneryolu	1	Sieblingen	1
Fortius	1	Ümraniye Doğuş	1
Frankfurt	1	Ünyespor	1
Gaziantepspor	1	Vienna	1
Giresunspor	1	Viktoria	1
Güngören Belediye	1	Vingst	1
Helvacı Belediye	1	Yalovaspor	1
Hertha Berlin	1	Yerköyspor	1
HT 16 Hamburg	1	Yeşilova	1
İçerenköy İdmanyurdu	1	Yıldırım Bosna	1
İmmeşpor	1	Zeytinburnuspor	1
İnegölspor	1	Ziraat Bankası	1

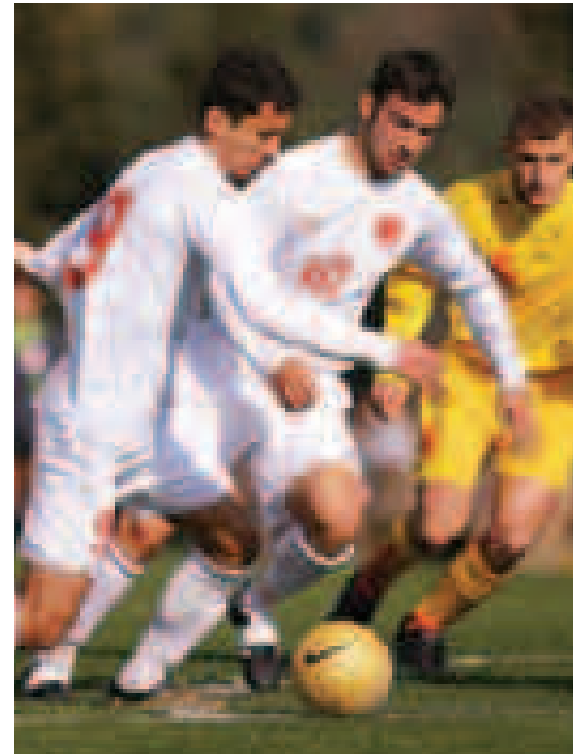

forvet tipinde oyuncumuz var. Yani takım başına neredeyse 6 forvet söz konusu. Buna karşın öncelikli özelliği sağ bek olan 11, sol bek olan 10 oyuncu var. Tam 35 tane stoper oynayabilen oyuncu söz konusu. Henüz özellikler belirlenmemekle birlikte Milli Takım Antrenörlerinin ayrımlarına göre elimize gelen rakamlar böyle. Takım başına 7 stoper fena değil gibi. Ama bekler konusunda sorun altyapılarda da sürüyor belli ki.

Fiziki Özellikler

Son yıllardaki gelişmeler ışığında oyunun yapısı da değişiyor yavaş yavaş. Eskiden yetenek ön plandayken şimdi fizik güç her şeyin başı sayılıyor. Bu yüzden futbolcu olacak çocuğun boyu posu her şeyin önüne geçiyor. Tabii ki yetenek her zaman kapıları aralıyor. Ama artık ideal olan Maradona'lar değil Zidane'lar. Yani hem teknik hem de fizik açıdan güçlü olmak gerekiyor. Genç Milli Takımlarda oynayan çocukların büyük bölümü henüz fiziksel gelişimlerini tamamlamış değil. Ama birçoğu futbol için yeterli fizik kapasiteye çıkmış durumda. 1987 doğumlular ortalama 1.81 boyunda ve 73 kilo. Yani futbol açısından ideal fizikleri var. Ortalamaları mevkilere göre dağıtırsak, forvetlerin 1.78, kalecilerin 1.88 boyunda olduğunu görüyoruz.

1988 doğumlulara geçelim. Boyları ortalama 1.80, kiloları 73. Bu yaş grubunun forvetleri 1.80 boyunda, kalecileri ise 1.88. Yaşlar küçüldükçe doğal olarak boylar da kısılıyor. 1989 doğumluların boy ortalaması 1.77. Kiloları da buna uygun olarak daha az: 69. 1990'lıların istatistikleri ise şöyle: Boy 1.79, kilo 70. Ve son olarak 1991'lilere bakalım. Boy 1.76, kilo 64. İşte Genç Millilerin genel istatistiği. Bakalım bu çocukların kaç Türk futbolunun geleceğini belirleyecek. ■

Mevkilere Göre Dağılım

Aslında herkesin en çok merak ettiği konulardan biri de bu. Acaba altyapılarda en çok hangi mevkide oyuncu yetişiyor? İleride Milli Takım'ın ihtiyacı olan mevkilere yeni

isimler gelebilecek mi? Tabii ki burada rakamlar tek başına açıklayıcı değil. Sonuçta her takımda kaleciler var ama bunların hangisinin üst düzey olacağı konusunda bir kesinlik yok. Ama yine önemsenecek veriler var elimizde. Beş takımda toplam 29

'Geri dağıtım' sancıları

TV yayın gelirleri dünyadaki tüm futbol kulüpleri için önemli bir ekonomik girdi kalemi. Ve dünyanın her yerinde yayın haklarının oluşturduğu pastanın paylaşım kavgası yaşanıyor. Havuz sisteminin oturduğu varsayılan Almanya ve İngiltere'de de gelirin kulüpler arasındaki geri dağıtımı konusunda ciddi tartışmalar devam ediyor. Büyük kulüpler pastadan daha fazla pay talep ederken, diğerleri "Biz ne kadar güçlenirsek ligin kalitesi ve seyir değeri o kadar artar" görüşüyle paylarını artırmak istiyor.

Günümüzde liglerin en önemli gelir kaynakları tartışmasız TV yayın haklarından elde edilen gelirler ve bu gelirlerin kulüpler arasında geri dağıtımıdır. "Geri dağıtım" ifadesinin kullanılmasının en önemli sebebi ise aslında kulüplere ait olan bu hakların, kulüpler tarafından merkezi satış için federasyona veya lig birliğine devredilmesidir. Yani aslında federasyonlar veya lig birlikleri kulüplerin haklarını, onlar adına en iyi fiyattan satıp, elde edilen geliri de gerçek hak sahiplerine yani kulüplere geri ödemektedir. Fakat söz konusu geri dağıtım her zaman tartışma konusu olmuştur ve olmaya da devam edecek gibi görünmektedir. Çünkü genellikle elde edilen gelir sadece en üst lig organizasyonuna değil, diğer alt liglere de dağıtılmakta ve gelir sağlamaktadır. Tartışma da tam bu noktada ortaya çıkmaktadır. Çünkü alt liglerde yer alan kulüplerin en önemli yaşam kaynağını bu gelir kalemi oluşturmaktadır. Fakat üst liglerde yer alan büyük kulüpler de geri dağıtım sistemlerine itiraz

etmektedir. Onlar da ligin lokomotifinin, seyredilebilir olmasını sağlayan unsurun kendileri olduğu iddiasından hareketle pastadan daha fazla pay almayı istemektedir. Bu durumda aslında tam bir dilemmadır. Çünkü kaynaklar sınırlı ama talepler sınırsızdır. Günümüzün hızla büyüyen futbol endüstrisinde kulüpler her zaman daha fazla paraya ihtiyaç duymaktadır. Alman 1. Ligi Bundesliga'da uygulanan geri dağıtım sistemine itiraz büyük kulüplerden gelmiştir. 2005-06 sezonunun sonuna kadar uygulanan sisteme göre, havuzda toplanan gelirin bir kısmı eşit dağıtılmakta, kalanının geri dağıtımında ise takımların sezon sonunda ligde elde ettikleri pozisyon ve yayınlanan maç sayısı baz alınmaktaydı. Bu geri dağıtım prensibine göre 2004-05 sezonunda ligi şampiyon bitiren Bayern Münih sadece 16 milyon euro kazanabilmiştir. Büyük kulüplerin itirazından sonra Bundesliga'da geri dağıtım sistemi değiştirilmiş ve son dört sezonda ligde elde edilen pozisyon esası baz alınmıştır. Fakat muhakkaktır ki bu yeni sisteme de alt liglerde yer alan kulüpler ile Bundesliga'da yer alan diğer kulüpler itiraz edecektir. Bugün itibarıyla en büyük TV yayın hakkı anlaşmasının sahibi, yıllık 986 milyon euroluk (£ 669 Milyon) anlaşması ile İngiltere Premier League'dir. Diğer liglerle karşılaştırılınca bu anlaşma dev bir anlaşmadır ve İngiliz kulüplerine çok büyük kaynak sağlamaktadır. Fakat anlaşma mevcut en büyük anlaşma olmasına ve kulüplere çok önemli bir kaynak yaratmasına rağmen geri dağıtımı ile ilgili itirazlar ve huzursuzluklar devam etmektedir. Bugün Premier League'de uygulanan geri dağıtım

prensibine göre;
1- Havuzda toplanan gelirin yüzde 50'si kulüplere eşit olarak dağıtılmaktadır. Ligden düşen üç kulübe ise Premier League'de yer alan kulüplere ödenen paranın yarısı bir bedel iki sezon boyunca ödenmeye devam etmektedir.
2- Gelirin yüzde 25'lik bölümü, yayınlanan maç sayısına göre dağıtılmaktadır.
3- Kalan yüzde 25'lik bölüm ise kulüplerin lig sonunda elde ettikleri pozisyona göre dağıtılmaktadır. Premier League'den düşen kulüplere iki sezon boyunca ödeme yapılmasının sebebi ise Premier League ile Football League arasındaki parasal büyüklük farkıdır. Bir başka ifade ile ligden düşen kulüplerin iki sezon boyunca, Premier League'deyken yükledikleri pahalı sözleşmelerin şartlarını yerine getirebilsinler ve maddi olarak iflasa sürüklenmesinler diye ödeme yapılmaktadır. Fakat ödenen miktar kulüpleri tatmin etmemektedir. Bunun yanında Ipswich Town Başkanı ve Football League'in yönetim kurulu üyelerinden David Sheepshanks, Premier League'den düşen kulüplere yapılan ödemenin yıllık 6 milyon pounddan, 10-12 milyon pounda çıkmasının ligde rekabete zarar vereceğinin altını çizmiştir. Bugün Premier League yönetimi ile Football League yönetimi arasında devam eden tartışma dört ana madde üzerinde odaklanmaktadır:
1- Premier League'in, Football League'e kulüplerin alt yapılarını geliştirmeleri için yaptığı, kulüp başına 60.000 pound tutan, yıllık ise 4.2 milyon pounda ulaşan ödeme miktarının artırılması,
2- Kulüplerin taraftar birliği programlarının finansmanı için yapılan ödeme miktarının artırılması,

3- Premier League'in Profesyonel Futbolcular Birliği'ne yaptığı yıllık 17 milyon poundluk ödemenin artırılması,
4- Federasyonun profesyonel maçların organizasyonu için ödediği paranın Premier League ile Football League arasında paylaşımı. Şüphesiz ki bu ödemelerin ana kaynaklarını TV yayın haklarından elde edilen gelir oluşturmaktadır. Ve açıkça görülmektedir ki, Football League, İngiltere'de futbolun vizyonunu oluşturan, en üstteki lig organizasyonu Premier League'in yeni imzaladığı dev TV yayın hakkı anlaşmasından daha fazla pay almayı istemektedir. Görüldüğü gibi ülkemizde de hiç bitmeksizin süregelen TV yayın hakkından elde edilen gelirlerin geri dağıtımı tartışması, futbolda ilerlemiş ve ilk beş ülke arasında yer alan İngiltere, Almanya gibi ülkelerde de varlığını fazlasıyla hissettirmektedir. Ülkemizde de senelerdir süregelen TV yayın hakkı gelirlerinin geri dağıtımı tartışması, geri dağıtım sistemi değiştirilmiş olmasına rağmen bitmemiştir. Bugün uygulanan geri dağıtım sistemi, eskiden uygulanan sisteme göre çok daha adil ve mantıklı olmasına rağmen bu tartışmalar hâlâ devam etmektedir. Diğer tüm ülkelerde olduğu gibi büyük kulüpler şampiyonluklarını, başarılarını ve ligin izlenmesini sağlayan unsurları olduklarını öne sürerek pastadan daha fazla pay almayı isterken, diğer kulüpler de onlar olmaksızın ligin olmayacağını ve büyükler dışında yer alan kulüpler ne kadar güçlenirse ligin kalitesinin ve seyir değerinin o kadar artacağını öne sürerek paylarını artırmak istemektedir. ■

suskunluğunu 7.5 yıl sonra bozdu

Tam 7.5 senedir büyük bir başarıyla Ada'da top koşturuyor. 6 sezondur formasını giydiği Blackburn Rovers'ta 2003'te yılın futbolcusu seçildi. Yurtdışında en uzun süre kalan Türk futbolcusu unvanını taşıyor. Gençlerin önünü açmak için veda ettiği Milli Takım'a 1175 gün sonra geri döndü. Ada'ya gittiğinden bu yana ilk röportajını *TamSaha*'ya verdi. Gerekçesini ise “Yapacağım röportaj, vereceğim mesaj tabii ki önemli ama benim röportajım sahaya çıktığım zaman başlıyor. İnsanlar ne yaptığımı, ne söylemek istediğimi, hangi mesajları verdiğimi sahada görüyor. Ayrıca konuşmaya gerek duymuyorum” sözleriyle açıklıyor.

Ben sahada konuşurum!

Eşimin basketbolcu olması, spordan gelmiş olması, çok iyi anlaşmamız ve birbirimize destek olmamız çok önemli bir avantajdı. 7.5 yıldır Avrupa'dayım. Bunu tek başıma yaptım demiyorum. Önemli pay sahipleri eşim ve çocuklarımdır.

Mazlum Uluç

▼Milli Takım'a veda kararınız Türkiye'de bir ilkti. Kamuoyu tarafından da takdirle karşılandı. Çünkü Türkiye'de bunu yapabilen oyuncu yoktu. Gerekçeniz de gençlerin önünü açmaktı. Peki, bu kararın arkasında bir yandan da “Tek bir noktaya odaklanayım, kulübümde başarılı olayım” gibi bir düşünce var mıydı? ▲Bir yere odaklanmak gibi düşünmemek lazım. Sonuçta futbol yaşıntınız çok uzun bir süreç değil. Zaten 10-15 sene futbol oynayabilirsiniz.

Benim verdiğim kararın ana gerekçesi gençlerin önünü açmak ve tecrübe kazanmalarını sağlamaktı. Meseleyi kendimi tek bir noktaya kanallize etmek gibi düşünmedim. ▼Ama bir yandan da amaca yeterince ulaşamadı. Çünkü biz o mevkiyi doldurmak için Aurelio'yu vatandaş yapıp Milli Takım'da oynatmak zorunda kaldık. ▲Yerin dolmadığını düşünmemek lazım. Nasıl ki zamanında bizi bir yerden bulup çıkardılar,

➔ Gençlere mutlaka güvenmeniz gerekiyor. Ama sadece futbol anlamında değil. İnsanlar bir oyuncuyu bir anda gökyüzüne çıkardıkları gibi hemen ardından yerin dibine sokmayı da becerebiliyor. Ortasını bir türlü bulamıyoruz.

➔ Dünya Kupası'nda üçüncü olduktan sonra bir takım başarılar hızla gelecek diye düşünmemek gerekir. Benzer bir jenerasyonu yakalamak için zamana ihtiyacımız var. Ben umutluyum ve bu sürenin çok da uzamayacağına inanıyorum.

➔ “Jübile için geliyor” diye yazılıp çizildi. Dört sene önce Milli Takım'a nasıl geliyorsam şimdi de öyle geldim. Gelmemdeki en büyük iki unsurdan birincisi ülkeme ve milli formaya hizmet etme düşüncesi, ikincisi de Fatih Hoca'dır.

➔ Eğer Avrupa'da başarılı ve kalıcı olmayı düşünüyorsanız kafanızda Türkiye ile ilgili şeyleri bitirmeniz lazım. “Ben bu işin üzerinden geleceğim, başaracağım” diye içten istediğiniz sürece yapamayacağınız hiçbir şey yoktur.

yeni genç-leri de mutlaka çıkartacaklardır. Gençlere ne kadar çok sahip çıkılıp ne kadar fazla güvenilirse o kadar verim elde edilebilir. Sonuçta ben de tecrübesizliklerle başlayan futbol yaşıntımda gün geçtikçe tecrübe kazandım. Önümdeki büyüklerin gösterdiği yoldan yürüdüm ve yavaş yavaş kendimi buldum.

▼Türkiye'de genç oyuncuların önlerinin yeterince açık olduğunu düşünüyor musunuz? ▲Gençlere mutlaka güvenmeniz gerekiyor. Ama sadece futbol anlamında değil. Bir oyuncuya baktığınız zaman “Bu çok yetenekli, gelecek vaat ediyor” diye düşünebilirsiniz. Ama insanlar o oyuncuyu bir anda gökyüzüne çıkardıkları gibi hemen ardından yerin dibine sokmayı da becerebiliyor. Ortasını bir türlü bulamıyoruz. Gençlerin arkasında olduğumuzu mutlaka hissettirmeliyiz. Ama onların

da takımları, ülkeleri ve kendilerine güvenip forma veren teknik direktörleri için ellerinden geleni yapmaları lazım.

Türkiye'de özel hayat yok!

▼İngiltere'de genç oyunculara bakış açısı nasıl? ▲İngiltere'de hangi yaşta olursa olsun oyuncuların tümü aynı seviyede. Kimsenin kimseden bir farkı yok. Teknik adamın gözünde tüm oyuncular aynı. Genç bir oyuncu da teknik adamla tecrübeli bir oyuncunun konuştuğu gibi konuşabilir. Avrupa'da oyuncular çok profesyonelce yaşıyor ve bu profesyonel düşüncüyü sahaya da yansıtıyor. Türkiye'de ise evli insanın da bekâr insanın da özel yaşıntısı yok. Çünkü ülkemizde özel yaşıntıya girmek moda. İnsanların yatak odasına kadar girmeye yetkili olduğunu zannedenler var. Futbolu futbol olarak düşünüp, oyuncuyu sahadaki performansı ile değerlendirirseniz, oyuncu zaten kendi yaşıntısını düzenleyecektir. ▼İngiltere'de futbolcu olmakla, Türkiye'de futbolcu olmak arasındaki farkları konuşalım o zaman. Mesela Türkiye'deki bir oyuncu yalnız başına veya ailesiyle sokakta yürürken ya da

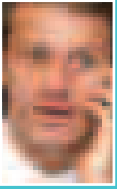

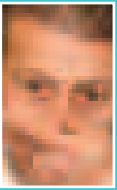
Rangers'tan Blackburn'e geçerken Souness bana "Bu ligde hızlı futbol oynanıyor, ikili mücadeleler sert geçiyor. Senden bir tek ricam var, bir stop bir pas oyna, topu ayağında fazla tutma" demişti. Futbolumdaki değişim bu tavsiyeyle başladı.

Tabii ki her futbolcu Chelsea'de, Manchester United'da oynamak ister. Ama bir yerlere gelmek için merdivenleri yavaş yavaş çıkmak yazım. Yoksa sizi çok çabuk indirirler. Mühim olan doğru kararı verdiğiniz zaman hiç durmadan gitmenizdir.

Altı sezondur Blackburn'deyim, başkanın yüzünü bir ya da iki kere gördüm. O da transfer döneminde. Zaten hiçbir yöneticiyi göremezsiniz. Başkanlar konuşmaz. Onların görevi kulübü yönetmek, gelirlerini artırmaktır.

İngiltere Ligi 90 dakika boyunca hiç düşmeyen bir tempoya sahip. Türk futbolu ise bana göre İspanya'da oynanan futbolun seviyesinde. Bunu kimseye yaranmak için söylemiyorum. Göze hoş gelen futbol oynayan takımlarımız var.

Kendinizi iyi eğitirseniz ve yapmak isterseniz hayatta yapamayacağınız bir şey yoktur. Mühim olan istemeniz. Ama yüzde 100 istemeniz, yüzde 99 değil. Yüzde 1'lik opsiyonu bile yok çünkü. Ben bugünkü konumumu yüzde 100 istememe bağlıyorum.

alışveriş yaparken kendini yeterince rahat hissetmiyor. Siz İngiltere'de nasıl yaşıyorsunuz?
▲İngiltere'de de futbol en az Türkiye'deki kadar sevilir ve büyük ilgi görüyor. Ama futbolcu sokağa çıktığında normal insan muamelesi görüyor. Çok rahatlıkla alışverişinizi yaparsınız. İnsanlar sizi tanıır ama "Boş bir gününde ailesiyle dışarıya çıkmış, eğleniyor veya alışverişini yapıyor" diye düşünüp sizi rahat bırakır. Ama bizdeki sevgi tezahürü çok farklı. İnsanlar sizi gördüğünde mutlaka yakın olmak istiyor. Aslında bunda bir kötülük de yok. Mesela televizyonda Arda'yı görüyor, "İyi futbol oynayan, sevimli bir çocuk" diye düşünüyor, yakından gördüğünde sevgisini nasıl vereceğini bilemiyor. Aradaki fark bu. Bu mesleği yapıyorsanız buna da katlanacaksınız.

Başarı için zaman gerek

▼Siz 2002'deki Dünya Kupası üçüncülüğünde vardınız, ardından 2004 elemelerinde de yer aldınız ama finallere katılamadık. Sonrasında da Milli Takım'ı bıraktınız. 2006 Dünya Kupası'na da katılamadık. O dönemdeki gerilemenin ardında neler vardı sizce? Jenerasyonu mu yenileyemedik?

▲Bazı şeyleri zamana bırakmak lazım. Dünya Kupası'nda üçüncü olduktan sonra bir takım başarılar hızla gelecek diye düşünmemek gerekir. Biz 14-16 Yaş Milli Takım'ından itibaren A Milli Takım'a yükselen bir jenerasyonduk ve mükemmel bir ortam bulmuştuk. Benzer bir jenerasyonu yakalamak için zamana ihtiyacımız var. Bugün oynayan genç arkadaşlarımız yok mu? Var elbette. Gençlerle tecrübelerini kaynaştırmak için de zaman gerekiyor. Genç oyuncu buraya eli-ayağı titreyerek geliyor. Çünkü geldiğiniz yer Milli Takım. Gittiğiniz her platformda ülkenizi temsil ediyorsunuz. Ben bu süreci başarısızlık olarak değerlendirmiyorum, sadece zamana ihtiyacımız olduğunu düşünüyorum. O zamanın da uzun olacağını tahmin etmiyorum.

▼Yani Milli Takım'daki yeni oluşumdan umutlusunuz.

▲Niye umutlu olmayayım? Yakın zamana kadar dünyanın farklı ülkelerinden gelip de Türk futbolcusunu izleyen ve isteyen olmuş muydu? Ama bugün Türk futbolcusu isteniyor. Çünkü Türk futbolcusu birçok platformda iyi olduğunu dünyaya gösterdi.

▼Bugün Milli Takım'a yeniden döndünüz. Fatih Terim, "Ona ihtiyacımız var. Norveç ve Yunanistan maçlarında da Tugay'dan yararlanacağım" dedi. Daha önce böyle bir teklif gelseydi ne yapardınız?

▲Bugün "Jübile için geliyor" diye yazılıp çizildi. Ben dört sene önce Milli Takım'a nasıl geliyorsam şimdi de öyle geldim. Gelmemdeki en büyük iki unsurdan birincisi ülkeme ve milli formaya hizmet etme düşüncesi, ikincisi de Fatih Hoca'dır. Şu anda Türkiye Ligi'nde oynayan bütün oyuncuların üzerinde Fatih Hoca'nın emeği vardır.

▼Yani, Fatih Hoca değil de daha önceki teknik adamlardan biri çağırıyorsa gelmez miydiniz?

▲İki sene önce bir başka teknik direktör de beni çağırıyordu tabii ki gelirdim ama o zaman verdiğim kararın arkasında durmamış olurdum. Yine aynı düşüncedeyim ama bugünkü durum çok özel.

▼Hem Fatih Hoca'nın çağırması hem de "Bana ihtiyaç var" düşüncesi mi durumu özel kılıyor?

▲"Bana ihtiyaç var" sözünü ben yorumlayamam. Bu Hocamın takdirdir. Kendisiyle görüştüğümüzde çağırısını seve seve kabul ettim.

▼"Türk futbolcusu yeteneklidir, Avrupa'da her takımda oynayabilir" diyoruz ama birçok oyuncumuz da gittikten çok kısa sonra geri dönüyor. Siz "tutunabilen" oyunculardan birisi olarak bu durumu nasıl değerlendiriyorsunuz?

▲Eğer bir takım şeyleri yapmayı, başarmayı ve kalıcı olmayı düşünüyorsanız, kafanızda Türkiye ile ilgili şeyleri bitirmeniz lazım. "Ben bu işin üstesinden

geleceğim, başaracağım" diye içten istediğiniz sürece yapamayacağınız hiçbir şey yoktur. Gidip dönmeler olabilir. Dünyanın her yerinde oluyor. Belki iklim, belki ortam uymuyor, belki dil sorunu nedeniyle oyuncu kendini ifade edemiyor. Ama futbol dünyanın her yerinde aynı lisanla oynanıyor.

Ailem olmasa bu noktaya gelemezdim

▼Ada'ya gittiğinizde sizin için de bir lisan problemi yok muydu?

▲Vardı ama sevgili eşim Etkin Kerimoğlu'nun basketbolcu olması, spordan gelmiş olması, çok iyi anlaşmamız ve birbirimize destek olmamız çok önemli bir avantajdı. Dolayısıyla bugün geldiğimiz nokta da ortada.

7.5 yıldır Avrupa'dayım. Bunu tek başıma yaptım, ödülleri kendime aldım demiyorum. Bu işin önemli pay sahipleri eşim ve çocuklarımdır. Onlar olmasa belki ben bugünkü noktada olamazdım.

▼Bu arada çocuklarınızın da hayatını değiştirdiniz herhalde.

▲Düşünsenize, çocuklarım İngilizceyi ana dilleri gibi öğreniyor. Oğlum Berke'nin yaşantısı dört dörtlük ve hiçbir sıkıntısı yok. Kızım Melis de anaokuluna gidiyor ve o da hayatından memnun. Dördümüz çok rahat bir şekilde hayatımızı sürdürüyoruz.

▼Türkiye'deki Tugay'la İngiltere'deki Tugay farklı sanki. Türkiye'de "el freni" diye eleştirilen Tugay'ın yerinde bugün dikine ve çabuk oynayan, dolayısıyla el üstünde olan bir Tugay var.

Bu değişim nasıl sağlandı?

▲Bu tespitinize katılıyorum. Rangers'tan Blackburn'e geçerken Graeme Souness'ın ilk gün bir tavsiyesi olmuştu. "Bu ligde hızlı futbol oynanıyor. Birebir mücadeleler de çok sert geçer. Senden bir tek ricam var, bir stop bir pas oyna, topu ayağında fazla tutma. Biz genç bir takımız. Sen önündekileri koştur. Bu bana yeter" demişti. O konuşmanın dışında başka bir şey de olmadı. Türkiye'de oynadığım zaman insanların neler dediğini çok iyi hatırlıyorum. Ama ben hiçbir zaman "O insan bunu dedi, diğeri onu dedi" gibi düşünmedim.

▼Peki, "Keşke bugünkü futbolumu Türkiye'de de oynasaydım" dediğiniz oluyor mu?

▲Hayatımda hiçbir zaman keşkeler yoktur. Keşke dediğiniz zaman bir takım şeyleri yanlış yapmışınız anlamına gelir.

O ödülü tek başıma almadım

▼2003-04 sezonunda Blackburn'de yılın futbolcusu seçildiniz. Böyle bir ödül neler hissettiriyor insana?

▲Bir Türk olarak düşünsenize; iyi bir sezon geçiriyorsunuz ve o sezondaki emeğinizin karşılığında verilen bir ödül var. Bu ödülü alırken insan öyle güzel duygular içinde o platforma çıkıyor ki. Bir kere taşımış olduğunuz bayrak var, arkanızda Türk insanın o sıcak sevgisi var. Böyle bir gurur olabilir mi? Kulübünüz ve taraftarlar sizi yılın en iyi oyuncusu seçiyor ve siz ödülü almaya kafanız dik, büyük bir gururla çıkıyorsunuz. Onu orada görmeniz, yaşamanız lazım. Tabii bunu ben tek başıma başarmadım. Bu bir ekip oyunu. Benimle birlikte takım arkadaşlarım var. Müthiş bir çalışma ve azim var. "Ne yaptı da aldı?" diye burun kıvrıranlar olabilir. Ama sonuçta siz Türksünüz ve nereye giderseniz gidin aslında fazla sevilmezsiniz.

▼Peki, siz böyle bir sıkıntıyı hiç hissettiniz mi?

▲Hayır, benim bugüne kadar böyle bir sıkıntıyı hiç olmadı. Çünkü insanlarla diyaloglarım her zaman iyiydi. Hangi maça gitsek, rakip takım oyuncularından ve taraftarlarından hep pozitif duygular aldım.

▼Bu kadar başarıya rağmen Türk medyasının gündeminde yeterince yer almadınız. Türkiye'de başarı hikâyeleri yeterince ilgi çekmiyor galiba. Biz başarısızlıkları konuşmayı daha mı çok seviyoruz?

▲İnanır mısınız, ben hiçbir zaman burada haber çıksın, Türkiye'deki

basın hakkımda bir şeyler yazsın diye düşünmedim. Tabii ki 7.5 yıldır Avrupa'da oynuyorsunuz ve desteklenmeniz gerekir. Ama ben hiç kimseden destek beklemedim. Sadece yaptığım işteki mutluluğumu ifade etmeye ve bu işten keyfi almaya çalıştım. İnsanların düşüncesi benim için önemli değil.

▼Bu arada Ada'ya gittiğinizden bu yana hiç kimseye röportaj vermediniz. Bunun sebebi neydi?

▲Evet vermedim, hâlâ da vermiyorum. Çünkü benim mesleğim futbol oynamak. Yapacağım röportaj, vereceğim mesaj tabii ki önemli ama benim röportajım zaten sahaya çıktığım zaman başlıyor. 90 dakika boyunca röportaj veriyorum ben. İnsanlar benim ne yaptığımı, ne söylemek istediğimi, hangi mesajları verdiğimi görüyor. Röportajın içindeki her şey sahada var. Ayrıca konuşmaya gerek duymuyorum. Kötü de oynasanız, iyi de oynasanız röportaj yapılıyor. Ama sonuçta röportajın en güzeli sahada veriliyor.

Merdivenleri yavaş yavaş çıkmak lazım

▼Türkiye'deki futbolculara sorduğumuzda Avrupa'ya gitmek istediklerini söylüyorlar ama hepsinin gözü en büyük takımlarda. Blackburn'e gitmeye pek gönül indirmiyorlar. Bu konuda onlara ne tavsiyede bulunursunuz?

▲Paşa gönülleri bilir, ben ne diyeyim? Tabii ki her futbolcu Chelsea'de, Manchester United'da, Arsenal'de oynamak ister. Ben de isterim. Ama bir yerlere gelmek için merdivenleri yavaş yavaş çıkmak lazım. Yoksa sizi çok çabuk indirirler. Kendinize sağlam bir basamak bulmak istiyorsanız öncelikle seçeceğiniz takımı iyi araştırmanız lazım. Mühim olan doğru kararı verdiğiniz zaman hiç durmadan gitmenizdir. İnsanlar "Bu küçük takım, ben o takıma gitmem" diye düşünüyorlarsa yanlış düşünüyorlar demektir. Liverpool-Everton derbisinden sonra Rafael Benitez, Everton için "Küçük bir takım" dediği için bütün İngiltere'nin tepkisini topladı. Çünkü İngiltere'de küçük takım yoktur, hepsi büyük takımdır. Tabii ki bazıları daha büyüktür ama bu diğerlerinin küçük olduğu anlamına gelmez.

▼Benitez bir İspanyol ve İngiltere'deki anlayışı bilmediği için böyle bir söz edebiliyor. Bizde de bazı yöneticiler gökten haber geldiğini söylüyor, bazıları diğer kulüplerle ilgili küçümseyici ifadeler kullanabiliyor. İngiltere'deki yöneticilerin verdikleri demeçlerle futbolcular kadar ön plana çıktığını

söyleyebilir miyiz? Mesela sizin başkanınıza da gökten haber geliyor mu?

▲Altı sezondur Blackburn'deyim, başkanın yüzünü bir ya da iki kere gördüm. O da transfer döneminde. Zaten hiçbir yöneticiyi göremezsiniz. Başkanlar konuşmaz. Onların görevi kulübü yönetmek, gelirlerini artırmaktır. Futbola ilgili konuşacak olanlar teknik adamlar ve yardımcılarıdır. Başkanın bu konularla ne alakası var? Tabii ki başkan gerektiği zaman menajerle diyalog kurup neler istediğini iletir. Sistem budur. Başkanın televizyonlara çıkıp futbola ilgili konuşması söz konusu bile olamaz. Bizde televizyonlar çok olduğu için bütün başkanlar her tarafta boy gösterebiliyor.

▼Burada suçlu olan medya mı? Başkanlar ya da yöneticiler isterlerse medyada görünmeyebilir değil mi?

▲Zaten bir tencere düşünün, bir de kapağını bulun ve üst üste koyun, sorunun cevabı ortaya çıkar. ▼İngiltere'de Premier Lig dünyanın en büyük markası oldu. Bundan 10 yıl önce holiganizmle uğraşan bir ülke bugünkü duruma nasıl geldi? Neyi başardılar?

▲Bir kere bu işi önlemek için bir sistem oluşturdular. İngiltere'ye girdiğiniz andan itibaren biri bizi gözetliyor programlarında olduğu gibi adım adım izlenirsiniz. Holiganizme karşı yürütülen hareketin başarıya ulaşmasının altında bir de İngiltere Milli Takımı'nda oynayan futbolcuların açıklamaları ve verdikleri mesajlar var. Toplumu olumlu biçimde yönlendirmeye çalıştılar ve bunda da başarılı oldular.

▼Tek problem ırkçılık gibi görünüyor şu anda.

▲İrkçılığa karşı da büyük bir savaş var. Belli dönemlerde bütün takımlar ırkçılığa karşı mesajlar içeren tişörtlerle sahaya çıkıyor. Bu konuda çok titiz olduklarını ortaya koyuyorlar. "Renk önemli değil, önemli olan içindeki düşüncenin ne kadar renkli olduğudur" mesajını veriyorlar. Kalbiniz güzelse renklerin hepsi size hoş gelir.

▼Emre'nin yaşadığı sıkıntı nedir peki?

▲Aslında Emre'nin yaşadığı bir sıkıntı yok. Emre'nin böyle bir şey söylediğine hiç ihtimal vermiyorum. Çünkü karakteri çok sağlam bir oyuncu.

▼Günümüz futbolunda defansif orta sahalılar artık her şeyi belirliyor.

İki-üç sezon daha oynadıktan sonra antrenörlük yapmayı düşünüyorum. O olmazsa menajerlik yapacağım. Bunu da İngiltere'de yaşayarak gerçekleştireceğim. Çocuklarımın eğitimi ve benim yaşantım açısından bunun daha doğru olduğunu düşünüyorum.

Blackburn kulübünden oyuncu-antrenörlük teklifi aldım. "Şu anda oynamayı düşünüyorum ama ileride yine böyle bir teklifiniz olursa elbette kabul ederim" cevabını verdim. İnşallah olur.

konusu. Bu farkı oluşturan faktörler nedir?

▲İngiltere kulüplerinin hepsinin çok güçlü finansman kaynakları var. Sistem kurulmuş, paranın geleceği yerler belli. Dolayısıyla kulüplerin maddi krize girmesi diye bir şey söz konusu değil. Her kulüp birbirine yakın bütçelerle yönetiliyor ve herkesin belirli hedefleri var. Türkiye'ye baktığınız zaman ise televizyonları ve gazeteleriyle bol bol eleştirenler var,

kulüplerin para sorunları var, doğru dürüst sponsorluk sistemi yok. Oysa rekabet için kulüplerin ekonomik açıdan güçlü olması gerekiyor.

▼**Futbol mantalitesi açısından baktığımızda Premier Lig'le Türkcell Süper Lig'i nasıl kıyaslayabiliriz?**

▲İngiltere Ligi 90 dakika boyunca hiç düşmeyen bir tempoya sahip. Sürekli gol pozisyonu görürsünüz. Çok fazla fizik güce dayalı bir lig, futbol göze çok hoş gelir ve dakikaların nasıl geçtiğini anlayamazsınız. Bizde ise problem herkesin futbolu bilmesi. O bilenler biraz geri çekilse herkes futboldan zevk alacak. Türk futbolu bana göre İspanya'da oynanan futbolun seviyesinde. Bunu kimseye yaranmak için söylemiyorum. Göze hoş gelen futbol oynayan takımlar var.

▼**Türkiye'den hangi oyuncular Premier Lig'e yakın görüyorsunuz?**

▲İsim vermek istemiyorum ama sadece İngiltere'de değil, Avrupa'nın bütün kaliteli liglerinde oynayacak oyuncularımız var. Gitmek istediği sürece her futbolcu gidip oynayabilir. Nasıl olsa Türkiye'yi kimse haritadan silmiyor.

▼**Bir de yaş konusu var. Tugay Kerimoğlu Türkiye'de olsaydı bu yaşa kadar bu performansla oynayabilir miydi?**

▲Bilmiyorum ki, ben size

soruyorum. O dönemde insanların nasıl baktığını göremiyorduk çünkü sadece başarı kazanmakla uğraşıyorduk.

▼**Türkiye'de 30 yaş civarındaki futbolcular sürekli sizi örnek gösteriyor ve "Tugay 36 yaşında İngiltere'de oynuyorsa biz de burada oynayabiliriz" diyor.**

▲Kendinizi iyi eğiterseniz ve yapmak isterseniz hayatta yapamayacağınız bir şey yoktur. Mühim olan istemeniz. Ama yüzde 100 istemeniz, yüzde 99 değil. Yüzde 1'lik opsiyonu bile yok çünkü. Ben bugünkü konumumu bu yüzde yüz istememe bağlıyorum.

▼**Peki, ne zamana kadar devam? Çünkü Blackburn sözleşmenizi yenilemek istiyor.**

▲Evet, onların düşüncesi sözleşmeyi iki sezon daha uzatmak. Ama ben hep bir sezonluk sözleşmelerle devam etmek istiyorum. Bu bana daha mantıklı geliyor.

Oynayabildiğim yere kadar gitmek amacındayım ve iki-üç sezon daha oynayabileceğimi düşünüyorum.

▼**Futbolu bıraktıktan sonrası için düşünceniz ne? Hayatınızı İngiltere'de sürdürmeyi düşünüyor musunuz?**

▲Öncelikle antrenörlük yapmayı düşünüyorum. O olmazsa bağlı bulunduğum Galaxy Sport Managment'la çalışmak niyetindeyim. Menajerlik yapacağım. Bunu da İngiltere'de yaşayarak gerçekleştireceğim. Çocuklarımın eğitimi ve benim yaşantım açısından bunun daha doğru olduğunu düşünüyorum. Türkiye burada zaten, her sene geliyoruz. Bir ay burada, üç ay orada yaşanabilir yani.

▼**Öncelikli hedef antrenörlük mü? Bu konuda bir teklif var mı? Siz Souness'la çok yakınsınız çünkü.**

▲Evet, öyle bir teklif oldu. Souness, Wolverhampton'ı alacaktı ama olmadı. Bu arada kendi kulübümden de oyuncu-antrenörlük teklifi aldım. "Şu anda oynamayı düşünüyorum ama ileride yine böyle bir teklifiniz olursa elbette kabul ederim" cevabını verdim. İnşallah olur. ■

Eskiden sadece rakibi durduruyorlardı artık onlardan başka şeyler de bekleniyor. Sizce bu mevkinin en büyük ayırt edici özelliği nedir?

▲Bir kişiyi cımbızla çekip de "Sen bunları yapıyorsun ya da yapamıyorsun" demekle olmaz. Bu işi takım halinde düşünmek lazım. Ben bu görevi hiç konsantre olarak yapmadım, her şeyi olurluna bıraktım. Mühim olan takıma ne kadar faydalı olduğunuz, futbol bilginizi ne kadar yansıtabildiğiniz ve takım arkadaşlarınızla nasıl yardımlaştığınızdır. Ön liberonun bulunduğu ortam kolay bir ortam değil. Takımın ana sigortasındasınız. Saha içinde herkesle diyalogunuzun çok iyi olması gerekiyor. Tabii ki biraz da kendinize güveniniz ve futbol tecrübeniz ön plana çıkıyor.

Türk futbolunu medya yönetiyor

▼**İngiliz medyası ile bizim medyamız arasında bir kıyaslama yapabilir miyiz? Mesela her antrenmanınızı 30 gazeteci mi izler?**

▲Bizim antrenmanlarımızda ne gazeteci olur ne de kamera. Maç Cumartesi günü ise medya mensupları Cuma günü gelir, menajerimizin belirlediği iki oyuncu basın toplantısı yapar ve biter. Antrenmana her gün seyirci gelecek,

kameramanlar gelecek, böyle bir şey yok. Bu yasaklamayla da olmuyor. Kendiliğinden gelişmiş bir kural. Zaten bir idmandan her gün ne çıkarabilirsiniz? Her gün "O topa böyle vurdu, öbürü gol attı" diye yazılmaz ki. Aramızdaki fark şu; Türk futbolunu medya yönlendiriyor, insanlar da onlara inanıyor. İnsanlar gazeteyi okuyup bana "Jübileye mi geldin?" diye soruyor. Keşke bizimkiler de olaylara kameranın merceğinden gördükleri gibi bakabilse. Ama öyle bakmıyorlar.

▼**Oyuncu yetiştirme konusunda da iki ülke arasında fark var gibi görünüyor. Geçtiğimiz ay Murat Erdoğan'la yaptığımız röportajda Türkiye'de futbolcu olmanın tesadüflere bağlı olduğunu söylemişti. Siz ne düşünüyorsunuz bu konuda?**

▲Evet, Türkiye'de futbolcu olmak tesadüflere bağlı. İngiltere'de profesyonellik var, menajerlik sistemi var, yöneticilerin futbolcu ve menajerlerle ilişkileri çok farklı. Futbolcu olmak için ille de gidip birilerinin kapısını çalmanız gerekmiyor. Eğer iyiyseviz mutlaka keşfediliyor ve bir noktaya geliyorsunuz.

▼**Siz 7.5 sene önce Türkiye'den ayrılırken şampiyon takım sayımız dörttü. Halen değişen bir şey yok. İngiltere için ise farklı bir durum söz**

Öyle futbolcular vardır ki, hani hangi takımda doğmuşsa o takımın demirbaşı olmuş, o kadar ki, neredeyse futbola başladığı kulüpte futbolu bırakmıştır. Yani simge isimlerdir onlar. Onları başka formayla asla düşleyemezsiniz. Bir tek formayla bir futbol ömrünü tamamlamışlardır. Hepsinden önemlisi o formayla almadıkları başarı yoktur.

Yakın Dönem Demirbaşları

Franco Baresi

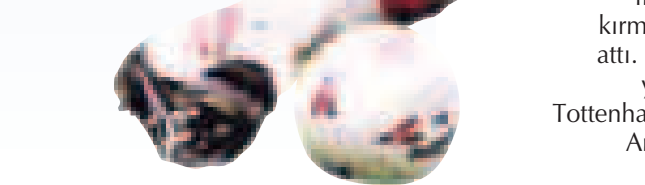
(1978-1996): 8 Mayıs 1960 doğumlu. Lakabı Franz. Çünkü Beckenbauer'dan sonra gelen belki de en iyi, en zeki, en kıvrak defans oyuncusu. 18 yaşında Milan A Takımı'na çıktı. Bir kez üzerine giydiği formayı bir daha çıkarmadı. Tam 532 lig maçına çıktı. 16 gol attı. 37 yaşında futbolu bıraktığında hâlâ kırmızı siyahlı o forma vardı üzerinde. 6 lig şampiyonluğu gördü. 3 kez Şampiyon Kulüpler Kupası kaldırdı. Onun 6 numaralı forması emekliye ayrıldı ve kimseye verilmedi.

Tony Adams

(1983-2002): Geçen sayıda çılğınlar onbirine girmişti, bu sefer de demirbaşlar onbirinde. Gelmiş geçmiş en iyi defans onbirine de girebilirdi aslında. Zaten Arsenal taraftarları tarafından gelmiş geçmiş en Arsenalli oyuncu seçildi. 1980'de genç takımından başladığı

kulüpten hiç ayrılmadı. 1983 Kasım'ında ilk defa üzerine geçirdiği formasıyla ligde 504 maça çıktı. 32 de gol attı. Arsenal'in gelmiş geçmiş en genç kaptanıydı ve tam 14 sene kaptan kaldı.

Christian Authier *Futbol A.Ş.* kitabının ilk yazısını Nicolas Anelka'ya ayırır. Anelka'nın nasıl bir pazarlama dehasının ürünü olduğunu, her transferinde ne büyük paralar kazandığını anlatır uzun uzun. Sonunda da mealen şunu söyler: Anelka, kalitesinin ötesinde transferlerle değerini artıran bir metadır. Gerçekten de futbolcuların değeri transferlerle artar ya da azalır. Astronomik görünen bütün transferler takımlara verilen paralarla ilgilidir ve rakamların artışı futbolcunun şanına şan katar. Transfer yapmak futbolda piyasa yapmaktır. Ve iyi bir futbolcu transfer hayatı boyunca birkaç büyük transfer yaptığı takdirde her zaman el üstünde tutulacaktır. Kimse onlara kıyamaz, çünkü işin doğasında vardır. Robbie Fowler'ın ne kadar iyi bir Liverpool taraftarı olduğunu

biliyoruz. Ama o bile takımdan ayrılmak, bir süre başka diyarlarda şansını denemek zorunda kalmıştı. Evet, belki gizli gizli gelip Liverpool'un o muhteşem İstanbul finalini seyretti ama bu onun başka takım forması giydiği gerçeğini değiştirmedir. Dönüşü alkışlarla oldu gerçi. Ama üzerinde farklı takımların forması islanmıştı çoktan. Bir takımdan ayrılmak ille de daha iyi bir takıma gitmek için olmuyor tabii. Bazen gitmek zorunda kaldığınız zamanlar da olur. Çünkü futbol her zaman üst düzey performans bekler, her gün yeni baştan yaşar. Bu yüzden futbolda özgeçmişinizle neredeyse hiçbir şey kazanamazsınız. Her yıl transfer yaptığı yeniletecek olan şey potansiyelinizdir. Nice büyük futbolcular, nice simge isimler bir süre sonra düşen performansları nedeniyle başka takımların yolunu tutmuştur. Bunun onlarca

Matthew Le Tissier

(1986-2002): Sıradan bir takım olan Southampton'da bütün kariyerini geçirmiş olmasına hâlâ kimse inanmıyor. Oysa o takımını çok sevdi ve hiç bırakmadı. Eylül 1986'da formayı kaptı ilk defa. Tam 443 lig maçında hep aynı kırmızı-beyazlı formayı giydi. Tam 161 gol attı. Milli Takım'a seçildi. Transfer teklifleri yağdı. Ne Milan'a ne Chelsea'ye ne de Tottenham'a gitti, ancak adı hep onlarla anıldı. Ama o Southampton'lıydı. Taraftarlar bu yüzden ona "Le God" dediler.

Bağış Erten

örneği vardır. Takım değiştirmenin bir başka nedeni daha vardır. İyisinizdir, transfer yapmak da istemiyorsunuzdur. Fakat yine de takımınızda barınmadığınız olur. Bir futbolcuyla ters düşmüşünüzdür, bir hata yapmışsınızdır, taraftar sizi affetmez. Ya da bir şekilde yeni yüzler aranır ve size yol verilir. Her durumda takımda kalamayan yine sizsinizdir. Aslında bu yazı bu gruplardan hiçbirine dair değil. Hatta tam tersi oyunculara bakacağız bu sefer. Hani hangi takımda doğmuşsa, o takımın demirbaşı olmuş, neredeyse futbolu başladığı kulüpte bırakmıştır. Yani simge isimlerdir onlar. Onları kontratınızı yeniletecek olan şey formayla asla düşleyemezsiniz. Bir tek formayla bir futbol ömrünü tamamlamışlardır. Hepsinden önemlisi o formayla almadıkları başarı yoktur. Geçmişin tozlu sayfalarında

Bülent Korkmaz

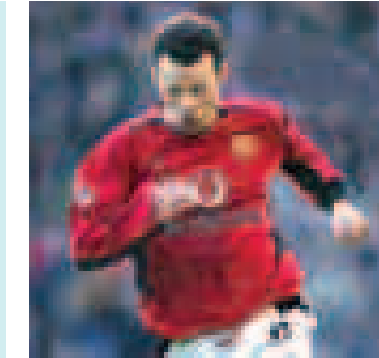
(1987-2005): Yanlış anlaşılmasın. Eğer bu bir Türkçe dergi olmasaydı da Büyük Kaptan bu listenin vazgeçilmezi olurdu. Çünkü o gerçekten demirbaşların en önde gideni ve bunu tüm dünya kabul ediyor. Kaç kez kapısından döndüğü kulübünü yüreği hiç bırakmadı. 24 Kasım 1968 doğumlu. 19 yaşında forma giymeye başladığında herkes "büyük risk" dedi. Sonra anlaşıldı ki, onu oynatmamak büyük risk. 430 lig maçına çıktı Galatasaray'la. 102 kez de A Milli oldu. 9 lig şampiyonluğu gördü, 20'den fazla kupa kaldırdı. Süper Kupa da UEFA Kupası da ilk onun elinde yükseldi. Alkışlanmayı hep hak etti.

Paolo Maldini

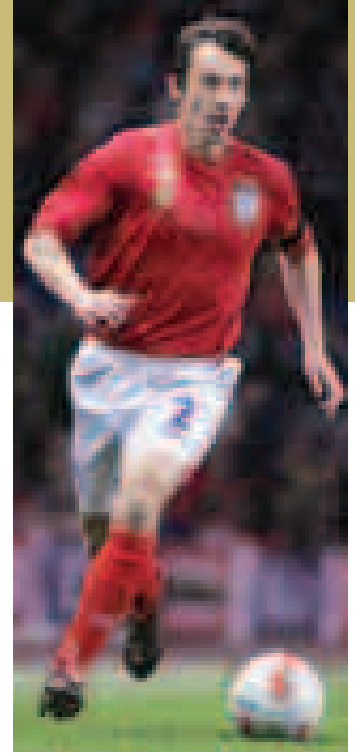
(1985-...): Ailecek Milanlı, ailecek futbolcu. Onun gibisi bir daha zor gelir. 26 Haziran 1968 doğumlu. Hâlâ ama hâlâ oynuyor. Bildiği tek forma Milan forması. 1985 Haziran'ında daha 17 yaşındayken üzerine geçirdi ve o formayı ligde tam 746 kez giydi. 30 da golü var. Kim bilir belki de Milan altyapısındaki oğluyla birlikte forma giyer yakında! Herkesler gitti, bir o bir de Costacurta kaldı Milan defansında. Bakalım daha kaç kişiyi emekli edecek yılların kaptanı.

Cüney Tanman (1974-1991), Sedat Özden (1973-1986), tabii ki bir Zeki Rıza Sporel unutulacak isimler değildir. Sadece bizde de geçerli değildir bu gelenek. Avrupa'da da bazı oyuncular neredeyse ömür boyu bir takımda kalmışlar ve o takımın sembol ismi olmuşlardır. Bernd Trautmann (1949-1964) Manchester City efsanesinin önemli isimlerindendir. Johnny Haynes bir Fulham klasiğidir (1952-1970). Tam 18 yıl takımdan ayrılmamıştır. Billy Wright (1939-1959) tam 20 yıl Wolverhampton Wanderers formasını ıslatmıştır. Jackie Charlton (1952-1973) İngiltere'de ve dünyadaki ününü Leeds United'a borçludur. Johnny Dixon (1945-1961) da bir Aston Villa klasiği olmuş ve tam 16 yıl aynı takımda top koşturmuştur. Giampiero Boniperti (1946-1961) de Juventus'a adeta demir atmıştır. Bir İtalyan abidesi Giacinto Facchetti (1960-1978) Inter'in bayrağı olmuştur. Sepp Maier (1965-1980) ve Hans-Georg

Ryan Giggs

(1990-...): Galli. 29 Kasım 1973 doğumlu. Onun gibi bir sol açık için İngilizler neler vermezdi? Ama o Galli doğdu, öyle kalmayı seçti. Tıpkı Manchester United'ı seçmesi gibi. Aktif futbolcular içinde o formayı taşıyan en eski Manchester'lı hâlâ. 8 şampiyonluk gördü, onlarca da kupa. 488 kez Manchester United formasını giydi, ki bu Bobby Charlton'dan sonra Kırmızı Şimşeklerin formasını en fazla giyen ikinci oyuncu demek. Almadığı ödül kalmadı. Her sene transfer söylentilere kapak oldu, ama hiçbir yere gitmedi. 11 numaralı Gal büyücüsü hâlâ kendisini takımına adıyor.

Gary Neville

(1992-...): Listenin diğer Manchester'lısı. Hiçbir zaman ön plana çıkmadı. Ama sağ bekteki devamlılığıyla örnek oldu. İngiltere Milli

Takımı'nı da o koca Manchester'lı da sağ bekten yönetti. Nice yıldızlara rağmen kaptanlık ona verildi. 361 kez Manchester United forması giydi. Efsane takımın efsane oyuncularındandı. 1991'de girdiği Manchester United kapısında topa ayağı ilk kez

1992'deki bir UEFA Kupası maçında değdi. "Busby Bebekleri" diye anılan Scholes, Beckham, Giggs ve Butt'la birlikte takımın iskeletini o kurdu. 6 şampiyonluk yaşadı. Bir kez de Şampiyonlar Ligi kupasını kaldırdı.

Hâlâ Direnenler

Francesco Totti

(1993-...): Her sene adı transfer listelerinin en başında. Onu almak isteyenler dünyanın en zengin kulüpleri. Ama hiçbir yere gitmiyor. O Romalı. Bu yüzden Romalı imparatorlara benzetiliyor. 1976 Eylül'ünde, tabii ki Roma'da doğdu. 1989'da genç takımına girdiği Roma'da bir efsane oldu. 1993 yılında, yani 16 yaşını doldurmadan A takıma çıktığında, herkes Godot'yu beklercesine onu bekliyordu. Takım tarihinin en fazla gol atan ve en fazla milli olan oyuncusu oldu. Roma formasını 356 kere giydi. Halen de giymeye devam ediyor. Şampiyonluklara hâlâ hevesli ve hâlâ takımının en iyisi.

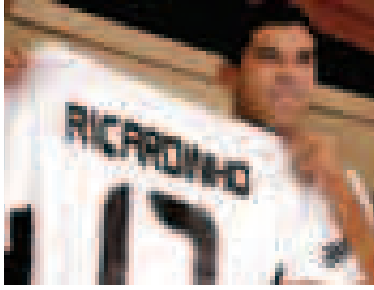

Küresel futbolun adı samba...

Gözünüzü hangi takıma çevirseniz bir Brezilyalı ile karşılaşmanız mümkün. Faroe Adaları, Hindistan, Ermenistan, Güney Afrika gibi ülkelerde bile sambacılar rastlanıyor. Dünyanın neresinde futbol oynanıyorsa, orada mutlaka bir Brezilyalı bulunuyor Sadece 2004 yılında 846 Brezilyalı futbolcu, 80 farklı ülkenin takımlarına transfer oldu. Brezilya Merkez Bankası, bu oyuncu ihracatının ülke ekonomisine girdisinin 133 milyon euro olduğunu belirtiyor. Brezilya'nın 1994-2005 yılları arasındaki futbolcu ihracatından elde ettiği gelir ise tam 840 milyon euro.

Cem Çetin

Barcelona'da Ronaldinho, Arsenal'de Gilberto Silva, Real Madrid'de Robinho, Milan'da Kaka, Werder Bremen'de Diego, Roma'da Taddei, Heerenveen'de Alves, CSKA Moskova'da Dudu, F.Bahçe'de Alex, Beşiktaş'ta Ricardinho... Avrupa'nın dört bir tarafında pek çok Brezilyalı futbolcu top koşturuyor. Mevcut tablo karşısında, insanın aklından, "Brezilya dışında kariyerlerini sürdüren sambacıların sayısı kaçtır" diye bir soru geçiyor. 2006-07 sezonu itibarıyla Avrupa'da yaklaşık 650 civarında Brezilyalı futbolcunun olduğu belirtiliyor. Dünya genelinde ise bu sayının 2 bin 500'lerde dolaştığı tahmin ediliyor. 13 bin civarındaki profesyonel futbolcusuyla Brezilya, dünya futbolunun bir numaralı ülkesi. Profesyonel futbolcuların dışında

Brezilya'da 30 milyon kişinin futbol oynadığı belirtiliyor. Brezilya Futbol Federasyonu'nun verilerine göre, üretilen futbol ayakkabısı sayısı 3.3 milyon, üretilen top sayısı ise 6 milyon. Profesyonel takımların forma satışlarının dışında 32 milyon forma satılıyor. Brezilya futbolu için "İngiliz icat etti, Brezilyalı mükemmelleştirdi" ifadesi kullanılıyor. Sayısal değerler de Brezilya'nın dünya futbolundaki yerini açık bir şekilde ortaya koyuyor. Sadece 2004 yılında 846 Brezilyalı futbolcu, 80 farklı ülkenin takımlarına transfer oldu. Brezilya Merkez Bankası, bu oyuncu ihracatının ülke ekonomisine girdisinin 133 milyon euro olduğunu belirtiyor. Brezilya'nın 1994-2005 yılları arasındaki futbolcu ihracatından elde ettiği gelir ise tam

Turkcell Süper Lig'de 28 Brezilyalı oynuyor

Turkcell Süper Lig'deki 18 takımdan 13'ünde toplam 28 Brezilyalı futbolcu top koşturuyor. Brezilyalı futbolculardan Fenerbahçeli Aurelio, Beşiktaşlı Nobre, Vestel Manisasporlu Rafael ve Konyasporlu Batista Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığına geçti. Kadrosunda en fazla Brezilyalıyı bulunduran takımlar 4'er oyuncuyla Beşiktaş ve Fenerbahçe.

- Ankaragücü: Da Silva, Tita
- Ankaraspor: Wederson, Jaba, Hamilton
- Beşiktaş: Kleber, Ricardinho, Nobre, Bobo
- Bursaspor: De Souza
- Çaykur Rizespor: Anderson
- Denizlispor: Julio Cesar, Adriano
- Fenerbahçe: Edu, Alex, Aurelio, Deivid
- Gençlerbirliği: Tozo, Sandro
- Konyaspor: Batista, Nene, Eder
- Sivasspor: Pereira Carvalho, Fransergio
- Trabzonspor: Jefferson
- Vestel Manisaspor: Rafael, Reinaldo
- Kayserispor: Eder

840 milyon euro. Brezilyalı futbolcuların yurtdışı tercihlerinin başında, kültürel nedenlerden dolayı Portekiz geliyor. 2004 yılındaki 846 transferden 132'si Portekiz'e gerçekleşti. Uyum sorununun asgari

düzeyde yaşandığı Portekiz'deki Brezilyalıların toplamının 200'ün üzerinde olduğu tahmin ediliyor. Portekiz'i İspanya (43), Fransa (40), Polonya (32) ve Almanya (26) izliyor. Brezilyalıları sadece Avrupalılar ilgi göstermiyor.

Brezilya futbolunu Zico profesyonelleştirdi

Doksanlı yılların başına kadar Brezilya'daki futbol kulüpleri sistemsiz, ilkel bir anlayış tarzıyla yönetiliyordu ve ülkede futbol bir sektör olarak kabul görmüyordu. Değişim, esas adı Arhur Antunes Coimbra olan ve halen Fenerbahçe'nin Teknik Direktörlüğünü yapan Zico ile başladı. Doksanlı yılların başında ülkesinde Spor Bakanlığı yapan Zico, sadece futbolun değil sporun her dalının profesyonel anlayış çerçevesinde belli kurallar içinde yönetilmesini arzuluyordu. Bu çerçevede Zico, kendi ismiyle anılan 8672-93 numaralı yasanın yürürlüğe girmesinde büyük rol oynadı. Bu yasa Brezilya'daki spor

yönetimlerinin ve futbol kulüplerinin profesyonelleşmesi için bir umuttu. Futbol kulüpleri dernek statüsünden ayrılıp, anonim şirket olabileceklerdi. 1998'de "ZicoYasası", bir başka ünlü isim Pele'nin Spor Bakanı olmasıyla güncelleştirildi. Pele'nin adıyla anılan bu yasanın (9615-98) en önemli özelliği, Zico Yasası'yla anonim şirkete dönüşen kulüp bütçelerinin şeffaflaştırılmasıydı. Bu süreçte zaman zaman kulüplerle Pele arasında gerginlikler yaşansa da kulüpler uyguladıkları şeffaf bütçe sayesinde yabancı yatırımcıların ilgi odağı oldu. Ancak 2000 yılında, futbol dünyasından gelen baskılar sonucu Pele Yasası değişikliğe uğradı. Özellikle futbol kulüplerini şirket statüsüne dönüştüren madde değiştirildi ve Maguito Vilela Yasası'yla (1998-00) kulüplerin anonim şirket olma zorunluluğu kaldırıldı. Bu değişiklikten kısa bir süre sonra Brezilya futbolu ciddi bir ekonomik krizle karşı karşıya kaldı. ■

toplam 63.5 milyon euro borçla kapatan Brezilya 1.Futbol Ligi kulüplerinin, futbolcu satışlarından elde ettiği gelir, bütçelerinde yüzde 30'luk bir oranı gösteriyor. Bu yüzdelerin Avrupa Kıtası'na oranla yüksek seyretmesinin en önemli nedeni, Brezilya'daki kulüplerin profesyonel bir yönetime sahip olmaması. "Brezilya'daki kulüpler ticari gelirlerini çeşitlendirme konusunda çok arzulu değil"

ifadesini kullanan San Paulo Üniversitesi'nden Prof. Dr. Amir Somoggi, bu konuyla ilgili olarak, "Brezilya'da çok büyük bir potansiyel var ancak kulüpler bu potansiyeli kullanamıyor. Bu olumsuzluk kulüplerin yapısından kaynaklanıyor. Pek çok kulüp başkanı amatör ruhla kulüpleri yönetmeye çalışıyor" görüşünü ortaya atıyor. "Kulüpler ekonomik sıkıntılarını ancak profesyonel yönetim anlayışı söz konusu olursa çözebilir" diyen Brezilyalı akademisyen, "Ne var ki, mevcut tabloya bakıp, iyimser konuşmak pek mümkün değil. Tek istisna Paranaense" görüşünü ortaya atıyor. Brezilyalı akademisyenin örnek kulüp olarak gösterdiği, Beşiktaş'ta top koşturan Kleberson'un eski kulübü Paranaense, Brezilya'da kendi stadı olan ender kulüplerden birisi. Doksanlı yılların

sonunda Kyocera Arena ismini verdikleri Brezilya'nın şu andaki en modern stadını yapan Paranaense'liler, 2002 yılında lig şampiyonluğuna ulaştı. "1995'te başkan olan Mario Petraglia'nın on yıllık planlaması sonuç verdi. 1998-2001 yılları arasında Paranaense'nin gelirlerinde yüzde 130'luk bir artış oldu" diyen Somoggi, "İzledikleri bilinçli yönetim politikaları sayesinde Brezilya'nın tanınan

takımlarından bir tanesi oldular. Ünlülerini ülke dışına taşımaya çalışıyorlar" ifadesini kullanıyor.

İyiler gidiyor, statlar boşalıyor

Gelecek vaat eden isimlerin iyi bir bedele Avrupalılara satılması ekonomik kriz içindeki Brezilyalılar için bir çözümmüş gibi gözükse de pek de öyle olmadığı açık bir şekilde görülüyor. Son sekiz yılda tam 5 farklı takımın şampiyon olduğu Brezilya Ligi'nde maçlar pek de dolu tribünler önünde oynanmıyor. Son verilere göre, statlara giden seyirci ortalaması 12 binlerde dolaşıyor. Brezilya'nın önde gelen gazetelerinden *O'Globo* bu olumsuzluğu, "Kulüpler ellerindeki en iyi isimleri plansız

programsız Avrupalılara satarsa, statlar da elbette boş kalır. Artık Brezilyalılar Avrupa'da top koşturan ülke futbolunun yıldızlarını ekran başından takip ediyor" şeklinde yorumluyor. Bu kadar çok Brezilyalının kariyerlerini ülke dışında sürdürmesinin bir başka nedenini de ülkedeki yaşam koşulları oluşturuyor. Gelir düzeyi düşük ailelerden gelen futbolcular, daha iyi yaşam şartları bulma adına, her türlü riski alıp yurtdışı maceralarına atılıyor. Durum böyle olunca, Brezilya'dan ihtiyaca cevap verecek nitelikli futbolcular kadar, beklentilere cevap veremeyen, hayal kırıklığı yaratan "tüccar" zihniyetli futbolcular da çıkabiliyor. Beşiktaş'ın Ailton transferi hâlâ hafızalardaki tazeliğini koruyor. ■

Asya'dakiler de sambacıların iş gücünden fazlasıyla faydalıyor! 2004 transfer döneminde Japonya 35, Güney Kore 32, Endonezya 26, Vietnam 17 ve Çin 12 Brezilyalıya kapılarını açtı. Asyalıların yabancı futbolcu tercihini ağırlıklı olarak sambacılar lehine kullanmasının en önemli nedeni olarak, 2002'de Japonya-Güney Kore'de düzenlenen Dünya Kupası'nda Brezilya'nın şampiyonluğu gösteriliyor. Yeri gelmişken belirtmekte fayda var; Faroe Adaları, Hindistan, Ermenistan, Güney Afrika gibi ülkelerde de sambacılar rastlanıyor. Anlayacağınız dünyanın neresinde futbol oynanıyorsa, orada mutlaka bir Brezilyalı bulunuyor.

Profesyonel yönetim eksikliği

Adeta bir futbolcu fabrikası konumundaki Brezilya'da, futbol kulüplerinin en önemli gelir kalemini futbolcu satışları oluşturuyor. Deloitte'in sayısal verilerine göre, 2005 yılını

Amerika'da bırakacağım

Bugün Galatasaray'da yedek kalsa da aslında Türkiye'nin en kariyerli futbolcularından biri o. Genç Milli Takım'la yaşadığı Avrupa Şampiyonluğu'nun ardından Olimpik Milli Takım'la Akdeniz Şampiyonu oldu. 1996'da Avrupa Şampiyonası finallerine ilk kez katılan kadroda yer aldı. Euro 2000'de de o vardı, dünya üçüncüsü kadroda da. Fenerbahçe, Galatasaray ve Beşiktaş formalarını giymekle kalmadı, üç takımda da şampiyonluk yaşadı. Bir de Süper Kupa kaldırdı. İki-üç sezon daha futbol oynayıp kariyerini ABD'de noktalamayı planlıyor. Bir New York hayranı ve "Belki evleneceğim insan da beni orada bekliyor" diyor.

Galatasaray'da Lucescu ile şampiyon olduğumuz sezonu zirve yaptığım dönem olarak değerlendiriyorum. Popescu gidince Bülent Korkmaz'la birlikte oynamaya başladık ve o sezonu şampiyon olarak tamamladık.

Fatih Terim, Fenerbahçe'de oynamadığım dönemde beni Milli Takım'a aldı ve oynattı. Lucescu da bana büyük güven verdi. Bir sezon önce "Popescu gidecek, önümüzdeki sezon sen oynayacaksın" demişti ve bunu yaptı.

Beşiktaş'taki ikinci sezonumun devre arasında Portsmouth'tan teklif almıştım. Ama bir türlü bırakıp da gidemedim. Benim açımdan yaş problemi vardı. Eğer 21-22 yaşlarında olsaydım kesin giderdim ve on sene de dönmezdim.

Mazlum Uluç

▼Fenerbahçe, Beşiktaş ve Galatasaray formalarını giyen ender futbolculardan birisin. Üstelik üç takımda da şampiyonluk yaşadın. Bazı oyuncular için bir kulüpte kalıcı olmak önemlidir. Sen neden sürekli değişikliği tercih ettin?

▲Aslında ben de kalıcı olmak isterdim ama o zamanki şartlar bunu gerektiriyordu. Özellikle Galatasaray'da kalıcı olmak isterdim. Çünkü hem camia hem taraftar hem de içerideki ortam ve arkadaşlık olarak Galatasaray bir adım önde diyebilirim. Oynadığım takımlarda bazı dönemlerde forma şansı bulamadım, o dönemlerde cazip transfer teklifleri aldım ve bunları değerlendirdim.

▼Balıkespor'da başladın, Genç Milli Takım'la Avrupa Şampiyonluğu yaşadın. Sonrasında da çok parlak bir kariyer yaptın. Ama Avrupa Şampiyonu olan Genç Milli Takım'daki tüm oyuncular senin kadar şanslı değildi. Birçoğu kaybolup gitti. Altyapıdan yukarıya çıkışta neden bu kadar çok fire veriyoruz? Eksik olan ne?

▲Sorunu tam anlamıyla bilmiyorum ama çıkış yapmak biraz futbolcunun elinde, biraz da şanslı olmak gerekiyor. Yanlış bir tercih yaptığınızda çok farklı yerlere gidebiliyorsunuz ve ikinci bir şans bulamıyorsunuz. Ama ben bunu yaşamadım. Verdiğim kararların ardından hep bir şans doğdu ve ben de bu şans iyi değerlendirdim.

▼Doğru takım tercihi ve şans faktörü tamam da bir de oyuncunun yapması gerekenler var sanırım. Bir anda paraya kavuşmak ya da şöhret olmak mı bozuyor oyuncuyu?

▲Belli bir para kazandığı zaman ister istemez insan biraz değişiyor. Bu değişimin getirdiği etkileri çabuk atlatan ya da hazmedebilen aradan sıyrılıyor. Sözünü ettiğiniz Avrupa Şampiyonu takımdan ben, Okan ve Oktay çıkabildik mesela.

Zirve noktam Lucescu'lu Galatasaray

▼Bu kadar takım dolaştın, kendini en yüksekte hissettiğin nokta neresi oldu? Emre Aşık'ın zirvesi neresi?

▲Galatasaray'da Lucescu ile şampiyon olduğumuz sezonu zirve yaptığım dönem olarak değerlendiriyorum. Süper Kupa'yı aldığımız sezon yedektim. Ertesi sezon Popescu gidince Bülent Korkmaz'la birlikte oynamaya başladık ve o sezonu şampiyon olarak tamamladık. Futbol hayatımın

en iyi dönemini o sezon yaşamıştım.

▼Volkan Aslan bir röportajında "Futbol dünyasında dostluk yok" diyor. Senin için de böyle mi? En yakın arkadaşların kimler?

▲Bu durum takımdan takıma değişir. Galatasaray'da arkadaşlık da var dostluk da. Bazı oyuncularla dışarıda da görüşüyorum. Sürekli beraber olduğumuz için ağabey-kardeş, baba-oğul gibi oluyoruz. Dolayısıyla insan dışarıda başka arkadaşlıklar kurmak istiyor. Belki Volkan da buna istinaden böyle bir yorum yapmıştır.

▼Hem futbol kaliteleri hem de karakterleri açısından düşünüldüğünde seni etkileyen oyuncular kimlerdi?

▲Okan Buruk var mesela. Genç Milli Takım'dan beri birlikteyiz. Hem oyuncululuğu hem de insanlığıyla çok etkilendiğim biri futbolcu. Her zaman dosttur. Bugün Orhan Ak var. Çok matrak ve eğlenceli bir insan. Takımdaki gençler var. Hepsi son derece saygılı ve çok iyi çocuklar.

▼Tecrübeli oyuncu-genç oyuncu ilişkisi nasıl Galatasaray'da? Arada büyük yaş farkları var, iletişim kurmak kolay olmasa gerek.

▲Evet, kolay değil. Ama gençler saygılarını koruyor, büyükler de sevgilerini veriyor. Galatasaray'ın altyapısından gelen oyuncuların tamamı insani açıdan da çok iyi yetiştirilmiş, çok karakterli çocuklar.

Lucescu sözünün eriydi

▼Üzerinde en çok emeği olan teknik adamları sıralayabilir misin? Kimlerle çalışmaktan mutlu oldun?

▲Fatih Terim ve Lucescu. Fatih Hoca, Fenerbahçe'de oynamadığım dönemde beni Milli Takım'a aldı ve oynattı, bana güvendi. Lucescu da gerek konuşmalarıyla, gerekse uygulamalarıyla bana büyük güven verdi. Bir sezon öncesinden "Popescu gidecek, önümüzdeki sezon sen oynayacaksın" demişti ve bunu yaptı. Hocalar böyle şeyler söyler ama sadece motive etmek için söyler. Lucescu ise sözünün eriydi.

▼Bu arada Galatasaray'dan ayrılmadan Fatih Terim dönemine denk geldi değil mi?

▲Evet, ama orada farklı bir şey olmuştu. Lucescu Beşiktaş'a transfer olduğunda beni istedi. Galatasaray'da o sezon çok fazla forma şansı bulamayınca böyle bir transfer oldu.

▼Peki, o dönemde Avrupa'dan transfer teklifi almış mıydın?

▲İngiltere'den Portsmouth takımından teklif almıştım.

Beşiktaş'taki ikinci sezonumun devre arasıydı. Portsmouth o sırada 1.Lig'de liderdi. Ama bir türlü bırakıp da gidemedim.

▼Bizim futbolcularımızın bir “bırakıp da gidememe” sorunu var. Neden Türk oyuncusu Avrupa'ya gitme konusunda bu kadar tereddüt yaşıyor?

▲Benim açımdan yaş problemi vardı. Eğer Emre Belözoğlu'nun yaşında olsaydım kesinlikle giderdim ve on sene de dönmezdim. 21-22 yaşlarında olsaydım İngiltere'de oynamayı çok isterdim. Çünkü benim futbol karakterime çok uygun bir lig.

Hayatımın golünü İsveç'e attım

▼İsveç'e attığın bir gol var. O gol Milli Takımımıza 1996 Avrupa Şampiyonası'nın yolunu açan önemli gollerden biriydi.

▲O gol hayatımın golüdür. Üstelik çok da ilginç bir hikâyesi var. Sergen ve ben o maçta oynamayacağımızı zannediyorduk. Oynayacağın zaman en geç 23.00'te yatarsın ama biz gece saat 02.00'yi bulduk. Fatih Hoca da oynayacakları maç sabahı odasına çağırır. Beni de çağırdı ve “Kenneth Anderson'u sen durduracaksın” dedi. Biraz korkarak, biraz da hocanın direktifleriyle motive olarak odadan çıkarken “Sergen'i de çağır bana” dedi. Sergen'in yanına gidip gülererek “Hoca seni çağırıyor” dedim. İnanmadı ve “Hadî canım, olur mu öyle şey?” dedi. İsrar edince hocanın yanına gitti. Sonuçta ilk onbirde sahaya çıktık ve ikimiz de gol attık. **▼Akdeniz Oyunları şampiyonu olan Olimpik Milli Takım'da, 1996'da Avrupa Şampiyonası'na ilk kez katılan kadroda, 2000 Avrupa Şampiyonası'nda çeyrek final oynayan takımda vardın. 2002 Dünya Kupası'nda üçüncü olan takımda da yer aldın. Galatasaray Süper Kupa'yı alırken de o takımın kadrosundaydın. Yaşadığın duygulardan söz eder misin biraz.**

▲Benim açımdan en anlamlısı Dünya Kupası üçüncülüğüydü. Uzakdoğu'ya giderken çok çabuk bir biçimde geri döneceğimizi düşünüyorduk. Çünkü gerçekten çok iyi takımlar vardı. Aramızda hep “İki gün sonra dönüyoruz” diye konuşa konuşa tam 52 gün orada kaldık. 52 gün boyunca yaşadıklarımızı askerlik hatırası gibi hâlâ anlatıyoruz. Bazen çok sıkıldık ve ülkemizi çok özledik ama hayatımızın en güzel günlerini orada geçirdik. **▼O dönemle ilgili hep “Takım kendi**

kendine başarılı oldu, Şenol Güneş olmasaydı da bu takım dünya üçüncüsü olurdu” gibi sözler edilir.

▲Olur mu canım öyle bir şey? Tamam, sahada futbolcular oynar ama teknik direktör de oyuncuları seçen ve bir plan içinde oynatan adamdır. Nereden bakılırsa teknik direktörün başarı ya da başarısızlıktaki payı yüzde 25'tir. **▼2002'de takımı başarılı kılan arkadaşlık havasından da söz edelim biraz.**

▲Takımdaki arkadaşlık havası müthişti. Güney Kore'de kocaman bir salonumuz vardı, maçlardan önce 10-15 kişi bir arada oturuyorduk. İki kişi PlayStation oynuyor, oynayan oynamayan herkes eğlenceye katılıyordu. Bir tarafta tavlâ maçları yapılıyordu. Herkes hep biraradaydı. Yaşadıklarımızı kelimelerle anlatamıyorum. Başarının en önemli sebeplerinden bir tanesi bu arkadaşlık havasıydı.

▼2002 Dünya Kupası'nın ardından en azından sonuç bazında bir gerileme yaşadık. Letonya ile oynadığımız baraj maçları olumsuz anlamda milattı sanki. Ve sen ilk Letonya maçında kırmızı kart gördün. O anda neler hissettin?

▲O anda en kötü şeyleri oyuncu hisseder. Yapayalnızsındır ve dünya başına yıkılmıştır. “Bunun telafisi yok, yarın benim için iyi olmayacak ve artık mutluluk duymayacağım” gibi hissedersin. Hakikaten çok kötü bir olaydı benim için. Ama futbolun içinde bunlar da var.

Kritik mevkiler hep yabancıların

▼2004 ve 2006 finallerine katılamamamızın altında yatan sebepler neydi sence?

▲Altyapıdan eskisi kadar fazla oyuncu çıkmıyor. Bunun nedenlerinden bir tanesi yabancı oyuncuların sayısındaki artış. Üstelik yabancılar hep takımların kritik mevkilerinde kullanılıyor. Kaleciler, stoperler, ön libero lar, oyun kurucular hep yabancılardan seçiliyor. Şu an için sadece santrfor konusunda sıkıntı yaşamıyoruz.

▼Sen bu konuda en dertli oyuncuların biri olmalısın. Fenerbahçe'de Uche-Högh, Galatasaray'da da Song-Tomas ikililerine takıldın. Beşiktaş'taki şansın ise takımın üçlü defans yapması oldu sanırım. Ronaldo ve Zago ile birlikte forma şansı buldun.

▲Büyük takımlarda oynadığınız zaman, mutlaka stoperlerden biri yabancı oluyor. Diğer stoper

tercihlerini de yabancidan yana kullanmak ve savunmalarını sağlama almak istiyorlar. Sanki yerli oyuncu aynı başarıyı gösteremezmiş gibi. Verin şans, biraz da sabır gösterin. Ama öyle değil. İnsanlar maalesef bazı şeylerin çok çabuk olmasını istiyor. Medya ve taraftar açısından ikincilik iyi bir sonuç değil. Yönetimlerin de bu kadar baskı altında sağlam bir duruş göstermesi de kolay değil. Ama Avrupa'ya bakıyorsunuz, Manchester United takımını Alex Ferguson'a emanet ediyor, “Senden belli bir süre bir şey istemiyorum” diyor, sabrediyor ve Ferguson takımı alıp bugünkü noktaya taşıyor. İnşallah bizim kulüplerimiz de bu noktalara gelir.

▼Bugün sen de Tolga da milli oyuncularınız ama takımınızda forma bulamadığınız için Milli Takım'a da yararlı olamıyorsunuz. Aynı sıkıntıyı Can Arat da yaşıyor. Bu konuda ne söyleyeceksin? Yabancı sınırlaması mı getirilmeli yani?

▲Bence teknik direktörlerin oyunculara eşit davranması gerekiyor. Ama ülkemizde oyuncu seçiminde yabancılara daha fazla şans veriliyor. Yabancıya tanınan tolerans yerliye gösterilenden çok daha fazla.

▼Milli Takımımızın bugünkü yapılanmasını nasıl görüyorsun? Avrupa Şampiyonası elemelerindeki şansımızı nasıl değerlendiriyorsun? Önümüzde Yunanistan ve Norveç'le oynayacağımız çok kritik maçlar var.

▲Ben bu gruptan çıkacağımıza inanıyorum. Yunanistan'ı yeneriz, Norveç'le de en azından berabere kalırız. Bizi zorlayacak rakip yok. Yeter ki kendi futbolumuzu oynayalım. Çok problemimiz takımda yaşanan değişimden kaynaklanan uyum problemi.

▼Evet, öyle bir sıkıntı var. Tugay'ın yeniden kadroya çağırılmasını nasıl değerlendiriyorsun?

▲Takımda bir ağabey eksikliği hissediliyordu. Çünkü Hakan ağabey

sakattı ve kadroda yoktu. Bence yaşı n önemli yok, oynadığı futbola bakmak lazım. Tugay'ın İngiltere'deki performansı önemli. Ama düşünüyorum da eğer burada kalsaydı aynı konumda olabilir miydi? Hiç sanmıyorum. Herhalde iki-üç sezon önce futbolu bıraktırırlardı.

Şampiyonluk için sadece iyi futbolcular yetmez

▼Sen İstanbulspor projesinde de yer aldın. Oğuz, Aykut, Gökhan, Sergen, Gerson'la inanılmaz bir kadro oluşturulmuştu ama beklenen başarı gelmedi.

▲Aslında başarısız olduğumuz da söylenemez. Çünkü ilk sezonu dördüncü, ikinci sezonu da altıncı bitirdik. Taraftar desteği, tesisi, kamp yapacak yeri olmayan bir takımdan daha fazlasını bekleyemezsiniz. Şampiyonluk bize çok uzaktı. Şampiyon olmak için iyi oyuncuları bir araya toplamak yetmiyordu. Bunun için iyi bir tesis, güçlü bir camia, kalabalık ve coşkulu bir taraftar topluluğu gibi faktörler de gerekiyor. **▼Senin Nobre'yle yaşadığın bir olay var. Defans oyuncularının zaman zaman rakiplerini sinirlendirmek ve bozmak için bu yollara**

İsveç'e attığım gol hayatımın golüdür. Ben ve Sergen o maçta oynamayacağımızı zannediyorduk. Bu nedenle gece 02.00'ye kadar oturduk. Ama sabah Fatih Hoca bizi çağırıp oynayacağımı söyledi. O maçta ikimiz de gol attık.

hayata bakışında bir değişiklik oldu mu?

▲Olmaz mı? Sanki ikinci bir şans bulmuş gibi oluyorsun. Her şeyden daha fazla zevk almaya, problemleri kafana fazla takmamaya başlıyorsun. Ben daha önce oynamadığım zaman ya da birisi bir laf söylediği zaman kafama takardım. Artık böyle bir şey yok. Sağlığım yerinde olsun, sevdiklerim, ailem iyi olsun, bunlar bana yetiyor.

Galatasaray'dan ayrılmazdım

▼Elinde futbol hayatına yeniden

başvurduğunu görüyoruz. Sen “Bunlar futbolun içinde vardır” diye mi düşünüyorsun, yoksa yaptığından pişman mısın?

▲İnsanlar belki inanmaz ama ben ilk defa böyle bir şey yaptım. Nobre çok beğendiğim bir oyuncu. Bir santrforun yapması gereken her şeyi yapıyor, vuruyor, dirsek atıyor, rakibini bozuyor. Benim en fazla zorlandığım santrforlardan birisidir. O günkü maç çok gergin geçiyordu. Karşılıklı itişiyorduk. O sırada başparmağıma sert bir biçimde bastı. Canım yanıncı ben de onun canını yakmak istedim ama yanlış yaptım. Olmaması gerekiyordu.

▼Bir de Maldivlerde depreme ve tsunamiye yakalandın. Ölümünden döndün. Orada yaşadıklarından söz eder misin biraz?

▲Tsunami den üç saat önce sarsıntıyı hissettik. Ama denizin üzerinde bungalovlarda kalyorduk ve depremin bize bir şey yapmayacağını düşündük. Üç saat sonra dev dalgalar geldi ve önde bulunan bungalovları yıktı. Aklıma ilk gelen ailem ve sevdiklerimdi. Gerçekten de hayatım gözlerimin önünden film şeridi gibi geçti. Sevdiklerimi bir daha göremeyeceğimi düşündüm. **▼Böyle bir olayı yaşadktan sonra**

başlama imkânı olsa, neleri yapmazdın? Bu soruyu genç oyunculara yol göstermek anlamında da cevaplandırabilirsin.

▲Galatasaray'dan ayrılmazdım. Zaten Balıkesirspor'dayken de önce Galatasaray'a, ertesi gün Fenerbahçe'ye imza atmıştım. O dönemde Bülent ağabeyle Mert oynuyordu, ondan biraz çekindim. Eğer Adnan Polat imzama yürürlüğe koysaydı bir yıl ceza alabilirdim. Bunun dışında arkadaşlarımı iyi seçerim. Çünkü şöhret olmaya başladığınız dönemlerde etrafınızda farklı arkadaşlar türüyor. Futbolcuların etrafında vardır öyle tipler ve ondan yararlanmaya çalışırlar. Parayı kaptırırsın, güvenirsın ama güvenin boşa çıkar. Bunlara dikkat ederdim.

▼Özel hayatınla ilgili ne gibi değişiklikler yapardın peki?

▲Fenerbahçe'ye geldiğim ilk dönemde bir defa kaleci Altay ağabeyle dışarı çıkmıştık. Tanju ağabey de elinde kamerayla geldi ve eğlence olsun diye “Bu saatte dışarda gezilir mi?” diyerek çekim yaptı. Birkaç gün sonra gazetelerde “Emre âlemci” diye haberler yayımlandı. O dönemde futbolcuların üzerinde daha fazla baskı vardı. Kaybedilen her maçın ardından gece

hayatı gündeme getirilirdi. Ama benim gece hayatım yoktu. Her insan gibi on beş günde bir dışarı çıkarım. Bugün Adnan Polat da bize bunu söylüyor, “Gezeceksiniz ama her şeyi zamanında yapacaksınız ve kaliteli yerlere gideceksiniz” diyor.

▼O sıralar sanırım Osieck'in Fenerbahçe'nin başında bulunduğu dönemdi. Osieck'in senin üzerinde ne gibi etkileri oldu?

▲Beni 18 yaşında A takımda oynattı ve Milli Takım'a seçildim. Bana büyük yarar oldu.

▼O dönemde biraz daha iten-kakan bir oyuncuydun ama bir noktadan sonra bu olumsuz görüntün kırıldı.

▲Bilmiyorum, belki de yaşla orantılı. İnsan her geçen sene bazı şeylerden ders alıyor. Eski maçlarımı izliyorum ve bazı şeyleri kendime yakıştıramıyorum. Bir şekilde kendimi frenlemeye çalıştım ve böyle daha iyi olacağına karar verdim.

Opsiyonumuz var diye düşündük

▼Galatasaray bizi Avrupa başarılarına alıştıran bir kulüp. Ancak son sezonlarda aynı performansı göremiyoruz. Bunun altında yatan sebepler nedir sence?

▲Bir takımın her zaman aynı performansı göstermesi beklenemez. Geçtiğimiz sezon çok zor şartlarda elde edilmiş bir şampiyonluk vardı. Bu sezon başlarken insanın aklının bir köşesinde “Biraz opsiyonumuz var” gibi bir düşünce kalıyor. Böyle düşündüğümüz dönemlerde kötü oynadık. Ama bugün için Türkiye liglerinin en iyi takımı Galatasaray. Üst üste birkaç maç kazanırsak yine beğenilen Galatasaray olacağız. **▼Galatasaray'a ikinci dönüşünde umduğunu bulamadın. Bunu sadece Tomas-Song'un varlığına mı bağlamak lazım, yoksa başka nedenleri de var mı?**

▲Tomas ya da Song'un sakat veya cezalı olduğu dönemlerde oynadığım maçlar ortada. O zaman problemin bende olmadığı da ortada. Bir de şu var, 10 hafta kenarda bekledikten sonra çıkıp oynuyorum ve maç eksigi me rağmen sanki sürekli oynuyormuş gibi görevimi yapıyorum. Ama ertesi hafta kadroda yokum. İnsan ister istemez kırılıyor. Röportajın başında söylediğim gibi yerli oyunculara yabancılara verilen şans tanımlıyorlar.

▼Yedek kalmak nasıl duygular uyandırıyor sende?

▲Geçen sezon şampiyon olurken üç-dört maçta oynadım. Şampiyonluk gecesinde insan tam anlamıyla haz duyamıyor, “Keşke

biraz daha fazla oynasaydım, bu şampiyonluğa benim biraz daha katkım olsaydı” diye düşünüyorsun. **▼Oynayabileceğin bir takıma gitmeyi düşündün mü hiç? Yoksa “Galatasaray'dan bir daha ayrılmam” mı diyorsun?**

▲Galatasaray'ı gerçekten çok seviyorum ve bu nedenle biraz daha sabredeceğim. Bu sezonun sonuna kadar duruma bakacağım ve bir karar vereceğim. Çünkü iki-üç sezon daha futbol oynamak istiyorum. Oynayan futbolculara bakıyorum ve kendimde devam edecek gücü hissediyorum.

▼Peki, futbolu bıraktıktan sonrası için ne gibi planların var?

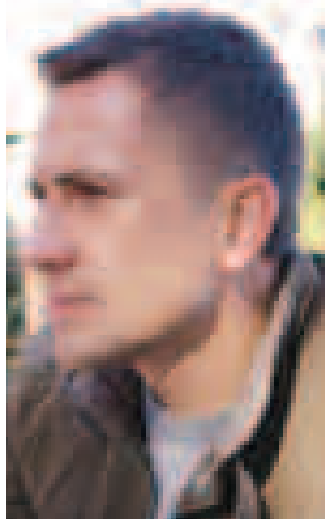
▲Zaten 0-24 yaş grubu için çocuk odası üreten ve pazarlayan ODDA isimli bir firmamız var. Mimar olan iki ablamla ortağım. İstanbul'da iki mağazamız var. Şimdi Bursa'ya, Ankara'ya, İzmir'e, Gaziantep'e bayilikler vermeye başladık. Bu işi sürdürüceğim.

▼Futboldan kopacak mısın yani?

▲Buna kesin karar vermedim. Ama kariyerimin sonunda bir sezon ABD'de futbol oynamak istiyorum. New York'u çok seviyorum. Her sene iki kez giderim. İngilizceyi hep atladım. Bir şekilde İngilizce öğrenimimi tamamlamak, değişik insanlar görmek istiyorum. Belki evleneceğim insan da beni orada bekliyor. Hayatımın bazı şeylerini orada yakalayacağımı hissediyorum. **▼Evlenme niyetin var yani.**

▲Var tabii. Annemler, ailemler, etrafımdaki insanlar, herkes arıyor ama şu an bir aday bile yok. **▼Emre Aşık futbolun dışındaki hayatında neler yapıyor? Bir de “Kitap okumaya başladım” dediğini okumuştum. Bu alışkanlığını sürdürüyor musun?**

▲Kitap okumayı sürdürüyorum. Genelde bilimkurgu seviyorum. Harry Potter'ı ve Yüzüklerin Efendisi'ni üç defa okudum. En beğendiğim kitaplardan biri Trevenian'ın Şibumi'siydi. Bu arada arkadaşlarımla vakit geçirmeyi çok seviyorum. Beş-altı kişi bir yere gidelim, oturup muhabbet edelim istiyorum. Çünkü yedi sene boyunca hayatımda bir kişi vardı ve etrafımdan kopmuştum, bazı şeyleri çok kısıtlamıştım. Şimdi anlıyorum ki yapmamam gerekiyormuş. ■

Kupaların Hikâyesi

UEFA Kupası

Dağhan Irak

1955 yılında Fuar Şehirleri Kupası adı altında başlayan organizasyon, 1971'de UEFA Kupası adını aldı. Kupanın turnuvalara getirdiği devrim niteliğindeki yenilik, katılım şartlarında yatıyordu. Ülkeler başarılarıyla orantılı olarak kupaya fazla sayıda katılımcı gönderebilecekti. 1972'deki ilk kupanın sahibi Tottenham oldu. Daha sonra İngilizlere eklenen Almanlar ve İtalyanlar, 80'lerin sonundan itibaren 12 yıl boyunca kupayı aralarında paylaştı. Kupayı abonmanlık sisteminden kurtaran ise bir Türk takımı, Galatasaray oldu. Hem de Alman, İtalyan, İngiliz ve İspanyol temsilcilerinin umutlarını tüketerek.

Tek gözağrımız

Futbolun kökenleri tartışılarsun, bildiğimiz anlamdaki futbolun ilk oynandığı kıtanın Avrupa olduğu herkesin malûmu. 19. Yüzyılın sonundan itibaren başta İngiltere olmak üzere Avrupa'nın her köşesi futbol heyecanı ile çevrelendi. Futbol topunun Avrupa'nın bir ucundan diğerine ulaşması pek çok icattan, örneğin matbaadan ya da elektrikten çok daha kısa sürdü. 20. Yüzyıla gelindiğinde futbol oynamayan, dahası futbol mücadelelerini düzenli turnuvalar haline getirmeyen ülke kalmamıştı. Bunun sonucu olarak kıta çapında kulüplerarası turnuva düzenleme fikri de ilk olarak Avrupa'da gelişti. İki büyük savaşın ardından 1954 yılı geldiğinde yaralar sarılmıştı ve Avrupa Futbol Federasyonları Birliği (UEFA) artık kurulabilirdi. Başlangıçta 25 üye ile kurulan UEFA'nın öncelikli amaçları arasında, Avrupa çapında turnuvalar düzenlemek de vardı. UEFA, bu bağlamda ilk olarak 1955-56 sezonunda Şampiyon Kulüpler Kupası'nı yürürlüğe koydu. Ancak kıta çapında turnuva düzenleyen yalnızca UEFA değildi. Daha sonra hepsi de FIFA yöneticisi olacak olan İsviçreli Ernst Thommen, İtalyan Ottorino Barrasi ve İngiliz Stanley Rous, ticari fuar düzenleyen fuarların şehirlerinin katılabileceği bir turnuva fikrini 1955 yılında ortaya attı. Ulusal lig maçlarıyla çakışmaması için kupa iki yıla yayılacaktı. Fuar tarihleriyle de uyumlu olması için bu rakam daha sonra üçe çıkarıldı ve ortaya Fuar Şehirleri Kupası çıktı. Göztepe'nin 1968-69 sezonunda yarı final oynadığı kupa 1971-72 sezonuna kadar devam ederken, önce fuar şehirleri dışındaki şehirlerin de katılmasına izin verildi, daha sonra da UEFA kupanın

organizasyonunu devraldı. 1971 yılına gelindiğinde kupanın yeni bir sistemi ve ismi vardı: UEFA Kupası. Kupanın Avrupa futboluna, hatta uluslararası kulüpler turnuvalarına getirdiği devrim niteliğindeki yenilik, kupaya katılım şartlarında yatıyordu. Ülkeler başarılarıyla orantılı olarak kupaya fazla sayıda katılımcı gönderebilecekti. Bu hem UEFA Kupası'nı en geniş katılımlı turnuva haline getirdi hem de meşhur "ülke puanı" Avrupa futbolunun gündemine yerleşti. Bu bakımdan UEFA Kupası, çoğu zaman kardeşi Kupa Galipleri Kupası'ndan daha fazla ilgi gördü, bazen bu ilgi Şampiyon Kulüpler Kupası'yla bile başabaş gitti.

İlk şampiyon Tottenham

1971-72 sezonunda ilk kez düzenlenen UEFA Kupası'na toplam 64 takım katıldı. Türkiye'yi kupada Fenerbahçe temsil ederken, sarı-lacivertliler ilk turda Macar Ferencváros'a 1-1 ve 1-3'lük skorlarla

elenmekten kurtulamadı. Kupaya fazla takımla katılan ülkeler, bu ilk kupada üstünlüklerini hemen belli etti. Çeyrek finale gelindiğinde İngiltere ve İtalya kupada hâlâ iki takımla temsil edilirken, Alman takımlarının çeyrek finale gelememesi ilginçti. İngiltere'nin iki temsilcisi Tottenham ve Wolverhampton yarı finale gelindiğinde de hâlâ kupadaydı. Yarı finalde de eşleşmeyen bu iki takım el ele finalin yolunu tuttu. İlk kupa, futbolu ilk oynayanların ülkesinde kalacaktı. İki ayaklı finalde Tottenham ilk maçı deplasmanda 2-1 kazandı. Evinde de 1-1'lik beraberliği kurtaran Spurs, 54 bin seyircisinin önünde UEFA Kupası tarihinin ilk şampiyonu olmayı başardı. Tottenham, bir sonraki sezon kendi ülkesinin bir temsilcisine bu kez yarı finalde çattı ve Liverpool karşısında elenmekten kurtulamadı. Liverpool'un finaldeki rakibi kupa tarihinde İngiliz olmadığı halde finale gelebilen ilk takım olan Alman Borussia Mönchengladbach'tı. Anfield'da oynanan ilk ayak, tamamlanamayan ilk final maçı

olarak kupanın tarihinde yeni bir ilk oldu. Tekrar edilen maçta Keegan'ın iki, Lloyd'un bir golüyle 3-0'lık skor yakalayan Kırmızılar, Almanya'ya kupanın bir kulpuna yapışmış olarak gitti. Ancak Jupp Heynckes'in de söyleyecek sözü vardı. Günümüzün tecrübeli hocasının iki golüne arkadaşları eşlik edemeyince, 35 bin Alman taraftar kupayı yine bir İngiliz takımının aldığına şahitlik etmek zorunda kaldı. Ancak sonraki yıllarda, diğer ülkeler İngilizleri bu kadar rahat bırakmayacaktı. Bir sonraki yılda finalin İngiliz'i yine Tottenham oldu. Rakibi ise Feyenoord'du. İlk maçta White Hart Lane'den 2-2'lik beraberliği çıkaran Hollanda temsilcisi, ikinci maçta Rotterdam'da kupayı İngiltere'den dışarı çıkaran ilk takım olmayı başardı. 2-0'lık galibiyet Feyenoord'u tarihinin en önemli başarılarından birine taşıyordu. Bu yılın bir başka önemli notu ise Türkiye'nin iki takımla katıldığı kupada Romen Arges Pitești'yi eleyen Fenerbahçe'yle ilk kez 2. Tur'u görmesiydi. Fenerbahçe bir sonraki turda ise Fransa'nın Nice takımına elenmekten kurtulamadı.

İngiliz-Alman hâkimiyeti

İlk kupaların finalistlerinin geldiği ülkeler uzun süre kupada üstünlüğü

korudu. 74-75'te Mönchengladbach bu kez muradına ererken, 75-76'da Liverpool ikinci şampiyonluğu tadan ilk takım oldu. 1976-77 sezonunda ise kupa ilk kez İtalya'ya, Torino'nun siyah-beyazlıları Juventus tarafından taşınıyordu. Bu yıllar içinde finalde kaybeden takımlar da yine iki istisna dışında (İspanya Basklarının Athletic Bilbao'su ve Belçika'nın Brugge takımı) Hollanda, İngiltere ve Almanya'dan çıkmıştı. 1977-78 yılı finalde ilk kez bir Fransa takımını ağırılıyordu. İspanya'nın kupa finalinde ilk kez Basklar tarafından temsil edilmesinin ardından Fransa'dan da finale Korsikalıların milli takım gözüyle baktıkları Bastia kalmıştı. Bastia, finalde PSV'ye boyun eğmekten kurtulamadı. Bir sonraki yıl UEFA Kupası finali ilk kez Almanya'dan daha doğuya geçecekti. Kızılyıldız, Mönchengladbach karşısında kendi evinde galibiyeti kendi kalesine attığı golle kaçırıyor, Düsseldorf'taki maçta ise Danimarkalı yıldız Allan Simonsen Yugoslavların kalbini kırıyordu.

Almanların 5 takımlı rekoru

1979-80 yılında ise kupa bir nevi Almanya Kupası'na dönüşecekti. O yıl Federal Almanya, şampiyon Mönchengladbach'ın fazladan kontenjanıyla beraber beş takımla kupaya katılıyordu ve bu bir rekordu. Beş Alman takımının da çeyrek finale kalması ise bir Alman eşleşmesini matematiksel olarak kaçınılmaz kıldı. Deyim yerindeyse kısa çöpü güçlü Bayern Münih'e çıkan Kaiserslautern çekmişti. Diğer Alman takımları ise kendilerine ısrarla yakıştırılan "panzer" benzetmesini pekiştirircesine topluca yarı finale yükseldi. Eintracht Frankfurt'la Mönchengladbach'ı karşı karşıya getiren finalde ise dış sahada atılan gol avantajıyla kupayı kaldıran Frankfurt oldu. Bir sonraki sezon ise kupa İngiltere'ye dönecekti. Yeni şampiyonun adı Ipswich Town'dı.

1981-82 sezonu, kupanın ilk kez İskandinavya'ya taşındığı sezon oldu. Sven-Göran Eriksson'un çalıştırdığı Göteborg, finalde Hamburg'la karşılaşırken yalnızca Avrupa sahnesine şaşaalı bir giriş yapmakla kalmıyor, aynı zamanda 1-0 ve 3-0'lık skorlarla o güne kadarki finallerde görülmemiş bir rahatlıkla şampiyon oluyordu. Futbolda o güne kadar sırasını beklemiş ülkelerin çıkışı bir sonraki yılda da devam etti. 1982-83 sezonunda ilk kez finalde Avrupa'nın beş büyük liginden (İtalya, Almanya, İspanya, İngiltere, Fransa) temsilci yoktu. Bekleme salonundan final maçına terfi edenler Portekiz'in Benfica'sıyla Belçika'nın Anderlecht'i oldu. Final maçları sonunda kupa Anderlecht'e giderken, Belçika ekibi ezeli rakibi Brugge'ün kılpayı kaçırdığı kupayı ülkeye getiren ilk kulüp olmanın onurunu yaşıyordu. Anderlecht, bir sene sonra yine finale yükseliyor ama neredeyse demirbaş kaydedilecek kadar çok finale çıkmış Tottenham'a karşı koyamıyordu. On üç sezon geride kaldığında kupa artık yavaş yavaş Avrupa'nın farklı ülkelerine seyahat etmeye başlamıştı. Ancak Şampiyon Kulüpler Kupası'nı Real Madrid'le defalarca kazanan İspanyolların elinde henüz Bask ülkesi dışından tek oyuncu oynatmayan Bilbao dışında UEFA'da final oynayan bir tek takım bile yoktu. Bu durum 1984-85 sezonunda değişirken tarihin akışında aslında yine Baskların etkisi vardı.

Real Madrid'in rekoru

O yıllarda İspanya Ligi'ne ambargo koyan Bask ekipleri Real Sociedad ve Athletic Bilbao, Madridlilerin mağrur Real Madrid'ini "üç numaralı kupa"ya mecbur etmişti. Real Madrid, UEFA Kupası'nda kendisinden beklenen başarıyı gösterirken zorlanmadı. 84-85 sezonunda kupada final oynayan ilk ve tek Macar takımı Videoton'u, bir sonraki sezon ise Almanya'nın Köln

ekibini geçen Real kupayı iki kez üst üste kaldıran takım olarak tarihe geçti. Daha önce de beş kez üst üste Şampiyon Kulüpler Kupası'nı kaldırarak rekor kıran Real Madrid, bu iki kupadan sonra İspanya Ligi'nde de şampiyonluk serisine başlayınca bir daha UEFA'da mücadele etmedi. Real Madrid, şöyle bir uğradığı UEFA Kupası'ndan rekor kırarak ayrılıyordu. 1986-87 sezonu Göteborg'un geri dönüşüne sahne oldu. İsveçlilerin finaldeki rakibi ise final oynayan ilk İskoç takımı Dundee United'dı. İlk deneyimin aksine zorlu geçen finalde 1-0 ve 1-1'lik skorlar kupayı tekrar İsveç'e taşıyordu. Bu tarihten itibaren kupa on iki sezon boyunca İtalya ile Almanya arasında gitti geldi. Bu serinin arasına yalnızca 1991-92 sezonunda Ajax girebildi. O da yarı finalde ve finalde iki İtalyan takımını, Cenova ve Torino'yu eleyerek. İtalya-Almanya derbisi şeklinde cereyan eden bu dönem içinde Bayer Leverkusen (87-88), Maradonalı ve Alemaolu Napoli (88-89), Parma (94-95) ve Schalke 04 (96-97) kupayla yeni tanışan kulüpler oldu. On iki yıllık süreç içinde üç kez İtalya-Almanya finali, dört kez de tamamen İtalyan finali oynandı. Her ne kadar UEFA Kupası pek çok takımla oynanan ve sonuçta ya İtalyanların ya Almanların kazandığı bir kupa haline dönüşse bile yine de ilginç gelişmeler olmuyor değildi. 1995-96 sezonunda yeni düzenlenmeye başlanan Intertoto Kupası'ndan UEFA'ya yükselen Zidaneli Bordeaux finale kadar gelmiş ancak Bayern'e kaybetmişti. 1997-98 sezonundan itibaren ise final önceden belirlenen bir sahada ve tek ayak üzerinden oynanmaya başladı. İki ayaklı son finali Schalke'ye penaltılarla kaybeden Inter, Lazio'ya karşı tek ayaklı ilk finali kazanan takım olacaktı. Bir sonraki sezon ise Parma ikinci kez UEFA Kupası'nı aldı. UEFA Kupası'nı Avrupa'da kitlelere sevdiren; öncülleri, hatta kardeşi Kupa Galipleri Kupası gibi tarihe karışmaktan kurtaran, katılım genişliği ve herkese umut vaat eden bir kupa olmasıydı. Ancak UEFA'nın İtalya-Almanya kupası haline gelmesi finallerin televizyon yayın haklarını alan şirketler için ne kadar sevindiriciyse futbol için de o kadar can sıkıcıydı. UEFA'da başaltı ülkelerin takımları zaman zaman çıkışlar yakalıyor ancak sonuç alamıyorlardı. 2000 yılına gelindiğinde Fransa ve Portekiz gibi önde gelen iki futbol ülkesinin dahi UEFA Kupası yoktu. Şampiyonlar Ligi'nden elenen takımların UEFA'ya gelmesi de devlerin saltanatını kuvvetlendirmekten başka işe yaramıyordu. İşte bu şartlar altında yeni binyıla girilirken, Avrupa

futbolunun da şöyle bir silkinme vakti gelmişti. UEFA Kupası'nı yeniden herkesin kupası yapmak Avrupa'nın en doğusuna nasip oldu, ne de olsa güneş doğudan yükseldi.

Galatasaray ihtilâli

Galatasaray'ın Şampiyonlar Ligi'nden UEFA'ya geçtiği andan itibaren devre dışı bıraktığı takımlar tam anlamıyla bir futbol başkaldırısının işaretlerini veriyordu. O güne kadar kupayı kendi aralarında paylaşan Almanya, İtalya ve İngiltere'nin yanı sıra kupanın "olağan şüphelileri"nin diğer doğal üyesi İspanya'nın temsilcileri tur ümitlerini Boğaz manzarası eşliğinde bir sonraki yıla ertelemek zorunda kalıyorlardı. Son imza ise Kopenhag'da atılacaktı. Parken Stadı'nda Arsenal'le karşılaşan Galatasaray, Popescu'nun ayağından çıkan penaltı vuruşu gole dönüştüğünde UEFA Kupası'nın en büyük devrimini yapıyordu. Galatasaray'ın kupayı aldığı seneden sonra Akdeniz takımlarının yükselişi devam etti. Bir sezon sonra Alaves müthiş bir final sonrası Liverpool'a uzatmalarda 5-4 kaybederken, 2002-2003'te Porto kupayı Portekiz'e taşıyordu. 2003-2004'te önce Beşiktaş'ı, sonra Gençlerbirliği'ni kupanın dışında iten Valencia şampiyon olurken, İspanya yıllar süren bekleyişin ardından bir kez de Sevilla'yla üç sene içine ikinci şampiyonluğu sıkıştırıyordu. Aradaki CSKA Moskova-Sporting Lizbon finali ise yalnızca ilk Rus şampiyonunu çıkarmakla kalmıyor, aynı zamanda Avrupa'nın kuzeydoğu ucuyla güneybatı ucunu da finalde karşı karşıya getiriyordu.

Kupaya yeni sistem

Günümüzde UEFA Kupası, son yıllarda uygulanmaya başlanan grup sistemi ve Şampiyonlar Ligi'nden gelen takımlarla endüstriyel futbola bir hayli uydurulmuş vaziyette. Ancak yine de bu kupa hâlâ Avrupa'nın ismini ve varlığını bir arada korumayı başaran tek kupası konumunda. Ayrıca endüstriyel futbol da UEFA Kupası'nı hâlâ ilk turlarından itibaren para eder durumda tutabilmek için kupayı "bir teselli ver" kupası olmaktan kurtarmak durumunda. Bu da şimdilik UEFA'nın o eski tadını nispeten korumasını sağlıyor. Arada sürpriz bir takım da çıkınca futbolu oyun olarak sevenlerin keyfine diyecek kalmıyor. UEFA'da son 32'ye kalan takımlar arasında yalnızca 6 kulüp önceden şampiyonluk yaşamış, bu da sürprizseverlerin hiç değilse kağıt üstünde 4-1 önde olduğunu gösteriyor. Bakalım maçın sonunda kazanan kim olacak? ■

UEFA Kupası'nın ilk şampiyonu Tottenham

Kalıcı olmak istiyorum

Serdar Kurtuluş

Bursaspor'un altyapısından yetişti, A takımında oynadığı iki başarılı sezonun ardından 19 yaşında Beşiktaş'a transfer oldu. Sağ bek olarak transfer edildi ama Tigana tarafından ön liberonun vazgeçilmez adamı haline dönüştürüldü. Beşiktaş'ta yıllarca oynamak ve kalıcı olmak istediğini söylüyor, Avrupa'yla ilgili hayallerini uzun vadeye yayıyor.

İlker Uğur

▼Serdar Kurtuluş sezon başında Bursaspor'dan geldi ve Beşiktaş'ın ikinci yarının başında yükselen performansının baş aktörlerinden birisi olarak kabul ediliyor. Futbola nasıl başladın, biraz bahsedebilir misin?

▲Futbola 7 yaşında Bursaspor altyapısında başladım ve dokuz sene burada futbol oynadım. İlk beş sene içerisinde futbol yaşantım bir ara kesintiye uğradı. Ailemle yurtdışına tatile gitmiştim. Ben tatilleyen seçmeler yapılmış, teknik direktör ve yönetim değişmiş. Ben seçmelere girmedim için otomatik olarak elendim. Bir sene Yücespor'da oynadım. Sonra beni tanıyan bir hocam tekrar Bursaspor altyapısına aldı. 14-16 yaş grubunda Türkiye şampiyonluğu yaşadım. Orada gösterdiğim performans sonucu A takıma alındım ve iki sezon A takım forması giydim. A takımında bana şans veren Hüseyin Kalpar'dı. Daha sonra ise performansımı beğenen Beşiktaş beni transfer etti.

▼Ailen ne işle uğraşıyor?

▲Babam bir fabrikada teknisyen olarak çalışıyor, annem ise ev hanımı. Bir de Bursaspor'da oynayan kardeşim var.

Ailem büyük destek verdi

▼Ülkemizde futbolcuların bu noktalara gelebilmesi kolay değildir. Sen de zorluklar

Benim ve kardeşimin küçüklüğümüzden beri futbola karşı büyük bir sevgimiz vardı. Ailemiz bize hiç karşı çıkmadı. Bunun bir nedeni futbola okulu birarada götürülebilmemizdi. Bugün futboldan para kazanıyorsam ailemin desteği sayesinde.

Sağ bek olarak transfer edildim ama Tigana beni farklı mevkilerde denedikten sonra ön liberoda oynatmaya karar verdi. Bu mevkide istikrar yakaladım. Futbola da orta sahada başlamıştım. Nerede görev verilirse çıkar elimden geleni yaparım.

Hayatımdaki iki önemli teknik adamdan biri, bir yıllık ayrılığın ardından beni yeniden Bursaspor altyapısına alan Fazıl Tan, diğeri de Hüseyin Kalpar'dır. A takımında beni ilk olarak Hüseyin Hoca oynattı ve onun sayesinde bu noktalara geldim.

yaşadın mı futbolcu olurken?

▲Benim ve kardeşimin küçüklüğümüzden beri futbola karşı büyük bir sevgimiz vardı. Ailemiz bize hiç karşı çıkmadı. Bunun bir nedeni futbola okulu birarada götürülebilmemizdi. Bugün futboldan para kazanıyorsam ailemin desteği sayesinde. Top oynamayı hiç yasaklamadılar, hep pozitif yaklaştılar. Bu sayede iyi bir meslek sahibi olduğumu düşünüyorum.

▼Futbola okulu birarada yürüttüğünü söylüyorsun, eğitim durumun ne?

▲Liseyi bitirdim, üniversite sınavına girdim ama kazanamadım. Bu sene tekrar gireceğim. Kazanırsam Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu'nda okumak istiyorum.

▼Futbola başlayan herkesin hayalleri vardır mutlaka. Senin başlangıçtaki hayallerin nelerdi?

▲Altyapıda başladığımdan bu yana tek hayalim vardı o da A takımında oynamak. Onu gerçekleştirdim. Onun ardından büyük takımlarda oynamak istiyordum. Bunu da başardım. Böyle devam eder umarım.

▼Şu anki hayalin ne?

▲A Milli Takım. Şimdi A Milli Takım'a

çıkma için uğraşıyorum. Fatih Terim'e çok saygı duyuyorum. Şu an Ümit Milli Takım'a çağrılıyorsam bu takip ediliğim anlamına geliyor. Performansımı artırırsam A Milli Takım'a da çağrılabilirim. Her şey benim çalışmaya bağlı sonuçta.

Her mevkide oynarım

▼U19 Milli Takımı'yla birlikte Polonya'daydın ve orada sağ bek oynamıştın. Seni Bursaspor'da da sağ bek olarak izlemiştik.

▲Genelde oynadığım mevki sağ bektir. Beşiktaş'a da sağ bek olarak transfer edildim ama Tigana beni farklı mevkilerde denedikten sonra ön liberoda oynatmaya karar verdi. Bu mevkide istikrar yakaladım. Artık herkes beni bir orta saha oyuncusu olarak görüyor. Gerçi önceden de orta sahada oynamışlığım vardı. Futbola orta sahada başlamıştım. Sağ bekte

de savunmanın göbeğinde de forvette de görev verilse çıkar elimden geleni yaparım. Önemli olan oynamak.

▼Serdar Kurtuluş'un gelişiminde etkisi olan teknik adamlardan biraz bahseder misin?

▲İlk sırada Fazıl Tan'ı sayabilirim. Beni tekrar Bursaspor altyapısına alması kendi adıma bir dönüm noktasıdır. Bursaspor altyapısından ayrıldığım zaman çok üzülmuştum. Bir senelik ayrılığın ardından Bursaspor'a dönmek benim için çok önemliydi. Hüseyin Kalpar da çok önemli. A takımında beni ilk olarak o oynattı ve onun sayesinde bu noktalara geldim.

▼Kardeşin de futbolcu ve Bursaspor'da sağ kanatta görev yapıyor. Aranızda rekabet vardır herhalde.

▲Kardeşim ve ben rekabet içinde değiliz.

Tigana'nın benden istediği orta alanı boşaltmamak ve hep mücadele etmek. Bunu yaptığım için devamlı oynuyorum. Takımdaki rakiplerimin hepsi çok kaliteli oyuncular ve kimin oynadığı değil takımın başarılı olması önemli.

Ön libero, çok koşmanızı gerektiren ve yüksek bir oyun zekâsına sahip olmanızın beklendiği bir mevki. Top size gelmeden atacağınız yeri belirlemeniz lazım. Sağ bekte ise kademeler çok önemli. Ön libero bence çok daha zor bir mevki.

Birbirimize sürekli destek olmaya çalışıyoruz. Başarılarımızla gurur duyuyoruz ve birbirimize hep olumlu yaklaşıyoruz. Her maçtan sonra oturup hatalarımız üzerinde tartışıyoruz. Yaş itibarıyla kardeşim de oldukça iyi yerlerde. Ben de yaşım itibarıyla iyi bir noktada bulunduğumu düşünüyorum.

▼Beşiktaş'a geliştikten biraz bahsedebilir misin?

▲Geçen sezon Bursaspor formasını giyerken bazı gazetelerde benim Beşiktaş'a transferimle ilgili haberler çıkmaya başlamıştı. Sezon sonunda Levent Kızıl'la bir görüşmem oldu ve orada başkan beni satmayacağını söyledi. Yeni sözleşme yapılacağı konuşuluyordu. Ama daha sonraki günlerde iki kulüp başkanları anlaşmış. 1 milyon dolar artı iki futbolcu karşılığında Beşiktaş'a transfer oldum.

Tigana'nın istediği gibi oynuyorum

▼Beşiktaş gibi ön libero zengini bir takımda yer buldun. Fahri Tatan, Kleberon, Koray gibi oyuncular arasında nasıl oldu da 19 yaşındaki bir genç formayı kaptı?

▲Ben sağ bekten ön liberoya geçtiğim ilk zamanlar gerçekten zorluk yaşadım. Orta sahada oynamıştım ama hiçbir resmi maçlarda değildi. Zamanla mevkime alıştım. Çünkü hocamın bana verdiği görevi tam anlamıyla yapmaya çalışıyorum. Tigana'nın benden istediği orta alanı boşaltmamak ve hep mücadele etmek. Bunu yaptığım için devamlı oynuyorum. Bu mevkideki rakiplerime baktığım zaman hepsinin çok kaliteli oyuncular olduğunu görüyorum. Kimin oynadığı gerçekten çok da önemli değil. Önemli olan Beşiktaş'ın kazanması.

▼Peki oynadığın sağ bek ve ön libero mevkileri arasındaki farkları biraz anlatır mısın?

▲Ön libero mevki çok koşmanızı gerektiren ve yüksek bir oyun zekasına sahip olmanızın beklendiği bir mevki. Top size gelmeden atacağınız yeri belirlemeniz lazım. Sağ bek pozisyonunda ise kademeler çok önemli ve hücumda yapacağınız bindirmelerle göze bataabilirsiniz. Ön libero bence çok daha zor bir mevki.

▼İlk yarıdan aklında kalan bir görüntü Burak'ın seni seyirci baskısına karşı motive ettiği an. O anı hatırlıyorsundur herhalde?

▲Aramızda böyle konuşmalar geçiyor. Çünkü çok riskli bir mevkide oynuyorum ve yaptığım hatalar golle sonuçlanabilir. Bu nedenle Burak'ın bana uyarıları

olmuştu ikinci yarıya çıkarken. Bundan ibaretti ve ben de bu uyarıları dinlerim.

Taraftar beni motive ediyor

▼Beşiktaş taraftarı seni motive ediyor mu yoksa bir baskı unsuru mu senin için?

▲İnönü Stadi'na ilk çıktığımda çok heyecanlanmıştım. İlk maçında da biraz heyecanıma yenik düştüğüme inanıyorum ama ilerleyen günlerde bu heyecanımı attım. Taraftarın yaptığı tezahüratlar bu yüzden beni oldukça motive ediyor. İnsanın içinden hep daha iyi oynamak geliyor.

▼İlk yarıda mücadele etse de verim alamayan Beşiktaş takımı ikinci yarının başından itibaren daha istekli oynuyor ve göze hoş gelen bir futbol sergiliyor.

▲Yeni bir takımız ve oldukça genç bir kadroya sahibiz. İlk yarıda çok puan kaybettik. Olmadık maçlarda puan kayıpları yaşadık. Şans da yanımızda değildi. Ama ikinci yarının başlamasıyla takım oturdu. Yabancı oyuncuların performanslarını artırması ve iyi bir kamp dönemi geçirmemiz bunun artısı oldu. İlk yarıda Delgado çok fazla görev alamadı. İkinci yarının başıyla birlikte tam kadro sahaya çıktık. Yabancıların performansı çok önemli. Baktığınız zaman takımın iskeleti onlar. Bu çıkışımızı devam ettirmek istiyoruz. Devam ettirdiğimiz takdirde şampiyonluğun hayal olduğunu düşünmüyorum. Çünkü Türkiye'deki en yetenekli kadrolardan birisi bizde.

▼Oynadığın pozisyon itibarıyla orta sahanın göbeğini iyi kontrol etmen Ricardinho ile Delgado'yu rahatlatıyor ve Beşiktaş bu sayede oyunu tutuyor gibi görünüyor.

▲Defansın önünde mutlaka birisinin kalması lazım. Ricardinho ve Delgado ileri çıkıtları zaman ben onlardan boşalan yerleri dolduruyorum. Yanımda oynayan Koray ağabey de ileri çıkınca ben tam anlamıyla geride kalıyorum. Hepimizin ileri çıkması söz konusu değil. Zaten böyle yaparsak çok pozisyon yeriz. Ben çıkan oyuncuların yerlerini doldurup kaptığım topları en kısa zamanda ileriye vererek hücumu geriden destek oluyorum.

▼Oyun yapısı olarak çok basit oynuyorsun.

▲Çalım atmayı ben de biliyorum ama hocam basit oynamamı istiyor. Futbolcunun kafasını kullanması şart. Ayağına gelen topu en kısa zamanda olumlu kullanman gerekir. Gerektiği yerde elbette çalım atacaksın ama benim oynadığım yer riskli bir bölge. ▼Maç sırasında zaman zaman

üzerine çok yük bindiğini düşünüyor musun?

▲Ben genellikle askerlik görevini yapıyorum. Çünkü Ricardinho ve Delgado topla iyiler ve bana defansif sorumluluklar düşüyor. Hücumdan onlar, defanstan ben ve Koray ağabey sorumlu.

Artılarım fizik güç ve soğukkanlılık

▼Oyuncu olarak kendinde beğendiğin ve eleştirdiğin yönler nelerdir?

▲Elbette eksiklerim var ve alışkın olmadığım bir mevkide oynuyorum. En önemli eksikğim tecrübe bence. Ama maç oynadıkça bu tecrübeyi kazanmaya başladığımı görüyorum. Hava toplarını savunmada eksikim olduğunu düşünüyorum. Patlayıcı kuvvetimde de eksikim var. Beğendiğim yönlerim ise fiziğimin güçlü olması ve soğukkanlılığım.

▼Kendini geliştirmek için ekstra antrenman yapıyor musun?

▲İdmanlardan sonra zaman zaman şut antrenmanı ve çabukluk çalışması yapıyorum.

▼Jean Tigana mutlaka seninle özel konuşmalar yapıyordur. Ne gibi uyarılarda bulunuyor sana?

▲Hocam benimle çok sık konuşmaz. Maçtan önce taktik verirken konuşur. Nerede durmam gerektiğini söyler. Saha kenarında ise ben onu çok dinlerim. Bana çıkma diyorsa çıkmam zaten. Bana verdiği her görevi de yapmaya çalışırım.

İnönü Stadi'nin havası bambaşka

▼Bursaspor taraftarı da oldukça coşkuludur, Beşiktaş taraftarı da öyle. Her iki taraftar grubunu karşılaştırabilir misin?

▲Bursaspor taraftarı da muhteşemdi ama İnönü Stadi'nda taraftarın yarattığı baskı daha fazla. Bunu oynayan, sahaya çıkan insan bilir.

▼Peki, "Ben futbolcu oldum" diyebiliyor musun?

▲Hayır, diyemiyorum hâlâ. Hedeflerim büyük. Şu an ilk sezonumdayım Beşiktaş'ta ve yıllarca bu takımın formasını giymek isterim. Söylediğim gibi bir sonraki hedefim A Milli Takım. Futbolcu olmama daha çok var.

▼Anadolu kulübünde oynayan her futbolcunun hayalinin ilk ayağını gerçekleştirdin. Bu hayalin ikinci aşaması ise Avrupa'da forma giymektir. Senin böyle bir hedefin var mı?

▲Her futbolcunun Avrupa hayali vardır elbette ama şu an için öncelikli hedefim Beşiktaş'ta kalıcı olmak. Avrupa olursa İngiltere Ligi'ne gitmek istiyorum. Gittiğim zaman da büyük takımlarda oynamak istiyorum elbette. ▼Kendine örnek aldığın futbolcular var mı?

▲Savunma yönünden Nesta'yı beğeniyorum. Türk futbolcular arasında ise Emre Belözoğlu. Sağ bekken Cafu ve Cicinho'yu takip ederdim. Orta sahada da Zidane'a hayranım.

▼Bursa'dan İstanbul'a gelmek hayatında nasıl bir değişiklik yarattı?

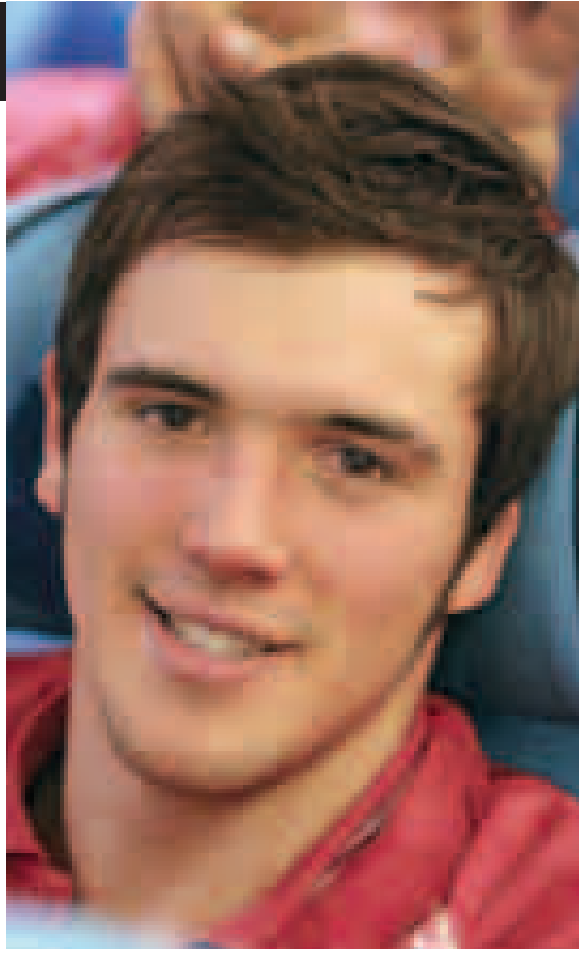
▲Benim hayatımda hiçbir değişiklik olmadı. İstanbul-Bursa arası iki saat ve fırsat buldukça ailemin yanına gidiyorum. İstanbul'da ise tesislerde kalıyorum ve vaktimin çoğunu orada geçiriyorum. Fazla dışarı çıkmıyorum, zaten İstanbul'u hiç bilmiyorum.

▼Boş zamanlarında ne yapıyorsun?

▲Arkadaşlarla PlayStation oynuyoruz. Ama ben tatil günlerinde hep Bursa'dayım. Ayrıca müzik dinliyorum ve araba kullanmayı çok seviyorum. Ara sıra sinemaya da giderim.

▼İlk yarıda Bursaspor'la oynadınız. Eski takımına karşı oynamak sana neler hissettirdi?

▲Benim için özel ve duygusal bir maçı. Yıllardır formasını giydiğim kulübe karşı oynadım. Kardeşim de Bursaspor formasıyla ilk maçına çıkmıştı o gün. Maç sırasında aramızda ufak tefek diyaloglar oldu. İkinci yarıdaki maç da inşallah böyle geçer. ■

Seri sonu yıldızlar

Futbolun oyunun dışında kalan en zevkli “yan oyun”dur transfer. Oyunu bizzat oynamak kadar transfer yapmak da zevkli ve heyecanlıdır. Bu yazının konusu olan oyuncular transfer piyasasında değerini yitirenler. “Seri sonu” oyunculardır bunlar. Fiyatları düşmüştür, lakin kalibrelerine diyecek yoktur. Bugüne dek gittikleri her takıma yeni bir gömlek dikmişlerdir. Oynadıklarında ayaklarında güller açar. Ama gelin görün ki, zaman kadar zalim bir şey yoktur hayatta ve futbol bu açıdan en acımasız mesleklerden biridir. 30'larında daha saçlarına ak düşmeden adları yaşlıya çıkar. Doğal olarak değerleri de ona göre düşer.

Bağış Erten

Futbolun oyunun dışında kalan en zevkli “yan oyun”dur transfer. Futbol üzerine tasarlanan bütün simülasyon oyunları da asıl olarak transfere odaklanır. Oyunu bizzat oynamak kadar transfer yapmak da zevkli ve heyecanlıdır. Menajerlik oyunlarının temel espris de burada yatar. Amaç en ucuza en makul transferi yapıp başarıyı yakalamaktır. Gerçek hayatta da durum farklı değildir aslında. Futbolda herkes çapına göre transfer peşinde koşar, durur. Amatör de olsa, en üst düzey profesyonel de, futbolun en gizemli alanıdır transfer. İşte bu yüzden her yerde transfer haberi vardır, herkes transfer konuşur, transfer yapar. Ama malum her zaman atılan olta balık tutmaz. Bazen beceriksizlikten, bazen bilgisizlikten, bazen şanssızlıktan, bazen de düpedüz kimya problemleri nedeniyle transfer hataları yapılır. Hatta bu o kadar sık yapılır ki, sanki kural kötü transfer yapmaktır, arada iyisine rastlanır gibi gelir. Misal, bir sezonda dört yabancı oyuncu alan bir takım eğer bunların dördünden de memnunsu o kulüpten mesut kimse bulunmaz. Zarar oranı bu kadar yüksek başka bir iş yoktur muhtemelen. Düşünün, yatırım için dört ev alıyorsunuz. Ama ikisi depreme dayanıksız çıkıyor ve siz de elden çıkarıyorsunuz. Ya da üç dükkân açtınız, ikisi hiç iş yapmıyor, siz de üç kuruş paraya bırakıyorsunuz... Ama ne ilginçtir ki, ekonomide iflas sınırlarında duran bu tip girişimler, futbolda gözardı edilir, mazur görülür. Çünkü transferi yapan da bilir, transfer olan da: Futbolda uyum zor iştir. Akla gelen birkaç isim hatırlayalım mesela. Thierry Henry Juventus'a geldiğinde Juventuslu olsanız ne derdiniz? Peki ya o üç kuruş paraya Arsenal'e gönderilip dünyanın en büyük yıldızlarından biri olduğunda ne düşünürdünüz?

Paris Saint Germain Ronaldinho'nun “uzaylı” olduğunu daha önceden görebilse onu 30 milyon euroya değil 300 milyon euroya satmak için çaba göstermez miydi? Bunun gibi bir dolu örnek verilebilir. Türkiye futbol tarihi bu konunun antolojisini yazmıştır zaten. Fakat bir başka türü daha vardır transferin: İskontolu transferler. Bunlar da ikiye ayrılır aslında. Birinci grupta kampanyadaki transferler vardır. Bunlar aslında iyi futbolculardır. Ama bir türlü o takımda olmamıştır. Yerini yadırgamıştır, oynadığı yere ısınamamıştır, karısı sevmemiştir vesaire. Öyle ya da böyle bünye reddetmiştir. Bu durumda yeni ufuklar aramak lazımdır. Yeni fırsatlardan yeniden doğmak gerekir. Aslında birçok transferin mantığında işte bu kampanyadaki transferler vardır. “Onlar oynatamadı ama ben oynatırım” iddiası sürükler sizi onlara. O yeniden doğacak, siz de antrenör olarak onu yeniden yaratacaksınızdır. Olur, olmaz; ama riske girmeye her zaman değer. Kimler yoktur ki bu grupta? Anelka'lar, Cisse'ler, Henry'ler, Pirlo'lar, Davids'ler, Denilson'lar, Alex'ler, Ortega'lar... Ama bu yazı asıl olarak ikinci grupta bulamayanlarla değil, değerini yitirenlerle. Kampanyadakilerle değil iskontolularla. “Seri sonu” oyunculardır bunlar. Evet fiyatları düşmüştür, lakin kalibrelerine diyecek yoktur. Bugüne dek gittikleri her takıma yeni bir gömlek dikmişlerdir. Oynadıklarında ayaklarında güller açar. Ama gelin görün ki, zaman kadar zalim bir şey yoktur hayatta ve futbol bu açıdan en acımasız mesleklerden biridir. 30'larında daha saçlarına ak düşmeden adları yaşlıya çıkar. Doğal olarak değerleri de ona göre düşer. Seri sonu mallar gibidirler. Mesela:

Rui Costa

Manuel Rui Costa Portekiz'in altın kuşağının en önemli üyelerinden biridir. Futbolu, bileklerinin yumuşaklığı ve zekâsının ürünüdür. Seyrine doyum olmaz. Benfica'dan Fiorentina'ya giderken bu kadar çok şey vaat ettiği henüz bilinmiyordu. Yine de 5 milyon euroyu koydu cebine Portekiz kulübü. Ama ondan asıl kâr eden Fiorentina oldu. 42 milyon euroya Milan'a gitti Rui Costa. Tam beş sezon Milanoluların gönlünü fethetti Portekizli. Sonunda ise başladığı yere döndü adeta. Bedelsiz olarak Benfica'ya gitti. Çok sık oynamıyor belki ama rezerv bankasını kuvvetlendirmek de yetiyor ona.

Ronaldo

Dünyanın gelmiş geçmiş en büyük, en pahalı, en başarılı futbolcularından biridir Ronaldo. Attığı goller say say bitmez, aldığı başarılar üst üste konga dağ olur. Ama zaman ona da yaramıyor işte. Cruzeiro'dan PSV'ye geldiğinde ederi 5.5 milyon euroydu. Sonra tam 25 milyon euroya Barcelona'ya geçti. Yükselmeye devam etti. Inter'e transfer olurken ona biçilen fiyat 28 milyon euroya çıktı. “Fiyatı el yakıyor, ondan büyüğü yok” derken o bir basamak daha çıktı ve Real Madrid'e geçti. Hem de tam 45 milyon euroya! Ama gel zaman git zaman biraz göbeği büyüdü, biraz hızı düştü, biraz hareketliliği azaldı, derken Ronaldo da kıymetini yitirmeye başladı. Şimdilerde Milan'da oynuyor. Geçiş bedeli 7.5 milyon euroydu. Yani neredeyse ilk transferiyle aynı paraya.

Rivaldo

Bir orta saha oyuncusu için fazla uzun, bir forvet için fazla zayıf, bir kanat oyuncusu için fazla ofansif. Ama aslında hepsini oynayabiliyor, hepsini yapabiliyor. Bunu ispatlamak için çok zaman geçmesi gerekmedi. Onu dünya biliyor, çünkü kaldırmadığı kupa yok. Hatta Brezilya'da bile değeri biliniyordu. Önce Corinthians'tan Palmeiras'a geçerken tavan yaptı fiyatı. Tabii Brezilya ölçülerinde. 2.5 milyon euroluk değerde durmayacağı kısa sürede belli oldu. Deportivo el attı ona, tam 12 milyon euroya. Yükselmeye devam ediyordu. Ronaldo sonrası Barcelona'ya ilaç olsun diye geldi. Hem de tam 23.5 milyon euroya. Beş sezon kaldığı Barcelona'da yılın futbolcusu ödülü ve Dünya Kupası da dahil her şeyi kazandı. Ama artık yaşlanmıştı. Milan'a bedelsiz geçti. Sonra Cruzeiro'ya döndü. Derken yolu Yunanistan'a düştü. Hâlâ da oralarda Olympiakos formasını giyiyor. Görülen o ki, orada da bırakacak.

Romario

Pek çok futbol otoritesi hâlâ aynı şeyi söylüyor. Onun gibisi gelmedi. Modern futbolda 1000 gol atma ihtimali olan birisi daha gelir mi bilmez. Ama iki elin parmaklarını sayıyor Romario. Attıkça atıyor ve doymak bilmiyor. 41 yaşını bitirdi yakınlarda. Ama futbolu hâlâ yaşlanmıyor. Vasco da Gama ile başladı seferi. Hemen fark edildi. Genç yeteneklerin en büyük Avrupalı avcısı PSV, tereddütsüz saydı paraları. Açıklanmayan bu ücret birkaç milyon doları bulmuyordu iddialara göre. PSV ellerini ovuşturdu muhtemelen. Tam beş sezon tepe tepe oynattılar Romario'yu. Ardından 12 milyon euroya Barcelona'ya sattılar. Dönem için son derece iyi bir rakamdı bu. Muhteşem bir takım kurmuştu Barçalılar. Romario da son dişliydi. Ama çok uzun sürmedi saadet. Huzursuzluk onu Flamengo'ya götürdü. Çok daha düşük paraya tabii ki. Ama o futbola doymuyordu, 5 milyon euroya yeniden döndü İspanya'ya. Valencia formasını giymek için. İki sezon sonra İspanyol toprakları yine sıkı Romario'yu. Yeniden Flamengo'ya gitti. Hem de bedelsiz. Sonra hepsi bedelsiz olmak üzere gezintiye çıktı. Fluminense, Vasco, Miami, bir kez daha Vasco, Adelaide United... Dünyanın en iyi oyuncularından biri, ilerleyen yaşına rağmen futbola direniyor, kısa sözleşmelerle gezintisini sürdürüyor.

Christian Vieri

Sürekli tebdil-i takım eyleyip ferahlamaya çalışanların ağababasıdır Vieri. Oradan oraya zıplamış, her zıpladığında da herkesi zıplatmıştır. Atalanta'da kışa geçtiğinde 23 yaşındaydı. Önce Juventus'a gitti, hem de üç kuruş paraya; 2.5 milyon euroya. Yıldızı da asıl olarak oradan parladı. Çok durmadı Torino'da. 15 milyon euroya Atletico Madrid'e gitti. Hâlâ iyiydi, hâlâ eşsizdi. Lazio onun yönünü yeniden İtalya'ya çevirdi, ederi 25 milyon euroydu. Rakam arttıkça o da havaya giriyordu. Sonra Inter gözüne kestirdi onu, hem de tam 45 milyon euroya. Beş sezon kaldı Inter'de. Sonra yeniden transfer piyasasına düştüğünde milyonlar havada uçmaz oldu. Bedelsiz gitti Milan'a. Ardından da aynı şekilde Sampdoria'ya. Şimdi yeniden Atalanta'da. Yine serbest transferle.

Juan Sebastian Veron

Arjantinli süper yıldız ilk defa futbol piyasasına çıktığında herkes elini ovuşturmaya başladı. Hem çok kuvvetli, hem de çok teknik ender oyuncuların biriydi ve herkesi heveslendiriyordu. Boca Juniors'tan Avrupa'ya geldikten sonra ilk olarak Sampdoria'dan Parma'ya 17.5 milyon euroya geçti. Ama değeri de performansı da giderek artıyordu. Lazio göz koydu ona bu sefer. 30 milyon euroya artık o bir Lazio'luydu. Fakat ne o, ne de ona sahip olan takımlar kâr kapısını kapatmaya pek niyetli değildi. Bir transfer daha yaptı Veron. Hem de Manchester United'a

gitti. Ederi 42.6 milyon euroydu. Ama yaş da ilerliyordu haliyle. Chelsea'ye geçerken düşüş başlamıştı. Yine de 22.5 milyon euro az para değildi. Lakin takati azalıyordu. Inter'e giderken çanlar çalmaya başlamıştı bile. Bedelsiz yollanmıştı İtalya'ya. Şimdilerde ülkesinde Veron. 2.2 milyon euroya Estudiantes'e transfer oldu. Hâlâ çok iyi aslında. Geçen sezon son üç maçta şampiyonluğu aldılar Boca'dan. Ama piyasa aynı piyasa değil artık.

Luis Figo

Rivaldo “FIFA Yılın Futbolcusu” ödülünü aldıktan sonra onun için şöyle söylemişti: “Tamam dünyanın en iyisi ödülü bende. Ama oğluma sorarsanız Figo benden daha iyi!” Küçük Rivaldo'nun ne kadar haklı olduğu bilinmez. Ama Figo'nun kalitesini görmek için ille de bir yıldız futbolcunun oğlu olmak gerekmiyor. Daha Sporting Lizbon'da oynarken ilgi odağı olmaya başlamıştı. Yine de Barcelona'ya giderken hiç de el yakmıyordu. Çünkü sadece 2.5 milyon euroluk bir bedelle uçtu İspanya'ya. Tam beş sezon Barça formasını giydi ve harika bir performans ortaya koydu. Ama asıl şükseyi 2000 yılında Real Madrid'e geçerken yaptı. Tam 60 milyon euroya ezeli rakiplerinin formasını giydi. Bir beş sezon da Real'de kaldı. Ama sonrasında artık köprünün altından çok su geçmişti. Serbest transferle Inter'e geçti. Gelecek sezon da El İttihat'a gidiyor. Belli ki emekliliğini orada kutlayacak.

Çerçilikten

Antrenörüm Levent Devrim “Sen geç keşfedilmişsin. Yerin buraları değil. İki sezon önce bu takıma gelseydin şimdi çok farklı noktalarda olabilirdin” diyordu. Dediği de çıktı. Ama birçok yetenekli arkadaşımızın keşfedilmeden körelip gittiğini düşünüyorum.

Stoper mevkinde sürekli mücadele içindesin ve fizik olarak daima diri kalmak zorundasın. Bir de devamlı önündeki adamın ne yapacağını düşünmeye ve hissetmeye mecbursun. Adeta onun düşüncesini okuman gerekiyor.

Aydın Toscalı

18 yaşında küstüğü futboldan iki yıl ayrı kaldı. O dönemde kamyonla köy köy dolaşıp halı ve fırın sattı. Dönüşü amatör kümeye oldu. Süper Lig’le tanıştığında 25 yaşındaydı. Kayserispor’daki 1.5 sezonluk performansının ardından 26 yaşında A Milli Takım kadrosuna alındı ve Gürcistan’a karşı oynadı. Özel hayatında son derece sakın olduğunu söylüyor, saha içindeki agresifliğini ise stoper mevkinin gereklerine bağlıyor. Tribünler tarafından “psikopat” diye çağırılıyor ama buna ne kendisi ne de onu yakından tanıyanlar anlam verebiliyor.

Bülent Korkmaz’ın hırsı, Luciano’nun tekniği ve gol bölgelerindeki etkinliği beni etkilemiştir. Fenerbahçe’nin Luciano’nun yokluğunu halen aradığını düşünüyorum. Onun top tekniği ve oyuna katılışını çok beğeniyordum.

Milli Takım’a....

En alttaki takım en üsttekenden puan alabiliyor, kafa kafaya oynayabiliyor. Futbol artık teknik ve taktikten çok mücadeleye dayanan bir spor haline dönüştü. Sahada o gün mücadele eden ve benliğini ortaya koyan, ismi ne olursa olsun kazanabiliyor.

▼Seni iki sezondur Kayserispor’da izliyoruz ama futbol hayatımıza birdenbire girdin. Bize biraz kendinden söz eder misin? Futbolla tanışman nasıl oldu? ▲1980 yılında Aydın’ın Nazilli ilçesinde doğdum. İki çocuklu bir ailenin oğluyum. Babam inşaat taşeronu. Futbola 16 yaşında Nazillispor’da başladım. Genç takımla Türkiye sekizincisi olduk. O dönemde beni izleyen Erol Keretli aracılığıyla Çanakkale Dardanelspor’a transferim gündeme geldi ama bu transfer gerçekleşmedi. Yol gösteren biri olmayınca futbola ara verdim ve iki yıl oynamadım. Futbola küstüm yani. O dönemde

kendime başka uğraşlar buldum. Kamyonla köy köy dolaşıp halı ve fırın sattım. Panayırlara, fuarlara katıldım. Bir ağabeyim kamyonu kullanıyor, ben de hoparlörle anons yapıyordum. Bu arada babamın inşaat işlerine yardım ediyordum.

▼Peki, futbola dönüşün nasıl oldu? ▲İki seneyi böyle geçirdim. Sonra Aydın Belediyespor’dan bir teklif aldım ve amatör kümede oynamaya başladım. İki sezon sonra Muğlaspor’a transfer oldum. O sezon 3.Lig’de şampiyon olduk ve 2.Lig’e çıktık. Göztepe ve İzmirspor’a transferim gündeme geldi ama bonservis problemi nedeniyle gerçekleşmedi. O dönemde Tarsus İdmanyurdu’na transfer

oldum ve üç sezon oynadım. ▼Seni Kayserispor’da stoper mevkinde tanıdık. Futbola bu mevkide mi başlamıştın? ▲Başlangıçta libero oynuyordum. Aydın Belediyespor’da ve Muğlaspor’da ön libero oynadım. Tarsus İdmanyurdu’nda da ilk sezonumda ön libero oynadıktan sonra Mustafa Çapanoğlu Hocam bana savunma tandeminde görev verdi. ▼Kayserispor’a 25 yaşında geldin, 26 yaşında da Milli Takım’a seçildin. Türkiye’de futbolcu keşfetme konusunda bir gecikme mi var? ▲Tarsus İdmanyurdu’daki antrenörüm Levent Devrim bana “Sen geç keşfedilmişsin. Yerin buraları değil. İki sezon önce bu takıma gelseydin şimdi çok farklı noktalarda olabilirdin” diyordu. Dediği de çıktı. Kayserispor’a transfer oldum ve bugün de Milli Takım’dayım. Ama birçok yetenekli arkadaşımızın keşfedilmeden körelip gittiğini düşünüyorum. ▼Milli Takım’a kadar yükselmeni sağlayan

özelliklerini sıralayabilir misin?

▲İki ayağımı da kullanabiliyorum, hava toplarında da başarılı olduğumu düşünüyorum. Oyuna katılmamda ise biraz problemim var. Ama daha önce orta sahada görev yaptığım için bunu atatabileceğimi düşünüyorum. Bu konudaki çekingenliğimi yavaş yavaş üzerimden atıyorum.

Rakibinin düşüncesini okumak zorundasın

▼Her mevkinin kendine göre zorlukları var. Stoper oyuncusu için bu zorluklar neler?

▲Sürekli mücadele içindesin ve fizik olarak daima diri kalmak zorundasın. Bir de devamlı önündeki adamın ne yapacağını düşünmeye ve hissetmeye mecbursun. Adeta onun düşüncesini okuman gerekiyor. Çünkü topa rakibinden önce müdahale etmen lazım.

▼Birileri futbol oynamaya ve pozitif yönde bir şeyler üretmeye uğraşiyor, defans oyuncusu ise bunu bozmaya çalışıyor. Elbette futbol iki yönlü bir oyun ama defans oyuncusu sanki oyunun “kötü adamı” rolünü üstleniyor.

▲Kesinlikle öyle. Taraftar da zaten hücum oyuncularına daha büyük sempati duyuyor. Düşünsenize, forvet oyuncusu gol atmaya gidiyor, siz onu bir türlü engellemeye çalışıyorsunuz ve bazen de faul yaparak durduruyorsunuz. Ama bu defans oyuncusunun kaderi. Yine de futbolseverlerin forvet-defans oyuncusu mücadelesinden de keyif almayı bilmesi lazım.

▼Defans oyuncusunun da oyunu güzelleştirme şansı var aslında. Mesela bir Beckenbauer oyuna pozitif yönde yaptığı katkıyla en az forvet oyuncuları kadar sevilen ve popüler olabilen bir oyuncuydu.

▲Elbette defans oyuncusu bunu yapabilir. Ama risk bölgesinde yer alıyorsunuz. Kaptıracağınız bir top kalenizde gol görmenize yol açabiliyor. Günümüz futbolunda her takım savunmasını forvetten başlatıyor ve defans oyuncularının üzerinde sürekli bir baskı kuruyor. Böyle bir ortamda siz de risk almadan oynamak zorunda kalıyorsunuz.

▼Beğendiğin ve kendine örnek aldığın oyuncular var mı?

▲Bülent Korkmaz'ın hırslı, Luciano'nun tekniği ve gol bölgelerindeki etkinliği beni etkilemiştir. Fenerbahçe'nin Luciano'nun yokluğunu halen aradığını düşünüyorum. Onun top tekniği ve oyuna katılımını çok beğeniyordum. Türkiye dışından ise John Terry, Nesta ve Cannavaro beğendiğim savunma oyuncularını.

▼Futbol gelişimine katkısı olan hocaları sıralarsan bu noktaya gelmede hangilerinin payını öne alırsın?

▲Öncelikle Muğlaspor'daki Teknik Direktörüm Zeki Çakır. Amatör takımdan gelmeme rağmen beni 32 maç ön libero oynattı. Üstelik başlangıçta taraftarların kafasında “Amatörden gelmiş bu çocuk nasıl başarılı olacak?” diye bir önyargı da vardı. Tarsus İdmanyurdu'na da beni o götürdü. Ayrıca beni amatör kümeden Muğlaspor'a götüren Bülent Hocam ve Tarsus İdmanyurdu'nda Mustafa Çapanoğlu'nun da üzerimde büyük emekleri var. Bu arada Çaykur

teknik ve taktikten çok mücadeleye dayanan bir spor haline dönüştü. Sahada o gün mücadele eden ve benliğini ortaya koyan, ismi ne olursa olsun kazanabiliyor.

▼Rekabet artıyor ama kalitede buna paralel bir yükselme var mı sence? Avrupa liglerinden da maçlar izliyoruz. Aynı lezzeti bizim ligimizde bulabilmek mümkün oluyor mu?

▲İngiltere ve İspanya'ya baktığımız zaman aynı kalitedeki futbolu bizim ligimizde göremiyoruz. Aslında futbolcu kalitesi olarak arada büyük farklar olduğunu düşünüyorum. O zaman akla şu soru geliyor, “Acaba bizdeki çalışmalar mı daha az?”

ilgileniyor. Belki bizde eksik olan bu.

Tek santrfora karşı oynamak kolay

▼Şimdi bir tek santrfor modası var. Santrforlarla konuştuğumda bu sistemden pek memnun değiller. Siz savunma oyuncuları olarak memnun musunuz bu sistemden? Çift santrfor yerine tek santrforla mücadele ediyorsunuz.

▲Bizim için biraz daha rahat tabii. Tandemde birimiz rakip santrforla mücadele ederken diğerimiz sarkıyor. Defans oyuncusu açısından

Tek santrforlu sistem savunma oyuncularını rahatlatıyor. Tandemde birimiz rakip santrforla mücadele ederken diğerimiz sarkıyor. Bekler sıkışıyor, ön liberolar ortayı kapatıyor ve savunma yapmak kolaylaşıyor.

Haksız kazanılmış bir puan beni müthiş rahatsız eder. Mesela Denizlispor maçını böyle bir penaltıyla kazandık. Pozisyonu televizyonda izleyince kendimi çok kötü hissettim. “Keşke böyle bir penaltı olmasaydı ve maç berabere bitseydi” dedim.

Milli Takım'da olmak hayal gibi geliyor bana. Hayranlık duyduğum futbolcularla bir aradayım. Kadroya çağrıldığım haberini aldığımda inanmadım. Sevinç ve şaşkınlık duyguları arasında gidip geldim.

Rizespor'u çalıştıran Metin Yıldız'ın benimle ilgili verdiği olumlu referansları unutamam. Son olarak da Kayserispor'da bana şans veren ve bu noktaya gelmemi sağlayan Ertuğrul Sağlam Hocam var elbette.

Mücadele eden kazanıyor

▼Türk futbolunun kalitesini nasıl değerlendiriyorsun? Bu sezon takımlar sadece puan olarak değil, yedikleri goller açısından da birbirine çok yakın.

▲Bu sezon çok farklı geçiyor. Futbolcular olarak da buna çok fazla anlam veremiyoruz. En alttaki takım en üsttekenden puan alabiliyor, kafa kafaya oynayabiliyor. Futbol artık

Fakat bakıldığı zaman herkes çok yoğun bir biçimde çalışıyor.

▼Yetenek var, çalışma var, o zaman eksik olan ne? Saha içi organizasyonunda mı problem yaşıyoruz?

▲Bu galiba altyapıdan gelen bir problem. Mesela devre arasında Antalya'da kampta olduğumuz dönemde aynı otelde kaldığımız bir Rus takımı vardı. Adamların bir kere koştüğünü görmedim. Ne zaman izlesem ya tenis ya da futbol toplarıyla oynuyorlar. Saha antrenmanlarında ya kanat organizasyonları yapıyorlar ya da ikiye birlerle haşır-neşir oluyorlar. Futbolu futbol yapan top olduğuna göre onlar da sürekli topla

tek santrforla mücadele etmek daha kolay.

▼Bu sistemde rakip santrforun arkasında bir de üçlü forvet organizasyonu var. Onlar da yüzü dönük olarak üzerinize geliyor. Bu durum sizi rahatsız etmiyor mu?

▲Tandemdeki ikili tek santrforla mücadele ederken, beklerimiz de içeriye doğru sıkışıyor. Ön liberolar da ortayı kapatıyor. Dolayısıyla savunmalar açısından daha rahat bir ortam çıkıyor ortaya.

▼O halde gol ortalamasının düşüşünü savunma oyuncularının bireysel başarısından çok takımların önceliği defansif futbola vermesine bağlayabilir miyiz?

▲Her takım önceliği “Ben

savunmamı garanti altına alayım, nasıl olsa bir gol atarım” düşüncesine veriyor. Dolayısıyla da maçlar genellikle 1-0 gibi skorlarla bitiyor. Eski gibi dört-beş gol atılan maçlara sık rastlayamıyorsunuz.

▼Galatasaray'la oynadığınız son maçta Ümit Karan'la aranda bir tartışma yaşandı. Ümit'in röveşata yaptığı bir pozisyonda sen de topa kafanı uzattın ve yerde kaldın. Ümit de yanına gelip sana bir şeyler söyledi. Ne oldu orada?

▲O pozisyonda koluma bir şey değdi. Acaba kafama da darbe geldi mi diye tedirgin oldum. O sırada Ümit ağabey yanıma geldi ve bana “Sana temas yok, ayağa kalk” dedi. Ben de “Bir temas var ama nereme geldiğini anlamadım” cevabını verdim.

▼Yani o pozisyonda “numara” yapmadın.

▲Hayır, kesinlikle. Zaten öyle bir huyum da yoktur. Hakemi aldatmaya çalışmak gibi yollara başvurmam.

Haksız kazanılan puan beni rahatsız eder

▼Sözü oraya getirmek istiyorum. Bazı oyuncular vardır, hakemi aldatıp takımlarına penaltı kazandırır ve o penaltıdan atılan golle mutlu olur. Yani onlar açısından “kazanmak için her şey mubah”tır. Sen bu konuda ne düşünüyorsun?

▲Böyle kazanılmış bir maç benim hoşuma gitmez açıkçası. Mesela bir Denizlispor maçı vardı. Top defans oyuncusunun burnuna çarptı ama hakem koluna çarpmış gibi gördü ve penaltıya hükmetti. Ben de maç sırasında penaltı olduğunu düşünmüştüm. Ama pozisyonu televizyonda izleyince kendimi çok kötü hissettim. “Keşke böyle bir penaltı olmasaydı ve maç berabere bitseydi” dedim. Müthiş bir rahatsızlık duydum. Haksız kazanılmış bir galibiyetti. Sonuçta rakibiniz de puan ve ekmek parası kazanmak için ter döküyor.

▼Defans oyuncuları genellikle Alex'ten çekiniyor. “Topla birlikte üzerimize gelirken ne yapacağını kestirmek mümkün değil” diyorlar. Senin de çekindiğin o tip oyuncular var mı?

▲Ricardinho var. Beşiktaş'la oynadığımız son maçta attığı bir gol pasıyla skoru değiştirdi. Üzerinize gelirken ister istemez rahatsız oluyorsunuz. Alex'le ise bir kez karşı karşıya oynadım. 1-0 yenmiştik ve Alex o derece etkili değildi. Ama Ricardinho'nun attığı o gol pası hâlâ aklımda.

▼Geçtiğimiz sezon başında ligden düşecek ilk takım gözüyle bakılan Kayserispor iki sezondur üst sıralarda. Bu çıkışı neye bağlıyorsun?

▲Öncelikle takımın başına iyi bir teknik direktör geldi. Takım olmamızı sağlayan Ertuğrul Hoca'dır. Ayrıca takımdaki arkadaşlık inanılmaz düzeyde. Galatasaray'dan gelen Uğur ve Özgür can buradaki ortamı gördüklerinde adeta şaşkına döndüler, “Biz hayatımızda böyle sıcak bir hava görmedik” dediler.

▼Nasıl sağlıyorsunuz bu havayı? Başka takımlarda olmayıp da sizde olan fazlalık ne?

▲Bir kere başımızda çok iyi bir kaptan var. İnsan gibi bir insan. Takım içinde o ne derse o olur. Bize verdiği özgüven, yaptığı ağabeylik bu güzel havayı oluşturunuyor. Maddi-manevi, her konuda bize büyük destek sağlıyor.

▼Bir kaptan takım için bu kadar önemli midir?

▲Elbette

önemlidir.

Daha önce de birçok takımda oynadım. Böyle bir kaptan görmedim. Arkanızda her konuda güvenebileceğiniz bir insanın bulunması inanılmaz bir rahatlık sağlıyor.

▼Bunun dışında sizin maddi açıdan da problemlerinizi yok sanırım. Kayserispor, bir futbolcunun aradığı ideal ortamı sağlamış görünüyor.

▲Kesinlikle. Bir kere kafa olarak rahatsızsınız, huzurlusunuz. Bir futbolcunun aradığı her şey var Kayserispor'da.

▼O zaman şöyle bir soru geliyor akla. Birçok şartı yerine getirmiş Kayserispor çemberi kırıp şampiyon olabilir mi?

▲Bunun için gerçekten çok uğraşıyoruz, mücadele ediyoruz. Sezon başında Intertoto Kupası'na katılacağımız için tüm takımlardan iki hafta önce toplandık. Çok fazla çalıştık ve halen yüksek tempomuzu sürdürüyoruz. İkinci sezonumuzda bu noktalara gelirken çok emek harcadık. Herkes tatil yaparken biz çalışıyorduk. Devre arasında herkes tatile çıkarken biz üç gün daha antrenman yaptık. dokuz günlük izine polar saatlerimizle çıktık ve koşu yapmayı sürdürdük. Bu noktaya çok çalışarak ve emek vererek geldiğimizi düşünüyorum.

▼Herkes tatil yaparken çalışmak sizi rahatsız etmiyor mu?

▲Biz genç bir takımız ve herkesin

hedefleri, idealleri var. Hepimiz bu hedeflere ulaşmak için çalışması gerektiğini biliyor. Bu çalışmanın bize mutlaka geri döneceğinin farkındayız. Hocamız da böyle bir grupla çalışmaktan çok mutlu olduğunu sık sık dile getiriyor.

Hayal âleminde gibiyim

▼İlk defa milli oldun. Daha önce hiçbir kategoride forma giymeden direkt A Milli Takım'da oynadın. Bu nasıl bir duygu?

▲Hayal gibi geliyor

bana. Hayranlık duyduğum futbolcularla bir aradayım. Milli Takım'a çağrıldığım haberini kampta aldım. Odamda oturuyordum. İlhan Parlak koşu koşu geldi ve “Müjdemo isterim, Milli Takım'a alındın” dedi. İnanmadım. İnternete girdi ve kadroda ismini gösterdi. Çok tuhaf duygular yaşadım. Sevinçle

şaşkınlık arasında gidip geldim. Arkadaşlarımın hepsi tebrik etti. O anda utandım ve kızardım. Milli Takım kampına geldiğimde üzerimde bir tedirginlik ve çekingenlik vardı. Ama bu endişelerimi çabuk atlattım. Zaten Fatih Hocam da ilk karşılaşmamızda bana çok sıcak davrandı ve tedirginliğimden kurtulmamı istedi.

▼Elbette Milli Takım'da kalıcı olmak istersin, bunun dışındaki hedeflerin neler?

▲Her futbolcu gibi ben de üç büyüklerde oynamak isterim. Kayserispor'la sözleşmem devam ediyor ve burada mutluyum. Günü geldiğinde ve bir teklif aldığım da Kayserispor'da kalma şıkkını da göz önünde bulunduracağım.

▼Bekâr bir futbolcusun ve Kayseri'de yalnız yaşıyorsun. Bunun zorlukları olmuyor mu?

▲Yalnızlığımızı arkadaş ortamıyla üzerimizden atıyoruz. Sinemaya ya da yemeğe hep grup halinde gidiyoruz. Hiç kimse odasında yalnız oturmaz. Her ortamda arkadaş grubuyla birlikteyiz ve bu nedenle yalnızlık çekmiyoruz.

Arkadaşlarımızla yakındaki turistik yerleri geziyoruz, Erciyes'e çıkıyoruz.

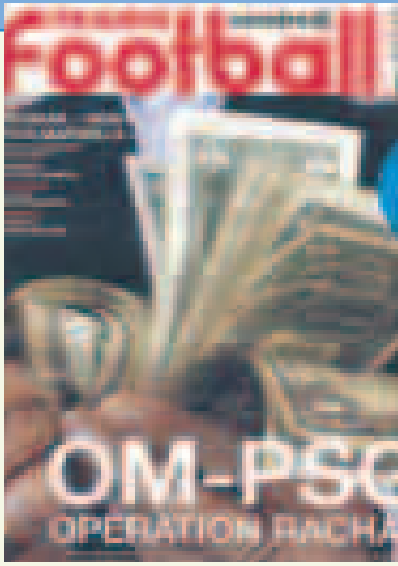
▼Kafanda Avrupa'da futbol oynamak gibi düşünceler var mı? Sonuçta Avrupa takımlarına karşı oynadın ve oradaki futbolcuların kalitesini de gördün?

▲Avrupa'da oynayan futbolcuların bizden çok kaliteli olduğuna inanmıyorum. Futbol bir ekip işi. Türkiye'de yeni yeni bir yerlere geliyorum. İleride elbette ben de Avrupa'da oynamak isterim. İspanya'yı kendi futbol stilime daha yakın görüyorum.

▼Kendini insan olarak tanımlarsan nasıl birisin? Nelere kızar, nelere sevinir, nelere üzülürsün?

▲Sert bir mizacı yok. Arkadaşlarımla ilişkilerim gayet iyi. Kolay kolay bir şeye sinirlenmem. Ama saha içinde agresif olurum. Bu da sanırım oynadığım mevkinin özelliğinden kaynaklanıyor. Orada biraz hırçın olmak ve mücadele etmek zorundasın. Tribündeki insanlar bana “Psikopat Aydın” diyor ama bunun sebebini anlamış değilim. Arkadaşlarım da bu lakaba bir anlam veremiyor, “Sana neden psikopat diyorlar?” diye soruyorlar. Beni

yakından tanıyanlar bu lakaba şaşırıyor. Ama yapacak bir şey yok, seyirci öyle değerlendiriyor demek ki. ■

Fransa'ya hücum!

Yabancı sermaye İngiltere'nin ardından Fransız kulüplerini hedef seçti. Paris Saint Germain'in 41 milyon euroya bir ABD şirketine satılmasının ardından, ülkenin en popüler kulübü Olympique Marsilya da Ermeni asıllı bir Kanadalı işadammın oluyor. Marsilya'nın 115 bin euro karşılığında Fransızca bilmeyen yabancı bir işadammın eline geçecek olması, uzun yıllardır başarıya hasret taraftarlar üzerinde olumsuz bir etki bırakmadı.

Cem Çetin

İngiliz kulüpleriyle (Premier Lig) yakından ilgilenen yabancı sermaye, Fransız futboluna da el attı. Birkaç ay önce Fransa Ligi'nin en popüler iki takımından bir tanesi olan Paris Saint Germain'in 41 milyon euro karşılığında ABD patentli Colony ve Buttler Capital tarafından satın alınmasından sonra, şimdi de Marsilya el değiştiriyor. On yıldır mavi-beyazlıların sahibi konumundaki Robert Louis Dreyfus, kulübün anahtarlarını 115 milyon euro (*) karşılığında Ermeni asıllı Kanadalı işadamı Jack Kachkar'a bırakıyor.

Kachkar umudu

Fransız futbolunu yakından takip edenler için Olympique Marsilya'nın yabancı biri tarafından satın alınacak olması elbette fazlasıyla şaşırtıcı bir gelişme. Çünkü mavi-beyazlılar

ortalama 40 bin kişi Vélodrome Stadi'nın tribünlerini dolduruyor ve yıllık forma satışı tam 250 bin adet. (**) Klışeleşmiş bir söylem olan "Kulüp için iyi olan her şey, kent için de iyidir" ifadesinin her yerde her Marsilyalı tarafından telaffuz edilmesi, Fransa'nın ikinci büyük kenti Marsilya ile Olympique Marsilya'nın ne kadar iç içe yaşadığını gösteriyor. Bugüne kadar Olympique Marsilya'nın başında Bernard Tapie, Robert Louis Dreyfus gibi hep Fransa'nın en zengin ve en popüler isimleri bulundu. Şimdi tablo değişiyor. Eğer son anda ciddi bir pürüz yaşanmazsa, bundan böyle Olympique Marsilya, Fransızların tanımadığı ve Fransızca bilmeyen bir yabancı tarafından yönetilecek. "Kim gelirse gelsin hiç önemli değil, arzumuz Olympique Marsilya'yı yeniden zirvede görmek" fikrini savunan Marsilyalılar,

nedeni, Olympique Marsilya'nın on yılı aşkın bir süredir Fransa Ligi'nde mutlu sonu yakalayamaması. En son 1991-92 sezonunda Fransa Şampiyonu olan Olympique Marsilya, o tarihten sonra bir türlü aynı başarıyı tekrarlayamadı. Halbuki 1996 yılından bu yana Olympique Marsilya'nın sahibi konumundaki Dreyfus, mavi-beyazlıların başarısı için hiç bir ekonomik fedakârlıktan kaçınmadı. On yıllık süreçte Olympique Marsilya hemen hemen her sezonu zararla kapatırken, cömert başkan cebinden tam 210 milyon euro harcadı. Ne var ki, Dreyfus'ün bütün gayretlerine ve iyi niyetine rağmen bir türlü hedef tutturulamadı. On yıllık süreçte en iyi derece olarak bir ikincilik ve bir üçüncülük elde edildi. Bu da ister istemez şampiyonluklarla yaşamaya alışmış Marsilyalı taraftarlarda büyük bir hayal kırıklığı yarattı. Mutlu son özelemlerine son vermek isteyen

Güneyliler için Kachkar yeni bir umut kapısı olarak görülüyor.

Riskli bir yatırım

"Şampiyonlar Ligi'nde Marsilya'yı mutlu sona taşımak için buradayım" diyerek son derece iddialı bir açıklamada bulunan 44 yaşındaki Kachkar'ın, belediye yetkilileri, kulüp yönetimi ve futbolcularla tanıştıktan sonra kullandığı "Hedeflerim büyük; kaybetmeyi sevmem, sürekli kazanan bir takım yaratmak istiyorum" şeklindeki sözler, Marsilyalıları fazlasıyla heyecanlandırdı. Güneylilerin ilk reaksiyonu, "Vereceği sözleri tutarsa, başarı için sabredebiliriz" oldu. Geleceğe umutla bakanlar olduğu kadar, tedbiri elden

herhangi bir futbol kulübü değil. Bir benzetme yapmak gerekirse, Fransız futbolunun Fenerbahçe'si konumundaki Olympique Marsilya, takımlarına fazlasıyla bağımlı ve bir o kadar da tutkulu bir taraftar kitlesine sahip. Son yıllarda Olympique Marsilya'nın başarısız sonuçlarına rağmen

Dreyfus-Kachkar değişikliğini çabuk kabullendi. Halbuki İngiltere'de Manchester United'ın yabancı sermayeye satılacağı haberleri medyada yer alınca kırmızı-beyazlı taraftarların büyük tepkisi söz konusuydu. Marsilyalıların Kachkar ismine sıcak bakmalarının en önemli

Önce ticari başarı

"Neden Olympique Marsilya?" sorusuna Jack Kachkar, "1993 yılında O. Marsilya-Milan arasında oynanan Şampiyonlar Ligi finalini izlerken, Fransız takımının popülerliğini keşfettim. Bizim gibi futbola yatırım yapmak isteyenler için O. Marsilya gibi takımlar büyük bir fırsat" cevabını veriyor. Fransız takımından önce Premier Lig'den Aston Villa'yla yakından ilgilenen Kachkar, gelecekle ilgili planlarını "Tasarladığımız formülün Marsilya'yı başarıya götüreceğine inanıyoruz. Bu yolda ilk önce ticari açıdan bir değer yaratmamız gerekiyor. Çünkü ticari açıdan bir başarı yakalayamıyorsanız, o zaman sportif açıdan da sonuç almanız pek mümkün olmuyor. Bunun en güzel örneğini Fransa'da Lyon ile görüyoruz" şeklinde özetliyor.

birakmayanlar da var. Olympique Marsilya'yı yakından tanıyan yerel gazetecilerden Jean Paul Deloume önemli bir uyarıda bulunuyor: "Eğer Kachkar, Marsilya'nın değerlerine dikkat etmeden sadece paranın gücüyle bir takım şeyleri halletmeye kalkarsa, bu birliktelik büyük hüsrana sonuclandır. Buradaki sisteme ayak uydurması gerekiyor." Bu satırları okurken, "Kim bu Kachkar?" diye bir soru akıllara takılmış olabilir. Aslında Kachkar, dünyanın dört bir tarafında, farklı sektörlerde iş yapıyor olarak gözüke de iş âleminde tanınmış, popüler bir isim değil. Ticari faaliyetlerini İsviçre merkezli Shelton Foundation adı altında sürdüren Kachkar, sağlık ve ilaç sektöründeki yatırımlarıyla biliniyor. Kanadalının altın ve petrol işleriyle de uğraştığı ifade ediliyor. Olympique Marsilya'yı bir yatırım aracı olarak gören ve bunun için bu projeye soyunduğunu her defasında dile getiren Suriye doğumlu Kachkar'ın,

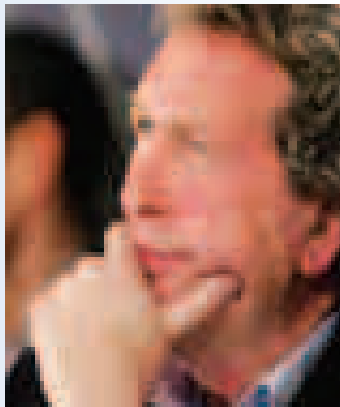
Fransa'nın en popüler takımına yapacağı yatırım merakla bekleniyor. Ancak unutmamak lazım ki, Fransa'daki sıkı denetimler, İngiltere, İtalya ve İspanya'daki gibi kulüp sahiplerine sınırsız ve sağlıksız harcama yapma imkânı tanımıyor. Mesela Kachkar'ın Abramovich gibi bir politika izlemesi pek mümkün değil. Bakalım Kachkar Fransa'daki denetim engellerini aşıp Marsilyalı taraftarların beklentilerine cevap verebilecek bir değer yaratabilecek mi? ■

(*) Premier Lig takımlarının satış bedelleri dikkate alındığında Kachkar'ın yapacağı 115 milyon euro az gözükebilir ama Olympique Marsilya'nın maçlarını oynadığı Vélodrome Stadi ile antrenman tesisleri Commanderie'nin Marsilya Belediyesi'ne ait bulunduğunu gözardı etmemek gerekiyor. Ayrıca Bernard Tapie döneminden bu yana stadın 25 bin kişilik bilet satışı da taraftar derneklerince yapılıyor.

(**) Bu konuda Olympique Marsilya'nın Fransa Ligi'ndeki popülerliğini görmek için son 5 yılın Fransa Ligi şampiyonu Olympique Lyon'un verilerini dikkate almak gerekiyor. Geride bıraktığımız sezon Olympique Marsilya forması Fransa'da 250 bin adet satarken, bu sayı Olympique Lyon'da 120 binde kaldı.

Dreyfus'ün şanssızlığı

On yıl Marsilya'nın patronluğunu yapan Robert Louis Dreyfus, bu sürede hiçbir ekonomik fedakârlıktan kaçınmadı ama çok arzuladığı şampiyonluk sevincini yaşamadı. Toulouse Başkanı Sadran, "Dreyfus olmasaydı, belki de O. Marsilya çoktan ölmüştü. Sadece parasını değil, enerjisini de O. Marsilya için harcadı. Ancak yaptığı harcamalardan dolayı mahkeme kapılarına düşmesi üzücü bir durum. Herhalde kendi kendini soymamıştır" derken, Monaco Başkanı Pastor da Dreyfus'un hakkını, "O. Marsilya için çok fazla yatırım yaptı. Tercih edeceği yeni isim O. Marsilya için daha da iyisini yapacaktır" ifadesiyle veriyor. PSG Başkanı Cayzac ise Dreyfus için, "Cebinden çok para harcadı. Bu gerçeği futbol dünyası ve Marsilyalıların unutmaması gerekiyor" ifadesini kullanıyor.

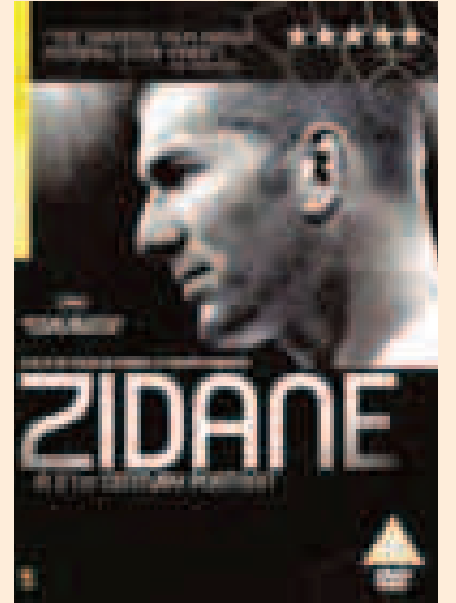
Futbol Kültürü

Bağış Erten

Zidane: A 21st Century Portait (Bir 21. Yüzyıl Portresi Olarak Zidane)

Geçtiğimiz ay İf İstanbul Film Festivali'nde sanatseverlerden çok futbolseverleri çekecek bir belgesel film vardı. Zaten matinerelerde sinema müdavimleri kadar futbol sevdalıları da yer alıyordu. Çünkü belgesel formatında yayınlanan bu filmin başrol oyuncusu gelmiş geçmiş en büyük futbolculardan biri: Zinedine Zidane. Filmin adı da zaten onun büyüklüğünün göstergesi gibi: "Zidane: A 21st Century Portait." Türkçeleştirirsek "Bir 21. Yüzyıl Portesi Olarak Zidane."

Bugüne dek birçok belgesel izleme şansımız olmuştur. Özellikle de futbol belgesellerinin formatı üç aşağı beş yukarı aynıdır. Eğer takım söz konusuysa, kuruluşu, tarihi ve şampiyonluklardan bahsedilir.

Turnuvaysa en önemli maçları izlersiniz. Yok, eğer bu örnekte de olduğu gibi bir futbolcuysa söz konusu olan, onun hayatının dönüm noktaları belgesele temel malzemedir. Ama bu sefer farklı bir şeyle karşı karşıyayız. Bu sefer özel bir performans var karşımızda; tıpkı Zidane'ın layık olduğu muamele gibi.

Belgeselin amacı gerçek zamanlı bir şekilde Zidane'ın bir doksan dakikasını onun gözlerinden ekrana yansıtmak. 17 senkronize kamera ve 150 kişilik bir ekiple sıradan bir futbol maçında Zidane'ın her anını görüntülüyorlar ve bunu ilginç bir kurguyla ekrana getiriyorlar. Nefes alışverişinden pas açılmasına, ne zaman hareketlendiğinden neye nasıl tepki verdiğine kadar her şeyiyle Zidane ekranlara yansıyor. Yani adeta Zidane oluyor ve onu yaşıyorsunuz. Malum üstat pek mimik vermez ve genelde gergin görünür. Yine benzer bir durum var, ama bu sefer o kadar yakından görüyorsunuz ki, buna şaşıyorsunuz. Bir ara hafif bir gülümseme oturuyor yüzüne. Siz de gülümsüyorsunuz gayriihtiyari. Sadece bu da değil üstelik. 23 Nisan 2005'te çekilen bu görüntüler dünyanın aynı gün yaşadıklarıyla da kıyaslanıyor bir şekilde. Geçişler sizde birçok çağrışım yapıyor. Dünyayı artık Zidane'ın gözünden görüp değerlendiriyorsunuz.

Turner ödüllü sanatçı Douglas Gordon ve Fransız sanatçı Philippe Parreno'nun çektiği film, benzerine çok az rastlanır cinsten. Yönetmenleri de İf İstanbul'dan öğrendiğimiz kadarıyla tanıtalım. Glasgow doğumlu yönetmen Douglas Gordon, 1996'da Londra'da Turner ödülünü, 1997'de Venedik Bienali'nde The Premio, 1998 ve 2000'de New York'ta Hugo Boss ödülünü kazandı. Son dönemde Paris Modern Sanat Müzesi'nde, Tate Liverpool'da ve Los Angeles'taki Çağdaş Sanat Müzesi'nde eserleri sergilendi. Ayrıca Tate Gallery ve Georges Pompidou Merkezi, Amerika'da New York Guggenheim ve Hirschorn Smithsonian müzelerinde birçok eseri sergileniyor. Fransız yönetmen Philippe Parreno çalışmalarını genelde imgelerin doğası üzerine gerçekleştiriyor. Paris Modern Sanat Müzesi, San Francisco Modern Sanat Müzesi, New York Guggenheim Müzesi, New York Modern Sanat Müzesi, Georges Pompidou Merkezi, Paris Modern Sanat Müzesi ve Kunstverein Munich'te birçok eseri sergilendi. Domus dergisinin sürekli yazarı olmakla beraber daha pek çok sanat dergisine de yazıyor.

Ama son sözü Zidane'a verelim. Üstat şöyle buyuruyor filmde bir yerde. "Bir zamanlar başka bir yerde oynadığımı hatırlıyorum. İnanılmaz bir şey olmuştur. Birisi bana pas verdi ve daha topa dokunmamışken tam olarak ne olacağını biliyordum. Gol atacağımı biliyordum. Bu ilk ve son kez olan bir şeydi." ■

Ben hücumdan yanayım

Sinan Kaloğlu

Futbola Boluspor'da başladı, yıldızı Altay'da parladı. İzmir ekibinde attığı gollerle üç büyük takımın listesine girdi, transferi Beşiktaş'a kısmet oldu. Ancak siyah-beyazlı takımda umduğunu bulamadı ve sürekli kiralanan oyuncuların arasına karıştı. Bu sezon Bursaspor'da eski kimliğine kavuşmuş bir görüntü çiziyor. Gönlündeki futbolun ipuçlarını bir gün teknik direktör olursa benimseyeceği oyun anlayışını anlatırken veriyor: “Benim takımım kesinlikle ofansif oynar. Maçlarımız 5-4 bitebilir. Artık '1-0 olsun benim olsun' düşüncesinin futbolda yeri olmamalı.”

Süha Gürsoy / Koray Gürtaş

▼Bu sezon gösterdiğin performansla takımının yanı sıra Süper Lig'in de en önemli oyuncularında yer aldın. Futbolseverler adeta geçmiş yıllarda Altay'da yakaladığın çıkışı izliyor. Bu form grafiğini nasıl yakaladın?
▲Gösterdiğim performanstan dolayı kendi adıma mutluluk duyuyorum. Bu çıkışı göstermemin en büyük nedeni takım ruhunu yakalamamızdır. Gerçekten çok karakterli oyunculardan kurulu bir ekibimiz var. Herkes birbirini çok seviyor ve antrenmanlara isteyerek geliyor. Takımda kurduğumuz bu arkadaşlık ortamı bireysel

Takım ruhu, kurduğumuz arkadaşlık ortamı, teknik ekibin bana olan inancı, başkanımız, yöneticilerimiz ve taraftarımızın verdiği destek beni müthiş motive ediyor. Onların desteğiyle kendimi daha güçlü hissediyorum.

Beşiktaş'a transfer olurken amacım Avrupa'nın büyük kulüplerine açılmaktı. Ama Lucescu gibi gençleri sevmeyen bir hocayla çalışmak zorunda kaldım. Bugün ise Tigana Lig A'dan giden Burak ve Serdar gibi gençlere şans tanıyor.

Beşiktaş'a gol atmak benim için çok önemliydi. Gerçekten güzel bir gol attım. Soyunma odasına giderken Runje yanıma gelip attığım golü beğendiğini söyledi. Bu davranışı beni çok mutlu etti. Zaten profesyonellik de bu demek.

Fenerbahçe'ye bugüne kadar beş tane gol attım. Ama Galatasaray'a bir golüm var. Bazı futbolcularda böyle bir durum vardır. Bir takımı hiç boş geçmezsiniz, bir tanesine de şansınız tutmaz, hiç atamazsınız.

şunu söylüyor: “Sen yeteneklerinin farkında değilsin.” Aslında bu götüşe ben de katılıyorum. Daha yapabileceğim çok şey var.

▼Bu yapabileceklerin arasında neleri sayabilirsin?

▲Bu taşların üzerine nicelerini koyabilirim. Biz yeni kurulmuş bir takımız. Herkes birbirini yeni tanıyor. Takımda bana katkı sağlayacak oyuncu sayısı ne kadar fazla olursa benim de patlama yapma olasılığım artar. Son oynadığım iki takımda da kiralıktım. Bir futbolcu için kiralık olarak forma giymek gerçekten çok zordur. Çünkü sezon sonunda hangi takımda oynayacağın belli değil. Burada ise Bursasporlu Sinan'ım. Taraftarlar da beni bu şekilde benimsemiş. Çıtağı daha da yükselteceğim. Bunun sözünü şimdiden verebilirim.

Şanssızlığım Lucescu'ydü

▼Futbol kariyerinde Beşiktaş önemli kilometre taşlarından birisi. Orada yapacağın bir çıkışla belki Avrupa kapısını da aralayabilecektin. Ancak işler umduğun gibi gitmedi ve ayrılma zorunda kaldın. O dönemde neler yaşadın?

▲Beşiktaş'a transfer olduğum sezon Altay'da 15 gol atmıştım. Süper Lig'de bu sayıda gol atmak bir futbolcu için çok önemlidir. O dönemde Milli Takım'da da forma giyiyordum. Fenerbahçe ve Galatasaray beni isteyen kulüpler arasındaydı. Aslında orada kalıcı olmak gibi bir düşüncem yoktu. Beşiktaş'tan sonra Avrupa'ya açılmak, Milan, Juventus gibi takımlarda forma giymek gibi hayallerim vardı. Çünkü çok gençtim ve herkesin ilgi odağı olmuştum. Ancak Beşiktaş'ta önemli bir şanssızlıkla karşılaştım. Gençleri sevmeyen bir hoca olan Lucescu'yla çalışmak benim için büyük bir

talihsizlikti. Hiçbir maçta arka arkaya forma giyemedim. Lucescu oturmuş olan kadroyu bozmamakta direnince ben de yedek kulübesinden bir türlü kurtulamadım.

▼Senin transferini Lucescu istememiş miydi?

▲Lucescu istemişti tabii ki. Ancak, Fenerbahçe ve Galatasaray'ın da bana talip olması bonservisime sahip olacak kulübe prim yaptıracaktı. Yani rakiplerinin elinden bir oyuncuyu almak onlar için çok önemliydi. Beşiktaş'a şimdi baktığımda Lig A'dan gelen oyuncular çok rahat bir şekilde forma bulabiliyor. Çünkü Tigana gençlere gerçekten çok önem veriyor. Kötü oynasalar bile onları kazanmak için baskılardan

yılmıyor ve yine görevlendiriyor. Baksanıza, Bursaspor'dan giden Serdar Kurtuluş ve Antalyasporlu Burak ilk 11'in değişmez isimleri oldu. Bizim jenerasyon bu nedenle şanssızdı. Çünkü Lucescu bizi istemesine rağmen oynamıyor ve kulübeden çıkartmıyordu. Bir sezon sonra gelen yeni yönetim de kadroyu şişirince bir eleme yapılmak zorunda kaldı ve ben de bu sırada kiralık olarak Diyarbakırspor'a

gittim.

▼Bursaspor'la Beşiktaş arasında son iki sezondur yaşanan gerginliğin ardından İnönü Stadi'nda eski takımına karşı forma giydin. Öne geçmenize karşın sahadan yenik ayrıldınız. Bu mücadeledeki tek golü de sen kaydettin. O an neler hissettin? Çünkü bu maç yeşil-beyazlı camiada hayli önemli bir yere sahip.

▲Bu karşılaşmada gol atmak benim için de çok önemliydi. Süper Lig'de en genç forma giyen oyuncu unvanını elde eden takım arkadaşım Serkan Kurtuluş'un kaptığı topa ceza sahasına girdim ve güzel bir vuruşla topu ağlarla buluşturdum. Gerçekten güzel

bir gol attım. Benim de hoşuma gitti.

Runje attığım golü kutladı

▼Devre arasında soyunma odasına giderken Beşiktaş kalecisi Runje'nin attığın golden dolayı seni tebrik ettiğini öğrendik...

▲Evet, soyunma odasına giderken Runje yanına gelip attığım golü beğendiğini ve iyi bir vuruş yaptığımı söyledi. Runje'nin bu davranışı beni de çok mutlu etti. Zaten profesyonellik de bu demek. ▼İstanbul takımlarında şansını bir kez daha denemeyi düşünüyor musun ?

▲Bursaspor'da mutluyum. Taraftar beni çok seviyor. Doğrusu bu huzurumun bozulmasını istemem. Zaman ne gösterir bilinmez ama buradan ayrılmayı düşünmüyorum. ▼Avrupa'da hangi takımlarda oynamak istersin?

▲Juventus'u ve Arsenal'i her zaman beğenmişimdir. Bu iki takımdan birinin formasını giymeyi çok isterim.

▼En önemli özelliğini nasıl tanımlarsın?

▲Süratli oluşumu söyleyebilirim.

▼Beğenmediğin yönlerin neler?

▲Oyun sırasında sürekliliğimin olmaması. 90 dakikalık maç içerisinde zaman zaman oyundan kopuyorum. Her zaman oyun içinde olamıyorum.

▼Futbolcu olmak nereden aklına geldi? Bir yönlendirme mi oldu?

▲Gözümü açtığımda futbolcuydum zaten. Küçük yaştan itibaren futbolla yatıp futbolla kalktım. Kendimi bildim bileli hep futbolun içindeydim.

▼Hep golcü müydün?

▲Evet, mahalle maçlarında kimseye pas vermezdim. Topu alır, golü atar gelirdim. Arkadaşlarım bu yüzden çok kızarlardı bana.

▼Futbola hangi takımda başladın?

▲Herkes benim Altay altyapısından yetiştiğini sanıyor ancak ben futbola Boluspor'da başladım. Altay'a transfer olduktan sonra Marmarisspor'a kiralık gittim. Orada çok güzel bir şampiyonluk yaşadım. Tekrar Altay'a döndüm. İkinci Lig şampiyonluğu sevincini tadan oyunculardan biriyim. O sezon Süper Lig'e çıkarken çok gol attım, çok da asist yaptım. Süper Lig'deki ilk sezonumda da takıma faydalı olduğumu söyleyebilirim. Sonrasında Beşiktaş'a transfer oldum. Kiralık olarak da Diyarbakırspor ve Vestel Manisaspor formalarını giydim. Şimdi de Bursaspor'dayım.

▼Babanın İzmir'de "yılın babası" seçildiğini biliyoruz. Bu ödüle nasıl layık görüldü?

▲Beşiktaş'a transfer olduğum sezon Show TV benimle ilgili bir klip

yapmıştı. Bu klipte de yakın çevremdekilerin röportajları vardı. Babama beni neden futbolcu yaptıklarını sormuşlar. Babam da "Oğlum futbolcu olsun diye bir baskı oluşturmam. Onun sadece sporla ilgilenmesini istedim. Bu sayede iç disiplini sağlayacak, kötü alışkanlıklardan uzak duracak ve topluma daha faydalı bir birey olacak diye düşündüm. Onun çok para kazanması için futbolcu olması yönünde bir baskım asla olmadı. Sonuçta ben de bir aile babasıyım, geçimimizi sağlayacak parayı da kazanıyorum. Benim için önemli olan oğlumun hem kendine hem de topluma faydalı bir birey olmasıdır" demiş. Babamın bu sözleri ona ödül getirdi.

▼Fenerbahçe herhalde senin şansının tuttuğu takımların başında geliyordur. Geçtiğimiz yıl Vestel Manisaspor'da oynarken hat-trick yapmıştın. Bursaspor'da da 37 yıl sonra gelen zaferin golü sana ait. Bu konuda neler düşünüyorsun?

▲Fenerbahçe'ye bugüne kadar beş tane gol attım. Geçen yıl onların şampiyonluğu kaybetmelerine sebep olan maçlardan birinde üç golüm vardı. Bu sezon da Bursaspor forması altında Fenerbahçe filelerini havalandırımdım. Onlara karşı şansım tutuyor. Üstelik tüm yakın arkadaşlarım Fenerbahçeli. Ama Galatasaray'da da tam tersi bir durum söz konusu. Son yıllarda ne yapsam Galatasaray'a gol atamıyorum. Sadece bir tane gol atabildim. O da Altay'da oynarken İzmir Atatürk Stadı'nda oynadığımız maçtaydı. Bazı futbolcularda böyle bir durum vardır. Bir takımı hiç boş geçmezsiniz, bir tanesine de şansınız tutmaz, hiç atamazsınız.

Kısa sürede takım olduk

▼Ligin ilk yarısında yakaladığınız başarı grafiği sizin için bir sürpriz oldu mu?

▲Biz ligi 20 puanın üzerinde bitireceğimizi düşünüyorduk. Ancak puanların birbirine bu kadar yakın olacağını tahmin etmiyorduk. Bence alınan 24 puan çok büyük bir başarı olarak kabul edilmeli. Çünkü bizim takım bu sezon yeni kuruldu. 15 futbolcu yeni transfer oldu. Ankaraspor da böyle bir dönem geçirmiş, çok transfer yapmıştı ancak sezon sonunda küme düşmemeyi son anda başardılar. Bizdeyse durum çok farklı. Biz başarılı olduk. Çünkü sezon başındaki uyum sürecini çabuk atlattık. Birbirimize iyi kaynaştık ve kısa sürede takım olmayı başardık. Bence başarımızın sırrı burada yatıyor.

▼Ligin ikinci yarısında senin ve Bursaspor'un performansın

düşmesini neye bağlıyorsun?

▲Benim performansımdaki düşüşün nedeni sakatlık. İdmanlara çıkmadan iğneyle maç oynadım. Bu da doğal olarak oyunuma yansdı. Takımın ilk yarının son bölümündeki grafiğini yakalayamamasını ise şanssızlığa bağlıyorum. Çünkü Ankaragücü ve Erciyes maçlarında üstün oynamamıza rağmen gol atamadık. ▼Fortis Türkiye Kupası'ndan elenmeniz hayal kırıklığı yarattı mı?

▲Gerçekten hayal kırıklığı yaşadık. İlk maçta Galatasaray maçında iyi oynayıp şanssız bir yenilgi almıştık. Erciyespor'la yaptığımız son maçta ise kulağımız Kayserispor-Karşıyaka maçındaydı. Biz nasıl kazanacağımızı değil, nasıl fark atacağımızı düşünüp rakibi küçümseyince onlar da bize çok güzel bir ders verdi.

Kötü futbolun sebebi kötü sahalalar

▼Gençlerbirliği maçının ardından zeminle ilgili sert açıklamalar yaptın. Türkiye'deki sahalaların bozukluğu futbolu ne yönde etkiliyor?

▲19 Mayıs Stadı'nda bir Gençlerbirliği karşılaşması oynadık, sahada yüz kamyon kum vardı. Mecburen plaj futbolu oynadık. Bütün statların zeminini değiştirmek lazım. Beşiktaş İnönü Stadı ve Fenerbahçe Şükrü Saracaoğlu Stadı örnek alınması gereken yerler. Buralara insanlar ailece gelebiliyor. Bu durum beraberinde kaliteyi de getiriyor. Futbolcu halı gibi zemine çıkınca daha da iştahlanıyor. Tüm statlarımızın bu hale gelmesi lazım. Çünkü çoğu eskidi. Berbat zeminlerde oynuyoruz. Bozuk zeminde iki pas yapamıyorsunuz. Durum böyle olunca da iyi futbol oynamıyor.

▼Partnerlerin hakkında ne düşünüyorsun?

▲Zafer ağabey aramızdan ayrıldı ama onunla da iyi anlaştık. Burak ağabey, karakteri, profesyonelliği ve oyuncululuğu bakımından gerçekten mükemmel. Onunla birlikte oynadığım için kendimi şanslı hissediyorum. Bize çok iyi maçlar kazandırdı. Güzel goller attı.

▼Bugüne kadar en iyi anlaştığın partnerin kimdi?

▲Altay'da oynadığım dönemde Ümit İnâl'la iyi anlaşıyorduk. Son zamanlarda en iyi anlaştığım oyuncu Burak ağabey diyebilirim. Gerçekten iyi bir ikili olduk. Rakip takım oyuncuları bizi

durdurmak için fazlasıyla önlem alıyor. İnşallah bu böyle devam der. Bir de arkadan gelen Eser Yağmur var. Mükemmel bir futbolcu. Sakatlığını atlattı. Şimdi o da bizim gücümüze güç katacak.

▼Futbolunun en verimli çağındasın ama bir gün yeşil sahalara veda edeceksin. Gelecekle ilgili plan yapıyor musun?

▲Şu ana kadar böyle bir plan yapmadım. Zaten bunu düşünmeye pek fırsatım olmuyor. Zamanı gelince düşünürüz. Belki teknik direktör olabilirim. Ama bu konuyu gerçekten hiç düşünmedim.

Benim takımım ofansif oynar

▼Teknik direktör olursan takımını hangi sistemde oynatırsın?

▲Sistemi bilmem ama benim takımım kesinlikle ofansif oynar. Yani sürekli golü düşünürüm. Maçlarımız 5-4 bitebilir. Ama beş gol atan takım benim takımım olur. Bence artık bazı şeylerin değişmesi lazım. "1-0 olsun benim olsun" düşüncesinin futbolda yeri olmamalı.

▼Kitap okumayı sevdiğini biliyoruz. Ne tarz eserler ilginizi çekiyor?

▲Daha çok tarih kitaplarını seviyorum. İmparatorların yaşamlarını ve ülkelerin tarihlerini anlatan eserleri tercih ediyorum. Bu tür kitapları okuduktan sonra da o ülkelere kültür turizmi için gidiyorum. ■

CAS kararlarına karşı başvurulabilecek kanun yolları

CAS tarafından verilen bir karar aleyhine kulüplerin başka bir mercide itiraz hakkı bulunmakta mıdır? CAS, Lozan'da yerleşik bir tahkim mahkemesidir ve bu nedenle de İsviçre hukukuna tabidir. Bazı sınırlı şartların varlığı halinde CAS kararları aleyhine, ilgili kararın tebliğinden itibaren otuz gün içinde Federal Mahkemeye başvurmak mümkündür. Bu şartların hiçbiri ihtilafın esasına ilişkin değildir. CAS'ın, hukukun temel prensiplerine uymadığını iddia eden taraf CAS kararının iptalini talep edebilmektedir.

Sporun en üst mahkemesi'ni yaratmak amacıyla 1984 yılında faaliyete geçirilmiş olan Spor Tahkim Mahkemesi (CAS) yirmi yılı aşkın bir çalışma sonucunda kuruluş gayesine ulaşmış bulunmaktadır. Özellikle IAAF (Uluslararası Atletizm Federasyonları Birliği) ve FIFA'nın da üst mahkeme olarak yargı yetkisini tanımış olmasıyla, CAS bugün birçok spor dalına ilişkin çok sayıda farklı nitelikli ihtilafı karara bağlamaktadır. Ülkemizde özellikle son yıllarda üzerine akademik çalışmalar da yapılmaya başlanan CAS temel olarak İsviçre'nin Lozan kentinde yerleşik ve İsviçre hukukuna tâbi bir kurumsal tahkim mahkemesidir. CAS'ı diğer tahkim mahkemelerinden ayıran özellik ise CAS'ın sportif ihtilafları karara bağlamak amacıyla kurulmuş bir mahkeme olmasıdır. Bugünlerde birçok futbol kulübümüzün gerek disiplin hukukundan doğan gerekse de sözleşmeye dayalı çok sayıda ihtilafı CAS'ta karara bağlanmaktadır. Bu kararların büyük çoğunluğu kulüplerimiz aleyhine sonuçlanmakta ve bu kararların infazı da futbolun en üst yönetici otoritesi olan FIFA'nın yaptırım gücüyle sağlanmaktadır. FIFA tarafından üye federasyonlara gönderilen 1080 sayılı sirkülerde de açıkça CAS kararlarına uyulması gerektiği, aksi takdirde FIFA Disiplin Talimatı uyarınca, CAS kararına uymayan kulüp

hakkında para cezası, puan silme ve küme düşürme cezaları uygulanacağı belirtilmiştir. Önemli olan konu ise CAS tarafından verilen bir karar aleyhine kulüplerin başka bir mercide itiraz hakkı bulunup bulunmadığıdır. Başka bir ifade ile CAS'ın vermiş olduğu bir kararın herhangi başka bir mahkemede iptali mümkün müdür? İfade etmeye çalıştığımız gibi, CAS, Lozan'da yerleşik bir tahkim mahkemesidir ve bu nedenle de İsviçre hukukuna tâbidir. İsviçre'de yerleşik tahkim mahkemeleri tarafından verilen kararlar aleyhine başvurulabilecek kanun yollarının neler olduğunun tespiti için de İsviçre hukukunu incelememiz gerekmektedir. Bahsetmeye çalıştığımız konu, İsviçre Uluslararası Özel Hukuk Kanunu'nda (PIL Act) düzenlenmiştir. Gerçekten de PIL Act incelendiğinde bazı sınırlı şartların varlığı halinde CAS kararları aleyhine, ilgili kararın tebliğinden itibaren otuz gün içinde Federal Mahkemeye

başvurmak mümkündür. CAS kararının Federal Mahkeme'de iptalini talep edecek taraf yine PIL Act'te sayılan şartların gerçekleştiğini ispat etmek zorundadır. Peki nedir bu şartlar? Öncelikle belirtmekte yarar var ki, bu şartların hiçbiri ihtilafın esasına ilişkin değildir. Başka bir ifade ile CAS'ın hukukun temel prensiplerine uymadığını iddia eden taraf, CAS kararının iptalini talep edebilmektedir. PIL Act'in 190. maddesi uyarınca CAS kararını iptal ettirmek isteyen taraf; "tahkim heyetinin usulüne uygun olarak oluşmadığını, heyetin yetkisi olmayan bir konuda karar verdiğini, taleplerden birini veya birkaçını karara bağlamadığını, taraflara eşit muamele etmediğini veya bir tarafın savunma hakkını kısıtladığını, verilen kararın kamu düzenine aykırı olduğunu" iddia edebilir. Saymış olduğumuz gerekçelerden birisini veya birkaçını iddia eden taraf, Federal Mahkeme'de bu iddiasını ispat etmekle de mükelleftir. Yukarıda belirtmiş olduğumuz iptal gerekçeleri dışında herhangi

bir CAS kararının Federal Mahkeme'de iptali talep edilememektedir. Diğer bir ifade ile yargılamanın esasına ilişkin itirazlar Federal Mahkeme'de ileri sürülememekte ve bu konuda CAS'ın yapmış olduğu değerlendirme Federal Mahkeme tarafından incelenmemektedir. Yirmi yılı aşkın bir süredir faaliyet gösteren CAS'ın vermiş olduğu kararlar aleyhine İsviçre Federal Mahkemesi'ne toplam beş başvuru yapıldığını ve bu başvuruların hiçbirinde CAS kararının iptal edilmediğini dikkate alırsak, kulüplerimize yapmamız gereken yegâne tavsiye, CAS yargılama süreci başından sonuna dek spor hukukunu ve uluslararası tahkimi çok iyi bilen hukukçular tarafından temsil edilmelerini sağlamaları ve CAS kararını iptal ettirmek gibi hiç gerçekleşmemiş bir uygulamaya güvenerek zaman kaybetmemeleridir. CAS kararlarının iptalini çok zor veya daha doğru bir ifade ile imkânsız kılan ise CAS yargılama süreci, yargılamayı çok iyi bilen uzman hakemler tarafından ve CAS sekreteryaşının patronajı altında yürümesidir. Diğer bir ifade ile yirmi üç yıllık bir spor tahkimi mahkemesi geleneğinin oturmuş olduğu CAS, hukukun temel prensiplerini hiçe sayan bir yargılama yaparak sporun en üst mahkemesi olmakla kazanmış olduğu uluslararası prestiji zedelemek istemeyecektir. ■

CAS kararını iptal ettirmek isteyen taraf; "tahkim heyetinin usulüne uygun olarak oluşmadığını, heyetin yetkisi olmayan bir konuda karar verdiğini, taleplerden birini veya birkaçını karara bağlamadığını, taraflara eşit muamele etmediğini veya bir tarafın savunma hakkını kısıtladığını, verilen kararın kamu düzenine aykırı olduğunu" iddia edebilir. Bu gerekçelerden birisini veya birkaçını iddia eden taraf, Federal Mahkeme'de bu iddiasını ispat etmekle de mükelleftir.

Bayern Münih

Uli Hoeness

Bayern, 62.4 milyon euroluk sponsorluk geliriyle dünya lideri. Ayrıca 2004-2005 sezonuna kadar olan bölümde elde ettiği 128.7 milyon euro ile Şampiyonlar Ligi'nin en çok gelir elde eden kulübü. Stadyum gelirleri ise yıllık 72 milyon euroya ulaşmış durumda. Kulübün ödediği yıllık vergi 64.7 milyon euroyla rekor seviyede.

Ülkemizde uzun yıllardan beri sürekli şikâyet edilen konulardan biri de kulüplerin kötü yönetilmeleridir. Bu yazıda sizlere gerçek anlamda futbol adamlarınca yönetilen, hiçbir kişiye ve kuruma bağımlı olmadan varlığını tamamen kendi olanaklarıyla sürdüren, Almanya'nın ve dünyanın en büyük kulüplerinden Bayern Münih'i daha iyi tanıtmak istiyorum.

FC Bayern München AG

Bayern Münih A.Ş. Bayern Münih tarafından profesyonel futbol dünyasında daha iyi gelirler elde etmek ve kulübe yeni bir stadyum kazandırıp bu stadyumu işletmek amacıyla, futbol şubesinin bir parçası olarak 2002 yılında 25 milyon euro sermayeyle kuruldu. Bayern Münih şirketine kulübün lisanlı oyuncularından oluşan futbol

şubesi bağlandı. Diğer spor branşları ise Bayern Münih kulübünün bünyesinde kaldı. Kuruluşundan hemen sonra Adidas, Bayern Münih A.Ş.'nin yüzde 10 hissesini 77 milyon euroya satın aldı. Futbol takımlarının işletmesinin yanı sıra şirket Allianz Arena Stadyum A.Ş.'yi kurarak, bu stadı 1860 Münih kulübüyle ortaklaşa inşa etti ve stat işletmesinin de sahibi oldu. 1860 Münih kulübü stadyumda olan yüzde 50 hissesini mali problemler nedeniyle 11 milyon euro karşılığı 2010 yılına kadar Bayern Münih şirketine rehin etti. Alınan bu karar aslında Bayern Münih'in rekabete ne kadar önem verdiğinin bir göstergesiydi. Bu karar alındığında Bayern Münih Başkanı Beckenbauer "1860 Münih bizim ezeli rakibimiz ama onların yaşaması ve bizimle rekabet edebilir durumda olması gerekiyor" diyerek yaptıkları bu

Almanların en büyük kulübünü dünyadaki örneklerinden ayıran çok önemli bir özellik var. Baviera devini kulüpte üst düzey top oynamış ve "dünya yıldızı" unvanını kazanmış eski oyuncuları yönetiyor. Kulübün başında Franz Beckenbauer, Bayern Münih A.Ş.'nin başında Karl Heinz Rummenigge bulunuyor. Rummenigge'nin yardımcısı Uli Hoenes aynı zamanda takımın menajeri. Şirketinin öz sermayesi 159, likiditesi ise 94.8 milyon euro. Banka borcu bulunmayan kulüp 2006 mali yılında Almanya'da ilk kez 200 milyon euro ciro barajını aşarak 204.7 milyon euroya ulaştı.

Futbolcuların kulübü...

yardımla hem kendisinin büyük bir spor adamı hem de kulübünün büyük bir kulüp olduğunu gösterdi. Bayern Münih şirketinin mali yıl başlangıcı her yılın 1 Temmuz'u ve bitiş de bir sonraki yılın 30 Haziran'ı olmak üzere futbol sezonuna göre ayarlandı. Bayern Münih birçok kulübün aksine borsaya açılmadı. Şirket yönetimi önümüzdeki yılları da içine almak

kaydıyla borsaya girmeyi düşünmüyor. Ancak şirketin hisselerinin bir bölümünün güçlü bir partnere daha satılması planlanıyor. Bu partner büyük olasılıkla Deutsche Telekom olacak. Şirket halen Bayern Münih'in ana sponsoru konumunda ve danışma kurulunda da bir üyesi bulunuyor. Bayern Münih A.Ş. Başkanı, futbol dünyasının çok yakından tanıdığı kulübün eski futbolcusu Karl Heinz Rummenigge. Şirketin ikinci başkanı ise yine bir futbol adamı ve aynı zamanda da Bayern Münih futbol takımının uzun yıllardır menajeri olan Uli Hoeness. Bayern Münih Şirketi'nin bir çok üyeden oluşan bir danışma kurulu mevcut ve bu kurulun başkanı Franz Beckenbauer. Danışma kurulunda ayrıca Adidas Yönetim Kurulu Başkanı ile Deutsche Telekom Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı ve Hypo und Vereins Bank, Audi, Burda Media

Holding gibi büyük şirketlerin üst düzey yöneticileri yer alıyor.

Şirketin mali bilançosu

Bayern Münih şirketinin öz sermayesi 159 milyon euro. Bu da yüzde 72.2'lik bir özsermaye oranına denk gelmekte. Şirketin likiditesi ise 94.8 milyon euro ve herhangi bir banka borcu bulunmamakta. Şirket 2006 mali yılında Almanya'da ilk kez 200 milyon euro ciro barajını aşarak 204.7 milyon euroya ulaştı. Bu cirodan kalan kâr 27 milyon euro. Operasyon kârı vergisiz 8.3 milyon, vergiler çıktıktan sonra ise 4.8 milyon euro.

Sponsorluk gelirleri 62.4 milyon euro. Bu rakamla Bayern dünyada en çok sponsorluk geliri elde eden kulüp konumunda. Ayrıca 2004-2005 sezonuna kadar olan bölümde elde ettiği 128.7 milyon euro ile Şampiyonlar Ligi'nin en çok gelir elde eden kulübü. Stadyum gelirleri ise yıllık 72 milyon euroya ulaşmış durumda. Televizyon gelirlerinde Barcelona, Real Madrid, Milan ya da İngiliz kulüpleriyle karşılaştırıldığında Bayern Münih'in gelirleri çok düşük kalmakta. Bu kulüplerin 125-150 milyon euro yıllık TV gelirlerine karşın Bayern Münih sadece 22.5 milyon euro gelir elde edebilmekte. Bunun nedeni ise Bayern Münih'in havuz sisteminden pay alması. Diğer bazı başka ülke kulüpleri ise kendi TV anlaşmalarını yapıyor. Şirket başkanı Rummenigge bu nedenle

UEFA'yı TV gelirlerinde eşit koşullar yaratmaya çağırıyor. Ürün gelirleri ise kulübün gelirlerinin yüzde 34.6'sını oluşturuyor. Elde edilen gelir yıllık 26.4 milyon euro. Kulübün ürünleri tüm dünyada satılıyor. Kulüp ve şirkette 202 kişi çalışıyor. Son mali yıldan sonra Baviera eyaletine ödenen vergi de rekor seviyeye ulaştı. 64.7 milyon euro vergi ödeyen Bayern Münih elde ettiği her bir euronun 31 sent'ini vergi olarak ödemekte. Bu bilançonun ardından Karl Heinz Rummenigge çok sağlıklı bir yapıda olduklarını ve kulübün bunu sürdürmeye devam edeceğini söylüyor. Ancak tüm bu sağlıklı yapıya rağmen çok büyük rakamlarla transfer yapacak durumlarının olmadığını ve bunun beklenmemesi gerektiğini de ekliyor.

Futbol nasıl yönetiliyor?

Bayern Münih kulübü ve şirketi yazının içeriğinden de anlaşılacağı gibi kulübün kendi bünyesinden yetişmiş futbol adamları tarafından yönetiliyor. Bunlar tüm dünyanın yakından tanıdığı futbol adamları olan Franz Beckenbauer, Karl Heinz Rummenigge ve Uli Hoeness. Kulübü ve kulübe ait şirketi futbolu çok iyi bilen, bunun yanında dünyadaki gelişmelere açık, belli kültürleri olan insanlar yönetince tabii ki hem sportif hem de mali başarı kendiliğinden geliyor. Bu üç futbol adamının tüm futbol dünyasında etkisi de çok büyük. Her türlü demeçleri dünya spor basınında yer buluyor. Bayern Münih'te futbolun tek patronu Uli Hoeness. Menajer unvanlı Hoeness sürekli takımla birlikte ve teknik direktör kim olursa olsun uyum içinde çalışıyor. Transfer politikalarını da teknik direktörün öneri ve onayını alarak belirliyor. Transfer politikasında tek yetkili olan Hoeness'in

işine ne Başkan Franz Beckenbauer ne Yönetim Kurulu üyeleri ne de Şirket Başkanı Rummenigge karışıyor. Fikirler mutlaka alınıyor ancak herkesin görev ve yetki sınırları net biçimde belirlenmiş durumda.

Bayern Münih'in transfer politikasında hiçbir zaman Chelsea ve Real Madrid örneklerinde olduğu şekilde astronomik harcamalar yok. Ama buna rağmen Bayern Münih sportif açıdan başarılı olmaya devam ediyor. Ayrıca kulüp özkaynaklarına da çok önem veriyor ve her yıl kendi bünyesinden yetişen futbolcuları kadrosunda mutlaka bulunduruyor. Buna en iyi örnekler olarak ise şu an kadroda bulunan Schweinsteiger ve Lell gösterilebilir. Bayern'de takıma aşırı pahalı olmayan ama daima yerinde ve dünya futboluna adını yazdıracak kapasitede oyuncular transfer ediliyor. Yapılan transferlerde büyük bir isabet oranı var. Uyum sağlamadığı için giden futbolcu sayısı minimum seviyede.

"Futbolcu sat, para kazan" düşüncesi yok

Bayern Münih kulübü ve şirketi için para kazanmak önemli ama bunu "futbolcu satıp para kazanalım" mantığıyla değil, iyi takıma sahip olup, bu iyi takımın yarattığı potansiyelle gelen talepler doğrultusunda markadan para kazanma mantığı ile yapıyorlar. Çok taze bir örnek verecek olursak; Manchester United uzun süredir Bayern Münih'in mukavelesi 2009 yılına kadar devam eden İngiliz futbolcusu Owen Hargreaves'i transfer etmek istiyor. Bunun için 20

milyon eurodan teklife başlayan Manchester United, Uli Hoeness'in "Hayır" demesiyle teklifini 25 milyon euroya yükseltti. Bunun üzerine Bayern Münih Menajeri "Bayern Münih bir banka değil, bir spor kulübü, bizim için takımımızın ihtiyacı önemli" cevabını vererek teklifi yine reddetti. Ancak Manchester United teklifi yine de 30 milyona çıkardı. Bunun yanında Hargreaves de

mutlaka Manchester'a gitmek istediğini söylüyor. Fakat her şeye rağmen Hargreaves en azından 2006-07 sezonunu Bayern Münih futbolcusu olarak tamamlayacak. Bayern Münih

futbolcunun isteğini dikkate alarak sezon sonunda bu transfere olur verebilir. Ayrıca kasaya girecek para azımsanacak gibi de değil. Ancak yine de Bayern Münih kulübü buradaki tavrını ortaya koydu ve kurumsal yapısının oturmuşluğunu gösterdi. Bayern Münih'in futbolun içinden gelen yöneticileri, özellikle İngiltere'de baş gösteren zengin iş adamlarının takım satın alıp rekabeti haksızlaştırmasına dünyada en çok tepki veren spor kulübü yöneticileri. Hem Hoeness hem Rummenigge bu koşullar altında sadece futbolun kaynaklarından para kazanan

başta Bayern Münih olmak üzere Alman takımlarının Avrupa'da başarılı olmasının hayal olduğunu açıkladı. G-14 üyesi olan Bayern Münih'i bu platformda temsil eden Rummenigge, G-14 kulüplerinin bencilce davranıp futbolu değil sadece kendilerini düşündüklerini ve gerekirse bu oluşumdan ayrılacaklarını bildirdi. Tüm bu olumsuzluklara ve eşit olmayan rekabet ortamına rağmen Bayern Münih çok iyi bir yönetim anlayışıyla kendi doğru yolundan yürüyor ve kulübün gelirleri günden güne artıyor. Tabii ki buna paralel olarak sportif başarı da geliyor. Ancak çok somut olarak ortaya çıkan bir gerçek de var. Bir kulüp ne kadar başarılı yönetilirse yönetilsin, sportif başarı bazı durumlarda sekteye uğrayabiliyor. Örneğin bu yıl Bayern Münih ligde ve kupada oldukça başarısız. İşte böyle bir başarısızlıkta, kurumsal yapısı tam anlamıyla oturmuş Bayern Münih gibi bir kulüp bile faturayı tek bir kişiye, bu dünyada hep yalnız adam olan teknik direktöre kesiyor. Bu da herhalde futbol dünyasının asla değiştirilemeyecek bir gerçeği.

Diğer kulüpler ve sonuç

Türk futbolundaki örneklerden yola çıkarsak, sorunlardan bir tanesinin, kulüplerimizin kendi bünyesinden yetişen futbol adamlarınca ya da profesyonellerce değil, daha çok futbolsever işadamları tarafından yönetilmeye çalışılması olduğunu herhalde hepimiz kabul ederiz.

Beckenbauer

Yurtdışına baktığımızda ise iki değişik örnek göze çarpmakta. İngiltere Premier Lig'de dernek statüsünde olmayıp tamamen şirketleşen kulüpleri profesyonellerin yönettiğini görüyoruz. Salt futbolu yönetenler ise teknik

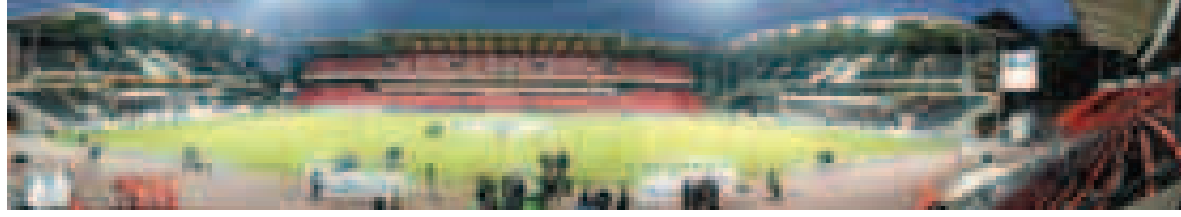
direktörlük görevini de yürüten menajerler. Menajerler futbolunun her noktasından sorumlu. Bir bütçeleri var ve transfer dâhil her şey onların sorumluluğunda. Profesyonel yöneticiler ise kulübün gelirlerini arttırıcı çalışmaların içinde. Almanya'da kulüpler, Türkiye'deki gibi dernek statüsünde. Bazı kulüplerin ise ayrıca futbol şirketleri kurduğunu ve futbol şubesini bu şirketlere bağladığını görüyoruz. Bunun en güzel örneği ise yukarıda da okuduğunuz gibi Bayern Münih kulübü. Bayern hem dernek statüsünde bir kulüp, hem de sahip olduğu Bayern Münih AG adlı şirketle futbol şubesini yönetiyor. Almanya'nın diğer kulüplerinde gördüğümüz en büyük özellik ise yönetimlerinde futbolun içinden gelmiş insanların yer alması. Köln kulübüne baktığımızda orada da eski ünlü futbolcu Wolfgang Overath'ın başkan olduğunu görüyoruz. Hamburg'da eski futbolcu Dietmar Beiersdorfer başkan yardımcısı olarak yönetimde. Tüm Bundesliga kulüplerinde zaten futbol şubelerini menajer ya da sportif direktör adı altında tamamen futbolun içinden gelmiş eski futbolcular yönetiyor. Örneğin Leverkusen'de Rudi Völler, Borussia Dortmund'da Michael Zorc, Berlin'de Dieter Hoeness, Werder Bremen'de Klaus Allofs, Schalke'de Andreas Müller, Bielefeld'de Reinhard Saftig gibi eski ünlü oyuncular, futbolu yöneten kişiler olarak karşımıza çıkıyor. ■

Rummenigge

Rosenborg

200 yıl boyunca Norveç'in başkentliğini yapan Trondheim kenti, bu unvanı Oslo'ya kaptırmasının intikamını futbolla aldı adeta. 150 bin nüfuslu şehrin takımı Rosenborg, kazandığı 20 şampiyonluğun 13'üne 1992-2004 sezonları arasında üst üste 13 kez ulaştı. 2005'te Valerenga'ya kaptırılan unvan onları bir dünya rekorundan etti. En yakın rakibi Fredrikstad'ın sadece 9 şampiyonluğu olduğu düşünülürse, Rosenborg'un neden efsane diye anıldığı daha kolay anlaşılır.

Şampiyonluğa 'kombinesi' olan takım

Norveç'in en eski şehirlerinden olan Trondheim, bir zamanlar yaklaşık 200 yıl kadar ülkenin başkentliğini de yapmış. Daha sonra yerini Oslo'ya kaptıran şehir intikamını futbolla alıyor. Trondheim bugün bir eğitim, tıbbi ve teknik araştırmalar merkezi olmasının ötesinde 1990'lı yıllardan beri de futbolun başkenti. 150 bin kişilik şehrin, 1500 üyeli ve maçlarını ortalama 17 bin 500 kişiye oynayan takımı Rosenborg,

Norveç futbolu denilince aklı gelen ilk takım durumunda. Haksız da değiller hani. Zira sahip oldukları toplam 20 şampiyonluğun 13'ünü 1992'den itibaren üst üste kazandılar! Bir sezon daha dayanabilseler, Letonya takımı Skonto Riga'nın üst üste 14 yıllık şampiyonluk rekoruna yetişmiş olacaktı.

Hevesli ve saygılı gençler!

Her şey "yine" bir grup arkadaşla başladı.

Trondheim'in Rosenborg'undan on iki arkadaş, 19 Mayıs 1917'de bir araya gelip, günlerdir konuştukları bir kulüp kurma işini hayata geçirmeye karar verdi. Öyle büyük başarı hayalleri kurmayan, birlikte futbol, buz hokeyi ve hentbol oynayabilecekleri bir takıma sahip olma düşüncesiyle hareket eden bu hevesli gençler, dönemin önde gelen ekibi Odd Grenland'a bir gönderme ve saygı ifadesi olarak takıma "Sportsklubben Odd" adını koydu. Mavi-sarı-beyaz renkli takım bölgesinde yavaş yavaş kendini duyurdu. Ancak bölgesel lige katılma şansını defalarca kaybeden takım, zor günler geçirdi; pek çok futbolcunun başka takımlara geçmesi yüzünden 1923'te sadece tek bir maç yapabildi. Henüz büyük bir takım olmanın epeyce uzağındaydılar. 1926 kulüp tarihindeki dönemeçlerden biri oldu. Değişen yönetim, işi ciddiye alıp bir yıl sonra

takımı liglere sokmayı başardı. 1928'de ise Norveç Futbol Federasyonu kuruldu. Ancak işlerin resmîleşmesiyle "gençlerin saygısı" sorun çıkardı. Zira aynı isimli iki futbol kulübüne izin verilmeyeceğine dair kulübe bir uyarı geldi. Böylece Sportsklubben Odd, adını Rosenborg Ballklub olarak değiştirmek

zorunda kaldı. İsim değişikliği form durumunda pek bir değişikliğe yol açmadı. Takım bir türlü istediği istikrar ve başarıyı yakalayamadı. Yine de 1931'de ilk kez kupada oynamayı başardılar. Bu sırada hayranı oldukları Odd yine unutulmadı. Bu kez de forma renkleri değiştirilerek, Odd'un renkleri olan siyah-beyaz

Rakip takım buraya, yumruk havaya

Rosenborg'un bir başka ilginç özelliği de dünyada belki tek "rakip takımı destekleyen taraf grubu"na sahip olması. Norveççe adıyla Fanklubben Heia Bortelaget (Av Lerkendal) (Lerkendal'da Misafir Takımı Desteklemeye Gidenler Kulübü) 1992'de kuruldu. Tek amaç vardı, Rosenborg deplasmanı için Lerkendal Stadı'na gelen takım kim olursa olsun siyah-beyazlılar karşısında onu desteklemek. 1992'de bir grup üniversite öğrencisi

tarafından kurulan grup, talihli bir zamanda yola çıktıklarını tahmin ediyorlar mıydı bilinmez ancak üst üste gelen Rosenborg şampiyonlukları onları daha da ateşli hale getirdi. Norveç'te hiçbir takım formasında kullanmadığından tarafsız bir renk olarak pembeyi seçen Fanklubben Heia Bortelaget, Rosenborg'u mağlup etmeyi başaran takımın kaptanına ve rakip takım lehine penaltı veren hakemlere çeşitli ödülleri veriyor.

tercih edildi. Aynı dönem -her ne kadar İkinci Dünya Savaşı sonuna kadar tamamlanamayacak olsa da - gittikçe büyüyen, dikkat çeken ve taraftar sayısı artan ekibin yeni stadi Lerkendal'ın planlarının ortaya çıktığı zaman dilimi oldu.

Boynuz kulağı geçer

İkinci Dünya Savaşı yüzünden ara verilen ligler 1945'ten itibaren tekrar başladı. Rosenborg'un genç kadrosu özellikle mücadeleci futboluyla zaman zaman dikkat çekse de uzun yıllar "silik" bir konumdaydı. Nihayet 1960'ta Birinci Lig'e terfi eden, ülke genelinde adı sanı pek bilinmeyen takım, ilk büyük başarısını biraz ironik şekilde elde etti. Kimse pek şans vermezken, kupada finale kadar yükselen Rosenborg'un rakibi hayranı oldukları Odd'du! Kupanın kazanılmasıyla kelimenin tam anlamıyla "boynuz kulağı geçmişti." Ancak bu büyük başarı da pek kalıcı olmadı; 1963'te tekrar düşüp 1966'ya kadar geri gelemediler. Ne var ki, 1964 yılının kupa şampiyonu yine siyah-beyazlılardı. Üç yıl İkinci Lig'de mücadele ettikten sonra, Birinci Lig'e geri dönmelerinin ardından ilk sezonlarında şampiyonlukla tanıştılar (1967). Bu başarılarla Avrupa kupaları arenasında da boy göstermeye başlayan Rosenborg'un adı artık Norveç futbolunda bir şeye işaret etmekteydi. 1969'da göreve gelen İngiliz George Curtis'in takımda yaptığı değişiklikler ve oynatmaya başlattığı hücum futbolu hemen etkisini gösterdi. Şampiyonluk bir kez daha Rosenborg'undu. 1971'de takımın eski futbolcularından Nils Arne Eggen idaresinde de bu başarı sürdü, hatta kupa şampiyonluğu da kazanıldı. Tıpkı ilk büyük başarı sonrasında olduğu gibi bunun da arkası pek hayırlı gelmedi Rosenborg adına. Orta sıralarda ve düşmeme mücadelesi vererek geçen yıllar sonunda 1977'de korkulan oldu. Koca sezonda sadece iki maç kazanabilen takım bir kez daha İkinci Lig'in yolunu tuttu. Siyah-beyazlılar, bir anda ortaya çıkıp parladıkları gibi sessiz sedasız unutulmaya, sönmeye yüz tutmuştu sanki. "Şampiyon eden, kovulan, geri gelen" Eggen 1978'de bir kez daha görev başındaydı ve Rosenborg usta golcü Iversen'in de büyük katkısıyla aşağıda beklemeden Birinci Lig'e döndü. Yine vasat bir takım olarak verilen mücadelelerle geçen yılların sonunda, 1985'teki zorlu lig yarışı Lillestrom'un tek puan önünde Rosenborg lehine sonuçlanınca

14 yıllık özlem de sona erdi. Ancak esas dönüm noktası 1988'de takıma bulunan yeni sponsorlar sayesinde sağlanan sıcak para girişi ve 1987'de Moss'u şampiyon yaptıktan sonra bir kez daha dümenin başına geçen Eggen'in dönüşüyle oldu. 1988 ve 1990'daki hem lig hem kupa dubleleri Norveç futbolunda başlayacak Rosenborg imparatorluğunun sadece habercisiydi!

Şampiyonluk aboneliği

1991'de şampiyonluk kaçtı ama takımın oynadığı hücumla yönelik güzel futbol takdir topladı. 1992'de gelen şampiyonluk ise dönüm noktası oldu. 13 sezon boyunca başka hiçbir takım şampiyonluk yüzü göremedi. Rosenborg yolun sonunda, her sene büyük iddialarla lige başlayan rakiplerini geride bırakmayı başardı ve dünya futbol tarihine geçecek büyük bir başarıya imza attı. (ki bu arada 5 kupa şampiyonluğu kazanıldığını eklemekten geçmeyelim!)

Aynı dönemde (1995-2002) 8 kez üst üste Şampiyonlar Ligi'ne katılmayı da başaran Rosenborg (bu da 2004 yılında Manchester United tarafından kırılana kadar Şampiyonlar Ligi tarihinde bir rekor olarak kaldı), her ne kadar Avrupa'da başarı kazanamasa da finansal anlamda ülkenin en güçlü takımı haline geldi. Şampiyonlar Ligi'ndeki en büyük başarıları ise 1996-97 sezonunda, şampiyonluk adayı Milan'ı deplasmanda 2-1 yenip elemeleri ve Norveç'in çeyrek finale çıkan ilk takımı olmayı başarmalarıydı. Eggen'in 2002'de görevi bırakması bir devrin kapanması olsa da şampiyonluk siyah-beyazlılara adeta yapııştı. Göreve gelen Hareide, takımda ciddi değişiklikler

Nils Arne Eggen

İmparatorluğun kurucusu

Rosenborg'a "yükselme" ve "imparatorluk" devrini yaşatan, başka takımları da çalıştırmaya rağmen adı kulüple özdeşleşen Eggen, futbola bir defans oyuncusu olarak başladı. Öğrencilik için geldiği Trondheim'da küçük yaşta Rosenborg'a geçen genç futbolcu, 1960'ta takımla ilk kupa şampiyonluğunu kazandı. Daha sonra Valerenga'ya transfer olan Eggen, 1965'te burada lig şampiyonluğu yaşamasının ardından yeniden Rosenborg'a döndü. Siyah-beyazlılarla da şampiyonluk yaşayan Eggen, futbolu bırakmasının ardından 1971'de Tor Roste Fossen'le beraber Rosenborg'un başına geçti. Daha ilk sezonunda hem lig hem kupa şampiyonluğunu kazanarak kulüp tarihinde bir ilk olacak büyük bir başarıya imza atan Eggen, çeşitli düzeylerde milli takımlarla da çalıştı. 1978'de Rosenborg'a döndüğünde elinde küme düşmüş bir takım vardı. Birinci Lig'e terfiden sonra yollar bir kez daha ayrıldı. 1986-87 sezonunda Moss'u tarihinin ilk ve tek şampiyonluğuna taşıyan Egen, 1988-1997 ve 1999-2002 yılları arasında yine Rosenborg'da görev aldı. Üst üste gelen şampiyonlukların ardından 2002'de görevi bırakan Eggen, kulübün çalkantılı dönemi olan 2004'te bir tür idari menajer olarak tekrar iş başına gelse de bu kez kötü gidişi durduramayınca "futbolu da bıraktığını" açıklayarak 2005'te görevinden ayrılmak zorunda kaldı. Norveç futboluna katkılarından dolayı birçok ödül alan Eggen, Rosenborg'la kırılması epey zor bir rekora imza atmış durumda.

Rosenborg'un kümede kalma mücadelesi verdiği 2005 sezonunda Norveç nihayet başka bir şampiyon buldu: Valerenga. Kimsenin beklemediği şekilde bir kaos ortamına giren Rosenborg 2006'ya da sallantılı başladı. Teknik ve idari çeşitli değişikliklerin ardından sezon ortasında Brann'la 10 puana kadar çıkan puan farkını mucizevi bir şekilde kapatıp öne geçti. Bunda hastalık nedeniyle görevine ara veren Hogmo'nun yerine takımı "idareten" devralan Knut Torum'un da büyük payı vardı. Nitekim sezon sonunda kazanılan 20. şampiyonluk belki de en çok hatırlanacak başarılardan birisi olarak hafızalara kaydedildi. Torum'a da "tek adamlığın" yolu açılmış oldu. Rosenborg'un geldiği yerin, "kurucu hevesli gençlerin" hayal bile edemeyecekleri bir nokta olduğu kesin. Kadrosunda ağırlıklı olarak Trondheim ve civarından oyuncular bulunduran ekip, kendisini "yerli futbolcuların kendi taraftarlarını eğlendirdiği yerel bir takım" olarak ifade etse de ünleri küçük şehirlerinin sınırlarını çoktan aşmış durumda. Hele şampiyonluk sıralamasında en yakın rakibi Fredrikstad'ın sadece 9 şampiyonluğu olduğu düşünülürse, gelecekte ne kadar başarısız olursa olsunlar ulaştıkları noktanın kolay kolay geçilemeyeceği açık. ■

Onur Tablosu

Lig Şampiyonlukları: 20 (1967, 1969, 1971, 1985, 1988, 1990, 1992, 1993, 1994, 1995, 1996, 1997, 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2006)
Kupa Şampiyonlukları: 9 (1960, 1964, 1971, 1988, 1990, 1992, 1995, 1999, 2003)

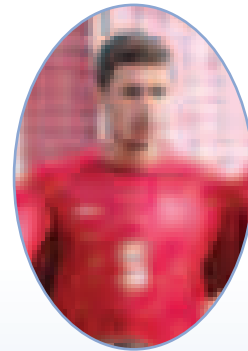
Yerimin kıymetini biliyorum...

Altyapıdayken büyük zorluklar yaşadım. Ailemin durumu çok iyi değildi. Gün geldi antrenmana gidecek para bulamadım. O dönemde asgari ücretten maaş alıyordum ve çoğunu da aileme veriyordum.

Kuvvetiyle oynayan bir futbolcuyum ve her zaman güçlü kalmam gerekiyor. Bunun bilinciyle hareket ediyorum. Sadece kendime değil, takım arkadaşlarıma da saygılı olmam ve performansımı sürekli üst düzeyde tutmam gerekiyor.

Bursaspor'a geldiğimde örnek aldığım futbolcu şöhretini duyduğum Bahtiyar'dı. Kendimi onun gibi hırslıyla oynayan bir oyuncu olarak tanımlıyorum. Saha içinde her şeyimi vermeyi seviyorum, böyle oynamaktan zevk alıyorum.

Ediz Bahtiyaroğlu

▼Öncelikle futbola nasıl başladığınızı, futbolcu olmaya nasıl karar verdiğini anlatır mısın?

▲Futbola Bursaspor'un altyapısında başladım. PAF takım dışında altyapının bütün kademelerinde oynadım. Yugoslavya'dan Türkiye'ye göç ettiğimizde 10 yaşındaydım. Bosna-Hersek'in Yenipazar şehriden Bursa'ya geldik ve Bursaspor'un altyapısında oynamaya başladım. Bursaspor'un küme düşmesi üzerine Ankaraspor'a transfer oldum.

▼Bursaspor'un küme düşmesi mi böyle bir tercih yapmada etkili oldu?

▲Hedeflerim büyüktü, Süper Lig'de oynamak istiyordum. Bu nedenle bir 2.Lig takımında kalmak istemedim ve Ankaraspor'a geldim. Önce PAF takımında oynamaya başladım. Bir yıl Keçiörengücü'ne kiralık gönderildim ve orada şampiyonluk yaşadım. Aykut Kocaman göreve geldikten sonra beni kampa çağırdı ve başarılı bulunca da kadroya dahil etti.

10 yaşındayken ailesiyle birlikte Bosna-Hersek'ten Türkiye'ye göç etti. Bursaspor'un altyapısında futbola başladı. Yıldızı Aykut Kocaman'la birlikte

Ankaraspor'da parladı. 21 yaşında Ümit Milli Takım formasıyla tanıştı. Antrenmana gidecek para bulamadığı günleri hiç unutmuyor ve "Bugün bulunduğum noktaya kolay gelmedim. Bu konumumu da kolay kolay terk etmek istemem. Her zaman daha fazla çalışmam ve sürekli üzerine koymam gerektiğini biliyorum" diyor.

Aykut Hoca benim için avantaj

▼Bu sezon ilk yarının sonlarına doğru banko oynamaya başladın. Ankaraspor'daki durumunu nasıl görüyorsun? Aykut Kocaman'la çalışmak senin için bir avantaj mı?

▲Elbette, Aykut Hoca ile çalışmak bizim için çok büyük bir şans. Çünkü o her futbolcuya eşit biçimde yaklaşan, tecrübeli-geçen ayrımı yapmayan bir teknik adam. Sezar'ın hakkını Sezar'a veren, formayı iyi olana teslim eden birisi Aykut Hoca. Bu da benim gibi genç bir oyuncu için avantaj elbette. Çünkü formda olduğum sürece oynayacağımı biliyorum.

▼Ankaraspor ligin en fazla berabere kalan takımı. Bu durumu nasıl değerlendiriyorsun?

▲Ben bu beraberlikleri bir dezavantaj olarak görmüyorum. Sezonun ilk yarısında dört büyük takımdan üçüyle berabere kaldık. Yani üçünden de puan aldık. Aslında o maçları kazanabilirdik de. Ben Ankaraspor'un sezonun ikinci yarısında ve önümüzdeki yıllarda çok daha güçlü bir takım

haline geleceğini düşünüyorum.

▼Bir savunma oyuncusu olarak Ankaraspor'un defans kurgusunu nasıl buluyorsun?

▲Sadece defans bölgesi için konuşmamak gerek, biz takım olarak gerçekten iyi savunma yapıyoruz ve bu skorlardan da anlaşılıyor. Kolay kolay yenilmiyoruz. Ligin en az gol yiyen takımlarından birisiyiz ve bu özelliğimizi sürdürmek istiyoruz.

▼Oynamadığın maçlarda kenarda beklemek seni nasıl etkiliyor? Motivasyonunda bir eksiklik oluyor mu mesela?

▲Profesyonel bir futbolcunun her şart altında kendisini hazır tutmak zorunda olduğunun bilincindeyim. Kenarda da kalsam hem fizik hem de mental açıdan her an oynayacakmış gibi hazır olmaya çalışıyorum.

▼Ailen de Ankara'da seninle birlikte mi yoksa yalnız mı yaşıyorsun?

▲Ailem Bursa'da, ben Ankara'da yalnız yaşıyorum. Zaten her gün antrenmanlar var. Pek de boş vaktimiz kalmıyor. Fırsat bulursam da

Bu sezon ilk maçım Galatasaray karşılaşmasıydı ve penaltı yaptırdım. İçimden, "Eyvah, yine Keçiören'e gönderileceğim" diye geçirdim.

Ama bir futbolcuyu bir maçla değerlendirmemek gerekir. Birçok yetenekli futbolcu bu nedenle harcanıp gidiyor.

arkadaşlarımla sinemaya gidiyorum ya da PlayStation oynuyorum.

▼Bosna'daki günlerine dönersek, orada herhangi bir takımda futbol oynamış mıydın?

▲Orada sokak aralarında arkadaşlarımla futbol oynamıştım. Futbolun altyapısını Bursa'da gördüm. Burada da çok büyük zorluklar yaşadım. Gün geldi antrenmana gidecek para bulamadım. Bu noktalara kolay gelmedim. Babam emekli, annem ev hanımı. Üç kardeşiz. Ağabeyim ve ablam üniversitede okuyordu. Bu da aileme maddi açıdan külfet getiriyordu. O dönemde asgari ücretten maaş alıyordum ve çoğunu da aileme veriyordum.

▼Bugün artık asgari ücretin üzerine para kazanan bir futbolcusun. Ailene destek olma anlamında neler yapıyorsun?

▲Ailem benim için her şeyin üzerinde. Beni bugünlere getiren onlar ve bundan sonra ben onlar için çalışacağım. Profesyonel olmamın ardından ailemin yaşam şartları da değişti elbette.

▼Oyuncunun hayatında çok zor bir dönem var. Altyapıdan A takıma geçişte bir kırılma noktası yaşıyor ve çok sayıda oyuncu bu dönemde kaybediliyor. Sen bu aşamayı nasıl geçtin?

▲Bu noktada Aykut Hoca'nın bana çok büyük yardımları oldu. Bizim gibi genç oyuncularla sürekli konuşuyor, tavsiyelerde bulunuyor ve destek oluyor. Ben kuvvetiyle oynayan bir futbolcuyum ve her zaman güçlü kalmam gerekiyor. Bunun bilinciyle hareket ediyorum. Sadece kendime değil, takım arkadaşlarıma da saygılı olmam ve performansımı sürekli üst düzeyde tutmam gerekiyor.

▼Bir oyuncunun faal futbolculuk hayatı 10-15 yıl sürüyor. Ama futbolcular genellikle bunun farkına varıp da "Ben bu süreçte her şeyimi maksimum düzeyde futbola verip ondan sonra ne yaparsam yaparım" diyemiyor galiba.

▲Bunun farkındayım. Çünkü bu noktaya kolay gelmedim. Büyük zorluklar çektim, çok çalıştım. Bugün bulunduğum konumu da kolay kolay terk etmek istemem. Her zaman daha fazla çalışmam ve sürekli üzerine koymam gerektiğini biliyorum.

Hırslıma oynamaktan zevk alıyorum

▼Futbola başladığın dönemde kendine örnek aldığın oyuncular var mıydı?

▲Franz Beckenbauer. Onun oynadığı döneme yetişemedim ama babam beni hep ona benzetirdi. Sonradan daha kasetlerini de izledim ve onun gibi bir futbolcu olmak istedim. Bursaspor'a geldiğimde de örnek aldığım futbolcu şöhretini duyduğum Bahtiyar'dı. Belki birçok kişi için iyi bir örnek değil ama onun hırslı, kazanma azmi beni etkiledi. Ben de kendimi onun gibi bir oyuncu olarak tanımlıyorum. Sahada kazanmak için içimde büyük bir hırs var. Ama bu hırs rakiplerime dönük değil. Topa karşı sert bir oyuncuyum. Saha içinde her şeyimi vermeyi seviyorum, böyle oynamaktan zevk alıyorum. Zaten bu özelliklerimle bu noktaya geldim, kim ne derse desin vazgeçmeye de niyetim yok.

▼Günümüz futbolcularından örnek aldığın birileri var mı?

▲Bülent Korkmaz'ın hırslını örnek alıyorum. Chelsea'nin kaptanı John Terry'yi idolüm olarak görüyorum. Onun gibi bir futbolcu olmak istiyorum.

▼Terry iyi bir savunma oyuncu olmasının yanı sıra attığı kritik gollerle de tanınan bir isim. Senin de bu tip özelliklerin var mı?

▲Bugüne kadar bu yönümle ön plana çıkmadım. Ama maç tecrübem arttıkça gol atabilen bir savunma oyuncusuna dönüşebilirim. Genellikle stoperlerin teknik kapasitelerinin düşük olduğu yönünde görüşler vardır. Ama ben kendimi o kategoride görmüyorum. Bir santrforun özelliklerini de taşıdığımı inanıyorum.

Bir maçla değerlendirmek yanlış

▼Süper Lig'de oynamak genç bir oyuncu için önemli bir kariyer. Sen ligdeki ilk maçını hatırlıyor musun?

▲İlk çıktığım maç Galatasaray karşılaşmasıydı. Aslında benim için talihsiz bir başlangıç oldu. İlk maçında penaltı yaptırıp ve kendimi çok kötü hissettim. O dönemde Aykut Hocam ve Menajerimiz Mehmet Şen'in büyük desteğini gördüm.

▼Her futbolcu penaltı yaptırabilir. Sen neden bu kadar etki altında kaldın?

▲Bu sezon ilk maçımı ve üstelik daha önce yaşadığım bir talihsizlik daha vardı. Samet Aybaba döneminde Intertoto Kupası maçında forma şansı bulmuştum. O maçta kötü oynayınca kiralık olarak Keçiörengücü'ne gönderildim. Galatasaray maçında da penaltıya sebep olunca, içimden "Eyvah, yine Keçiören'e gönderileceğim" diye geçirdim. Ama bir futbolcuya bir maçta değil, birkaç maçta şans tanımak gerekir. Birçok yetenekli futbolcu bu nedenle harcanıp gidiyor. Türkiye'deki kadar yetenekli futbolcular dünyanın hiçbir ülkesinde yok. Bu potansiyeli daha iyi değerlendirmek lazım. O anlamda Aykut Hoca bizim için büyük bir şans. Kendisini hâlâ futbolcu gibi görüyor, antrenman bittikten sonra bizimle kalıyor ve çalışmayı sürdürüyor. Bundan önce böyle bir şey görmemiştim.

▼Kendini sorguladığında ne gibi eksikliklerin olduğunu düşünüyorsun?

▲Eksiğim yok desem yalan söylemiş olurum. Elbette eksiklerim var. Çabukluğumu geliştirmem ve oynadığım mevkinin gereklerini iyice ezberlemem lazım. En önemli avantajlarımdan biri savunmada birlikte görev yaptığım arkadaşlarımdan tecrübesi ve bana verdikleri destek. Bugüne kadar oynadığım maçlarda kendimi yeterli bulmuyorum ve Aykut Hocama borçlu olduğumu düşünüyorum. Ama bu borcumu mutlaka ödeyeceğim.

▼Ankaraspor'un durumunu nasıl

değerlendiriyorsun?

Takım Turkcell Süper Lig'e ilk çıktığında beş yıl içinde şampiyonluk öngörülmüştü. Aradan 2.5 sezon geçti. Sence bu hedefe ne kadar yakınsınız?

▲Bu iskeleti korumamız gerekir diye düşünüyorum. Ankaraspor sözünü ettiğiniz süreçte çok fazla futbolcu aldı ve gönderdi. Ama şu anda bu politikanın yanlış olduğu anlaşıldı. Aykut Hocamız bir iskeleti oturtmaya çalışıyor. Ben de bu kadroda yer almayı sürdürmek amacındayım.

▼Kariyerin için ne gibi beklentilerin var? Sadece milli olmak seni tatmin eder mi, yoksa daha farklı hedeflerin de var mı?

▲Öncelikle Ankaraspor'un banko oyuncusu olmak istiyorum. Burada mutluyum. Ama ileride neler olur bilemem? Tabii benim de büyük takımlarda oynamak gibi hedeflerim var.

▼Avrupa'da oynamak gibi hayallerin de var mı?

▲İngiltere Ligi'nde oynamak istiyorum. Premier Lig'in benim futbol karakterime uygun olduğunu düşünüyorum. Futbol orada sert ve daha fazla fizik güle oynanıyor. O ligde başarılı olabileceğimi düşünüyorum. Özellikle hava toplarındaki hâkimiyetimle İngiltere Ligi'nde göze batan bir oyuncu olabilirim.

▼Hava toplarında hâkimiyet derken sadece uzun boylu olmanın avantajından mı söz ediyorsun, zamanlama ve sezgi gibi özellikleri de katıyor musun?

▲Bunların tümü önemli. Bir defans oyuncusunun sezgisi yoksa işi çok zor. Benim bu özelliklerim var ama kendimi çok daha fazla geliştirmem gerektiğini de biliyorum.

▼Milli Takım formasını Danimarka ile İzmit'te oynanan Ümit Milli maçta ilk defa giydin. Milli oyuncu olmak sana neler hissettirdi?

▲O formayı giyebilmek benim için çok önemliydi. O maça konsantre olurken gözümün önüne Alpay ağabeyin İsviçre maçı öncesi İstiklal Marşını okurken ki hali gelmişti. O hırsı geldi aklıma.

▼Ama o hırs bazen insanı olumsuzluğa da götürebiliyor.

▲Kendi adıma olumsuz yönünü düşünmüyorum. Benim mantalitem de böyle işte. Alpay ağabeyi de hırslı oyunu nedeniyle kendime örnek alıyorum.

▼Orada ince bir çizgi var sanki. İstiklal Marşını istediğin gibi coşkuyla oku ama saha içinde o hırs aklını yenmemeli değil mi?

▲Elbette o çizgiyi ayıramamak çok önemli. Oyun içinde hırslı olmak ama o hırsla kendine ve takımına zarar vermemek gerekiyor.

▼A Milli Takım yolunda kendini nerede görüyorsun?

▲Önümde bir-iki yıl daha var diye düşünüyorum. Bu dönemde de sürekli yüksek performans göstererek ve kendimi geliştirerek değerlendirmem gerekiyor.

Fatih Hoca'nın sevdiği tipte oyuncuyum

▼Milli Takım'ın savunmasında hep genç oyuncular oynuyor. Gökhan Zan, Can Arat, İbrahim Toraman, Servet Çetin gibi. Bu durum "Formalar rezerve edilmiş" diye düşünmene yol açıp seni endişelendiriyor mu?

▲Fatih Terim Hocamız gençleri seven bir teknik adam. Milli Takım'da uzun süre değerlendirdiği stoperler Bülent ağabey, Alpay ağabey gibi kendimi benzettiğim oyuncular. Gökhan Zan ve Can Arat da öyle. Dolayısıyla istikrar sağlayabilirsem Milli Takım'da yer alabilirim diye düşünüyorum. Zaten Menajerimiz Mehmet Şen de "Seni A Milli Takım'a mutlaka göndereceğiz" diyor. Keçiörengücü'nden Ankaraspor'a döndüğümde "Seni Ümit Milli Takım'a vereceğiz" demişti. Vestel Manisaspor maçında oynadım ve Ümit Milli Takım'a çağırıldım. Mehmet ağabeyin bana bu konuda büyük katkısı oldu. Önüme bir hedef koydu ve o hedefe ulaşabileceğime beni inandırdı. ■

Stade de Reims

Tacını yitiren dev

Dağhan Irak

Reims... Kraliyet Fransa'sında hükümdarların taç giydiği şehir. Krallığın mazide kaldığı Cumhuriyet Fransa'sında ise Reims deyince akla gelen ilk şey kentin ünlü futbol kulübü Stade de Reims. Bir zamanlar Avrupa'nın zirvesini zorlayan, Fransız futboluna damga vuran Reims, günümüzde ise eski günlerini hasretle hatırlıyor. Stade de Reims, 1931 yılının 18 Haziran'ında Parc Pommery Spor Topluluğu'nun devamı olarak kurulur. Kulübün ilk renkleri eflatun-siyahdır. Başlangıçta pek çok spor dalını bünyesinde barındıran Stade de Reims, ilk maçını kentin diğer takımı FC Reims'le Ağustos ayında oynar. İlk maçta elde edilen 7-2'lik skor, daha ilk günden kulübün gözünün zirvede olduğunu kanıtlar. Kulüp, kuruluşunu takip eden sezonda bölgesel lig mücadelesine dahil olur. İlk sezonunda, o dönemde Kuzeydoğu Fransa futbolunu domine eden Deux Vireux takımının ardında ligi ikinci bitirir. Birkaç yıl boyunca üst sıralarda yer almayı başaran Stade de Reims, ilk şampiyonluğuna ise 1934-35 sezonunda ulaşır. Lâkin her sezon bu kadar iyi geçmeyecektir. 1936-37 sezonunda eflatun-siyahlılar sondan ikinci olabilir. Ancak Fransız Futbol Federasyonu, o yıl ligleri yeniden düzenler ve küme düşme kaldırılır. Aynı yıl Stade de Reims, Sporting'le birleşme kararı alır. Kulüp ismini korurken, renklerini Sporting'inkilerle değiştirir. Stade de Reims bundan sonra günümüze kadar getireceği kırmızı-beyazlı renkleri taşıyacaktır.

Savaş sonrası yükselme devri

Fransa bu sıralarda yavaş yavaş savaş atmosferine girmektedir. Olağanüstü koşullar altında yapılmaya çalışılan futbol mücadelesi Reims'e pek de iyi gelmez. Neredeyse her yıl statüsü

değiştirilen Kuzey Fransa Ligi'nde orta sıraların takımıdır artık kırmızı-beyazlılar. Ancak bu fazla sürmeyecektir. Fransa Nazi tehdidinden kurtulup, savaş sona erdiğinde, FFF vakit geçirmeden ülke çapında deplasmanlı profesyonel liglerin tohumunu atar. Fransız futbolunun bu yeni dönemi Reims'in yükselme devri olacaktır. Savaş sonrası ilk yıllarda Stade de Reims takımı şampiyonluk mücadelesini değişmez isimdir. Güney'in güçlü ekipleri Marsilya ve Bordeaux ile Kuzey temsilcileri Lille ve Roubaix, bu yıllarda şampiyonluğun diğer namzetleridir. Bu kulüplerle kıyasıya rekabete giren Reims, peşpeşe birkaç yıl şampiyonluğu kaçırdıktan sonra, 1948-49 sezonunda ipi önde göğüsler. Stade de Reims, o yıl güçlü rakipleri karşısında çok iyi sonuçlar alamamasına rağmen, diğer kulüplere karşı güzel maçlar çıkarır ve istikrarlı bir takım olduğunu kanıtlar. 1950 yılında ise Marsilya karşısında Fransa Kupası'nı kazanır. Reims, sonraki yıllarda da iyi sezonlar çıkarır ama beş sezon boyunca şampiyon olamaz. "Remualar" istikrarlıdır, güçlüdür ama takımda bir yıldızın parıltısının eksikliği hissedilmektedir. Bu yıldız Raymond Kopa olacaktır. Raymond Kopaszewski, futbol dünyasının bildiği ismiyle Raymond

Kopa, Polonya göçmeni bir ailenin çocuğudur. Yetenekleri daha doğduğu kasabanın takımı Noeux-les-Mines'de oynarken keşfedilir. Angers takımında profesyonelliğe adım atan Kopa, burada oynarken Reims'in eski oyuncusu ve yeni hocası Albert Batteux'nün dikkatini çeker. 1951'de Stade de Reims, Kopa'yı renklerine katar. İlk sezonlarda sağ kanattaki rekabet Kopa'nın yeteneklerini göstermesini engeller. Üçüncü sezonunda Batteux, Kopa'yı sağ kanattan sağ içe çeker ve Hollandalı Appel'i kanada kaydırır. Sihirli formül bulunmuştur. İkilinin uyumu Reims'i başarıya taşıyacaktır. 1952-53 sezonunda Stade de Reims, en yakın rakibi Sochaux'nun dört puan önünde şampiyonluğa ulaşırken ligin en çok gol atan ve en az gol yiyen takımı da olur. Bu başarı Stade de Reims'i o yıllarda İspanya, Fransa, Portekiz ve İtalya şampiyonları arasında oynanan Latin Kupası'na da taşır. Portekiz'de yapılan mücadelelerde Reims, Valencia'yı 2-1 yenerek finale adını yazdırır. Rakip, Sporting Lizbon'u uzatmalarda eleyen Milan olacaktır. İki takım Lizbon'un ünlü "Işık Stadı" Estadio da Luz'da kupa için sahaya çıkar. Final maçında Raymond Kopa yıldızlaşır ve attığı iki golle takımını uluslararası alanda da zirveye taşır. Meano'nun attığı gol ise skoru tayin eder: 3-0.

Kraliyet Fransa'sında hükümdarların taç giydiği şehirdir Reims. Ve o şehrin takımı, 1931 yılında çıktığı futbol sahnesinde 1960'ların başına kadar bir yıldız gibi parıldar. Sadece Fransa şampiyonlukları ile yetinmez, o dönemin Avrupa'daki en büyük organizasyonu Latin Kupası'nı da müzesine taşır. Şampiyon Kulüpler Kupası'nın kurulduğu yıl finalde onlar vardır. Ama tıpkı üç sezon sonra da olacağı gibi Real Madrid'e kaybederler. Önce Kopa, ardından da Fontanie'le yaşanan altın yıllar, 1964'te küme düşülmesiyle son bulur.

Sonraki sezon şampiyonluğu Lille'e kaptıran Stade de Reims, bir sonraki sezon ise yeniden zirveye kurulur. Rakip ağırları yine gole boğan kırmızı-beyazlılar, bu kez Toulouse'yu dört puan geride bırakır. Reims'in başarısı, altın yılların mimarı Albert Batteux'yü de Fransa Milli Takımı Antrenörlüğüne taşır. Bu yıllarda pek çok Reimsli oyuncu mavili formayı sırtına geçirir. Latin Kupası'nda da yine Reims'in adı övgüyle anılacaktır. Bu kez ev sahibi sıfatıyla kupada mücadele eden Reims, yine Milan'ı ancak bu kez yarı finalde geçer. Paris'in Parc des Princes Stadyumu'ndaki finalde rakip o yılların üstün ekibi; Rialli, Di Stefanolu Real Madrid olur. Stade de Reims, bu maçta Rial'in iki golüne engel olamaz ve Latin Kupası'nı elinden geçirir. Reims bir kez daha şampiyon olduğunda ise Latin Kupası çoktan tarihe karışmış olacaktır. Avrupa artık daha büyük organizasyonlara hazırlanmaktadır.

Şampiyon Kulüpler'deki ilk Fransız

1955-56 sezonu hem Avrupa futbolu hem de Reims için ilginç bir yıldır. O sezon, UEFA ilk kez Güneybatı Avrupa'daki Latin Kupası ve Orta Avrupa'daki Mitropa Kupası gibi

organizasyonların üzerinde kıta çapında bir Şampiyon Kulüpler Kupası düzenlemeye muvaffak olur. Yıllar içinde Avrupa'nın bir numaralı futbol olayı haline gelecek bu organizasyonda Fransa'yı ilk kez temsil etme onuru Stade de Reims'e düşer. Latin Kupası'nda tecrübe kazanan takım, oynadığı son finali kaybetmiş olmanın açlığıyla fırtına gibi girer kupaya. Remualar, kupadaki ilk maçlarını Danimarka deplasmanında Aarhus'a karşı oynar. Belki kuzey deplasmanlarına alışkın değildir Reims, ama Kopenhag'daki maçta sahneye Leon Glovacki çıkar ve takımının iki golünü atar. Fransa'ya cebinde tur biletinin ilk parçasıyla dönen Stade de Reims, ikinci maçta 2-2'lik beraberliğe tutunur ve tur atlar. O güne kadar Orta Avrupa'ya ayak basmışlığı pek bulunmayan Reims'liler çeyrek finalde Budapeşte deplasmanıyla tanışır. Vörös karşısında 4-2'lik ilk maçın avantajıyla Macaristan'a giden Stade de Reims, Bliard'ın iyi performansıyla 4-4'lük gol düellosundan başı dik ayrılır. Yarı finalde bu kez rakip Hibernian olur. Britanya seferi de Reims'i fazla üzmez, kırmızı-beyazlılar İskoç ekibi karşısında iki maçı da kazanır ve finale adını yazdırır. O ana kadar, Avrupa'nın hiç görmediği deplasmanlarını adeta turistik gezilere dönüştüren Reims, finali kendi evinde, Fransa'da oynayacaktır. Üstelik diğer finalist de tanıdık: Real Madrid. Yer Parc des Princes, rakip ise Di Stefano, Rial, Gento ve diğerleridir, tıpkı bir yıl önce kaybettikleri finalde olduğu gibi. 13 Haziran 1956, Avrupa'nın ilk finaline sahne olur, aynı zamanda en heyecanlılarından birine. Reims, yine Real Madrid'in karşısına kupa parolasıyla çıkar. Kopa ve arkadaşları bu kez Paris'ten başları eğik dönmeye hiç niyetli değildir. Maç başlar başlamaz olanca yirticiliğiyle Real'in üzerine atılır Reims'in hücum hatları. Altıncı dakikada Michael Leblond, Juan Alonso'yu avlar. Onuncu dakikada buna Jean Templin'in golü eklenir: 2-0. Ancak Real'in de söyleyecek sözü vardır. Ondördüncü dakikada Di Stefano, takımını şoktan çıkaran golü atar. Otuzuncu dakikada ise Remuaların belalısı Rial çıkar sahneye. Takımlar devre arasına

2-2'lik beraberlikle girer. Kırk bine yakın biletli seyircinin yaşadığı heyecanın tarifi yoktur. İkinci yarıda bu müthiş mücadele kaldığı yerden devam eder. Onbeş dakika kadar iki takım birbirine diş geçiremez. Ancak 62. dakikada Michael Hidalgo topu Alonso'nun kalesine yollamayı başarır. Reims, bir kez daha öndedir. Lâkin bu üstünlük ancak beş dakika sürecektir, Marquitos hemen Real'i tekrar ayağa kaldırır. Sanki Reims kaçmakta, Real kovalamaktadır. 79. dakikada bu kovalamacada yerler değişir, zira sahnede yine Hector Rial vardır. Real Madrid maçta ilk kez öne geçer ve bu üstünlüğü onbir dakika daha korumayı başarır. Real, Avrupa'nın ilk kulüpler şampiyonu olarak tarihe geçer. Reims ise dakikalarca önde götürdüğü maçı kaybederek belki de kaderini değiştirecek dev adımı atmaya kılıpayı kaçar.

Kopa gidiyor Fontaine geliyor

Bu maçla beraber Reims'in Real'e kaybetmediği tek şey kupa değildir. Kopa'yı da kaybeder o yıl Remualar. Raymond Kopa, üst üste iki finalde gösterdiği performansla Real'in transfer listesinde en başı çekmektedir ve ayrılık vakti -şimdilik- gelip çatmıştır. Kopa'nın yokluğunda Nice'i Fransa lig ve kupa şampiyonluğuna taşıyan önemli bir isim Reims saflarına katılır. Bu isim sonradan Dünya Kupası tarihinin olmazsa olmazlarından biri haline gelecek olan Just Fontaine'den başkası değildir.

Fontaine'li ilk yıllar da tıpkı Kopa'yla olduğu gibi başarı getirmez. 1957-58 sezonunda ise artık "genç antrenör"lükten "kurt hoca"lığa terfi eden Albert Batteux, yönetimin devre arasında yaptığı transferleri iyi kullanır ve Reims yine vites yükseltir. Fontaine, o yıl ligde 34 gol atar ve gol kralı olur. Stade de Reims, tarihinde ilk kez hem Fransa Ligi'ni hem Fransa Kupası'nı hem de Fransa Şampiyonlar Kupası'nı kazanır. Artık sıra Avrupa'ya gelmiştir. 1958-59 sezonunda Avrupa Şampiyon Kulüpler Kupası'na geri dönen Reims, ön elemelerde Kuzey İrlanda'dan Ards'i, sonra da sırasıyla HPS (Finlandiya), Standard Liege (Belçika) ve Young

Boys'u (İsviçre) devredışı bırakır. Almanya'nın Stuttgart şehrindeki finalde kader Reims'i yine Real Madrid'in rakibi yapar. O yıl Beşiktaş'ı da kupa dışına iten Real'de bu kez eski bir dost da vardır: Raymond Kopa. 1958-59 finali sanki halefle selefin mücadelesidir, 1958 Dünya Kupası'nda 13 gol atarak tarihe geçen Fontaine, Fransa'nın üçüncülüğü için beraber ter döküp gol attıkları Kopa'yla seneler sonra rakip olur. Üstelik bu kez Reims forması giyen Kopa değil Fontaine'dir. Ancak finale damgasını bu iki yıldızın rekabeti değil Di Stefano vurur, Real bu kez 2-0 kazanır ve Reims'i yine bir finalden eli boş gönderir. Real'i artık başarılarla dolu bir gelecek beklemektedir. Seksen bin kişilik Neckarstadion'un tribünleri ise adeta Reims'lilere bunun yaşayacakları son final olduğunu fısıldamaktadır. Remualar, bir kez daha "merhaba" der hüznü. 1959-60 sezonunda Avrupa'ya küsen Reims, bir önceki yıl limonî günler yaşadığı Fransa Ligi'yle barışır. Fontaine bir kez daha gol kralı olurken (28 gol), Reims ile üçüncü şampiyonluğuna da imza atar. İki sezon sonra ise Fransa Ligi en çekişmeli yıllarından birini yaşar ve Reims, yalnızca bir gol farkıyla Racing'in önünde şampiyon olur.

Zaferlere veda

Bu sezonun sonunda Just Fontaine emekliye ayrılır. Kırmızı-beyazlı taraftarlar, insanı 13 sayısının uğruna inandıran bu büyük yıldızla veda ederken, farkında olmadan şampiyonluklara ve altın bir döneme de el sallamaktadır. Top artık Stade de Reims'i bir daha hiç eskisi kadar sevmeyecektir. Raymond Kopa'nın dönüşü bile Reims'i hareketlendirmeye yetmez. Batteux'nün de gidişiyle 1963-64 sezonunda Stade de Reims tarihinde ilk kez küme düşer. Sonraki yıllarda Reims bir türlü Fransa futbolunun zirvesine geri dönemez. 1. Lig'deki yıllar orta sıralara sevinilen yıllar haline gelir. Büyük çoğunlukla küme düşmeme mücadelesi verir Stade de Reims, tabii o sezon 2. Lig'de değilse. Bir zamanlar ülkedeki her takımın dizlerini titreten takım artık yoktur. Remualar "asansör takım" olarak anılmaktadır. Bu zor yıllar içinde tek umut ışığı, 1977'de ulaşılan Fransa Kupası finalidir. Ancak Parc des Princes'in laneti St.Etienne karşısında da Reims'i bulur. Sahadan 2-1 yenik ayrılan takım,

bir kez daha kupayı parmaklarının arasından kaçar. Yıllar süren başarısızlık, 1991 yılında kulübün iflasına neden olur. 50 milyon franklık borcun altından kalkamayan Stade de Reims, ismini Stade de Reims Champagne FC olarak değiştirir ve sıfırdan yola çıkar. Bu kulüp amatör ligde sezonun son maçını dahi oynayamadan mahkeme kararıyla faaliyetleri durdurulur. İsimden "FC" atılarak yeni bir kulüp kurulur ve bir kez daha en alttan mücadelesine başlar. Geçmişteki

başarılar anılamayacak kadar uzaktadır, kırmızı-beyazlı ekip hayatta kalma mücadelesi vermektedir artık. Bu koşullar altında 2001-02 sezonunda tekrar profesyonel mücadeleye, 2. Lig'e döner Reims. Arada yine düşüşler yaşansa da kırmızı-beyazlılar ikinci kümede tutunmayı yine de başarır. Stade de Reims'in hikâyesine kralların taç giydiği kentin takımı diyerek başlamıştık. Fransa'da artık krallar yok, acılarla, mücadelelerle yoğrulmuş beş cumhuriyet yaşadı Fransa ve Reims'teki taç giyme törenleri artık çok uzakta kaldı. Stade de Reims ise belki de şehrin kaderine ortak oldu ve Fransa'nın futbol devrimlerinin altında kaldı. Tarihin son kırk yıllık kesiti Reims'e dair bir başarı hikâyesi göstermedi bizlere ama belki de Walter Benjamin'in dediği gibi devrimler gerçekten tarihin el freni olabilir. Reims, bir gün kendi devrimini yaparsa, Avrupa'nın zirvesinde yine kırmızı-beyazlı renkleri görmek mümkün olabilir. ■

Onur Tablosu

Fransa Ligi Şampiyonluğu: 7 (1941-1942, 1948-1949, 1952-1953, 1954-1955, 1957-1958, 1959-1960, 1961-1962)
Şampiyon Kulüpler Finali: 2 (1955-1956, 1958-1959)
Fransa Kupası: 2 (1949-1950, 1957-1958)
Lig Kupası: 1 (1990-1991)
Latin Kupası: 1 (1952-1953)

Korku tüneli İtalya

Catania-Palermo maçı sırasında ve sonrasında yaşanan olaylar objektifleri İtalya futbolunun üzerine çevirdi. Ancak Sicilya'daki meydan savaşının sinyalleri çok önceden verilmişti. Bir polisin hayatını kaybetmesine yol açan Sicilya faciasından bir hafta önce de amatör bir maçta kavgayı ayırmaya çalışan bir yönetici aldığı bıçak darbeleriyle hayatını kaybetmişti. Statlardaki dehşet ortamı taraftar sayısını da günden güne eritiyor. 1997-98 sezonunda 31 bin olan maç başına seyirci ortalaması ilk kez bu sezon 20 binin altına geriledi.

Cem Çetin

İtalya'daki statlar, maç izlemek için gidilen yerler olmaktan çıkıp, kin ve nefret gibi duygularını şiddet yoluyla dışa vuranların toplandığı yerler olmaya başladı. Bu sezonun ilk yarısı itibariyle, İtalya'daki üç profesyonel ligte en az 55 maçta çıkan olaylarda 65 sivil ve 200 güvenlik personeli yaralandı. Şubat ayının başında Sicilya derbisi olarak kabul edilen Catania-Palermo maçında yaşananlar ise tek kelimeyle dehşet vericiydi. Ev sahibi takım taraftarlarının stat içi ve dışında neden olduğu olaylar adeta Bağdat'ı andırırken, bir polisin hayatını kaybetmesine neden oldu. Bu olaydan bir hafta önce de bir amatör

lig maçında futbolcularla taraftarları ayırmaya çalışan bir yönetici aldığı bıçak darbesiyle öldü. İtalyan futbolunu yakından tanıyanlar, Çizme'de stat terörünün ciddi boyutlara ulaştığını ve bu konuda radikal kararların bir an önce alınması gerektiğini belirtiyor.

Statlar boşalıyor

İtalya'daki statlarda son yıllarda artan şiddet olayları, statlara giden

taraftar sayısının her geçen biraz daha azalmasına neden oluyor. İngiltere, Almanya ve İspanya gibi ülkelerde 30 bin üzerinde olan seyirci ortalamaları Çizme'de çok aşağılarda geziniyor. Bu sezonun ilk yarısı itibariyle, İtalya 1.Futbol Ligi'nde maç başına düşen taraftar sayısı, ilk defa 20 bin sınırının altına inerek 19.263'te kaldı. Bu sayı 1997-98 sezonunda 31 bindi. İtalyan

İtalyan futbolseverlerin statlardan kaçışını “şiddet”le açıklayan eski İçişleri Bakanı Guiseppe Pisanu, “Takımlar paralarının önemli bölümünü transfere harcayıp, stat güvenliği için son derece cimri davranıyor” yorumunu getiriyor.

Inter'in Fransız yıldızı Vieira “Stada geldiğimizde gergin ve sinirli havayı hissedebiliyoruz. Halbuki statların eğlence merkezine dönüştürülmesi gerekiyor. İngiltere'den gelen biri olarak aradaki farkı çok iyi görebiliyorum” ifadesini kullanıyor.

Amato-Matarrese kapışması

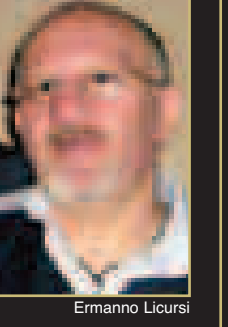
Catania'da meydana gelen olaylarda bir polisin ölmesinden sonra ertelenen futbol maçları İtalya'da farklı grupları karşı karşıya getirdi. Kulüpler Birliği Başkanı Antonio Matarrese'nin “Elbette yaşananlardan etkilenmemek mümkün değil, fakat gösterinin devam etmesi gerekiyor. Eğer futbol bir endüstriyse, birinci kural, futbol hiç bir şekilde kesintiye uğramamalı” ifadesi bazı çevrelerin tepkisini çekti. Matarrese'ye en anlamlı cevabı İçişleri Bakanı Giuliano Amato gönderdi. Amato, “Bu gösterinin devam etmesi için elbette bir baskı olacak; ancak İtalyan ailelerin esenliği, 'ticari nedenlerden dolayı gösteri devam etmelidir' tezinden daha önemlidir” dedi.

25 yılda 11 ölüm

İtalyan statlarında yaşanan şiddet olaylarında bugüne kadar 11 kişi hayatını kaybetti. Sondan başa gittiğimizde, en son Catania-Palermo maçında bir polis futbol fanatiklerinin kurbanı oldu. Bu olaydan bir

hafta önce ise Calabria'daki bir amatör küme maçında, Ermanno Licursi adlı bir yönetici, futbolcularla taraftarlar arasındaki kavgayı ayırmaya çalışırken hayatını kaybetti. Diğer ölüm olaylarını sıralayacak olursak; 20 Eylül 2003'te Avellino Stadı'nda, ev sahibi takımın taraftarlarından kaçmaya çalışan Napolili bir taraftar tribünden düştü ve yaralı olarak kaldırıldığı hastanede 2 gün sonra öldü. 17 Haziran 2001'de Messina-Catania maçında evsahibi takımın taraftarlarından 24 yaşındaki bir genç, rakip taraftarlardan gelen bir patlayıcı maddeyle yaralandı ve 15 gün sonra hayata gözlerini yumdu. 29 Ocak 1995'te Cenova-AC Milan maçı öncesi 25 yaşındaki bir Cenovalı, 18 yaşındaki bir Milanlı tarafından bıçaklanarak öldürüldü. Ölüm haberi üzerine maç ilk yarı sonunda tatil edildi. Stat dışına taşan olayları Cenova polisi ancak akşam saatlerinde kontrol altına alabildi. Bu gelişmeler üzerine İtalya Ulusal Olimpiyat Komitesi, bir hafta sonraki bütün spor etkinliklerini askıya aldı. Böyle bir uygulama Çizme'de daha önce yaşanmamıştı. 1988 Ekim'inde Ascoli-Inter maçında rakip taraftarların saldırısına

uğrayan Ascolili bir taraftar, 8 gün sonra hayatını kaybetti. 1984 Eylül'ünde Milan-Cremonese maçından sonra bıçaklanan bir Milanlı öldü. Cinayeti işleyen Milanlı, öldürdüğü kişiyi Cremoneseli sandığı için böyle davrandığını itiraf etti. 1984 Şubat'ında Trieste-Udinese maçında ev sahibi takımın taraftarlarıyla polis arasında meydana gelen olaylarda, yaralanan bir Triesteli 24 saat sonra öldü. 1982 Mart'ında Bologna'dan Roma'ya dönen 14 yaşındaki bir Romalı taraftar, mağlubiyete kızan bir grup Romalı taraftarın treni ateşe vermesiyle hayatını kaybetti. 28 Ekim 1979'da Lazio-Roma maçında, 33 yaşındaki Laziolu bir taraftar, Roma tribünlerinden atılan bir füzenin isabet etmesi sonucu öldü. İlk ölüm olayı ise 1962'de yaşandı. Salerno-Potenza arasında oynanan 3.Lig maçında, hakemin vermediği bir penaltı kararı sonrası tribünlerden atılan patlayıcı madde, bir taraftarın hayatını kaybetmesine neden oldu.

Ermanno Licursi

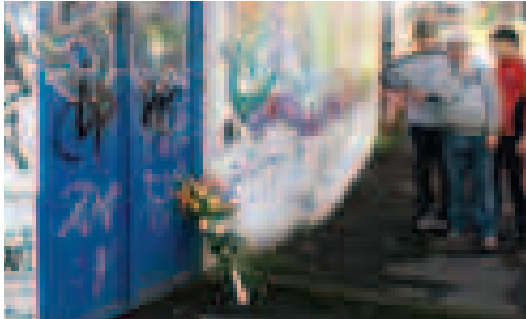
Maç öncesi yaşanan polemikler, ister istemez havayı gerebiliyor. Bu olumsuzlukların giderilmesi gerekiyor.” Kariyerini Fransa'nın Monaco takımında sürdüren İtalyan file bekçisi Flavio Roma'nın sözleri ise İtalya'daki gerçekleri bütün çıplaklığıyla gözler önüne seriyor: “İkinci ve üçüncü liglerde futbol terörü Serie A'ya oranla daha yoğun yaşanıyor. Birkaç kişinin soyunma odasına kadar gelip futbolculara saldırdığını gördüğümde çok korkmuştum. Saldırıları sadece soyunma odasında değil, stat koridorlarında, hatta takım otobüsünde bile söz konusuymdu. Pek çok kişi korktuğu için konuşmıyor. Tüm bu olumsuzluklar, sadece kazanmanın önemli olduğu İtalya'da spor kültüründen çok skor kültürünün hâkim olmasından kaynaklanıyor.”

Hükümet el atınca...

Fanatik taraftarların saldırgan davranışlarından fazlasıyla rahatsız olmaya başlayan İtalyan Hükümeti, 2005 yılında yürürlüğe giren ancak pek itibar görmeyen Pisanu Yasası'nı bundan böyle titizlikle uygulamakta kararlı gözüküyor. Pisanu Yasası'nın

en önemli özelliği, maç biletlerinin elektronik ortamda ve isme göre düzenlenmesi. Biletteki isim ile stada giren kişinin ismi tutmuyorsa, o zaman cezaî işlem uygulanması öngörülüyor. Ayrıca Pisanu Yasası, statlardaki koltukların tamamının numaralandırılmasını, stat içine polis merkezi kurulmasını, turnike sistemini ve hem stat içine hem de dışına kamera konulmasını, stat çevresinde bir güvenlik kordonu oluşturulmasını şart koşuyor. Catania trajedisinden sonra İçişleri Bakanlığı, Pisanu Yasası'nda belirtilen kriterlere uygun olmayan Chievo, Atalanta, Fiorentina ve Messina'nın statlarında seyircili maça izin vermedi ve bu kriterlere uyulmadığı sürece de izin verilmeyeceğini açıkladı. İçişleri Bakanlığı'nın seyircisiz maç kararı, bütçeleri sınırlı olanlar kulüpleri ayağa kaldırdı. Livorno Başkanı Cipollini, “Seyircisiz futbol futbol değildir. Statlarda şiddete başvurular ne yazık ki, bilet satın almadan stada girmeyi başaranlar. Eğer maçlar seyircisiz oynanırsa, o zaman sezonluk bileti olan ve sorumluluklarını bilenler

cezalandırılmış olacak” görüşünü savunurken, Udinese'liler, “Seyircisiz maç oynarsak, sezonluk bileti olan 14 bin abonemizin paralarını nasıl iade edebiliriz?” sorusunu gündeme getirdi. Kulüplerin tepkilerine cevap vermeyen Prodi Hükümeti'nin, futbol terörünü sonuçlandırmaya yönelik aldığı yeni kararlar da bulunuyor. Öncelikli olarak deplasman maçlarına gideceklere toplu bilet satışı yapılmayacak ve bir takım şartlar yerine getirilmeden de seyahat etmelerine izin verilmeyecek. Ayrıca kulüplerle taraftar dernekleri arasında hiç bir ekonomik ilişki kurulamayacak. Catania trajedisinden sonra futbol terörüne daha duyarlı bir davranış modeli sergileyen İtalya, bakalım futbolu kin ve nefretlerine alet edenlerin elinden kurtarabilecek mi? ■

Diyarbakırspor'un altyapısından yetişti, savaşçı kimliğiyle ön plana çıktı ve Ümit Milli Takım formasını giymeye başladı. Futbolcu olmaya karar verdiğinde henüz ilkokula gidiyordu ve babasının karşı çıkmasına rağmen kendi yolunu kendisi çizdi. İçindeki en büyük yara Diyarbakırspor maçlarında rakip tribünlerden yükselen "PKK dışarı" sözleri. Adeta isyan ediyor ve "Bu takımda üç tane Diyarbakırlı futbolcu var. Bu üç futbolcuyu mu protesto ediyorsunuz? Hem ne hakkınız var böyle bir protestoya?" diye soruyor.

Biz de bu vatanın evladıyız

Futbolcu olmak için lise 3. sınıfta okulumu bıraktım. Ama çok pişmanım. Eğitim herkes için çok önemli ve ben de bunu yeni fark ediyorum. Şu an açık liseye gidiyorum ve Spor Akademisi'ne girmek istiyorum.

Bariş Ataş

Öğretmen herkese "Ne olacaksın?" diye sorardı. Arkadaşlarım "Öğretmen, doktor" gibi cevaplar verirdi. Bense "Futbolcu olacağım" derdim. Öğretmenlerim o yüzden çok kızardı. Komikti aslında. Ama sözümü tuttum ve futbolcu oldum.

Amatör takımda oynayan bir arkadaşıma "Hocaya söylesene beni de alsınlar" dedim. Kabul edilince de amatör futbol hayatım başladı Babam o dönemde çok kızıyor, "O kadar insan varken sen mi futbolcu olacaksın?" diyordu.

Milan'da Gattuso ve Chelsea'de Makelele beğendiğim oyuncular. Top çalma yüzdem oldukça yüksek. Top tekniğim zayıf olduğu için ufak bir top aldım. Odamda bile sürekli topa oynuyorum.

İlker Uğur

▼Kendinden biraz bahsedebilir misin? Her ne kadar bizim için Genç Milli Takımlardan aşına olsan da pek çok kişi Barış Ataç'ı tanımıyor.

▲Diyarbakırlıyım. 1987 doğumluyum. Annem ev hanımı. Babamın da belli bir işi yok ama serbest olarak çalışıyor. 11 yaşında amatör Et Balık Spor'da oynamaya başladım. İki sezon sonunda Diyarbakırspor'a transfer oldum ve orada dört sezonluk bir altyapı sürecinin ardından A takıma yükseldim. A takıma çıkışımla birlikte Milli Takımlara da gelmeye başladım.

▼Futbolcu olma süreci genelde zorlu geçer. Pek çok futbolcu ailesiyle çatışarak futbolcu olur hatta. Sende de böyle bir durum oldu mu?

▲Oldu ama ben futbol için okulumu bıraktım.

▼Kaçınıcı sınıfta?

▲Lise 3'te ve gerçekten bıraktığım için çok pişmanım. Eğitim herkes için çok önemli ve ben de bunu yeni yeni fark ediyorum. Şu an açık liseye gidiyorum ve oradan mezun olmak istiyorum. Böylece üniversite sınavlarına girme hakkını elde edeceğim.

Sözümü tuttum, futbolcu oldum

▼Sokak arasında başladın herhalde futbola.

▲Evet. Mahallede kolasına maçlar yapardık. Sürekli futbol oynardım ben zaten. İlkokulda öğretmen herkese "Ne olacaksın?" diye sorardı. Arkadaşlarım "Öğretmen,

doktor" gibi cevaplar verirdi, bense "Futbolcu olacağım" derdim. O yüzden öğretmenlerim bana çok kızardı. Komikti aslında. Ama ben sözümü tuttum ve futbolcu oldum.

▼Amatör takıma gidişin nasıl oldu? Seni birisi mi izleyip beğendi?

▲Bir sabah bir arkadaşımı gördüm ve nereye gittiğini sordum. O da "Takıma gidiyorum" dedi. Ben de "Hocaya söylesene beni de alsınlar" dedim. O da antrenörüne söylemiş. Antrenörü kabul edince benim amatör futbol hayatım başladı.

▼Futbolcu olman senin girişimlerinin sonucu gerçekleşti yani.

▲Evet, gerçekten öyle.

▼Ailen nasıl bakıyordu o dönemde futbolcu olmana?

▲Babam çok kızırıyordu.

"O kadar insan varken sen mi futbolcu olacaksın?" diyordu.

▼O zaman senin evden kaçma hikâyelerin de vardır.

▲Yok, olmadı. Biz dört kardeşiz, üç kız, bir erkek. Evin tek erkek çocuğu olduğum için ailem çok üstüme gelmiyordu.

▼Ailen şu anki durumun konusunda ne düşünüyor?

▲Hem annem hem de babam çok gurur duyuyorlar benimle. Bu bana ekstra bir motivasyon sağlıyor. Babam bir yere gidince onu "Barış'ın babası" olarak tanıtıyorlarmış. O da çok memnun tabii böyle bir ilgiden. Ben de çok mutluyum bu yüzden.

Bu vatanın evladınız

▼Diyarbakır'da futbolcu olmak nasıl bir durum? Her maçta aleyhinize ekstra bir protesto var sonuç olarak.

▲Gerçekten inanılmaz bir şey.

Nereye gitsek aynı durumla karşılaşıyoruz. Bir gol atınca hemen "PKK dışarı" diye tezahürat başlıyor. Etkileniyor insan gerçekten.

Ben çok doluyum bu yüzden.

Diyarbakırspor'da oynayan 3 tane Diyarbakırlı futbolcu var. Diğerleri Türkiye'nin dört bir yanından gelmiş

oyuncular. Üç tane futbolcuyu mu protesto ediyorsunuz? Hem ne hakkınız var böyle bir protesto yapmaya? Biz de bu vatanın evladınız. Benim çok gücüne gidiyor gerçekten bu tezahüratlar.

▼Oynadığınız pozisyon ön libero futbolun en zor mevkilerinden birisi.

▲Şu an Türkiye geneline baktığınız zaman bu mevkide genellikle yabancıların tercih edildiğini görüyorsunuz. Ben bu mevkide kalıcı olmak istiyorum. Bu yüzden çok çalışıyorum.

▼Örnek aldığınız ön liberolar var mı?

▲Milan'da Gattuso, Chelsea'de Makelele. Top için savaşıyor ve savunması iyi olan bir futbolcu olmak istiyorum. Şu anki oyun yapım ve bana verilen görev de buna çok uygun. Top çalma yüzdem oldukça yüksek. Tekniğim zayıf olduğu için ufak

Aurelio'yu çok beğenirim ama Tugay ağabeyin yeri ayrı. İngiltere ligindeki maçlarını kaçırmamaya çalışıyorum. Ondan bir şeyler öğrenmenin peşindeyim. İngiltere Ligi dünyadaki en iyi lig ve Tugay ağabey de orada çok iyi oynuyor.

Nereye gidersem gideyim her zaman basamakları tek tek çıkmam gerektiğinin farkındayım. Biliyorum ki hızlı çıkarsan hızlı inersin. Hani derler ya "Patladı, yıldız oldu" diye, ben patlamak istemiyorum.

bir top aldım. Odamda bile sürekli topla oynuyorum.

▼A Milli Takım'da senin mevkinde Tugay, Aurelio ve Hüseyin var. Bunların arasından örnek aldıkların var mı?

▲Aurelio'yu çok beğenirim ama Tugay ağabeyin yeri ayrıdır. Onun İngiltere Ligi'ndeki maçları yayınlandıkça kaçırmamaya çalışıyorum. Ondan bir şeyler öğrenmeye çalışıyorum. Bence İngiltere Ligi dünyadaki en iyi lig. Tugay ağabey de orada çok iyi oynuyor.

▼Liseyi dışarıdan bitirmeye çalıştığını söyledin. Bir sakatlık veya başka bir aksilik yaşarsan hayatta bir B planın var mı?

▲Liseyi biraz da garantim olsun diye bitirmek istiyorum. Futbol nankör bir spor ve ben sakatlınsam veya kötü oynasam kimse yüzüme bakmaz. Bu yüzden üniversite sınavına girmek ve Spor Akademisi'nde okumak istiyorum. Bu sayede futbol olmasa bile sporun içinde kalıp hayatımı garanti edecek bir mesleğim olabilir.

Basamakları tek tek çıkacağım

▼Hemen her futbolcunun kariyer hedefleri birbirine yakın. Hepsi önce dört büyük kulübe, oradan da yıldız olup Avrupa'ya çıkmak istiyor. Senin de planların bu yönde mi?

▲Ben ne olduğumu biliyorum. Kendimi tanıyorum. Nereye gidersem gideyim her zaman basamakları tek tek çıkmam gerektiğinin farkındayım. Biliyorum ki hızlı çıkarsan hızlı inersin. Bunu yaşamak istemiyorum. Her zaman yukarıları hedeflesem de bunun çok hızlı olmaması gerektiğinin

farkındayım. Hani derler ya "Patladı, yıldız oldu" diye, ben patlamak istemiyorum.

▼İstanbul'a gitmeyi çok istiyor musun?

▲İstiyorum tabii ki. Her futbolcu ister.

▼Neden?

▲Orada daha çok ilgi oluyor. Oradan bir yerlere sıçramak daha kolay. Yaptığınız her güzel hareket göze batıyor. Maçlarınız her hafta yayınlanıyor.

▼Biraz Türk Telekom Lig A'dan bahsedebilir misin? Orada rekabet nasıl?

▲Gerçekten çok zor bir lig. Her topa iki-üç oyuncu basıyor. Süper Lig daha kolay o açıdan. En azından dönecek vakti buluyorsunuz. Bizim ligde pas yapacak vaktiniz neredeyse yok. Takımların güçleri birbirine eşit. Herkes herkesi yenebiliyor.

▼Peki, maçlarda tempo var mı?

▲Ara sıra tempolu geçiyor ama genelde futbol çok hızlı oynanmıyor.

▼Diyarbakırlı Barış Ataş'ın hayalinde Avrupa var mı? Örneğin şu an teklif gelse ne yaparsın?

▲Giderim. Neden gitmeyeyim ki? Orada olmak çok önemli.

▼Bu takım küme düşmeme mücadelesi veren bir takım olsa?

▲Yine giderim. Önemli olan orada tutunmak. Mesela Tugay ağabey. Çok büyük bir takımda oynamıyor belki ama orada kendini gösteriyor. 37 yaşında ve ben onu örnek alıyorum. Örnek bir profesyonel. Avrupa'ya gidecek Türk futbolcular için çok iyi bir model. Tugay ağabey 40 yaşına kadar oynar bence. Kendisine çok iyi baktığına eminim.

Aileme ev aldım

▼Futboldan kazandıklarınla neler yapıyorsun?

▲Aileme bir ev aldım ve o evde birlikte yaşıyoruz. Kazandığım paraları değerlendirmeye çalışıyorum. Sonuçta ne kadar oynayacağımın garantisi yok.

▼Peki, futbolun doğasından kaynaklanan bu belirsizlik senin üzerinde bir baskı yaratıyor mu?

▲Ben kendime henüz "Futbolcu oldum" demiyorum. Daha gidilecek yolum çok.

▼Ne zaman diyeceksin peki?

▲Şu an hedefim Diyarbakırspor'u yukarılara taşımak ve A Milli Takım'a yükselmek. O zaman derim belki.

▼Senin üzerinde kimin emeği var en çok?

▲Suat Demir ve Mehmet Budak gerçekten beni oynattılar ve gelişmeye çok yardım ettiler. Nejat Biyediç de beni A takımında oynattı ve kendimi bulmamı sağladı diyebilirim.

▼Futbola hangi mevkide başlamıştın?

▲Orta sahada serbest oynuyordum. Gezegen gibi. Sağ bek ve sağ açık da oynadım. Mehmet Budak beni ön liberoya koydu. O günden beri bu mevkideyim.

▼Kaçınıcı kez Ümit Milli Takım'a geliyorsun?

▲Gürcistan maçında üçüncü kez oynadım. İlk milliliğim Galler maçındaydı. Sonra İzmit'teki Danimarka maçında oynadım. Zaten o maçta kafam yarıldı.

Formanın hakkını vereceksin

▼Kendini bayağı vermişsin yani.

▲Evet, o formayı giyince her şeyi unutuyorum. Hangi takım, hangi forma olursa olsun giydiğin forma senin namusun, şerefindir ve o formayla sahaya çıkıyorsan hakkını vereceksin.

▼Diyarbakır taraftarının sana karşı özel bir ilgisi var mı?

▲Çok. Bizim taraftarla aramız çok iyi. On yıldır altyapıdan oyuncu çıkmamış, şimdi ben ve iki arkadaşım daha var. O yüzden bizi el üstünde tutuyorlar.

▼Bu bir baskı yaratıyor mu maçlar sırasında?

▲Evet tabii. O insanlar bizi desteklemeye geliyor ve onları hayal kırıklığına uğratmamamız gerekir. Sokakta gezerken de çok ilgi gösteriyorlar bize. Onları mahcup etmemeye çalışıyorum.

▼Diyarbakır'da geçen sezon Konyaspor maçında yaşanan tatsız olaylar vardı. Neler oldu o gün?

▲Çok üzücüydü gerçekten. Birdenbire taraftarlar sahaya indi. Ortalık darmadağın oldu. O maçın sonunda ağlamıştım. Çünkü son şansımızdı o maç ve küme düşmemiz kesinleşmişti.

▼Boş zamanlarında neler yapıyorsun?

▲Arkadaşlarla PlayStation oynuyoruz. Geziyoruz bazen. Bilgisayarla uğraşıyorum. Sinemaya gidiyorum, kitap okuyorum.

▼En son hangi kitabı okudun?

▲Ferrarisini Satan Bilge. Çok iyi bir kitaptı. ■

Yıldızlar Geçidi

Cem Zamur

Santillana

Kariyerinin sonuna doğru sevdiği kulüpten kopmak yerine orada kalıp karakter oyunculuğunu benimsemiş, buna mukabil oyuna dahil olacağı anı herkese ezberleten, saatlerini ona ayarlayan bir futbolsever topluluğu yaratan ve belki de asli görevi bu olduğu için böyle bir ayrıcalığa sahip olduğunu bile bilemeyen bir adam... Carlos Alonso González ya da nam-ı diğer Santillana.

Saatleri Ayarlama Enstitüsü

Bu oyunu hâlâ seviyorsanız bir nedeni olmalı. Bunun nedenini açıklamaya veya futbola olan ilginizi anlatmaya başladığınızda kurduğunuz dil, aslında bu oyunun sizin nazarınızdaki tanımı olur. Bu tanımınızı veya kurduğunuz dili çoğu zaman güzel bir gol, iyi bir maç veya sıradışı bir oyuncuyla süslersiniz, bu anlattığınız sizin futbola bakış açınızı ya da buna paralel hayata bakışınızı gösterir. Örneğin zamanında seyrettiğiniz ve bugün artık futbol oynamayan bir oyuncu, bir anda karşınıza çıkan bir nesneyle aklınızda bitiverir. O oyuncu bir metafor haline gelmiştir artık. Zaman, ışıklı tabelalar zamanı... Bugün o tabelaların maçın sonuna doğru her kalkışında, ışiksiz günlerden bir oyuncu canlanır muhayyilemde. Kariyerinin sonuna doğru sevdiği kulüpten kopmak yerine orada kalıp karakter oyunculuğunu benimsemiş, buna mukabil oyuna dahil olacağı anı herkese ezberleten, saatlerini ona ayarlayan bir futbolsever topluluğu yaratan ve belki de asli görevi bu olduğu için böyle bir ayrıcalığa sahip olduğunu bile bilemeyen bir adam... Carlos Alonso González ya da nam-ı diğer Santillana.

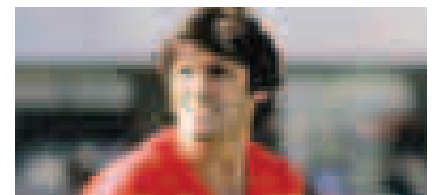
Doğduğu şehirle özdeşleşti

23 Ağustos 1952'de İspanya'nın kuzeyindeki Cantabria bölgesindeki Santillana del Mar şehrinde başlayan hayatı, doğduğu şehrin adının kendi adına eklenmesiyle ve hatta önüne geçmesiyle devam etti. Yemyeşil bir kent olan Santillana del Mar'ın daracık ara sokaklarında başladı futbola. Ayağına çabukluğu ve hızı sayesinde, çok geçmeden de 3.Lig'deki Rayo Cantabria'nın yolunu tuttu. Çok kısa süre orada oynamasına rağmen ünü neredeyse tüm Cantabria'ya yayılmıştı. Bu lokal şöhretin ardından gelen teklifi değerlendirerek bölgenin kuvvetli

2. Lig takımlarından Racing Santander'le anlaştı. 17 yaşında geldiği Racing'te bir anda kırk yıllık golcü kimliğine büründü. Tüm Santander tribünleri onun etki gücüne kapılmıştı. Bu yaşıyla ters orantıda kuvvetli, tekmelerden yılmayan forvet, müthiş zamanlamasıyla, jübile celbi sayılabilecek çalım ve şutlarıyla neredeyse çocuk denecek yaşta yıldızlaşmıştı. Santander'in onunla geçirecek mutlu günleri daha uzun sürebilirdi, ne var ki efsaneleşen Real Madrid Başkanı Santiago Bernabéu başka bir oyuncuyu seymek için geldiği maçta onu fark etti. Bernabéu bir öngörü dehası olarak bu genç oyuncunun Real Madrid'in geleceği demek olduğunu anlamıştı. Racing Santander, Real Madrid'in teklifine fazla direnemedi ve Carlos Alonso González 1971 yılı itibarıyla Başkent'in yolunu tuttu. Kariyerinin sonunda sergilediği performansın aynısını bir anlamda başlangıcında da gösterdi. Ona ne kadar süre veriliyorsa, onu muhteşem bir verimlilikle kullanıp görevini eksiksiz yerine getiriyor ve bu zamanı gol veya gol paslarıyla süslüyordu. Zamanla isminin önüne doğduğu şehir olan Santillana del Mar'ın "Santillana"sı eklendi. Artık Avrupa'nın en büyük kulüplerinden birinde, gencecik yaşında top koşturan Carlos Santillana olmuştu. Real Madrid bu transferle aslında kemik kadrosuna çok ince bir kalsiyum takviyesi yapıyordu. Santillana'nın selefi Real Madrid tarihinin belki de en önemli golcülerinden biri olan Amaro Varelos Amancio'ydu. Amancio, yerini alacak bu gence tepkiyle yaklaşmak yerine bildiği tüm futbol doğrularını aktardı. Bunlar, ileride teknik direktörü de olacağı Santillana ve takım için büyük bir artı değer oluşturdu. (İlginç bir tesadüf olarak Santillana, Amancio'dan sonra oğlu Michel'le de aynı takımda oynayacaktı.)

Santillana ilk kez 19 yaşında Avrupa arenasına çıktı. UEFA Kupası ilk turunda kendisine şans verilen iki Basel maçının da 75. dakikasında takımını rahatlatan golleri müthiş zamanlamasıyla kaydederken, dakikaların ve zamanın önemine daha o zamandan vurgu yapıyordu. Santillana'nın performansı gitgide artıyordu. Nitekim geldiği ilk sezon şampiyonlukla tanıştı. Madrid taraftarı için kısa sürede efsaneye dönüşmüştü. Müthiş sıçrama yeteneğini, tamamen sezgisel bir zamanlamayla birleştiren ve topla buluştuktan sonra kaçınılmazı hep bir ağızdan söyledikleri güzel günlerin habercisi bir genç adam. Milli takımdaki mesaisi için Real Madrid'de ikinci şampiyonluğunu yaşadığı 1975'e kadar bekledi Santillana. İspanya'nın Madrid'de Romanya'yla oynadığı ve 1-1 biten karşılaşmada ilk kez forma giydi. 1978 Dünya Kupası grup elemelerinde üçlü grupta Romanya ve Yugoslavya'yla yer alan İspanyollar 6 puanla Arjantin vizesini kaptı. Kadrosunda Santillana'nın da olduğu İspanya, finallerde Avusturya, Brezilya ve İsveç'le aynı grupta yer aldı. Fakat Ladislao Kubala ondan gerektiği kadar faydalanamadı. İlk maçta Avusturya karşısında forvet olarak Ruben Cano ve San Jose'yi oynatırken Quini ve Santillana'yı yanında oturtmayı tercih etti. Maç 2-1 Avusturya'nın galibiyetiyle neticelendi. Ardından Santillana'nın da oynadığı maçlarda Brezilya'yla golsüz berabere kaldılar, İsveç'i 1-0 geçtiler. Ama yanlış tercihlerle kaybedilen ilk maçın telafisi mümkün olamadı. İspanya eve döndü. Bu hayal kırıklığı ancak İspanya liginde sağlanılabilecekti. Real Madrid ligde 1975-1980 arasında adeta tekel haline gelerek peş peşe beş şampiyonluk kazandı. 1980 Avrupa Şampiyonası'na gelmişti sıra. Elemelerde İspanya'nın attığı 13 golden 4'ü Santillana'dan gelirken, Yugoslavya, Romanya ve Kıbrıs Rum

Kesimi'ni geride bırakıp grup liderliğini yakaladılar. Ama finallerde Santillana, Kubala'dan bir kement daha yedi. İtalya'yla berabere kaldılar ve Belçika'ya yenildiler. Son maç İspanyollar için formaliteydi ve Santillana sahadaydı! İngiltere maçını da 2-1 kaybedip, İspanya'ya geri döndüler. Santillana'nın bir müddet daha çekeceği vardı. 1980-81 sezonunda Şampiyon Kulüpler Kupası'nda Limerick, Honved, Spartak Moskova ve Inter'i Santillana'nın üç gollük katkısıyla geçip, 27 Mayıs 1981'de Parc des Princes'te Liverpool'la final maçına çıktılar. Lakin 82. dakikada Alan Kennedy'nin bulduğu golle kupa Liverpool'un oldu. 1983'te bu sefer Kupa Galipleri Kupası'na iyi başladılar. Baia Mare, Ujpest, Inter, Austria Wien'i geçtiler. Ullevi Stadı'ndaki rakip Aberdeen'di ve uzatmada yedikleri golle bu finali de 2-1 kaybettiler. Ama gözden kaçamayacak bir gerçeklik vardı, finale kadar oynanan sekiz maçta Santillana'nın kaydettiği 7 gol. 1982 belki de İspanya için bir fırsattı, Dünya Kupası kendi evinde düzenleniyordu ve milli takım çok sayıda iyi oyuncusuna destek verecek binlerce taraftara sahipti. Beşinci grupta K. İrlanda, Yugoslavya ve Honduras'la mücadele edeceklerti. İspanya'nın Teknik Direktörü Santamaria olmuş, fakat Santillana'nın makûs talihi değişmemişti. Valencia'da oynanan grubun açılış maçında o kenarda otururken, İspanya, Honduras'tan beraberliği zar zor bir penaltı golüyle kurtarıyordu. İkinci maçta Yugoslavya'yı 2-1 yenmelerine rağmen, Santillana sahada hâlâ yoktu.

Grubun son maçında Santillana'sız İspanya, K. İrlanda'ya 1-0 kaybediyor

ve grubu ikinci sırada tamamlıyordu. Bunun karşılığında da F. Almanya ve İngiltere'nin ikinci turda rakibi oluyordu. Madrid'de F. Almanya'ya 2-1 yenildiler, üstelik sahada daha doğru bir kadro olmasına ve tabii Santillana'ya rağmen. Son maçta İngiltere karşısında her şeyi yaptılar ama bir türlü gole ulaşamadılar. Karşılaşma 0-0 biterken F. Almanya yoluna devam etti.

Sırada 1984 Avrupa Şampiyonası vardı. Saatler belki de kırılma noktasını göstermeliydi artık. İspanya için futbol tarihinin önemli bir dönemine, neredeyse yarım mucize denilebilecek bir sürece giriliyordu. İspanyollar Hollanda, İrlanda Cumhuriyeti, İzlanda ve Malta'yla çekişecekti. Son maçlara kadar Hollanda'yla kıyasıya bir mücadele yaşandı. İspanyollar Hollanda'yı kendi evlerinde 1-0 yenmiş; Hollanda da rövanşta Santillana'nın beraberlik golüne rağmen Gullit'in golüyle İspanya'yı 2-1 mağlup etmişti. Artık puanlar eşitti ve son maçlara gelinmişti.

Hollanda, Malta'yı 5-0 yenince, son maçta İspanyollara 11 farklı bir galibiyet gerekiyordu. Şüphesiz ki bunun adı ancak mucize olabilirdi. Dört gün önce oynadığı Hollanda maçının yorgunluğunu üzerinden atamamış Malta bu sefer İspanya'nın karşısına çıktı. Gol için 15 dakika bekleyen İspanya, Santillana'yla istediği gole kavuştu.

Ama Malta pes etmiyordu, 24. dakikada Demanuele'nin ceza sahası dışından savurduğu şut defanstan sekip Buyo'yu yanıltınca Malta beraberliği yakaladı. Bu çok aşılacak gibi değildi, ama Santillana pes etmiyordu. 26'da ve 28'de tüm gücüyle direnen Malta defansına rağmen iki gol kaydetti. Devre 3-1 biterken stat hafif hafif tenhalaşmaya başladı. Gidenler mucizeye tanıklık edemedi.

Rincon'un 3, Maceda'nın 2, Santillana'nın, Gordillo'nun ve Sarabia'nın birer golüyle 11-1 olan skor 88. dakikada son kez değişti. Ceza sahası üzerinde bulunduğu topla Rincon'la verkaç yapan Santillana bir anda defansın müdahalesiyle yerde kaldı. Tüm İspanyolların "penaltı" diye durduğu anda Señor durmadı, seken topa var gücüyle vurdu. İspanya bayram ediyordu.

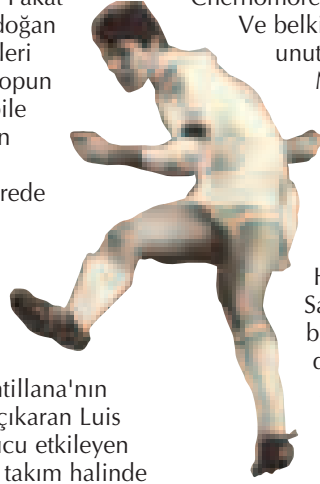
(İlginç bir not olarak, bu maçın hakem üçlüsünün Erkan Göksel, Yahya Diker ve Özcan Oal'dan oluştuğunu ekleyelim.) Fransa'da düzenlenen finallerde ikinci grupta rakipleri Portekiz, F. Almanya ve Romanya'ydı. İlk maçları Mircea Lucescu yönetimindeki Romanya'yla oldu ve

karşılaşma 1-1 bitti. Ardından turnuvanın Danimarka'yla beraber belki de en güzel futbolunu oynayan Portekiz'in karşısına çıktılar. Başa baş geçen mücadelede Portekiz Gomes De Sousa'nın 52. dakikada kaydettiği golle öne geçti. Ama 70'li dakikalara gelindiğinde, o her zamanki adam çıktı sahneye. Santillana 73'te skoru eşitledi ve maç da böyle bitti. Grubun final maçında F. Almanya karşısında bir mucize daha yarattılar. Doksan dakika Santillana'yla ve var gücüyle saldıran İspanyollarla uğraşmaktan bunalan Almanlar, 90. dakikada defanstan çıkan Maceda'ya engel olamadılar. İspanya yarı finaldeydi. Bu turdaki rakip Danimarka'ydı. Çok zevkli geçen maç dramatik bir biçimde sonlandı. 1-1 biten mücadelede gülen penaltılarla İspanya ve dolayısıyla Santillana oldu. İspanya finalde ev sahibi Fransa'nın rakibi olmuştur. Maça hızlı giren favori Fransa olmasına rağmen, İspanyollar zamanla oyundaki dengeyi kurmayı başarmıştı. İlk yarı başa baş bir mücadeleye sahne oldu. Fakat 57. dakikadaki faulden doğan serbest vuruş tüm dengeleri bozdu. Platini vurduğu topun ağlara gittiğine kendisi bile inanmadı. Arconada'nın hatası Fransızları öne geçirmişti. Geri kalan sürede İspanya oyunu Fransa yarı alanına yığsa da yakaladığı pozisyonları bir türlü gole çeviremedi. Özellikle son dakikalarda spesiyalitesini sunan Santillana'nın kafa vuruşunu çizgiden çıkaran Luis Fernandez belki de sonucu etkileyen en önemli adamdı. Tüm takım halinde saldıran İspanya 90. dakikada yakalandığı kontrataktaki Bellone'nin ayağından ikinci golü yedi. Mucize yarım kalmıştı.

Yediğinden fazlasını atan takım

Ama Santillana mucizesi aynı senenin devamında mor-beyazlı formayla hayat bulacaktı. İlginçtir, ondan sonraki üç sezon içerisinde oynadığı futbolla "Real"den "Royal" Madrid'lige terfi eden takımın o ve ertesi sezon oynadığı tüm Avrupa Kupası maçları arşivlidir. "Yerim ama daha fazlasını nasıl olsa atarım" gibi neredeyse futbolda ütöpik bir zihniyeti hayata geçiren bu Kurosowa'nın "On üç samurayı" futbol tarihinin unutulmazları arasında hak ettiği yeri aldı. 1984-85 UEFA Kupası'nda podyuma çıkan Real Madrid'in ilk rakibi Wacker Innsbruck oldu. Madrid'de beş atıldılar, deplasmanda iki yediler. Sırada Rijeka vardı. Deplasmanda 3-1 yenildiler, evlerinde 3-0'la tur atlادılar. Ardından bir ekol olan Anderlecht çıktı karşısına. İlk maç Belçika'da Anderlecht'in 3-0 gibi

net galibiyetiyle sonuçlandı. Herkes "Buraya kadarmış" derken akıllara ziyan bir oyunla Madrid'de 6-1 kazandılar. Ne kadar gerekiyorsa o kadar atıyordu bu takım. Tottenham'ı deplasmanda yendiler, evlerinde galibiyete gerek kalmamıştı, berabere kalarak tur atlادılar. Yarı finalde Inter çıktı karşısına. Milano'da 2-0'lık mağlubiyet, İspanya'da henüz ilk yarıda Santillana'nın iki golüyle dengelenmişti. Michel'in golü ise final kapısını araladı. Karşılarındaki sürpriz finalist Macar Videoton'du. Deplasmanda Michel, Santillana ve Valdano'yla 3-0'ı yakaladılar, Madrid'de beraberliğe bile ihtiyaçları kalmamıştı, 1-0 yenildiler. UEFA Kupası bu inanılmaz takımın ellerinde yükseldi. Ertesi yıl sanki rakipler biraz değişti ve biraz daha zor kovaladılar. Ama değişen bir şey olmadı. O sene Santillana tam anlamıyla yeni rolüne alıştı, çünkü artık onun da bir halefi vardı: Hugo Sánchez. İlk turu AEK ile açtılar, 1-0'a 5-0'la mukabele ederek. Chernomorest'i 2-1 ve 0-0'la geçtiler.

Ve belki de futbol tarihinin en unutulmaz serisinde Borussia Mönchengladbach'ın karşısına çıktılar. Bökelberg'deki ilk maçı 5-1 kaybederek paramparça oldular. İkinci maçta ekstra bir şeye ihtiyaç vardı ve Hugo Sánchez'in yerine Santillana ikamesiyle başladılar. 7 ve 20. dakikalarda Valdano'yla 2-0'ı bulmalarına rağmen Almanlar gayretlerinden ve morallerinden hiçbir şey kaybetmemişlerdi. Lakin

Santillana formanın hakkını tam vermeye kararlıydı. 78'de skoru 3-0'a taşıdı ve maç bitti denilirken insanüstü gayretiyle 90. dakikada dördüncü golü Borussia ağlarına gönderdi. Mucizeler rutine bağlanmıştı neredeyse. Çeyrek finalde Neuchatel'i 3-0 yendiler, 2-0 yenildiler. Yarı finalde bir önceki sezondan yaralı Inter vardı. İtalya'da 3-1 kaybettiler. Tardelli'nin iki golüne, bitime üç dakika kala Valdano karşılık vermiş, fakat Salguero'nun son dakika da kendi kalesine attığı golle iki farklı mağlup olmuşlardı. Ama Inter'i Madrid'de 90 bin mucizesever bekliyordu. Sahada da buna inanmış ve hatta alışmış on bir adam. İlk yarı Hugo Sánchez'in son dakika golüyle 1-0 bitti. 63'te Gordillo skoru 2-0 yaptıysa da iki dakika sonra Inter, Brady'le aradığı golü buldu. 74'te Hugo Sánchez bir daha sarstı fileleri. Ama bu sonuç sadece heyecanı artırıyordu. Nitekim maç uzatmaya gitti. Ekstra hamleyi yapan kazanacaktı. Ekstra hamle ise yaklaşık 15 seneden beri bu formayı giyen Cantabria'dan gelen adamdı. Zenga'nın 93 ve 109. dakikada gelen

Santillana gollerine yapacak bir şeyi kalmamıştı. Real Madrid üst üste ikinci finalini oynayacaktı. Diğer finalist Alman ekolünün en güçlü temsilcilerinden Köln'dü. İlk maç Santiago Bernabéu'daydı. Maça hızlı başlayan Köln oldu, Klaus Allofs'un harika golüyle 1-0 öne geçtiler. Ama karşılarında neredeyse avansa karşılık oynayacak bir özgüven abidesi duruyordu. Schumacher ne olduğunu çözmeye çalışırken 38'de Hugo Sanchez, 42'de Gordillo, 52 ve 85'de Valdano'nun golleri geldi. 78. dakika da Martin Vazquez'in yerine oyuna dahil olan Santillana 90'da müthiş zamanlamasıyla vurduğu kafa şutuyla tüm bunların sağlamasını yaptı: 5-1.

İnanılmaz bir istatistik

Rövanşı 2-0 kaybetmeler de UEFA Kupası'nı tekrar müzelerine taşımayı başardılar. Santillana, beş dakikalık soloların unutulmaz virtüözü olarak 1988'de noktaladı futbol yaşamını. On yedi sene dolu dolu yaşadı Real Madrid formasının altında. Kimlerle oynamadı ki; Pineda, Amancio, Camacho, Del Bosque, Stielike, Juanito, Cunningham, Chendo, Sanchis, Maceda, Michel, Gordillo, Gallego, Butragueno, Hugo Sánchez ve Valdano ilk akla gelenler. Tüm bu süre zarfında inanılmaz istatistiklere imza attı. 9 lig şampiyonluğu, 4 İspanya Kupası, 1 İspanya Lig Kupası ve 2 UEFA Kupası kucakladı. Kariyeri boyunca 778 maça çıktı ve 352 gol kaydetti. Söylenecek belki de en son söz en başta söylediğimiz olmalı. Ahmet Hamdi Tanpınar'ın eşsiz eseri "Saatleri Ayarlama Enstitüsü"nün unutulmaz karakteri Hayri İrdal'ın sözlerini futbol bağlamında düşünerek okursak: "İnsan her şeyi açıkça söylemedikten sonra neden yazı yazsın?.. Bu cinsten kayıtsız ve şartsız bir samimilik ise behemehal bir süzme, eleme ister. Siz de kabul edersiniz ki, her şeyi olduğu gibi söylemek mümkün değildir. Sözü yarıda bırakmaktansa, vaktinde iyi tasarlamak, okuyucu ile behemehal anlaşacağınız noktaları seçmek gerekir. Çünkü samimiyet tek başına olan bir iş değildir." Carlos Alonso González "Santillana", bir futbol yazısında ya da sahada samimiyetine güvenebileceğiniz ender insanlardan. Bunu aklımızda tutarak saatlerimizi ona göre ayarlamalı. ■

Cesaro Maldini ve oğlu Paolo Maldini İtalya Milli Takımı'nda da birlikte oldular

Maldini hanedanı

Milan 1963 yılında tarihindeki ilk Şampiyon Kulüpler Kupası'nı kazandığında, takımın yıldızlarından biri Cesaro Maldini'ydi. Oğlu Paolo, 17 yaşında giydiği Milan formasıyla 20 yılda 746 maça çıkarak rekor kırdı, elini değdirmediği kupa bırakmadı. 39 yaşındaki Paolo futbolu bıraktığında 3 numaralı forması müzeye kaldırılacak ve geçtiğimiz aylarda Milan'la sözleşme imzalayan 10 yaşındaki oğlu Christian'ın giyeceği güne kadar orada bekleyecek.

İlker Uğur

Futbol genlerle ne kadar alakalıdır? Üst düzey futbolcuların genlerinde onları farklılaştıran bir özellik bulunuyor mu? Bu sorular çok mu bilimsel geldi? O zaman canlı örnek var önümüzde, onu inceleyelim. Maldini ailesinden söz ediyoruz. Milan kulübüyle, Milano şehriyle özdeşleşmiş bir hanedanlıktan. Baba ve oğul Maldiniler bir efsane haline geldikleri Milan kulübüne Christian Maldini'yi de armağan ettiler. Paolo Maldini sol bek pozisyonunun Milan'daki değişmez ismi ve Baresi bıraktığından bu yana Milan'ın kaptanlığı onda. Soyadındaki harfleri karıştırdığınız zaman "Di Milan"(Milanlı) kelimesini yaratabilirsiniz. Doğuştan sağ ayağını kullansa da sol bek olarak dünyanın en iyileri arasına girmiş bir oyuncu. Defans oyuncularının kıymetinin yeni yeni anlaşıldığı ve Altın Top ödülünü aldıkları günümüzde son 15 yılda savunmada popülerleşen ve Altın Top ödülüne aday gösterilip ikinci olan Maldini, FIFA'nın 2004 yılında hazırladığı "dünyanın en iyi 100 oyuncusu" listesinde de yer alıyor. Milano doğumlu Paolo, babası Cesare Maldini'nin futbolcu olması nedeniyle genç yaşta futbola başladı ve yine soyadının verdiği avantajla Milan takımında 17 yaşında ilk maçına Udinese karşısında çıktı. Bu ilk maçın ardından kendi öyküsünü yazan Maldini, 1985-86 ile 2005-2006 sezonları arasındaki 20 sezonda, sakatlık yaşadığı 2000-2001 sezonu hariç, her sezon asgari 25 maç oynadı. Bu muhteşem istikrar Maldini'ye hâlihazırda 746 olan Milan formasını en fazla giyen oyuncu rekorunu getirdi. Maldini ayrıca Serie A'da en fazla forma giyen oyuncu (571 maç) unvanına da sahip. *World Soccer* dergisinin "Dünyada Yılın Futbolcusu" ödülünü

kazanan ilk defans oyuncusu olan Maldini, bu ödülü alırken şu açıklamayı yapıyordu: "Pek çok insanın beni bu kadar iyi gördüğünü bilmek benim için büyük bir onur. Bu benim için biraz da gurur meselesi, çünkü defans oyuncularını genellikle taraftarların gözünde ve medyada golcülerin gölgesinde kalır. Bizler kutlama yapmaktansa, makine dairesinde çalışmaya devam ederiz... Kaptanım Franco Baresi benim için çok önemlidir. Bana göre İtalyan ve dünya futbolunda yarattığı etkiye rağmen çok fazla alkışlanmıyor. O çok konuşmaz belki ama sözlerini sahada söyler. *World Soccer*'ın verdiği bu ödülü almayı o da çok hak ediyor."

Tüm kupaları kazandı

Kariyeri boyunca kazanılacak tüm kupaları elini değdiren Paolo

Maldini'nin en büyük şanssızlığı Milli Takım olarak gözüktüyör. Milli Takım formasıyla 4 Dünya Kupası, 3 Avrupa Şampiyonası Finalleri'nde oynayan Maldini bir Dünya Kupası, bir de Avrupa Şampiyonası finali kaybederek bu seviyede zaferi şanssız bir şekilde kaçırdı. Onun 2002 Dünya Kupası'nın ardından Milli Takımı bırakmasının ertesinde İtalya Milli Takımı 2006 Dünya Kupası'nı

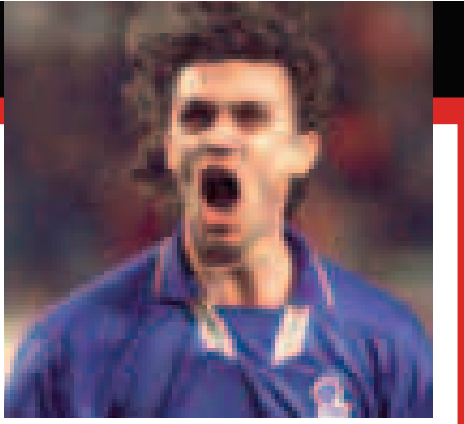
kaldırdı. O kupayı kaldıran Cannavaro'nun "Dünya'da Yılın Futbolcusu" ödülünü aldığını bir kez daha hatırlatalım ve buradan bir çıkarsama yapalım. Paolo Maldini savunma oyuncularına bakış açısını değiştirdi. Duruşuyla, oyunuyla, rakiplerine karşı saygısıyla ve muhteşem kariyeriyle savunma oyuncularının el üstünde tutulmalarında büyük pay sahibi oldu. Maldini, Milan formasıyla

1000 maça çıkarak kırılması güç bir rekora imza atmayı istemesine rağmen yaşadığı sakatlıklar bu rekoru kırmasına engel olacak gibi görünüyor. 39 yaşına giren Maldini, kondisyon anlamında bir sorun yaşamamasına rağmen dizinde yaşadığı sakatlıklarla uğraşıyor. Kadın hayranlarının ilgisinin farkında olan çeşitli firmalar Maldini'yi reklamlarında kullanmak için yarışırken o H&M mağazalarıyla 2006 yılı içerisinde bir katalog anlaşması yaptı. Maldini'nin ayrıca Christian Vieri'yle ortaklaşa kurduğu Sweet Years adında bir tekstil markası da var ve şu sıralar İtalya'da oldukça popüler. Maldini'nin Milan'la sözleşmesi 2008 yazında sona erecek ama tecrübeli oyuncu bu sezon sonunda sahalara veda edebilir. Milan ona layık bir vedaya hazırlanır gibi zaten. Maldini

futbolu bıraktığı zaman 3 numaralı forması da onunla birlikte emekli edilecek. Fakat Maldini'nin oğlu Christian, Milan takımının bir parçası olduğu takdirde 3 numaralı forma duvardan indirilecek ve Maldini efsanesi bir kez daha sahalarda esmeye başlayacak. Hep Paolo Maldini'den bahsettik, çünkü bir Maldini hanedanlığı söz konusuysa bunun en başarılı temsilcisi şüphesiz o. Öncelikle *World Soccer* ödülünü aldığında yaptığı konuşmaya dönelim: "Kabul etmeliyim ki 1994 yılı benim kariyerimin zirvesiydi. Her futbolcu için aynı yıl içerisinde Şampiyon Kulüpler Kupası'nı kazanmak ve Dünya Kupası Finali'nde oynamak büyük bir gurur kaynağıdır. Ben bu zirveleri birkaç hafta içerisinde yaşadığım için kendimi şanslı addediyorum. Bütün bu başarıyı kendim kazandım diyemem. Benim hayatımda etkisi olan ve bahsetmem gereken bazı kişiler var. Herkes bana babam Cesare Maldini'yi sorar, Milan'ı 1963 yılındaki ilk Şampiyon Kulüpler Kupası zaferine taşıyan futbolcuyu. Onu futbolcu olarak hiç hatırlamıyorum. Onun verdiği taktiklerle Milan Genç Takımları'nda oynadım ama ondan teknik bilgiler yerine adam olmayı ve oyuna nasıl yaklaşmam gerektiğini öğrendim."

Cesare Baba'nın marifetleri

Futbol kamuoyu Cesare Maldini ismini 1998 Dünya Kupası'nda İtalya'nın başındaki huysuz ihtiyar olarak hatırlayabilir. 1932 Trieste doğumlu baba Maldini şehrinin takımı Triestina'da başladığı futbol kariyerinin zirvesine Milano'da çıktı. 12 yıl boyunca kırmızı-siyahlı formayı giyen Cesare, 1963'te Milan'ın ilk Şampiyon Kulüpler Kupası'nı kaldıran futbolcuydu. Kariyerine 1967 yılında Torino'da nokta koyan Cesare Maldini, 1974'te başladığı teknik direktörlük kariyerinde Foggia, Ternana ve Parma'yı çalıştırdı. 1982'de Dünya Kupası'nı kazanan İtalya'nın yardımcı antrenörü de oydu.

1986-1996 yılları arasında İtalya Ümit Milli Takımı'nı çalıştıran Cesare Maldini, İtalya'yı 1998 Dünya Kupası'na götürse de takımı bu kupaya çeyrek finalde kupa galibi Fransa'ya penaltılarla yenilerek veda etti. 2002 Dünya Kupası'nda bu kez Paraguay'ı çalıştıran Maldini, bu defa da ikinci turda kupa finalisti Almanya'ya son dakika golüyle kaybediyordu. O günden bu yana Milan için yetenek avcılığına çıkan Cesare Maldini, El Cezire'nin spor kanalı için yorumculuk yapmaya devam ediyor.

10 yaşında bir veliaht

Gelelim Maldini ailesinin en gencine. Dedesi Cesare onun için "Gelişiminden şu an için memnunuz ama onun baskı altına girmemesi için çaba gösteriyoruz. En önemli şey futbol iştahının sönmemesi. Herkes şu anda onu Milan'ın bir sonraki kaptanı olarak görüyor ve bu oğlumun da futbola başladığı yıllarda yaşadığı bir sorundu. Sanırım Christian'ın üzerindeki baskı Paolo'ya nazaran daha yoğun" diyor. Babasının oğlu Christian da geçtiğimiz aylarda Milan'la sözleşme imzaladı ve profesyonel futbolcu olma yolunda önemli bir adım attı. Bazı basamakları hızla tırmanan en genç Maldini için asıl zorluk şimdi başlıyor gibi görülüyor. Maldini'nin futbolu bırakmasının ardından tüm Milan taraftarları Christian'dan çok şeyler beklemeye başladı bile. Ve bir Johann-Jordi Cruyff vakasıyla daha karşı karşıya kalabiliriz. Maldini hanedanlığı Milan kulübünün artık bir parçası olmuş durumda ve kariyeri boyunca hiç takımdan ayrılmayan babası Paolo gibi Christian da Avrupa'nın önde gelen kulüplerinden gelen transfer tekliflerini reddederek Milano'da gelişimini sürdürmeye kararlı olduğunu gösterdi. Paolo'nun 17 yaşında kırmızı-siyahlı formayı giydiğini düşünürsek, Christian'ın efsaneyi sürdürüp sürdüremeyeceğini anlamak için bir 7 yıl daha beklememiz gerekecek. ■

Haluk Ulusoy medya ile buluştu...

Futbol Federasyonu Başkanı Haluk Ulusoy, Başkanvekilleri Affan Keçeci ve Kemal Kapulluoğlu ile birlikte, Mövenpick Otel'i'nde, medya kuruluşlarının temsilcileriyle sohbet toplantısı yaptı. Ulusoy, yaklaşık 3.5 saat süren toplantıda basın mensuplarının gündeme ilişkin sorularını yanıtladı.

Futbol Federasyonu Başkanı Haluk Ulusoy, Başkanvekilleri Affan Keçeci ve Kemal Kapulluoğlu ile birlikte, Mövenpick Otel'i'nde, medya kuruluşlarının temsilcileriyle sohbet toplantısı yaptı. Yaklaşık 3.5 saat süren toplantıda basın mensuplarının gündeme ilişkin sorularını yanıtlayan Ulusoy, “Bir sene evvel seçimle göreve geldim. Ne değişti de şimdi Genel Kurul'a gitmek için imza toplanıyor?” dedi. Ulusoy, “Bakanın tavrı kişisel mi?” sorusu üzerine şunları söyledi: “Seçimden evvel bana yoluma devam etmemi söyleyen Bakanımızdı. Ne değişti de ben seçime giremedim? Ankara'da Murat Aksu, Hasan Doğan ve Hüsnü Hayali gibi isimlerin bulunduğu toplantıda bana bir kâğıt uzattılar ve 'Bunlar şu Bakanın, bunlar şu Bakanın istediği kişiler' dediler. 'Kendi Yönetim Kurulumu yapmadan Başkan olmam' dedim. Koltuk sevdalıysa olsaydım, onların istediği 8-9 kişiyi listeye alıp devam ederdim. Başa Levent Bıçkacı'nın adını yazıp, altına 14 ismi sıraladılar.

Hatta kurullara bile isimleri kendileri yazdılar ve Bıçkacı bunu kabul etti. Bu 18 ayda da 'şike, teşvik' dediler. Bunları kimse yazmıyor. Nedense sadece Ulusoy geldiğinde bunlar konuşuluyor. Bu olaylar 40 senedir var, bu zihniyet değişmedikçe 40 sene daha devam eder. Şike, teşvik, iddaa olayları konuşulurken, 15. dakikada nereden talimat geldiye, 'Kayserispor'un alakası yoktur' diye basına açıklama yaptılar. Sonuçta ne oldu? Dünya Kupası'na gidecektik, rezillikler oldu. Organize edilmiş bir şekilde Türkiye'yi dünyaya rezil ettiler. Organize edenler de belli, ama hâlâ bu ülkede başta ediliyor. Ben demokratik hakkımı kullandım.”

Demokratik hakkımı kullandım

Ulusoy, 18 ay sonra demokratik hakkını kullanarak seçime girdiğini belirterek, “Bana 'Girme' diye tehdit geldi. Ama ölümden öte köy yok. Bin gün ölmektense adam gibi bir gün

ölürüm. 109 oy aldım. Müdahale olmasa 200 oy alırdım. Bütün Türkiye, Ayhan Bermek seçilsin diye ayağa kalkmıştı. Seçimlere iki gün kala Sayın Bakan, 'Haluk Ulusoy'u mahkemeye verdim' diye açıklama yapıyor. 18 ay görevde yoktum, neredeydiniz? Genel Kurul üyeleri mahkemeye verildiğimi bile bile beni seçti. Seçtiğim gün Sayın Bakan başladı. Türk sporunu bu ortama getirenler hesabını verecektir. Sayın Bakan, 12 defa genel kurul çağırısı yaptı. 'Görevde kalması sakıncalıdır' diye Teftiş Kurulu'nun yazısı geldi' diyor. 420 sayfalık raporda bu ifade yok. Eğer ifade varsa Bakan beni görevden almalıydı veya Genel Kurul'u toplantıya çağırmalıydı. Sayın Bakanın elinde böyle bir rapor yok.

Bu baskılar olmasa bu imza toplanması neden olsun?” şeklinde konuştu. Ulusoy, seçim olup olmayacağını şu anda söylemesinin mümkün olmadığını belirterek, “Teftiş Kurulu'nun yazısı bize gelmedi. Hukuki prosedür devam ediyor. Haziran'dan evvel Genel

Yılmaz vermiş ve seçimlere kadar ben Başkan oldum. Mesut Yılmaz'ın seçimlere müdahalesi olmadı.”

UEFA seçimlerinde rol oynadık

Ulusoy, UEFA seçimlerinde Şenes Erzik'le devamlı görüşerek büyük mücadele verdiklerini ve Platini'yi desteklediklerini söyleyerek şu açıklamaları yaptı: “Hayatımda hep doğruluğu, adamlığı tercih ettim. Platini'ye sadece Türkiye'nin bir oyunu vermedik, dost ve kardeş olduğumuz 5 ülkenin federasyon başkanlarıyla Platini'ye destek olduk. Seçimden önce 'Platini 4 rey farkla kazanır' dedim ve sonucu bildim. *L'Equipe*'in yazdığına inanarak, 'Ulusoy Johansson'a destek verdi, yalan konuşuyor' demeleri beni çok üzdü. UEFA ile bizi kötü yapmaktan kim ne çıkar sağlar? UEFA seçimlerinde rol oynadık. Platini ile 10 yıldır dostluğumuz, kardeşliğimiz var. O yüzden ona destek verdim.”

Vatanseverliğimi sorgulayamazlar

Haluk Ulusoy, bir soru üzerine, "Benim vatanseverliğimi sorgulayacak kişi dünyada yok. Bu ülkeye aile olarak 70 yıldır nasıl namusumuzla hizmet verdiğimiz biliniyor. Benim vatanseverliğimi yargılamak terbiyesizliktir, ahlaksızlıktır. Ülkeyi Avrupa'ya şikâyet edenler vatanperver oluyor. Ben ülkemi şikâyet etmedim, etmem de” dedi. Ulusoy, Teftiş Kurulu'na bazı belgelerin verilmediğini de söyleyerek, “Bir otelde hiç teklif almadan kaldığımız söyleniyor. 4-5 yerden teklif aldık. Bunları ortadan kaldırıp, Teftiş Kurulu'na vermediler. Tekrar göreve geldiğimde hepsini arşivden çıkarttım. 423 sayfalık raporda 'Ulusoy 19 bin YTL zimmetine para geçirdi' diyorlar. 7 yılda federasyondan 1 milyar 400 milyon dolar para geçmiş. 19 bin YTL'den Ulusoy yargılanıyor" diye konuştu.

Herkes kaçarken göreve geldik

Herkesin kaçtığı bir dönemde göreve geldiğini anlatan Haluk Ulusoy, “Havuzu yaptık,

Vakıf yönetimi toplandı

katıldılar. Vakfın 2006 yılına ilişkin Faaliyet ve Denetleme Kurulu raporlarının okunmasından sonra Yönetim Kurulu ibra edildi.

Haluk Ulusoy'un başkanı olduğu vakfın Yönetim Kurulu'na Affan M. Keçeci, Kemal Kapulluoğlu, Kemal Onar, Turgay Şeren, Taner Aşkın, Adnan Sezgin, Mekki Başak ve Gündüz Tekin Onay, Yönetim Kurulu yedek üyeliğine ise Süheyl Önen, Refik Arkan, Bayram Yağcı ve Özkan Sümer seçildi. Denetleme Kurulu üyeliğine M. Suat Sucuka ile

Haldun Kozakoğlu, yedek üyeliğine Cemalettin Öztürk ile Çiğdem Özbayrak seçildi. 2000 ve 2006 yılları arasında EHKÖ (Emeklilik Hakkı Kazanma Ödentisi) olarak 8 milyon YTL tahsil edilen, buna karşılık 18.5 milyon YTL getiri sağlayan vakfın nakit varlığı 26.5 milyon YTL'ye ulaşırken, banka getirilerinin düşüşü nedeniyle Vakıf Mütevelli Heyeti, Yönetim Kurulu'na yeni yatırım araçları araştırmak üzere görev verdi. Toplantıda ayrıca rahatsızlığı dolayısıyla kuruluşundan bu yana ilk defa Vakıf Mütevelli Heyetine katılamayan Başkanvekili Kemal Onar'a bir teşekkür berati verilmesi karara bağlandı. ■

Gürcülere eğitim verdik

TFF Sağlık Kurulu'na bağlı bir heyet Prof. Dr. Mehmet Binnet başkanlığında Gürcistan'da eğitim verdi. Gürcistan Futbol Federasyonu'nun davetiyle 5-7 Şubat tarihleri arasında kulüp sağlık ekiplerine eğitim veren heyette Prof. Dr. Binnet'in yanı sıra Prof. Dr. İsmet Dindar, Prof. Dr. Necmettin Ünal, Prof. Dr. Nevim Ergun ve Prof. Dr. Gülfem Ersöz yer aldı. ■

Maçlarımızı yönetecek hakemler belli oldu

Milli Takımımızın Avrupa Şampiyonası Elemeleri'nde oynayacağı Yunanistan ve Norveç maçlarını yönetecek hakemler belli oldu. 24 Mart'ta Atina Karaiskakis Stadi'nda oynanacak Yunanistan-Türkiye maçını Almanya Futbol Federasyonu'ndan Wolfgang Stark yönetecek. Stark'ın yardımcılıklarını Carsten Kadach ve Sönke Glindemann yapacak. Maçın dördüncü hakemi Peter Sippel. 28 Mart'ta Frankfurt Commerzbank Arena Stadi'nda oynanacak Türkiye-Norveç maçını ise İtalya Futbol Federasyonu'ndan Stefano Farina yönetecek. Farina'nın yardımcıları Alessandro Griselli ve Paolo Calcagno, dördüncü hakem de Paolo Donnarini. ■

Futsalcılarımız elendi

Futsal Milli Takımımız, tarihinde ilk kez katıldığı Elit Tur'da başarılı olamadı ve Avrupa Şampiyonası finallerine katılma hakkını kaybetti. İtalya'da 23-26 Şubat tarihlerinde düzenlenen Elit Tur'daki ilk maçında Beyaz Rusya'ya 3-1, ikinci maçında da ev sahibi İtalya'ya da 8-2 mağlup olan Futsal Milli Takımımız finallere katılma hakkını kaybetti. Futsal Milli Takımımız, Fransa ile oynadığı son maçı da 6-4 kaybetti. ■

Avrupa'da yine 4 takımımız var

Türkiye önümüzdeki yıl Avrupa kupalarında yine 4 takımla mücadele edecek. UEFA Şampiyonlar Ligi ve UEFA Kupası'nda önümüzdeki sezon ikiye takımila temsil edileceğiz. UEFA tarafından yapılan açıklamaya göre Turkcell Süper Lig Şampiyonu üçüncü ön eleme, Turkcell Süper Lig ikincisi ise ikinci ön eleme turundan UEFA Şampiyonlar Ligi'ne katılacak. Fortis Türkiye Kupası galibi ve ligden gelecek bir takım ise UEFA Kupası'nda ikinci ön eleme turundan itibaren mücadele etmeye başlayacak. ■

Çakır ve Aydınus sınıf atladı

FIFA listesinde yer alan hakemlerimizden Cüneyt Çakır ile Fırat Aydınus, UEFA tarafından yapılan değerlendirilmede 4. Kategori'den 3. Kategori'ye yükseltildi. UEFA'nın değerlendirmesinde Selçuk Dereli 2. Kategori, Bülent Demirek ise 3. Kategori'deki yerlerini korudu. 2007 FIFA listesine giren Kuddusi Müftüoğlu ve Bülent Yıldırım ile daha önceden listede bulunan İsmet Arzuman ise 4. Kategori'de yer aldı. ■

19 Antrenöre UEFA B Lisans diploması

UEFA Jira Konvansiyonu çerçevesinde Türkiye'de ilk defa düzenlenen UEFA B Lisans Antrenör Kursu'na katılan ve başarılı olan teknik adamlara diplomalari, düzenlenen törenle dağıtıldı. Maslak Princess Otel'de düzenlenen törene, UEFA 1. Başkan Yardımcısı Şenes Erzik, Futbol Federasyonu Başkanı Haluk Ulusoy, Milli Takımlar Teknik Direktörü Fatih Terim ve yardımcıları, AR-PEG Genel Koordinatörü Gündüz Tekin Onay, duayen teknik adamlar Coşkun Özarı, Metin Türel, Özkan Sümer ve Futsal Milli Takımı oyuncuları katıldı. Törende bir konuşma yapan Şenes Erzik, mutlu bir gün yaşadığını ifade ederek, "Ama buruk bir mutluluk duyuyorum. Çünkü Türk futbolunun yaptığı aşamaları ve başarıları sağlayan takımların arkasındaki teknik adamların, bugün daha başka yerlerde olması gerekirdi. Sevincim buruk, çünkü maalesef 52 ülke federasyonu arasında, hem de en altta bulunan B lisansını en son biz aldık" dedi. Bunun çeşitli nedenlerinin bulunduğunu kaydeden Şenes Erzik, sözlerini şöyle sürdürdü: "Sürekli hazırlıklar, sürekli olağanüstü kongreler, kurumsal yapının bütünleşmesi ve süreklilik kazanılması yolunda maalesef çok fazla katkı sağlamadı. Bunun bir sonucu olarak da çalışan arkadaşlarımız yönetimlerle birlikte bütünleşme olanağı bulamadı. Bunu kimseyi

suçlamak için söylemiyorum. Ama inanıyorum ki, bundan sonra geçmişten ders alarak Mayıs ayında A lisansı, sene sonuna kadar da Pro Lisansı almamız lazım." Erzik, bugün lisans alan teknik adamların UEFA'nın tarihine geçeceğini dile getirirken, bu teknik adamların Türk futbolunu Avrupa'da ve dünyada duyurmalarının gerekliliğine dikkati çekti.

Brezilya'dan bir teknik adamın Türkiye'de çalışabildiğini belirten Şenes Erzik, "Neden Türkiye'den Brezilya'ya teknik adam gitmesin? İki tane canlı örnek var. Ben 5. dönem için UEFA 1. Başkan Yardımcılığına seçilebiliyorsam, Fatih Terim AC Milan gibi bir takımın başına geçebiliyorsa, artık mazeret olmamalı. Bizim teknik adamlarımızın, dışarıda başka ülkelerde hizmet vermesi, hem futbolumuzu hem de ülkemizi tanıtması lazım" diyerek sözlerini tamamladı. UEFA Lisansı için 1999 yılında yola çıktıklarını dile getiren Futbol Federasyonu Başkanı Haluk Ulusoy ise UEFA Lisansı'nı hak

eden teknik adamları tebrik etti. Futsal Milli Takımı'nı da kutlayan Ulusoy, "Olmazı başardılar, inşallah bundan sonra da olmazsa olmazları başarırlar. Hakikaten olacak iş değildi, kimsenin düşünemediği bir şeyi büyük bir özveriyle başardılar" diye konuştu.

Erzik ve Terim'e plaket

Törende projeye katkılarından dolayı UEFA Asbaşkanı ve TFF Onursal Başkanı Şenes Erzik'e TFF Başkanı Haluk Ulusoy tarafından plaket verildi. A Milli Futbol Takımı'nın başında 54 karşılaşmaya çıkan Teknik Direktör Coşkun Özarı'ya ve bu başarıyı geçerek 55. maçına çıkan Milli Takımlar Teknik Direktörü Fatih Terim'e de plaket verildi. UEFA B Lisansları'nı alan teknik adamların isimleri şöyle: Abdullah Tanyolaç, Atilla Yüce, Prof. Dr. Çetin İşleğen, Emrah Bayraktar, Ercüment Coşkundere, Esat Öztıp, Gökhan Geylani, Kamuran Yavuz, Metin Tekin, Muammer Birdal, Prof. Dr. Mustafa F. Acar, Müfit Erkasap, Necat Gürpınar, Oğuz Çetin, Osman Öngen, Ömer Kaner, Özcan Bizati, Teoman Yamanlar, Tolunay Kafkas. ■

Bayanların rakipleri belli oldu

U19 ve U17 Bayan Milli Takımlarımızın Avrupa Şampiyonası Eleme Grubu'ndaki rakipleri belli oldu. U19 Milli Takımımız, 27 Eylül-2 Ekim tarihleri arasında Polonya'nın ev sahipliğinde düzenlenecek turnuvada Milli Takımımız 27 Eylül'de Polonya, 29 Eylül'de Avusturya ve 2 Ekim'de Bulgaristan'la karşılaşacak. U17 Bayan Milli Takımımız ise 19-24 Ekim tarihleri arasında ev sahipliği yapacağımız turnuvada 19 Ekim'de İrlanda Cumhuriyeti, 21 Ekim'de İsveç ve 24 Ekim'de de Moldova'yla mücadele edecek. ■

Ümitlerimiz Gürcistan'ı yendi

Ünal Karaman yönetimindeki Ümit Milli Takımımız, Gürcistan'la 7 Şubat'ta oynadığı özel maçı 2-1 kazandı. Tiflis'teki Mikeil Meshki Stadi'nda oynanan karşılaşmanın 35. dakikasında Ümitlerimiz öne geçti. Uğur Uçar'ın sağ kanattan yaptığı ortada Gürcistan defansı topu uzaklaştıramadı. Mevlüt Erdinç önünde kalan topu kaleciyle karşı karşıya kaldığı pozisyonda ağlara gönderdi: 1-0. 58. dakikada Gürcüler beraberliği sağladı. Bu dakikada sol kanattan kullanılan serbest atışa iyi yükselen Khubitia topu kafayla ağlarımıza yolladı: 1-1. 90. dakikada Oğuz Sabankay'ın soldan uzun pasıyla buluşan Mehmet Battal, kaleciyle karşı karşıya kaldığı pozisyonda Ümit Milli Takımımıza galibiyeti getiren golü kaydetti: 2-1.

HAKEMLER: Levan Paniashvili, George Kruashvili, George Dgrashvili (Gürcistan)

STAT: Mikeil Meshki

GÜRCİSTAN: Tevdoradze-Mchedzishvili, Ghvinianidze, Khubutia (Benashvili dk.73), Podkhadze (Elbakidze dk.83)- Merebashvili, Bzhalava, Navalovski, Grigalashvili (Kakhelrshvilz dk.73), Chelidze (Gvadzabia dk.87), Zghenti

TÜRKİYE: Volkan Babacan-Uğur Uçar, Ediz Bahtiyaroğlu (İbrahim Kaş dk.76), Ceyhun Gülselam (Orhan Sam dk.62), Ferhat Öztörün (Eyüp Kadri Ataoğlu dk.62)-Özer Hurmacı, Serdar Kurtuluş (Barış Ataş dk.62), Nuri Şahin (Oğuz Sabankay dk.76), Zafer Yelen (Uğur Yanıkdemir dk.73)-İlhan Parlak (Ali Güzeldal dk.62), Mevlüt Erdinç (Mehmet Battal dk.73)

GOLLER: Mevlüt Erdinç (dk.35), Khubitia (dk.58), Mehmet Battal (dk.90)

SARI KARTLAR: Ediz, Uğur (Türkiye)

Ege Kupası bizim

Türkiye Futbol Federasyonu'nun organize ettiği ve bu sene dokuzuncusu düzenlenen Ege Kupası'nı finalde İspanya'yı 1-0 mağlup eden U16 Milli Takımımız kazandı. Manisa'da oynanan karşılaşmada Batuhan'ın ikinci dakikadaki golü Şenol Ustaömer yönetiminde Milli Takımımıza zaferi getirdi. Slovakya, Belçika ve Romanya ile B Grubu'nda yer alan Milli Takımımız, Romanya'yı 1-0 ve Slovakya'yı 8-1 mağlup ettikten sonra Belçika'yla 0-0 berabere

kaldı ve grubu lider olarak tamamladı. A Grubu'nu lider olarak bitiren İspanya'yla finalde karşılaşan Milli Takımımız, Batuhan'ın golüyle sahadan 1-0 galip ayrıldı. Ukrayna'yı normal süresi 0-0 tamamlanan karşılaşmada penaltı atışları sonucunda 3-2 mağlup eden Belçika ise Ege Kupası'nın üçüncüsü oldu. Turnuvada Batuhan Karadeniz 5 golle gol kralı oldu. Ukrayna Milli Takımı'ndan Artem Tetenko turnuvanın en iyi kalecisi seçilirken, Milli Takımımızdan Cem Sultan en iyi oyuncu ödülünü aldı. ■

Gençlerimiz dört maçı da kazandı

Şubat ayı içerisinde oynanan hazırlık karşılaşmalarında Avrupa Şampiyonası Elit Turu'na hazırlanan U17 ve U19 Milli Takımlarımız başarılı sonuçlara imza attı. Tolunay Kafkas yönetimindeki U19 Milli Takımımız Makedonya'yı iki hazırlık maçında da 3-0'lık skorlarla geçerken, Fatih Eser ve Turhan Mesci yönetimindeki U17 Milli Takımımız da Ukrayna'yı Tarsus ve Mersin'de oynanan maçlarda 2-0'lık sonuçlarla mağlup etti. ■

U17 Takımımızın Elit Tur maçları başlıyor

Fatih Eser ve Turhan Mesci yönetimindeki U17 Milli Takımımız 20-25 Mart tarihleri arasında Avrupa Şampiyonası Elit Turu'nda mücadele edecek. Antalya'da düzenlenecek turnuvada Hollanda, Galler ve Beyaz Rusya ile aynı grupta yer alan Milli Takımımız, liderlik mücadelesi verecek. Grubu birinci sırada tamamlayan takım Avrupa Şampiyonası'na katılmaya hak kazanacak. Elit Tur'un maç programı şöyle:

20.03.2007	Hollanda-Galler WOW Topkapı Palace	Saha 2	14.00
	Türkiye-B.Rusya WOW Topkapı Palace	Saha 1	16.00
22.03.2007	Hollanda-B.Rusya WOW Topkapı Palace	Saha 2	14.00
	Galler-Türkiye WOW Topkapı Palace	Saha 1	16.00
25.03.2007	Türkiye-Hollanda WOW Topkapı Palace	Saha 1	15.00
	B.Rusya-Galler WOW Topkapı Palace	Saha 2	15.00

Futsal... Salonun

Ömer Kaner

Türkiye'nin yeni tanıştığı bir spor futsal. Ya da diğer adıyla salon futbolu. Kaleci dahil 5 kişiyle oynanan bir oyun. Henüz ligi yok ama ilk sınavından yüzünün akıyla çıkan bir Milli Takım'ı var. Teknik Direktörlüğünü ise bir zamanların ünlü golcüsü Ömer Kaner yapıyor. Kaner, futsalı futbolun ardından ikinci sıraya yükseltecek projelerden söz ediyor ve “Salonda basketbolun rakibi olacağı” diyor.

▼Futsalın başlangıç noktası Güney Amerika ama bugün Avrupa'da da futsalla öne çıkan ülkeler var değil mi?

▲Evet, başlangıç noktası Brezilya, Venezuela gibi Güney Amerika ülkeleri, ama futsal artık Avrupa'da da oldukça yaygın. İspanya ve İtalya'nın dünya şampiyonlukları var. Bu iki ülkede futsal profesyonel olarak oynanıyor. İspanya'da 1, 2 ve 3.Ligleri var. Azerbaycan Milli Takımı'nın hemen tüm oyuncularını Rus kökenli ve iki tane de Brezilyalı oyuncuları var.

▼Futbol dünyanın 1 numaralı sporu. Futsalın bugünkü konumu neresi? Gelecekte nerede olması öngörülüyor?

▲Futsala futbolun kardeşi diye bakabiliriz. Futsal bugün basketbol ve voleybolla yarışıyor. Burada çok önemli bir nokta var. 8-14 yaşları arasındaki çocuklar büyük sahalarda futbol oynadıkları zaman maç boyunca topla 10-15 kez buluşabiliyor. Ama futsalda bunun 5-6 misli daha fazla topla buluşma imkânları var. Dolayısıyla teknik, oyun anlayışı ve reaksiyon açısından büyük aşama kaydedebiliyorlar. Topu kaybettiğinizde hemen geri gelmek zorundasınız. Futsaldan futbola geçmek bir oyuncu için büyük bir avantaj. Mesela Ronaldinho, Robinho, Zico, Figo, Juninho gibi oyuncular hep futsaldan gelen yetenekler. ▼O zaman futsal, futbolun altyapısıdır gibi bir sonuç çıkıyor ortaya. Futsal, futbolun altyapısı niteliğinde mi olmalı yoksa futboldan ayrı bir branş olarak mı gelişmeli? ▲Bence futbola geçecek oyuncular için futsalla başlamak çok büyük bir avantaj olur. Ama belirli bir yaştan sonra bunu sağlamak zor. Mesela

Brezilya'da Falcao diye mükemmel bir futsal oyuncusu var. São Paulo tarafından transfer ediliyor ve ilk maçını izlemek üzere 100 kişi stada doluyor. Çünkü futsalda inanılmaz klas hareketler yapan bir oyuncu. Fakat São Paulo'daki ilk maçında sadece 45 dakika oynayabiliyor. Çünkü büyük sahaya adapte olamıyor. Yani bir yaştan sonra futsaldan futbola geçmek zor. Ama belirli bir yaşa kadar futsal tecniğini

ve oyun disiplini kazanan bir oyuncu futbolda bunun büyük faydasını görür.

▼Dünya sıralamasında Brezilya birinci, İspanya ikinci, İtalya üçüncü. İlgimi çeken, Japonya, Tayland ve İran'ın da çok üst sıralarda bulunması. İlk üçe baktığımızda futbolla bir benzerlik söz konusu ama diğer takımlar, futsalda başka ülkelerin de öne çıkabileceğini gösteriyor.

▲Bugün Belçika'da futsal oynayanlar futbol oynamıyor. Futbol oynayanlar da futsal oynayamıyor. Avrupa'nın birçok ülkesinde böyle bir ayrım var. Mesela futbolun beşiği İngiltere futsalın Avrupa sıralamasında sonuncu. Ama İran, Azerbaycan, Japonya gibi takımlar futsalda çok önde.

yeni efendisi...

▼Futbolcular dünyanın oldukça yüksek para kazanan sporcuları. Futsal oyuncularının durumu nedir peki?

▲Avrupa'nın önde gelen ülkelerinde İtalya'da, İspanya'da, Belçika'da, Hollanda'da futsal oyuncuları profesyonel olabiliyor ve para kazanabiliyor. Ama bu paraları futboldan kazanılanla kıyaslamak mümkün değil. Milli Takım'daki oyuncularımızın birçoğu Belçika'dan geldiği için biliyorum, 2 bin 500 euro civarında maaş alıyorlar. Ama futsalın dışında başka işleri de var.

Kura çekilirken takımımız yoktu

▼TFF'nin Futsal Milli Takımı kurulması kararından söz edelim biraz da. Bu fikir nasıl gelişti? Şu anda 5. Avrupa Şampiyonası'nın elemeleri oynanıyor. Biz biraz geciktik sanırım.

▲Gecikmenin nedeni, yakın zamana kadar ülkemizde futsalın pek gündemde olmamasıydı. Ama Grassroots'la ilgili UEFA'dan Alman bir yetkili geldi ve bize “UEFA toplantılarına her gittiğimizde Başkan bize ‘Futsal takımınız nerede?’ diye soruyor. Biz 6 yıldır bir Futsal Milli Takımı kuramadık” dedi. Bizdeyse çok farklı oldu. AR-PEG Koordinatörü Gündüz Tekin Onay Hocomaz beni Beylerbeyi'ne çağırdı ve önüme bir top atıp “Bunun üstesinden gelebilir misin?” diye sordu. Önüme attığı top biraz farklıydı. “Bu nedir?” diye sordum. “Futsal topu” cevabını verdi. Bunun üzerine, “Siz yanımda olduktan sonra başarınız” dedim. Dolayısıyla biz yukarıdan başladık. Hatta Avrupa Şampiyonası elemelerinin kura çekimi için Nyon'a gittiğim

kurulmuş bir takımımız yoktu. Önce rakiplerimiz belli oldu, biz daha sonra takımı kurduk. Bizim de futsalın içine girmemiz büyük bir sevinçle karşılandı, hatta “Türkiye geldi” diye boynuma sarılanlar oldu. Kura çekimi sırasında da ilginç bir olay yaşadık. Arnavutluk'la eşleştirdiğimizde “Eyvah, yandık” dediler. Oysa dediğim gibi bizim henüz bir takımımız bile yoktu. Diğer ülkeler ise önce liglerini kuruyor ve oyuncularını da o ligden seçiyor.

▼Yani bizde Milli Takım'ın bir misyonu da lokomotif rolünü üstlenmesi mi?

▲Evet. Ama bizde de 2007-2008 sezonunda Futsal Ligi kurulacak. Zaten şu anda üniversiteler arasında üç senedir futsal oynanıyor. Ancak öncelikle futsalın kurallarını ve oyun içinde neler yapılması gerektiğini çok iyi bilmek lazım. Seçme yaptığımızda çok yetenekli gençlerle karşılaştım ama bizim anlayışımız çok farklı. Mesela bir Romanya'ya karşı oynadığımız zaman çok zayıf kalabiliyoruz. Çünkü futsal sadece yetenekle oynanabilecek bir oyun değil. Devamlı dönerek oynanıyor. Rakibi her an, her dakika kontrol etmek zorundasınız. Konsantrasyonunuzu bir saniye bile kaybetmemeniz gerekiyor.

Kulüplerin lige katılımı çok önemli

▼Futsal Ligi'nin kurulacağını söylediniz. Buradaki yapılanmanın nasıl olmasını öngörüyorsunuz? Mevcut kulüplerin futsal şubeleri açmaları mı daha verimli olur yoksa yeni futsal kulüplerinin kurulması mı? ▲Önce bir talimat hazırlamamız gerekiyor. Bunun çalışmaları oldukça ilerledi. Türkiye'yi bölgelere ayırmamız lazım. Bölgeler

kendi aralarında oynayacak ve onların birincileri de bir şehirde düzenlenecek turnuvada karşı karşıya gelecek. Şampiyon olan takım da Avrupa Şampiyonlar Ligi'ne katılacak. Tabii burada kulüplerimizden destek görmemiz önemli. Çok geniş kadrolara sahip kulüplerimiz var. Hem oyuncuları antrenmansız kalmaz, hem de oyun zekâlarını geliştirebilir. Eğer kulüplerimizden destek görürsek 3-4 sene sonra dünya sıralamasında çok üst noktalarda olabiliriz.

▼Bugün profesyonel futbol oynayanlar da futsal oyuncusu olabilir mi?

▲Tabii olabilir ama önce seminerler açmamız ve oyunun kurallarını, ruhunu öğretmemiz lazım. Hakem ve antrenör yetiştirmemiz lazım. Daha önce 20 hakemimiz iki günlük seminer görmüş ama o noktada kalmışlar. FIFA ile yapılan temaslar sonucunda yeniden bir kurs ve seminer açılacak.

▼Futsal antrenör-lüğümüz hangi düzeyde? Mesela biz sizi iyi bir golcü ve ardından da futbol antrenörü olarak tanıyoruz. Futboldan futsala geçişiniz nasıl oldu? Bu konudaki bilgi ve eğitimi nerede aldınız?

▲Eğitimim yoktu. Futsalla ilgim ise Almanya'da katıldığımız salon turnuvalarından geliyordu. Ama Gündüz Hoca topu bana atınca futsala başladım ve artık tamamen bu konuyla iç içeyim. İnternette, kitaplardan faydalaniyorum. Gittiğim maçlarda gördüğüm antrenmanları takip ediyorum ve ciddi bir

Başlangıç noktası Güney Amerika ülkeleri, ama futsal artık Avrupa'da da oldukça yaygın. İspanya ve İtalya'nın dünya şampiyonlukları var. Bu iki ülkede futsal profesyonel olarak oynanıyor. İspanya'da 1, 2 ve 3.Ligleri var.

8-14 yaşları arasındaki çocuklar futbolda maç

boyunca topla 10-15 kez buluşabiliyor. Ama futsalda bunun 5-6 misli daha fazla topla buluşma imkânları var. Dolayısıyla teknik, oyun anlayışı ve reaksiyon açısından büyük aşama kaydedebiliyorlar.

Avrupa Şampiyonası elemelerinin kura çekimi için Nyon'a gittiğimde kurulmuş bir takımımız yoktu. Önce rakiplerimiz belli oldu, daha sonra takımı kurduk. Ama Helsinki'deki ilk elemeyi geçerek çok büyük aşama kaydettiğimizi gösterdik.

2007-2008 sezonunda Futsal Ligi kurulacak. Bu noktada kulüplerimizden destek görmemiz önemli. Çok geniş kadrolara sahip kulüplerimiz var. Futsal Ligi'ne katılırlarsa hem oyuncuları antrenmansız kalmaz hem de oyun zekâlarını geliştirebilirler.

Helsinki'deki turnuvayı bitirdikten sonra UEFA'nın Futsal Komitesi Başkanı da dahil bir toplantı yapmışlar ve şunu konuşmuşlar: “Eğer kısa sürede başarı istiyorsanız Türkiye Futbol Federasyonu'nu örnek alın.” Bunu bize faksla da bildirdiler.

ilerleme kaydettiğimi söyleyebilirim. Sonuçta bu da futbolun bir parçası. ▼Peki, antrenör yetiştirmeye dönük seminerler de düzenlenecek mi? ▲Elbette düzenlenecek. Fakat çok önemli bir şey var.

Geçtiğimiz günlerde UEFA'dan bir faks aldık. Helsinki'deki turnuvayı bitirdikten sonra Futsal Komitesi Başkanı da dahil bir toplantı yapmışlar. Konu Türkiye ve şunu söylüyorlar: “Türkiye Futbol Federasyonu bu işi nasıl başardı?”

Eğer kısa sürede başarı istiyorsanız Türkiye Futbol Federasyonu'nu örnek alın." Bu konuşmayı içeren bir yazıyı UEFA bize gönderdi. Tabii hem sevindirici hem de motive edici bir gelişme bu. Biz başarıyı çabuk isteyen bir ülkeyiz. İlk etap açısından bunu sağladığımız için çok mutluyuz.

▼UEFA ve FIFA futsalı neden bu kadar önemsiyor? Futbola bir altyapı olarak mı değerlendiriyorlar yoksa futbolun yanında yürüyen başka bir branş olarak mı değerlendiriyorlar?

▲Bu olaya çok ciddi bakıyorlar ve iki amacı birlikte güdüyorlar. Hem futbolun altyapısı hem de ayrı bir branş olarak görüyorlar. Başka ülkelerin U21 takımları da var. Futbolun kardeşi olduğu için belli bir yaştan sonra futsaldan futbola geçiş olabiliyor. Ama bunun yanında seyir zevki açısından futsal başlı başına farklı bir branş. Hem salonda, nezih bir ortamda izliyorsunuz hem de son derece heyecanlı ve aksiyon içeren bir oyun.

▼Milli Takım'ı seçerken oyuncu bulmakta zorlanıyor musunuz? Kadroda genellikle Avrupa'da oynayan oyuncuların yer aldığını görüyorsunuz. Türkiye'den ise sadece iki oyuncu var.

▲Üniversite takımlarında oynayan gençlerimiz var. Bunları birer-ikişer kadroya alıp futsalın nasıl oynandığını öğretmeye çalışıyoruz. Çünkü hakikaten bizim anlayışımızla futsal farklı. Onun için oyuncuları iyi eğitmemiz ve futsalın nasıl oynandığını göstermemiz lazım. Bizim avantajımız, Belçika'dan kadroya aldığımız arkadaşlarımızın hepsinin ligde oynaması. Hollanda'dan ve Almanya'dan gelen oyuncularımız da var. Sürekli bir arada bulunma imkânımız olmasa bile inanılmaz bir uyum gösterdiler ve bir takım haline gelmeyi başardık.

▼Peki, futsalı tabana yaymak için neler yapacaksınız? Mesela futsal okullara girecek mi? Bunun yanında futsal oynamak için bir de salon lazım.

▲Bir Grassroots projesi

var ve UEFA bunu 6. kriter olarak tüm kulüplere şart koşuyor. Grassroots herkese futbol oynatmayı hedefliyor. Dolayısıyla futsal da okullara

girecek. Altyapılardan başlayacağız. Eğer kulüplerimiz de bu işin içine girerse ilerleme çok daha kolay ve çabuk gerçekleşecek. Salon dediğiniz zaman aileler de daha sıcak bakıyor. Ben futsalın iki-üç yıl içinde basketbolla aynı seviyeye geleceğine inanıyorum. Dört ayda bu noktaya gelmek, benim inancımı artırıyor.

▼Türkiye'de futsalın gelişmesi için yeterince salonumuz var mı?

▲Var. Gündüz Hocamızın büyük projeleri çerçevesinde bölgelerimize "Futsal maçları oynatın" dedik. Birçok bölgemizde futsal büyük rağbet gördü. Özellikle Trabzon bölgesinde 20 tane bayan takımı futsal oynamaya başladı. Futsal bu şekilde gündeme gelecek ve insanlar oyunun zevkine vardığında biz de hedeflediğimiz noktalara ulaşabileceğiz.

▼Futsal oyuncusunun özellikleri açısından bir öncelik sıralaması yapabilir misiniz? Bir oyuncu futsal oynayabilmek için nelere ihtiyaç duyar?

▲Teknik, sürat, çabukluk, fizik-kondisyon, dayanıklılık ve oyun anlayışı. Bizim bir an önce futsal antrenörlerimizi yetiştirip, bu özelliklere sahip olduğuna inandığımız gençleri doğru bir biçimde eğitmemiz gerekiyor.

▼Ütopik bir şey ama bugünün futbolcularından bir futsal takımı kuracak olsaydınız hangi oyuncuları tercih ederiniz?

▲Galatasaraylı Ergün, Okan olabilir. Emre Belözoğlu, Tugay Kerimoğlu olabilir. Eskilerden Oğuz Çetin, Mehmet Özdelek olabilir.

▼Sergen Yalçın da bu kategoriye girer mi?

▲Tabii Sergen'den çok faydalanabilirsiniz. Topu ona attığınız zaman kaybetme ihtimali çok düşük. Ama futsalda bir de topu kaybettikten sonra geriye dönüş çok önemli. Diğer ülkelerde futsalı sadece futsal oyuncuları oynuyor. Futsal oyununun özünü benimsemek çok önemli. ■

Futsal nasıl oynanır?

topu kullanma hakkının molayı isteyen takımda olması şarttır. Devre arası 15 dakikayı geçemez.

►Oyun para atışı yapılması ve atışı kazanan takımın hücum edeceği kaleyi seçmesiyle başlar. Başlama vuruşundan doğrudan doğruya gol yapılabilir.

►Top tavana temas ettiğinde oyun dışında sayılır ve taş kararı verilir.

►Eğer bir oyuncu 10 kusurlu hareketten birisini yaparsa rakip takım lehine bir direkt serbest vuruş verilir. 10 ihlalden birisi bir oyuncu tarafından kendi ceza alanı içinde yapılırsa, topun oyunda olması koşuluyla, topun pozisyonuna bakılmaksızın penaltı vuruşu verilir.

►İhraç edilen oyuncu yeniden oyuna giremez ve yedek bölgesinde oturamaz. İhraç edilen oyuncu dışarı çıktıktan 2 dakika sonra yerine değiştirilecek oyuncu girer. İki dakikadan önce gol atılırsa girecek olan oyuncunun oyuna dahil edilmesi kararı verilir.

►Serbest vuruşlarda rakip oyuncular toptan en az 5 metre uzakta durmalıdır. Bir takım serbest vuruşu 4 saniye içinde kullanmazsa karşı takım lehine endirekt serbest vuruş verilir.

►Takımların her devrede yaptığı ilk 5 faul kaydedilir. 6 ve 6'dan fazla birikmiş faullerde rakip takım oyuncuları baraj kuramaz. Topa vuran oyuncu gol atma amacıyla atışı kullanmalıdır; takım arkadaşına pas veremez. Eğer bir oyuncu takımının 6. faulünü rakip sahada ya da ikinci penaltı noktasından geçen ve yarı saha çizgisine paralel olduğu varsayılan hayali çizginin önünde yaparsa; serbest vuruş ikinci penaltı noktasından kullanılır. Eğer bir oyuncu takımının 6. faulünü ikinci penaltı noktasından geçen ve yarı saha çizgisine paralel olduğu varsayılan hayali çizginin gerisinde işlerse; serbest vuruşu kullanacak takım ister ikinci penaltı noktasından, isterse de ihlalin olduğu yerden vuruşu kullanır.

►Taç atışı ayakla kullanılır ve bu vuruşla direkt gol yapılamaz. Rakip oyuncular toptan en az 5 metre mesafede olmalıdır.

►Kale atışı, kaleci tarafından ve kale alanının herhangi bir noktasından kullanılır, bu atıştan gol yapılamaz.

►Müsabaka kuralları mutlaka bir galibin belirlenmesini gerektiriyorsa uzatma devreleri ve penaltı noktasından yapılan vuruşlarla kazanan takımı belirleme yöntemleri kullanılır. Uzatmalar 5'er dakikalık 2 devre şeklinde oynanır. Eğer uzatma devrelerinde de eşitlik bozulmazsa penaltı noktasından yapılan vuruşlarla maçın sonucu belirlenir. ■

Cihan Özcan

Sahada futbolcu salonda futsalcı

▼Futsal Milli Takımımızın en golcü oyuncusunun. Şu anda senin için takımın yıldızı diyebiliriz sanırım.

▲Öyle diyorlar ama ben demiyorum. Sadece üzerime düşen görevi yapıyorum.

▼Futsala nasıl başladın?

▲Her çocuk gibi ben de mahalle aralarında oynamaya başladım. 15 yaşında futsalla tanıştım. İlk önce amatör olarak başladım ve zamanla yükseldim. Şu anda Belçika'da profesyonel olarak oynuyorum. Futsal Hasselt kulübündeyim. Önümüzdeki sezon Hollanda'ya transfer olacağım. Hollanda şampiyonunun formasını giyeceğim. Ben zaten Hollanda doğumluyum ve bir nevi eve dönüş olacak benim için.

▼Futboldan futsala geçişin nasıl oldu?

▲Ben hem futbol hem de futsal oynuyorum aslında. Belçika'da Birinci Lig'de futsal, Hollanda'da Üçüncü Lig'de futbol oynuyorum. Aslında Hollanda 2. Ligi'ne gitme imkânım vardı ama İkinci Lig'e girdince sizden daha fazla şey bekliyorlar. İkinci Lig'de futbol oynamak için futsalı bırakmam

gerektiğini söylediler. Ben de kabul etmeyince Üçüncü Lig'de oynamaya devam ettim.

▼Bir futsal oyuncusunun kazancı kendisini ve ailesini geçindirmeye yetiyor mu yoksa başka bir işte çalışmak zorunda kalıyor musun?

▲Futsaldan kazandığım para bana fazlasıyla yetiyor. Bir de Üçüncü Lig'de futbol oynadığım için ekstra bir kazancım da var. Dolayısıyla rahatlıkla geçinebiliyorum ve sadece işime odaklanıyorum.

▼Türk Milli Takımı'ndan çağrı aldığında ne hissettin?

▲Çok duygulandım. Hiç beklemiyordum böyle bir çağrıyı. Başlangıçta telefonla irtibat kurup "Milli Takım'a çağrılıyorsun" dediklerine pek inanmamıştım. Sonra kulübüme resmi yazı gelince çok mutlu oldum.

Hiç düşünmeden Türkiye'yi seçtim

▼Hollanda Milli Takımı'ndan çağrı almış mıydın?

▲Ömer Kaner'in bize telefon açtığı dönemde Hollanda Milli Takımı Teknik Direktörü'yle de konuşuyordum. Ön eleme turu

için beni kadroya çağırmak istediğini söylemişti. Ömer Kaner'in telefonu geldiğinde benim için Hollanda Milli Takımı bitti zaten. Hiç düşünmeden Milli Takımımızın çağrısını kabul ettim.

▼Ön eleme turunda gerçekten büyük bir başarıya imza attınız? Sen böyle bir başarıyı bekliyor muydun?

▲Böyle bir başarıyı beklemiyordum, hatta 3 puan almamızı bile beklemiyordum. İyi takımlara karşı oynadık ve büyük bir mücadele sergiledik. Federasyonumuz çok iyi kamplar düzenledi ve biz de iyi hazırlandık.

▼İlk Arnavutluk maçı çok büyük bir öneme sahip herhalde başarınızda.

▲O maçta herkes çok heyecanlıydı. İlk resmi maçımızdı. Skor 3-1 olunca gerçekten endişe duydum ama Arnavutluk bizden iyi takım değildi ve biz o maçı çevirmeyi başardık. Belki de gollerini yiyince rahatladık.

▼Yeni kurulmuş bu futsal

takımından beklentilerin neler? Türkiye futsalda neler yapabilir?

▲Türkiye futsal takımı çok büyük olabilir. En iyiler arasına girebilir. Ben her yaz tatile Türkiye'ye geliyorum ve insanlar sabahlara kadar halı sahalarda maçlar yapıyor. Belki belli bir taktikle oynamıyorlar ama bu ülkenin ne kadar büyük bir potansiyeli olduğunun en iyi göstergesi bu bence. Lig kurulursa bu gelişim hızlanacaktır.

▼Yaşın 24, futbolun belirli bir yaşı vardır. Futsalda da böyle bir yaş sınırı var mı?

▲Futsalda genellikle belirli bir yaştan üzerindeki oyuncular oynuyor. 37-38 yaşında takım arkadaşlarım var Belçika'da. Futsalda taktikler ve tecrübe gerçekten çok önemli.

▼Futsalda belirli bir rotasyon var. Futbol kadar yorucu mu peki?

▲Bence daha yorucu. Çünkü sürekli hareket etmek, savunmak ve hücum etmek zorundasınız. Duramazsınız. Adamınızı bir saniye bırakırsanız gol yersiniz. ■

**Fenerbahçe de UEFA Kupası'nda
AZ Alkmaar'a elendi,
takımlarımız Avrupa'da
Mart ayını göremedi**

Kupalara erken veda

**Kulüp takımlarımız Avrupa kupalarına bu sezon
da erken veda etti. Kayserispor, Trabzonspor,
Beşiktaş ve Galatasaray'ın pes etmesinin
ardından ayakta kalan tek temsilcimiz
Fenerbahçe de AZ Alkmaar eşleşmesinde
iki beraberlikle elenen taraf oldu.**

Kayserispor, Trabzonspor, Beşiktaş ve Galatasaray derken, Fenerbahçe'nin de UEFA Kupası 3. turunda Hollanda temsilcisi AZ Alkmaar'a elenmesi üzerine takımlarımız Avrupa sahnesinden çekildi. Şampiyonlar Ligi ön elemesinden düştükten sonra gözünü UEFA Kupası'na diken Fenerbahçe, kadrosunu Deivid, Kezman, Edu ve Lugano ile takviye etmişti. Zorlu grup mücadelesinin son maçında Eintracht Frankfurt'la Şükrü Saracoğlu Stadi'nda 2-2 berabere kalan sarı-lacivertli takım, UEFA Kupası'nda son 32 takımın arasına kalmıştı. Yeni rakip AZ Alkmaar'dı ve kura şansı da temsilcimizin yanında görünüyordu. İlk randevu Şükrü Saracoğlu Stadi'ndeydi. 14 Şubat Sevgililer Günü'nde aşkı sarı-lacivert olanlar Kadıköy'e akın etmiş, Fenerbahçe'ye tur avantajını getirecek bir galibiyeti kutlamaya hazırlanmıştı. Ancak AZ Alkmaar "az bir takım" değildi ve Fenerbahçe'ye kötü bir sürpriz hazırlamıştı. Maçın henüz 15. dakikasında De Zeeuw Hollanda takımını öne geçiren golü atıyordu. Çabuk toparlanan Fenerbahçe 28. dakikada Tümer'in müthiş golüyle eşitliği yakalıyor, 38. dakikada Deivid'in direktan dönen şutunda ise şanssızlığı yaşıyordu. Daha sonra gelişen AZ atakları ise sanki ikinci yarıda gelecek gollerin habercisi gibiydi. Nitekim 62 ve 63. dakikalarda önce Boukhari'nin, ardından da Jenner'in ayağından çıkan toplara Volkan hiçbir şey yapamıyor ve Hollanda takımı bir anda 3-1 öne fırlıyordu. Ama Fenerbahçe'nin de söyleyecek sözü vardı. Tuncay önce futboluyla sonra da 66. dakikada attığı golle Fenerbahçe'yi ateşliyor, ardından Tümer 75. dakikada bir kez daha sahneye çıkarak 3-3'lük skoru tabelaya asıyor ve Fenerbahçe'nin rövanş için tura tutunmasını sağlıyordu.

Artık iş Hollanda'da alınacak tek gollü bir galibiyete kalmıştı. Fenerbahçe, ilk maç 3-1'den 3-3'e getirebilmiş olmanın morali ve özgüvenine

sahipti. Sarı-lacivertliler Alkmaar'daki DSB Stadı'nın çimlerine ayak bastığında nefesini tutup bekleyen Türk futbolseverlerin içindeki umut ateşi de harlanmıştı. AZ ise her zamanki soğukkanlı ve topa hâkim olan futboluyla sahadaydı yine. Ancak bu oyun anlayışı Fenerbahçe'ye şans getirmişti. Hollandalıların defansta top çevirirken yaptığı hatayı değerlendiren Kezman topu Tümer'e aktırıyor, o da müthiş bir feykle rakibinden sıyrılıp mükemmel bir gole daha imzasını atıyordu. Bu gol Tümer'in iki maçta AZ ağlarına yolladığı üçüncü goldü aynı zamanda. Fenerbahçe artık tur avantajına sahipti ve maç bu skorla bittiği takdirde 16 takım arasındaki yerini alacaktı. Ama bu kadarla da kalmadı sarı-lacivertliler. 35. dakikada bu kez sahneye Alex çıkıyor ve skoru 2-0'a taşıyordu. Bu aynı zamanda ilk yarının da skoruydu ve Fenerbahçe'nin elenme ihtimalini iyice gündemden düşürüyordu. Ancak kazın ayağı görüldüğü gibi çıkmadı. Oyun disiplini hiç kaybetmeden temposunu artıran ve iki oyuncu değişikliğiyle sahaya biraz daha ağırlığını koyan AZ, ikinci yarıya Fenerbahçe kalesini ablukaya alarak başlıyordu. Baskılı futbolun karşılığı 64. dakikada tabelaya da yansdı. Oyuna ikinci yarıda giren Martens, Önder'den sıyrılıp sert bir şutla farkı bire indiriyor ve AZ tura yeniden ortak oluyordu. Yediği golden sonra kendisine gelen ve AZ ataklarına karşılık vermeye başlayan Fenerbahçe, Tuncay, Appiah ve Edu ile girdiği pozisyonları değerlendiremiyor, AZ ise son dakikalar yaklaştıkça baskısını biraz daha artırıyor. 87. dakika ise olmaz denilen şeyin olduğu dakikaydı. Jenner'in kullandığı serbest atışta Opdam arka direkte kafayı vuruyor ve topu Fenerbahçe ağlarına göndererek filmin bizim adımıza kötü sonla bitmesini sağlıyordu. Bu gol sadece Fenerbahçe'nin değil, Türk futbolunun da kulüpler bazında Avrupa kupalarına veda etmesi anlamını taşıyordu. ■

Şampiyonlar Ligi'nde ilk eleme maçları oynandı

Şampiyonlar Ligi'nde grup mücadelesinin ardından çeyrek finale yükselecek 8 takımın belirleneceği eleme usulü maçların birincileri oynandı. Rövanşları 6 ve 7 Mart tarihlerinde oynanacak ilk maçlarda şu sonuçlar elde edildi:

Roma (İtalya)-Olimpique Lyon (Fransa): 0-0
Barcelona (İspanya)-Liverpool (İngiltere): 1-2
Porto (Portekiz)-Chelsea (İngiltere): 1-1
Inter (İtalya)- Valencia (İspanya): 2-2
Celtic (İskoçya)-Milan (İtalya): 0-0
PSV (Hollanda)-Arsenal (İngiltere): 1-0
Lille (Fransa)-Manchester United (İngiltere): 0-1
Real Madrid (İspanya)-Bayern Münih (Almanya): 3-2

UEFA Kupası eşleşmeleri

UEFA Kupası'nda 4.tura yükselen 16 takım belli oldu. Fenerbahçe'ye eleyen AZ Alkmaar, 4. turda, Emre Belözoğlu'nun takımı Newcastle'la çeyrek finale yükselme mücadelesi yapacak. 4 İspanyol, 2 İngiliz, 2 Fransız, 2 Alman, 2 Portekiz, 1 Hollanda, 1 İsrail, 1 İskoç ve 1 Ukrayna takımının mücadele edeceği 4. tur maçları 8 ve 14 Mart tarihlerinde oynanacak. Eşleşmeler şöyle:

Newcastle United (İngiltere)-AZ Alkmaar (Hollanda)
Maccabi Hayfa (İsrail)- Espanyol (İspanya)
Glasgow Rangers (İskoçya)- Osasuna (İspanya)
Braga (Portekiz)-Tottenham (İngiltere)
Sevilla (İspanya)- Shakhtar Donetsk (Ukrayna)
Lens (Fransa)-B. Leverkusen (Almanya)
PSG (Fransa)-Benfica (Portekiz)
Celta Vigo (İspanya)-Werder Bremen (Almanya)

Ada'yı karıştıran çocuk!

Menajerlerin modern futbol dünyasında neler yapabileceğinin en önemli örneklerinden birisi olan Mikel, Chelsea'ye geldiğinden bu yana kendisinden en azından bir Messi performansı bekleyenleri hayal kırıklığına uğrattıyor. Bir ara Mourinho'nun Mikel'i gözden çıkarttığı söylentileri dolaşsa da genç oyuncu kendisini toparladı ve yeniden şans bulmaya başladı.

Mikel için futbol tam anlamıyla bir kurtuluş. Fakir ve çok çocuklu ailenin bu yeteneği maalesef bir sezon boyunca neredeyse hiç futbol oynamadı. Peki bunun nedeni ne? Mikel'in kararsızlığı bir faktör elbette. Ama burada ışıkları biraz da menajerlik müessesesinin üzerine tutmak ve bu transferden bir ders çıkartmak lazım.

İlker Uğur

John Obi Mikel

22 Nisan 1987'de Nijerya'nın Plateau kentinde doğdu. 2003'te Güney Afrika'ya, kısa bir süre sonra da Norveç'in Lyn takımına transfer oldu.

Manchester United onu keşfetmekte gecikmedi ve 2005'in Nisan ayında Lyn kulübüyle anlaşarak Mikel'i renklerine bağladı. Ama Chelsea de bu transferde ısrarlıydı ve Manchester United'ın menajerleri devre dışı bırakmasından yararlanarak Mikel'e sahip oldu. Tabii, Lyn'e 4, Manchester United'a da 12 milyon pound ödeyerek.

U20 Milli Takımımız Hollanda'da Dünya Gençler Şampiyonası'nda mücadele ederken, oyuncularımızla turnuvarın yıldızlarını tartışıyorduk. Henüz turnuvarın başlarıydı. Selçuk İnan ile Gökhan Güleç Nijerya Milli Takımı'yla yapılan hazırlık maçının ardından bir Nijeryalının büyük ilgi gördüğünü ve Chelsea'ye transfer olduğunu söylemişti. Kim olduğunu kimse bilememiş, hatırlayamamıştı. Nijerya ile oynanan hazırlık maçı da zaten berabere bittiği için kimse pek üstünde durmamıştı. Turnuva devam ettikçe o isim kendisini göstermeye başladı: John Obi Mikel. John Michael Nchekube Obinna adıyla 22 Nisan 1987'de Nijerya'nın Plateau kentinde doğan Mikel, 15 yaşında Plateau United'da başladığı üst düzey futbol kariyerine yıldızlar topluluğu Chelsea formasıyla devam ediyor. 2003 yılında Finlandiya'da düzenlenen U17 Dünya Gençler Şampiyonası'nda dünya çapında bilinirlik kazanan Mikel, kariyerinin zirvesine yukarıda sözü geçen U20 Dünya Gençler Şampiyonası'nda çıktı. 2003 yılındaki turnuvadan sonra Güney Afrika'ya transfer olan genç oyuncu, kısa bir sürenin ardından Norveç Birinci Lig takımlarından Lyn'in kadrosuna katıldı. Fakat genç futbolcunun Norveç kariyeri beklenildiği kadar uzun ve verimli geçmedi.

M.United-Chelsea savaşı

2005 yılının Nisan ayında Manchester United, Mikel'le anlaşma yaptığını duyurdu. Mikel'e direkt olarak giden United, genç futbolcuyla menajerlerini by-pass ederek bir anlaşma imzalamıştı. Lyn'e bir bonservis bedeli ödenmiş ve Norveç kulübü de menajerlere Mikel'in kulüpleriyle bir bağı kalmadığını faksle bildirmişti. 4 milyon poundluk bu transfer, Mikel'in 2006'nın Ocak ayında Old Trafford'a gelmesini öngörüyordu. Manchester United profesyonel futbolda pek görülmemiş bir biçimde menajersiz bir transfere imza atmıştı. Fakat işini menajerlerle halletmeye alışmış Chelsea kulübü için savaş yeni başlıyordu. Manchester United'ın bu transferi duyurmasının hemen ardından Chelsea saldırıya geçti. Mavi-beyazlılar, Mikel'in menajerleri ve kendisiyle daha önceden yapılmış bir anlaşmaları olduğunu iddia ediyordu. Lyn bu iddiaları anında yalanlarken Manchester United acilen bir basın toplantısı düzenledi ve Mikel'e formayı giydirdi. Mikel'in

forma numarası 21'di. Genç futbolcu basın toplantısında oldukça rahat ve mutlu görünüyordu. Ocak ayına 7 ay kala, yani Dünya Gençler Şampiyonası'ndan 1 ay önce Mikel tehditler almaya başladı. 29 Nisan ile 11 Mayıs tarihleri arasındaki 13 gün içerisinde bu tehditler nedeniyle korumaya alınan Mikel, güvenli bir otele yerleştirildi. Bu dönemde Lyn forması da giyemeyen Mikel, Klemetsrud maçında ortaya çıktı. Maçı tribünden takip eden Mikel, maç sırasında sırta kadem bastı. Olay Norveç'e bomba gibi düşerken, Lyn yöneticisi Morgan Andersen, Mikel'in kaçırıldığını iddia ediyordu.

Manchester United'in yardımcı antrenörü Carlos Quieroz da Chelsea'yi suçlayarak bu iddiaya dahil oldu.

“Gönlüm Chelsea'de”

Aslında Mikel kaçırılmamıştı. Menajerlerinden bir tanesi olan John Shittu, Norveç'e gelmiş ve Mikel'le bilinmeyen bir yere gitmişti. Daha sonra bu bilinmeyen yerin Londra olduğu ortaya çıktı. Bu kayboluş tam da Alex Ferguson'un Norveç'e gidip Mikel'le konuşmayı düşündüğü günlerde ortaya çıktı. Kayboluşundan 9 gün sonra Sky Sports kanalına çıkan Mikel, Manchester United'ın kendisine baskı yaptığını ve bu baskıyla imza attığını iddia ediyordu. Kendi anlattığına göre United ve Lyn'den bir hafta süre isteyen Mikel'e bu süre tanınmamış ve menajersiz imza atmaya zorlanmıştı. Aynı açıklamada Mikel aslında kendisinin bu tartışmanın en başından bu yana Chelsea'ye imza atmak istediğini de vurgulamıştı.

Manchester United bu açıklamanın hemen ardından Chelsea ve oyuncunun menajerleri hakkında dava açtı. FIFA Ağustos'ta aldığı kararla, Chelsea'ye böyle bir dava açacak kanıtların bulunmadığı hükmüne vardı. Bu tartışmalar sürerken Mikel, U20 Dünya Şampiyonası'nda sahadaydı. Takımını finale taşıyan genç orta saha oyuncusu, Messi'nin ardından turnuvarın en iyi ikinci oyuncusu seçildi. İki penaltıyla 2-1 kaybettikleri finalin ardından Mikel son birkaç ayın acısını hakem Terje Hauge'den çıkartmak istediye de Nijerya teknik kadrosu bunun önüne geçti.

Mikel, Chelsea'ye geldiğinden bu yana kendisinden en azından bir Messi performansı bekleyenleri hayal kırıklığına uğrattıyor. Elbette Chelsea gibi bir takımda Ballack ve Lampard'ın arkasında kalmasının da bunda etkisi büyük. 14 Ekim'de oynanan Reading maçında oyundan atılan genç futbolcu o günden sonra 3 kez antrenmana geç katıldığı için ceza yedi. Bu dönemde Jose Mourinho'nun Mikel'i gözden çıkarttığı söylentileri dolaşsa da genç oyuncu davranışlarını topladı ve tekrar kadroda şans bulmaya başladı. Sezon başından bu yana 14 maçta forma giyen genç futbolcu bir gole imza attı. Mikel'in gelişiminde

Turnuvarın ardından Lyn kulübüne dönmeyen Mikel'i kulübü FIFA'ya şikayet etti. FIFA 12 Ağustos'ta aldığı kararla Mikel'in Lyn'e dönmesi gerektiğini belirtirken, Chelsea sürüncemede kalan bu konuyu Roman Abramovich'e yakışır bir çözüme ulaştırdı.

M.United'a 12 milyon pound kazandı

Mikel, Eylül 2005-Haziran 2006 arasında Lyn formasıyla 6 maça çıkıp 1 gole imza atmasına rağmen Chelsea oyuncuyu transfer etmekte kararlıydı ve bunu Manchester United ve Lyn ile masaya oturarak çözdü. 2 Haziran'da yapılan anlaşmaya göre Chelsea, Manchester United'a 12 milyon, Lyn'e ise 4 milyon pound ödedi. 40 milyon YTL'lik bu transfer anlaşmasıyla Manchester United tek bir dakika bile oynamadığı bir oyuncudan 30 milyon YTL kazandı. Menajerlerin modern futbol dünyasında neler yapabileceğinin en önemli örneklerinden birisi olan

en önemli olabilecek faktör ise Chelsea'nin 6 Şampiyonlar Ligi maçının üçünde forma şansı bulmasıydı. John Obi Mikel için futbol tam anlamıyla bir kurtuluş. Fakir ve çok çocuklu ailenin bu yeteneği maalesef bir sezon boyunca neredeyse hiç futbol oynamadı. Peki bunun nedeni ne? Mikel'in kararsızlığı bir faktör elbette. Sonuçta Manchester United'a imza atmayabilirdi. Peki günah kimde? Futbolun ihtiyacı olan yıldız futbolculuk potansiyeli Mikel gibi oyunculara. Onu satın almak için yarışan kulüpler her zaman olacak. Atılan imzalar ve tutulmayan sözler de. Burada ışıkları biraz da menajerlik müessesesinin üzerine tutmak ve bu transferden bir ders çıkartmak lazım. Mikel şu aralar kendisini toplama evresinde. Bir sonraki aşamasını herkes merakla bekliyor. Bir hayal kırıklığı mı yoksa bir yıldızla mı karşı karşıya kalacağız? Hemen her şeyde olduğu gibi bunu da zaman gösterecek. ■

Temel yaşam desteği

Kardiyopulmoner arres kalbin mekanik fonksiyonunun ve/veya solunum fonksiyonlarının aniden yetersiz hale gelmesi veya durmasıdır. Kardiyopulmoner resusitasyon ise hayati organlara oksijenlenmiş kan sunumunun sürdürülmesi ve aniden duran veya yetersiz hale gelen kalp ve/veya solunum fonksiyonlarının yeniden kazandırılması için yapılan her türlü uygulamadır.

Tarihçe

Planlı kardiyopulmoner resusitasyon (Temel yaşam desteği) uygulamasının tarihçesi çok eskilere dayanmamaktadır. Resusitasyon amacı ağızdan ağıza suni solunum uygulaması 1950'li yıllarda yapılmaya başlanmıştır (Safar P, N Engl J Med. 1958;258:671-677; Elam JO, JAMA. 1958;167:328-341). Göğüs kafesi açılarak kalbin ele alınıp kalp masajı uygulanması (açık kalp masajı) ile alakalı detaylı bir makale ise ilk kez 1953 yılında yayınlanmıştır (Stephenson HE, Ann Surg. 1953;137:731-744). Göğüs kafesine dışarıdan elektrik enerjisi uygulanarak (defibrilasyon veya elektriksel şok) kardiyak arrest ritimlerinin normale döndürülmesi ile alakalı ilk makalelerde 1950'li yıllarda yayınlanmıştır (Zoll PM, N Engl J Med. 1956;254:727-732). Tüm bu gelişmelere karşın kardiyopulmoner resusitasyon uygulaması 1960'lı yıllara kadar sadece solunumu duran hastalarda başarılı olarak uygulanabilmiştir. Yani sadece suni solunum uygulaması kısmı ile başarılı olabilmıştır. 1960'lı yıllardan sonra ise göğüs kafesi dışından kalp masajı yapılmasının başarılı uygulamaları yapılmaya başlanmıştır (Kouwenhoven W, 1960;173:1064-1067). Daha sonraları ise eksternal elektriksel defibrilasyon uygulamasının başarıyı önemli oranda arttırdığı ortaya koyulmuştur. Kardiyopulmoner resusitasyon pratiğindeki gelişmeler bu konudaki uygulamaların standardize edilmesi gereksinimi ortaya çıkarmıştır. Bu amaçla

öncelikle Amerikan Kalp Derneği (AHA) ilki 1974 yılında olmak üzere 6 yılda bir kardiyopulmoner resusitasyon standartlarını belirleyen bilimsel toplantılar yapmaya ve bunun sonucunda da uygulanması gereken resusitasyon pratiğini belirleyen yönergeler hazırlamaya başlamıştır. Amerikan Kalp Derneğini takiben Avrupa Resusitasyon Konsülü de ilki 1992 yılında olmak üzere 4 yılda bir benzer bir çalışma yapmaya ve yayınlamaya başlamıştır. 2000 yılında ise Amerikan Kalp Derneği ve Avrupa Resusitasyon Konsülünün de dahil olduğu bir çok kuruluşun katılımı ile en geniş içerikli ve katılımlı resusitasyon yönergesi hazırlanmıştır. 2003 yılından itibaren ise tüm dünyadan 281 uzmanın katılımı ile kardiyopulmoner resusitasyon ile alakalı 276 konuda toplam 403 taslak hazırlanarak 2005 yılında 18 ülkeden 380 kişinin katıldığı uzlaşılı konferansına sunulmuştur. Konular üzerinde yapılan çalışmalar sonrasında kardiyopulmoner resusitasyon yönergesi hazırlanarak 2005 yılında yayınlanmıştır. Şu anda tüm dünyada 2005 yılı sonunda yayınlanmış olan bu yönergeye göre kardiyopulmoner resusitasyon uygulaması yapılmaktadır (Resuscitation 2005; 67(2-3): 157-342; Resuscitation 2005; 67 (Suppl 1): S1-S190).

İstatistikler

Avrupa'da her yıl ortalama 700.000 kardiyak arrest olduğu (Sans S, Eur Heart J 1997;18:1231-48), Amerika Birleşik Devletlerinde ise hastane öncesinde 225.000, hastaneye yatış sırasında veya hastaneye yatmakta iken 375.000-750.000 kardiyak arrest olduğu bildirilmiştir. Hastane dışında oluşan kardiyak arrest vakalarının %71'i evde, %21'i halka açık alanlarda, %8'i ise bakım evlerinde oluşmaktadır (Eisenberg MS, NEJM 2001; 344: 1304). İskoçya'da 1991-1998 yılları arasında kalp hastalığına bağlı olarak hastane dışında oluşan

15.189 kardiyak arrest vakasından 37'si (%0.2) spor müsabakası seyircileri arasında, 274'ü ise sporcularda (%1.8) gerçekleşmiştir. ABD'de liseli atletlerde kardiyak arrest nedeni ile ölüm oranı 0.28-1/100.000'dir (Luckstead EF, Pediatr Clin North Am. 2002;49:581-591; Maron BJ, J Am Coll Cardiol. 1998;32:1881-1884). Farklı sporcular kıyaslandığında en fazla kardiyak arrest görülme olasılığının futbolcularda, onu takibinde erkek basketbol oyuncularında oluşabileceği bildirilmektedir. Arrestlerin antrenmanlardan ziyade müsabakalarda, kendi sahasındaki karşılaşmalardan ziyade dış karşılaşmalarda oluşma olasılığının bulunduğu değişik spor tıbbi merkezlerince belirtilmektedir (<http://at.uwa.edu/admin/FAU/AED%20Program.doc>). Avrupa'da hastane dışında oluşan her 100.000 kardiyak arrest vakasından sadece 49.5-66'sına kardiyopulmoner resusitasyon yapılabilirken diğerleri hayatlarını kaybetmektedir (Pell JP, Heart 2003;89:839-42, Herlitz J, Resuscitation 1999;41:121-31). Amerika Birleşik Devletleri'nde ise hastane dışı kardiyak arrest vakalarına kardiyopulmoner resusitasyon uygulaması daha yüksek oranlarla yapılabilen ve bu oran %60'lara kadar çıkmaktadır (J Am Coll Cardiol. 2004;44:1268-1275; ILCOR, 2005). Kardiyopulmoner resusitasyon yapılabilen arrest vakalarının hastaneden taburcu oranları %5-10 arasında değişmesine karşın ilk 1-2 dakika içinde kardiyopulmoner resusitasyon ve özellikle defibrilasyon uygulanabilen vakaların yaşama olasılığı %60'lara kadar çıkmaktadır (Peberdy MA, Resuscitation 2003;58:297-308). Kardiyopulmoner arrest olan hastalarda KPR uygulamasındaki her 1 dakikalık gecikme hastanın yeniden yaşama döndürülebilme olasılığını %7-10 oranında azaltmaktadır. Diğer taraftan erkenden elektriksel defibrilasyon uygulanmasının da arrest olan kişiyi normal hayata döndürebilme

olasılığını önemli oranda arttırdığı açıktır. Bir araştırma sonucuna göre kardiyak arrest olan 227 sporcuya erken defibrilasyon uygulandığında bunlardan 37'sinin yaşama geri döndürülebildiği, defibrilasyon uygulanma şansı olmayan 47 sporcunun ise hayatını kaybettiği bildirilmiştir (Jill P Pell, BMJ 2002;325;515).

Sonuç

Kardiyopulmoner resusitasyon pratiğindeki gelişmeler, başarılı uygulama oranlarındaki artışlar, otomatik eksternal defibrilatörlerin kullanıma sunulması sadece tıp eğitimi almış kişilerin değil aynı zamanda tıp dışı kişilerin de kardiyopulmoner resusitasyon eğitimi almalarını zorunlu hale getirmiştir. Bu amaçla polis, itfaye çalışanları, pilot, hostes, alışveriş merkezi çalışanları gibi toplu alanlarda hizmet veren meslek gruplarının kardiyopulmoner resusitasyon uygulayacak şekilde eğitilmeleri arrest olan kişilerin yeniden yaşama döndürülme oranlarını önemli oranda arttırmıştır. Benzer şekilde spor alanlarında ve özellikle toplumumuzda geniş oranda kabul ve katılım gören futbol alanlarında görevli ekibin kardiyopulmoner resusitasyon konusunda yeterli, etkin ve periyodik eğitim almalarının sağlanması gerek sporcular gerekse seyirciler açısından büyük yarar sağlayarak ani ölümlerin azaltılmasını sağlayabilecektir. Ayrıca, ülkemizde futbolun toplum tarafından kabul, takip ve önemsenme oranları göz önüne alındığında, Türkiye Futbol Federasyonu'nca bu konuya verilen önem toplumun konu hakkındaki bilgilenme ve teşviki açısından da büyük önem taşımaktadır. Bu çerçevede Federasyonumuz son iki yılda bünyesinde görev yapan masörleri ve fizyoterapistlere bu eğitimi vermiştir. Takip eden yıllarda bu konudaki güncellemeleri yapmayı sağlamayı ve teknik direktör ve de antrenörlere bu eğitimi sağlamayı hedeflemiştir. ■